

BATI KARADENİZ BÖLGESİ

(ZONGULDAK - KARABÜK - BARTIN)

BÖLGE PLANI

2010 - 2013

I.SÜRÜM

TR81 BATI KARADENİZ KALKINMA AJANSI

2010-2013 BATI KARADENİZ BÖLGE PLANI

(ZONGULDAK-KARABÜK-BARTIN)

***“İÇSELLEŞTİRDİĞİ GİRİŞİMCİLİKLE SEKTÖREL
ÇERÇEVESİNİ GENİŞLETEREK YENİ İSTİHDAM ALANLARI
YARATMIŞ VE YAŞAM KALİTESİNİ YÜKSELTMİŞ
REKABETÇİ BİR BÖLGE OLMAK”***

YÖNETİCİ ÖZETİ

Küreselleşme olgusunun etkisiyle ülkeler arasında olduğu gibi ülkelerin kendi içlerinde de rekabetçilik artmıştır. Artan rekabetçilik neticesinde sınırlar ülke ölçeğinden bölge ölçeğine inmiş; dolayısıyla bölgeler önem kazanmaya başlamıştır. Bu süreç, bölgesel gelişmişlik farklılıklarının ortaya çıkmasıyla sonuçlanmıştır. Türkiye’de bölgeler arası gelişmişlik farklılıklarının artması, 1960’lı yıllardan itibaren sosyal ve ekonomik dengesizliklerin azaltılması amacıyla bölge planlamasına önem verilmesine neden olmuştur. Ülkemizde planlı kalkınma döneminin ilk evrelerinde uygulanmak üzere bölgesel gelişme planları hazırlanmıştır. Bu planlar aşağıda belirtildiği gibidir:

- Antalya Projesi (1959)
- Doğu Marmara Planlama Projesi (1960-1964)
- Zonguldak Projesi (1961-1963)
- Çukurova Bölgesi Projesi (1962-1963)
- Zonguldak- Bartın-Karabük (ZBK) Bölgesel Gelişme Projesi (1995-1997)
- Doğu Anadolu Projesi (DAP) (1999-2000)
- Doğu Karadeniz Bölgesel Gelişme Planı (DOKAP) (1999-2000)
- Yeşilirmak Havza Gelişim Projesi (YHGP) (2005-2007)

Adı geçen bölgesel projeler, yerel inisiyatifin harekete geçirilmesinde yaşanan sıkıntılar, finansal yetersizlikler ve diğer teknik engeller nedeniyle istenen ölçüde uygulanma şansı bulamamıştır. Bölgesel projeler içerisinde bugüne kadar en kapsamlı uygulama imkânı bulan proje, “Güneydoğu Anadolu Projesi” olmuştur.

Bölgesel gelişme, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı (DPT) koordinasyonunda hazırlanan Ön Ulusal Kalkınma Planı’nda (ÖUKP) ve Dokuzuncu Kalkınma Planı’nda (2007-2013) ülke için temel gelişme eksenlerinden biri olarak belirlenmiştir.

Bölgelerin sahip oldukları potansiyelleri değerlendirerek kalkınmayı gerçekleştirebilmeleri ve bölgeler arası dengesizliklerin giderilebilmesi adına bölge planı büyük önem arz etmektedir çünkü bölge planı, stratejik bir yaklaşımla bölgede ortak kalkınma kültürünün oluşturulmasını, bölgenin dinamizminin ortaya çıkarılarak en yüksek katma değerin sağlanmasını hedefler.

Bu kapsamda, 25.01.2006 tarih ve 5449 sayılı Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu, Koordinasyonu ve Görevleri Hakkında Kanun uyarınca ülke genelinde 26 Düzey 2 Bölgesi’nde kalkınma ajansları kurulmaya başlanmıştır. Kanun, kalkınma ajanslarının faaliyetlerini önemli ölçüde bölge planlarına dayandırmaktadır. Bu kanun ve ilgili yönetmeliklere göre kalkınma ajansları, görevlerini, oluşturacakları bölge planlarına uygun olarak hazırlayacakları çalışma programları ve bütçeye göre yerine getirmektedir.

5449 sayılı Kanuna istinaden, 25 Temmuz 2009 tarihli ve 2009/15236 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile kurulan Batı Karadeniz Kalkınma Ajansının (BAKKA) faaliyet alanı, TR81 Düzey 2 Batı Karadeniz Bölgesi’nde yer alan Zonguldak, Karabük ve Bartın illerinden oluşmaktadır.

BATI KARADENİZ BÖLGE PLANININ AMACI

2010-2013 dönemini kapsayan Batı Karadeniz Bölge Planı, Zonguldak, Karabük ve Bartın illerinin oluşturduğu bölgenin kaynaklarının sürdürülebilir biçimde yönetilerek, bölge içerisinde ekonomik ve sosyal kalkınmayı hedefleyen çalışmalara yol göstermeyi amaçlamaktadır. Bu plan, bölgenin ekonomik, sosyal ve kültürel alanlarda bütüncül bir yaklaşımla gerçekleştireceği kalkınma stratejisinin hedeflerini ve önceliklerini ortaya koyan bir temel politika dokümanıdır. Plan aynı zamanda, belirlenen önceliklerin hayata geçirilmesine katkıda bulunacak, istihdam olanaklarını artırarak kalkınmaya yardımcı olacak projelere verilecek destekleri kapsayan mali destek programlarına da temel oluşturacaktır.

VİZYON VE TEMEL İLKELER

Hazırlanan bölge planının vizyonu **“İçselleştirdiği Girişimcilikle Sektörel Çerçevesini Genişleterek Yeni İstihdam Alanları Yaratmış ve Yaşam Kalitesini Yükseltmiş Rekabetçi Bir Bölge Olmak”** olarak belirlenmiştir. Bu vizyona ulaşılması aşamasında esas alınacak olan üç temel ilke şunlardır:

- Çok sektörlülük
- Katılımcılık
- Sürdürülebilir kalkınma

BATI KARADENİZ BÖLGE PLANI HAZIRLIKLARI VE KATILIMCILIK

Bölge planının analiz çalışmaları aşamasında, “Paydaşların bölgeyi etkilemesi muhtemel kararların alınma ve uygulama süreçlerinde çeşitli düzeylerde yer alması” olarak tanımlanan katılımcılık ilkesi esas alınmıştır. Bu kapsamda, 20.04.2010 tarihinde Karabük Üniversitesinde Kalkınma Kurulu toplantısı, 05.05.2010 tarihli Karabük, 21.06.2010 tarihli Bartın ve 12.07.2010 tarihli Zonguldak çalışmaları gerçekleştirilerek planın vizyonu belirlenmiş, GZFT (Güçlü-Zayıf-Fırsat-Tehdit) Analizi ile stratejilere yön verilmeye çalışılmıştır. Çalıştaylar haricinde bölgede bulunan belediyeler, kaymakamlıklar, bölge müdürlükleri, il müdürlükleri, esnaf ve sanatkâr odaları, liman işletmeleri, KOSGEB, üniversiteler, sendikalar, OSB müdürlükleri ve sivil toplum kuruluşları ile yüz yüze görüşmeler yapılmış, soru kâğıdı uygulaması yöntemi ile 74 görüşme gerçekleştirilip bölgedeki paydaşların görüşleri alınmıştır. Bu aşamalar dahilinde taslak niteliğinde hazırlanan plan, Ajansın resmi internet sitesinde yayınlanarak kamuoyunun görüşüne sunulmuş, üç ildeki 128 farklı kurum ve kuruluştan resmi yazı ile görüş ve önerileri istenmiştir. Alınan geribildirimler neticesinde bölge planı mevcut haline getirilmiştir.

BATI KARADENİZ BÖLGE PLANININ DAYANDIĞI DOKÜMANLAR

Bölge planı hazırlanırken önceki dönemlerde ulusal ve bölgesel düzeyde yapılmış olan çalışmalardan da faydalanılmıştır. DPT koordinasyonunda hazırlanan Ön Ulusal Kalkınma Planı (2004-2006), Uzun Vadeli Gelişme Stratejisi (2001-2023) ve Dokuzuncu Kalkınma Planı (2007-

2013) dikkate alınan üst ölçekli planlardır. Bunların yanı sıra, Zonguldak-Bartın-Karabük (ZBK) Bölgesel Gelişme Planı (1995-1997), Zonguldak-Bartın-Karabük 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı ile birlikte çeşitli kurum ve kuruluşların bölge için hazırlamış olduğu araştırma raporları da göz önünde bulundurulmuş diğer çalışmalardır.

İZLENEN YÖNTEM

Plan çalışmaları esnasında DPT tarafından ajanslara yol göstermesi amacıyla oluşturulan Bölge Planı Kılavuzu esas alınmıştır. Buna göre katılımcı planlama anlayışıyla aşağıdaki sıralama gözetilerek plan çalışmaları yürütülmüştür:

1. Mevcut Durum Analizi
2. GZFT Analizi
3. Vizyon
4. Temel Amaç ve Öncelikler
5. Uygulama, Koordinasyon ve İzleme-Değerlendirme

BÖLGEYE GENEL BAKIŞ

Batı Karadeniz Bölgesi, Zonguldak ile birlikte Zonguldak'ın İlçesi iken 1991 yılında il statüsüne kavuşan Bartın ve aynı şekilde Zonguldak'ın İlçesi iken 1995 yılında il statüsüne kavuşan Karabük illerini kapsamaktadır. 9493,04 km² yüzölçümlü bölge, Zonguldak'ta 619.812, Bartın'da 188.449, Karabük'te 218.564 olmak üzere toplam 1.026.825 nüfusa sahiptir. Bölge, güneybatıda Bolu, Düzce, Kocaeli, Sakarya ve Yalova illerini kapsayan TR42 Doğu Marmara Bölgesi ile doğuda ise Kastamonu, Çankırı ve Sinop illerini kapsayan TR82 Bölgesi ile komşudur. Bölge, DPT tarafından 2003 yılında hazırlanan **“Düzey 2 İstatistikî Bölge Birimlerinin Sosyoekonomik Gelişmişlik Sırası”** çalışmasına göre, 3. Derecede Gelişmiş Bölgeler arasında yer almaktadır ve 11. sıradadır.

Bölge illerinin gelişmişlik düzeyleri incelenirken de DPT tarafından 2003 yılında hazırlanan SEGE çalışması esas alınmıştır. Çalışma sonuçlarına göre Zonguldak 21. sırada yer alırken, Zonguldak'ı 27. sıra ile Karabük, 55. sıra ile Bartın izlemektedir. İller bazında gerçekleştirilen SEGE çalışması neticesinde bölge içerisindeki en gelişmiş ilin Zonguldak olduğu görülmektedir.

Türkiye genelindeki 872 ilçeyi kapsayacak şekilde yapılan Sosyoekonomik Gelişmişlik Endeksi (SEGE) çalışması ile ilçeler arası bir değerlendirme yapılmıştır. Bu çalışmaya göre, Zonguldak Merkez ve Zonguldak Ereğli ilçeleri ile Karabük Merkez ve Karabük Safranbolu ilçeleri 2. derece gelişmiş ilçeler arasında yer almaktadır. Bölgenin en düşük değerlerini ise, 5. derece gelişmiş ilçeler olarak Bartın'ın Ulus ve Karabük'ün Eflani ilçeleri ile 6. derece gelişmiş ilçe olarak Karabük'ün Ovacık İlçesi almaktadır. Görece gelişmiş ilçelerin sanayi ve turizm sektörlerinde uzmanlaşmış oldukları; alt kademelerde yer alan ilçelerde ise sanayi potansiyelinin düşük olduğu görülmektedir. Bu ilçelerin yeterince gelişememe nedenlerinden biri sahip oldukları olumsuz coğrafi koşullardır.

Batı Karadeniz Bölgesi, sahip olduğu zengin taş kömürü, yeraltı kaynakları ve bu zenginliklerine bağlı olarak gelişmiş olan demir-çelik endüstrisiyle tanınmaktadır. Tarımsal faaliyetlerin ekonomisinde önemli bir yer tutmadığı bilinen bölge, yıllar boyunca sanayi faaliyetleri ile adından söz ettirmeyi başarmıştır. TÜİK'in 2006 yılında hazırladığı Türkiye'nin Bölgesel Gayrisafi Katma Değer (GSKD) verilerine göre bölge, sanayi sektöründe 26 Düzey 2 Bölgesi arasında 12. sıradadır. Bölgedeki sanayi faaliyetleri, günümüz itibarıyla hala ağırlıklı olarak madencilik ve demir-çelik endüstrisine dayansa da, zaman içerisinde madencilikte yaşanan sıkıntılar nedeniyle istihdam oranlarında düşüş yaşanmaya başlanmıştır. Sanayi ve ticaret il müdürlüklerinden alınan veriler doğrultusunda madencilik sektöründeki istihdam oranlarının yıllar arasındaki farklılıkları net bir biçimde görülmektedir: 2000 senesinde madenciliğin tüm sektörler içerisindeki payı % 49 iken bu oran 2009 senesinde % 32'ye gerilemiştir. Bölgedeki kurum ve kuruluşlarla gerçekleştirilen görüşmeler neticesinde bölgenin en büyük problemi işsizlik olduğu ortaya çıkmıştır. Artan işsizlik oranlarında ve buna bağlı ekonomik güvensizlik ortamının oluşmasında madencilikte yaşanan bu sıkıntılar büyük paya sahiptir.

Madencilik sektöründe uzun süredir var olan fakat son yıllarda iyice ortaya çıkan sıkıntının aksine, demir-çelik ve buna bağlı yan sanayi ürünleri sektörünün (tersanecilik, oto yan sanayi, vb.) bölge ekonomisi içindeki payı giderek artmaktadır. Son yıllarda daha hızlı gelişim gösteren bu sektör bölge için büyük bir umut teşkil eder hale gelmektedir. Bölgede baskın olan bu iki sektör haricinde tekstil ve gıda sektörlerinde de faaliyet gösteren firmalar mevcuttur. Tekstil ve gıda sektörlerinin de bölge ekonomisi içindeki payları artmaya başlamıştır.

Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) 2009 yılı ihracat göstergelerine göre, bölgede en fazla ihraç edilen ürün % 80'lik pay ile demir-çelik ürünleridir. Aynı göstergelere göre demir-çelik ürünlerinin ardından en fazla ihraç edilen ürünler katma değeri yüksek olan yan sanayi ürünleri ile tekstil ürünleridir.

Batı Karadeniz Bölgesi ekonomisinde tarımsal faaliyetler önemli bir yer tutmamaktadır. TÜİK'in 2006 yılında hazırladığı Türkiye'nin GSKD verilerine göre Batı Karadeniz Bölgesi tarım sektörü bakımından 26 Düzey 2 Bölgesi içinde sonuncu sıradadır. Tarımsal faaliyetlerin az olmasında, bölgenin makineli tarıma elverişli olmayan topoğrafik yapısı ve zaten kısıtlı olan tarım arazilerinin parçalı ve dağınık yapıda olması etkindir. Mevcutta kısıtlı alanlarda yapılan tarım ve hayvancılık faaliyetleri de küçük hacimli işletmeler boyutunda sürdürüldüğünden bölgeye yeterli ekonomik katkı sağlamamaktadır.

TÜİK tarafından yapılan Adrese Dayalı Nüfus Kayıt (ADNKS) çalışması 2009 verilerine göre, Bartın ve Zonguldak illerinde kentsel nüfus kırsal nüfustan azdır. Mesafelerin kısa olması nedeniyle illerde kentsel ve kırsal alanlar bütünleşmiş bir yapı sergilediğinden kentlerde çalışan nüfusun önemli bir kısmı kırsal alanlarda yaşamaktadır. Kentsel nüfus ile kırsal nüfusun birbirine yakın olduğu bölgede, madencilikteki sıkıntılar ve buna bağlı işsizlik dikkate alındığında, tarımsal faaliyetlerin desteklenmesi gerektiği görülmektedir. Tarımsal verimliliğin artırılması için, organik tarım, seracılık, balıkçılık ve arıcılık gibi, bölgenin iklim, toprak yapısı ve potansiyellerini değerlendirmeye yönelik en uygun alternatifin seçilmesi, kırsal kalkınmanın desteklenmesi adına fayda sağlayacak eylemlerdir.

Bölgede tarımın yanında kırsal faaliyetlere destek olabilecek bir diğer sektör de turizm sektörüdür. % 63'ünü orman ve fundalık alanların oluşturduğu bölge, kırsal kalkınmaya da destek

olabilecek doğa turizmine elverişli pek çok değeri bünyesinde barındırmaktadır. Küre Dağları Milli Parkı ve Yenice Ormanları bu değerlerden yalnızca ikisidir. Bölge, doğa turizminin yanı sıra kültür-tarih-kongre ve kıyı turizmi için de elverişlidir. UNESCO tarafından “Dünya Miras Kenti” unvanı verilen Safranbolu ile Amasra, turizm açısından marka olabilecek düzeydedirler.

Bölge kalkınmasında önemli bir rol üstlenebilecek olan turizm sektörünün gelişmesi, mevcut bazı sıkıntıların giderilmesi ile mümkün olabilecektir. Tanıtım eksikliği, ulaşım ve konaklama olanaklarındaki eksikler, yabancı dil bilen kalifiye eleman eksikliği bu sorunların başında gelmektedir. Sayılanlar haricinde bir diğer sorun ise, turizmi olduğu kadar yaşanabilirliği de olumsuz etkileyen çevre kirliliğidir.

Yıllardır süregelen plansız sanayileşme nedeniyle altyapıya gereken önemin verilmediği bölgede, buna bağlı oluşan çevre kirliliği önemli boyutlardadır. Altyapı kapsamında değerlendirilebilecek ulaşım olanaklarına bakıldığında, bölgenin kara-deniz ve havayolu açısından çeşitlilik arz ettiği görülmektedir.

Bölgede karayolu ulaşımı kısmen yeterlidir fakat bölgenin ulaşılabilirliğini artırılması için ilave düzenlemeler ve yatırımlar gerekmektedir. Bartın İli’nde demiryolu altyapısının bulunmamasına rağmen Zonguldak ve Karabük’te demiryolu, yük taşımacılığında kullanılmaktadır. Bölgedeki tek havayolu Zonguldak’ın Çaycuma İlçesi’nde bulunan Saltukova Havaalanı’dır. Mevcut haliyle havayolu kullanımı henüz yeterli düzeyde değildir. Bölgede 5 adet liman mevcuttur. Bu limanların üçü Zonguldak, ikisi Bartın sınırları içerisinde yer almaktadır. Bu limanlar dışında Zonguldak’ta yapılacak olan iki adet ilave liman projesi bulunmaktadır. Bunlardan biri özel sektör yatırımıyla Çatalağzı’nda yapılmakta olan liman projesi diğeri ise 25 milyon ton kapasiteli olması hedeflenen Filyos Limanı Projesi’dir.

Filyos Limanı, Zonguldak’ın Çaycuma İlçesi’nde yapılması planlanan Filyos Vadisi Projesi kapsamında gerçekleştirilecek olan bir projedir. Planlanan proje alanı 10.000.000 m²’nin üzerinde olup kamulaştırma çalışmaları halen devam etmektedir.

Bölgenin eğitim olanaklarına bakıldığında, eğitim kapasitesinin ilk ve orta öğretim alanında Türkiye ortalamasına yakın olduğu görülmektedir. Bölge eğitim ve sosyal yapı anlamında, 1992 yılında kurulan Zonguldak Karaelmas Üniversitesi, 2007 yılında kurulan Karabük Üniversitesi ve son olarak 2008 yılında kurulan Bartın Üniversitesi sayesinde giderek daha olumlu bir görünüm sergilemektedir.

Bölge sağlık hizmetlerine ve sosyal hizmetlere erişim olanakları açısından yeterli düzeyde değildir. TÜİK 2009 verilerine göre yaşlı nüfusun fazla olduğu bölgede, bu gruba yönelik hizmetler son derece kısıtlıdır. Kentleşme bilincinin tam olarak oluşturulamadığı bölgede yaşanabilirlik kapsamında ele alınması gereken müdahale alanları bulunmaktadır. Sosyal kalkınmanın sağlanması adına eğitim ve sağlık hizmetlerinin iyileştirilmesi, sosyal ve kültürel donatı alanlarının artırılmasının teşvik edilmesi, toplumda yaşayan tüm bireyler için uygun fırsatların sunulması, özellikle iyi eğitim almış genç nüfusun bölgede tutulması için önlemlerin alınması hedeflenmektedir.

Katılımcılık ilkesi gözetilerek hazırlanan Batı Karadeniz Bölge Planı’nda sürdürülebilir bir sosyal ve ekonomik kalkınma hedeflenmektedir. Bölgenin geleceği açısından, **madencilik ve demir-**

çelik sektörleri ile birlikte, potansiyel arz eden alternatif sektörlerin de geliştirilerek bölgenin en büyük sorunu olan istihdam ve göç sorununun çözülmesi gerekmektedir.

Bu kapsamda, madencilğe ve demir-çelik endüstrisine bağlı bir gelişim sergileyen bölgedeki bağımlı ekonomik yapının kırılması, bölgede potansiyel barındıran ve gelişmekte olan diğer sektörlerle yeni istihdam alanları yaratılması büyük önem arz etmektedir.

2010–2013 Batı Karadeniz Bölge Planı’nda belirlenen **“İçselleştirdiği Girişimcilikle Sektörel Çerçevesini Genişleterek Yeni İstihdam Alanları Yaratmış ve Yaşam Kalitesini Yükseltmiş Rekabetçi Bir Bölge Olmak”** vizyonuna ulaşılabilmesi için 6 temel hedef belirlenmiştir:

1. Potansiyel arz eden sektörlerin geliştirilerek bağımlı istihdam yapısının değiştirilmesi
2. Çevre standartlarının geliştirilmesi ve ulaşım – altyapı olanaklarının iyileştirilmesi
3. Lojistikte rekabet edebilir konuma gelinmesi
4. Turizmin çeşitlendirilerek geliştirilmesi
5. Kırsal kalkınmanın sağlanması
6. Yaşam kalitesinin ve kentlilik bilincinin arttırılarak adil bir sosyal kalkınmanın sağlanması

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	1
PLAN VİZYONU, TEMEL İLKE VE AMAÇLAR	3
1. MEVCUT DURUM ANALİZİ	15
1.1. ÖNCELİKLİ ALANLAR: MADENCİLİK-SANAYİ-TİCARET-ENERJİ	15
1.1.1. MADENCİLİK	15
1.1.1.1. REZERVLER	15
1.1.1.2. TEMEL GÖSTERGELER	17
1.1.1.3. TÜRKİYE TAŞKÖMÜRÜ KURUMU	18
1.1.1.3.1. TTK SINIRLARI	18
1.1.1.3.2. TTK VE TTK'NİN BÖLGE İSTİHDAMINA KATKISI	18
1.1.1.3.3. TTK TAŞKÖMÜRÜ SATIŞLARI	18
1.1.1.3.4. TAŞKÖMÜRÜ ÜRETİMİNDE TTK-ÖZEL SEKTÖR KARŞILAŞTIRMASI	19
1.1.2. SANAYİ VE TEKNOLOJİ	20
1.1.2.1. SANAYİ	20
1.1.2.1.1. TEMEL GÖSTERGELER	20
1.1.2.1.2. KOBİ FAALİYETLERİ VE İŞ GELİŞTİRME MERKEZLERİ	22
1.1.2.1.3. ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ VE KÜÇÜK SANAYİ SİTELERİ	24
1.1.2.1.3.1. ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ (OSB)	24
1.1.2.1.3.2. KÜÇÜK SANAYİ SİTELERİ (KSS)	27
1.1.2.2. TEKNOLOJİ	27
1.1.3. TİCARET	28
1.1.3.1. TEMEL İTHALAT GÖSTERGELERİ	28
1.1.3.2. TEMEL İHRACAT GÖSTERGELERİ	29
1.1.3.3. GENEL TİCARİ DURUM	33
1.1.4. ENERJİ	35
1.2. FİZİKSEL ALTYAPI: ULAŞIM-ALTYAPI-ÇEVRE	41
1.2.1. ULAŞIM	41
1.2.1.1. KARA YOLU VE DEMİR YOLU	41
1.2.1.2. DENİZ YOLU VE HAVAYOLU	43
1.2.2. İNTERNET ERIŞİMİ VE KULLANIMI	45
1.2.3. ALTYAPI-ÇEVRE	46
1.2.3.1. HAVA KALİTESİ	46
1.2.3.2. SU KALİTESİ	46
1.2.3.3. KATI ATIK	47
1.2.3.4. DOĞAL KAYNAKLAR	47
1.2.3.4.1. FLORA	47
1.2.3.4.2. FAUNA	47
1.2.3.4.3. DOĞAL KORUMA ALANLARI	48
1.3. LOJİSTİK	51
1.3.1. BATI KARADENİZ BÖLGESİ LOJİSTİK İMKÂNLARI	51
1.3.2. PROJELER VE BİRLİKLER	52
1.4. KÜLTÜR-TURİZM	57
1.4.1. TURİZM	57
1.4.2. KÜLTÜR	58
1.4.2.1. YEREL KÜLTÜREL DEĞERLER	59
1.5. TARIM	60
1.5.1. BİTKİSEL ÜRETİM	60
1.5.2. HAYVANSAL ÜRETİM	61

1.6. SOSYAL YAPI	63
1.6.1. DEMOGRAFİ	63
1.6.1.1. NÜFUS	63
1.6.1.1.1. İLÇE NÜFUSLARI	64
1.6.1.2. İSTİHDAM YAPISI	67
1.6.1.2.1. BÖLGE İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ	67
1.6.1.2.2. SEKTÖR BAZINDA İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ	68
1.6.1.3. GÖÇ	69
1.6.1.4. KENTLEŞME	71
1.6.2. İŞ SAĞLIĞI VE İŞ GÜVENLİĞİ	75
1.6.3. EĞİTİM	77
1.6.3.1. TEMEL EĞİTİM GÖSTERGELERİ	77
1.6.3.2. YÜKSEK ÖĞRETİM GÖSTERGELERİ	78
1.6.4. SAĞLIK	82
1.6.5. SİVİL TOPLUM KURULUŞLARI	82
2. GZFT ANALİZİ	85
3. TEMEL AMAÇ VE TEMEL HEDEFLER	93
3.1. TEMEL HEDEFLER	94
3.1.1. POTANSİYEL ARZ EDEN SEKTÖRLERİN GELİŞTİRİLEREK BAĞIMLI İSTİHDAM YAPISININI DEĞİŞTİRİLMESİ	94
3.1.1.1. Demir-Çelik Endüstrisi ile Buna Bağlı Yan Sanayi İlişkisinin Güçlendirilerek Daha Fazla Katma Değer Sağlanması	95
3.1.1.2. Yeni Girişimcilerin ve KOBİ'lerin Desteklenmesi, Kümelenme ve Markalaşma Politikalarının Gerçekleştirilmesi	95
3.1.1.3. İhracata Yönelik Üretim, Tanıtım ve Pazarlama Potansiyelinin Arttırılması	96
3.1.1.4. Orman Ürünleri Endüstrisinin Geliştirilmesi	97
3.1.1.5. Sanayi, Kamu ve Üniversiteyi Kapsayan Katılımcılık Odaklı Teknik İşbirliğinin Oluşturulması	98
3.1.1.6. Enerji Kaynaklarının Etkin Biçimde Değerlendirilmesi	99
3.1.2. ÇEVRE STANDARTLARININ GELİŞTİRİLMESİ VE ULAŞIM-ALTYAPI OLANAKLARININ İYİLEŞTİRİLMESİ	99
3.1.2.1. Arıtmasız ve Plansız Sanayi Gelişiminin Neden Olduğu Çevre Kirliliğini Gidermeye Yönelik Önlemlerin Alınması	99
3.1.2.2. Sanayi Faaliyetleri Haricinde Çevre Kirliliğine Neden Olan Etkenlerin Giderilmesine Yönelik Önlemlerin Alınması	100
3.1.2.3. Bölgenin Ulaşılabilirliğinin Arttırılması Kapsamında Mevcut Ulaşım Sistemlerinin İyileştirilmesi ve Yeni Yatırımların Teşvik Edilmesi	100
3.1.2.4. Bölgede Meydana Gelebilecek Doğal Afetlere ve İnsan Kaynaklı Felaketlere Karşı Önlem Alma ve Altyapı İyileştirme Çabalarının Desteklenmesi	101
3.1.3. LOJİSTİKTE REKABET EDEBİLİR KONUMA GELİNMESİ	102
3.1.3.1. Lojistik Faaliyetlerinde Kurumsallaşma ve Planlama ile Etkinlik ve Verimlilik Sağlanması	102
3.1.3.2. Ulaşım Ağları Entegrasyonunun Sağlanması	103
3.1.3.3. Uluslararası Entegrasyonun Sağlanması	103
3.1.3.4. Filyos Vadisi Projesi'nin Hayata Geçirilmesi	104
3.1.4. TURİZMİN ÇEŞİTLENDİRİLEREK GELİŞTİRİLMESİ	105
3.1.4.1. Bölgenin Rekreasyon ve Turizm Konusundaki Eksikliklerinin Giderilerek Cazibenin Arttırılması	105

3.1.4.2. Turizm Gelişimini Kısıtlayan Çevre Kirliliğinin Ortadan Kaldırılması ve Bölge Ulaşılabilirliğinin Arttırılması	106
3.1.4.3. Bölgede Bulunan Antik Kentlerin Turizme Kazandırılması	107
3.1.4.4. Turizmde Markalaşma Becerilerinin ve Çeşitliliğin Arttırılması	107
3.1.5. KIRSAL KALKINMANIN SAĞLANMASI	108
3.1.5.1. Küçük ve Dağınık Arazi Yapısının Tarıma Elverişli Hale Getirilmesi	109
3.1.5.2. Kırsal Alanlarda Tarımsal Faaliyetlerin Yaygınlaştırılması	109
3.1.5.3. Tarımsal Faaliyetlerde Standardizasyon Sağlanması	110
3.1.5.4. Organik Tarım ve Sanayiye Dönük Tarımsal Üretim Olanaklarının Değerlendirilmesi	110
3.1.5.5. Su Ürünleri ve Arıcılık Faaliyetlerinin Desteklenmesi	111
3.1.5.6. Maddi Olmayan Kültürel Varlıkların Üretim, Koruma ve Aktarım Olanaklarının Sağlanması	112
3.1.6. KENTLİLİK BİLİNCİNİN ARTTIRILMASI, ADİL BİR SOSYAL KALKINMANIN SAĞLANMASI VE YAŞAM KALİTESİNİN YÜKSELTİLMESİ	112
3.1.6.1. İşçi Sağlığı ve İş Güvenliğinin Arttırılması	112
3.1.6.2. Dezavantajlı Kesimin İhtiyaçlarını Gözetecek Fırsatların Sunulması	113
3.1.6.3. Temel Eğitim ve Sağlık Hizmetlerine Erişebilirliğin ve Kalitenin Arttırılması	113
3.1.6.4. Bölgenin Eğitim ve Sağlıkta Tercih Edilirliğinin Arttırılması	114
3.1.6.5. Eğitimin ve Kişisel Becerilerin İşgücü Piyasası Taleplerine Paralel Biçimde Değerlendirilmesine Yönelik Koşulların Sağlanması	115
3.1.6.6. Bölgenin Kültürünü ve Kimliğini Yansıtacak Sosyal ve Fiziksel Uygulamalara Destek Verilmesi	116
4. TEMEL HEDEFLERİN GELİŞTİRİLMESİNE YÖNELİK POLİTİKALAR	119
5. UYGULAMA, İZLEME VE DEĞERLENDİRME	137
6. BÖLGE PLANININ ÜST ÖLÇEKLİ PLAN VE PROGRAMLARLA İLİŞKİSİ	139
7. PERFORMANS GÖSTERGELERİ	143
8. BATI KARADENİZ BÖLGESİ SORUN VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİNİN BELİRLENMESİ KAPSAMINDA PAYDAŞLARA UYGULANAN SORU KAĞIDI UYGULAMASI SONUÇLARI	150
BÖLGE PLANI HAZIRLIK SÜRECİNDE PAYDAŞ KATILIMCI LİSTESİ	152
KAYNAKÇA	159

TABLolar

Tablo.1: İller Bazında Rekabetçilik Endeksi	7
Tablo.2: 2000-2008 Yılları Kamu Yatırımlarının TR81 Bölgesindeki Sektörel Dağılımı	9
Tablo.3: 2009 Yılı TR81 Düzey 2 Bölgesi Mevduat Durumu	10
Tablo.4: 2009 Yılı TR81 Düzey 2 Bölgesi Kredi Durumu	10
Tablo.5: Rezerv Durumu	15
Tablo.6: Batı Karadeniz Bölgesinde Madencilik Faaliyetinde Bulunan İşletmeler	17
Tablo.7: Madencilik Dış Ticareti	17
Tablo.8: Yıllar İtibarıyla TTK Taşkömürü Satışları	19
Tablo.9: 2000-2009 Taşkömürü Üretiminde TTK ve Özel Sektör Üretim Oranları Karşılaştırması	20
Tablo.10: Temel Sanayi Göstergeleri	20
Tablo.11: OSB Sayıları ve Kullanım Durumları	25
Tablo.12: OSB'lerle İlgili Genel Veriler	26
Tablo.13: KSS Sayıları ve Kullanım Durumları	27
Tablo.14: Temel Teknoloji Göstergeleri	28
Tablo.15: İllere Göre İhracat Yapılan Ülkeler	31
Tablo.16: Zonguldak İli En Çok İhracat Yapılan Ülkeler Sıralaması	32
Tablo.17: Karabük İli En Çok İhracat Yapılan Ülkeler Sıralaması	32
Tablo.18: Bartın İli En Çok İhracat Yapılan Ülkeler Sıralaması	33
Tablo.19: Esnaf ve Sanatkar Odaları Üyelikleri	34
Tablo.20: Yatırımcının Fiili Durumu	34
Tablo.21: Büyük Sanayi Kuruluşları İçinde Bölge Şirketlerinin Yeri	34
Tablo.22: İş Demografisi	35
Tablo.23: Bölgesel Gayrisafi Katma Değer	35
Tablo.24: Elektrik Tüketimi	36
Tablo.25: EPDK Tarafından Lisans Verilmiş Termik Enerji Santralleri	37
Tablo.26: EPDK'ya Lisans Başvurusunda Bulunulan Termik Enerji Santrali Projeleri	37
Tablo.27: EPDK Tarafından Lisans Verilmiş Hidroelektrik Enerji Santralleri	38
Tablo.28: EPDK'ya Lisans Başvurusunda Bulunulan Hidroelektrik Enerji Santrali Projeleri	38
Tablo.29: EPDK'ya Lisans Başvurusunda Bulunulan Rüzgar Enerji Santrali Projeleri	39
Tablo.30: Kara yolu ve Demir yolu Göstergeleri	43
Tablo.31: Deniz yolu Göstergeleri	43
Tablo.32: İçme ve Kullanma Suyu Verileri	46
Tablo.33: Katı Atık Göstergeleri	47
Tablo.34: Turist ve Konaklama Göstergeleri	57
Tablo.35: Kültürel ve Sosyal Donatı Göstergeleri	58
Tablo.36: Sınıflarına Göre Tarım Alanları	60
Tablo.37: Tarımsal Üretim Değeri	61
Tablo.38: Genel Nüfus Verileri	63
Tablo.39: Doğurganlık Hızları	64
Tablo.40: Yıllara Göre İlçe Nüfusları	65
Tablo.41: 2009 Yılı Kent-Kır Nüfusları	65
Tablo.42: Yıllık Nüfus Artış Hızları	66
Tablo.43: Yıllara Göre Türkiye'de ve Bölgede İşgücüne Katılma ve İstihdam Oranları	67
Tablo.44: Yıllara Göre Türkiye'de ve Bölgede İşsizlik ve Tarım Dışı İşsizlik Oranları	67
Tablo.45: Batı Karadeniz Bölgesi İlleri Bazında İşsizlik Oranları	68
Tablo.46: Yıllara Göre Türkiye'de ve Bölgede Yaş Bağımlılık Oranları, Genç Bağımlılık Oranları ve Yaşlı Bağımlılık Oranları	68
Tablo.47: 15 Yaş Üzeri İstihdam Edilen Nüfusun Sektörel Dağılımı	68
Tablo.48: Eğitim Durumuna Göre İşsiz Nüfus	69
Tablo.49: Genel Göç Verileri	70
Tablo.50: Göç Nedenleri	70
Tablo.51: Bölge İçi Göç Verileri	71
Tablo.52: İller ve Bölge Bazında İş Kazası ve Meslek Hastalıkları Sayıları	75
Tablo.53: Sürekli İş Görmezlik Sayısı	75
Tablo.54: Ölüm Sayısı	75

Tablo.55: Bölgede Eğitim Düzeylerine Göre Okul, Öğrenci ve Öğretmen Sayıları	77
Tablo.56: Öğretmen ve Derslik Başına Düşen Öğrenci Sayısı	77
Tablo.57: Net Okullaşma Oranları	78
Tablo.58: Eğitim Düzeyine Göre Nüfus Dağılımı	78
Tablo.59: Üniversite Verileri	79
Tablo.60: Sağlık Sektörü Hastane ve İnsan Kaynakları Göstergeleri	82
Tablo.61: Bölgedeki STK'ların illere Göre Dağılımı	83

GRAFİKLER

Grafik.1: 2000 Yılı Sektörel İstihdam Oranları	11
Grafik.2: 2009 Yılı Sektörel İstihdam Oranları	11
Grafik.3: Yıllara Göre İşçi Sayıları	18
Grafik.4: Batı Karadeniz Bölgesi Sektörel Firma Oranları	21
Grafik.5: Batı Karadeniz Bölgesi Sektörel İstihdam Oranları	21
Grafik.6: Bölgenin Ülke İthalatındaki Payı	29
Grafik.7: İthal Edilen Ürünlerin Sektörel Dağılımı	29
Grafik.8: Batı Karadeniz Bölgesinin Ülke İhracatındaki Payı	30
Grafik.9: İhraç Edilen Ürünlerin Sektörel Dağılımı	30
Grafik 10: Zonguldak İli 2009 Yılı Sektörel İhracat Oranları	31
Grafik 11: Karabük İli 2009 Yılı Sektörel İhracat Oranları	32
Grafik 12: Bartın İli 2009 Yılı Sektörel İhracat Oranları	33
Grafik.13: Batı Karadeniz Bölgesi Arazi Kullanımı	60
Grafik.14: Nüfusun Yaş Gruplarına Göre Dağılımı	64
Grafik 15: Bölgenin Sorunlarına Yönelik Sonuçlar	150
Grafik.16: Bölgenin Sorunlarının Çözümüne Yönelik Sonuçlar	150

HARİTALAR

Harita.1: Düzey 2 İstatistikî Bölge Birimlerinin Sosyoekonomik Gelişmişlik Sıralaması	6
Harita.2: İllerin Sosyoekonomik Gelişmişlik Sırası	7
Harita.3: İlçelerin Sosyoekonomik Gelişmişlik Sırası	8
Harita.4: İllere göre Maden Rezerv Durumu	16
Harita.5: OSB'lerin Mekânsal Dağılımı	25
Harita.6: KSS'lerin Mekânsal Dağılımı	27
Harita.7: Bölge Kara yolları ve Demir yolları Ağı.....	41
Harita.8: Bölge Havaalanı ve Limanları	44
Harita.9 : Penetrasyon Haritası – ADSL Bağlantısı	45
Harita.10: Karadeniz Limanları	51
Harita.11: Filyos Limanı Etkileşim Alanı	54
Harita.12: İlçelere Göre Kentsel Nüfus Dağılımları	66
Harita.13: 2007-2008 döneminde Karadeniz Bölgesinin Birinci Öncelikli Sorunları Haritası	71
Harita.14: Nüfus Büyüklüğü ve Ulaşım Akslarına Göre Yerleşim Yerleri	74

KISALTMALAR

AB:	Avrupa Birliği
ADNKS:	Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi
Ar-Ge:	Araştırma-Geliştirme
AKTVKK:	Ankara Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu
ÇATES:	Çatalağzı Termik Santrali
DİE:	Devlet İstatistik Enstitüsü
DLH:	Demiryolları, Limanlar ve Hava Meydanları İnşaatı Genel Müdürlüğü
DPT:	Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı
ERİŞGEM:	Karadeniz Ereğli İş Geliştirme Merkezi
FAO:	Food and Agriculture Organization of the United Nations (Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü)
GSKD:	Gayrisafi Katma Değer
GSYİH:	Gayrisafi Yurtiçi Hasıla
GZFT Analizi:	Güçlü Yönler-Zayıf Yönler-Fırsatlar-Tehditler Analizi
HES:	Hidroelektrik Santrali
ILO:	International Labour Organization (Uluslararası Çalışma Örgütü)
İBBS:	İstatistikî Bölge Birimleri Sınıflandırması
İGEME:	İhracatı Geliştirme Etüd Merkezi
İŞKUR:	Türkiye İş Kurumu
KAİP:	Koruma Amaçlı İmar Planı
KOBİ:	Küçük ve Orta Büyüklükte İşletme
KOSGEB:	Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı
KSS:	Küçük Sanayi Sitesi
MFİB:	Merkezi Finans ve İhale Birimi
OSB:	Organize Sanayi Bölgesi
ÖSDP:	Özelleştirme Sosyal Destek Projesi
ÖUKP:	Ön Ulusal Kalkınma Planı
PAN Park:	Protected Area Network (Korunan Alanlar Ağı)
SAN-TEZ:	Sanayi Tezleri Programı
SEGE:	Sosyoekonomik Gelişmişlik Endeksi
STK:	Sivil Toplum Kuruluşları
TRACECA:	Transport Corridor Europe-Caucasus-Asia (Avrupa-Kafkasya-Asya Ulaşım Koridoru)
TEKMER:	Teknoloji Geliştirme Merkezi
TIES:	The International Ecotourism Society (Uluslararası Ekoturizm Topluluğu)
TİM:	Türkiye İhracatçılar Meclisi
TINA:	Ulaştırma Altyapı İhtiyaç Değerlendirmesi Projesi
TPE:	Türk Patent Enstitüsü
TSE:	Türk Standartları Enstitüsü
TSO:	Ticaret ve Sanayi Odası
TTK:	Türkiye Taşkömürü Kurumu
TÜBİTAK:	Türkiye Bilimsel ve Teknoloji Araştırma Kurumu
TÜİK:	Türkiye İstatistik Kurumu
TCDD:	Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları
UNESCO:	United Nations Educational, Scientific And Cultural Organization (Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu)
URAK:	Uluslararası Rekabet Araştırma Kurumu
USİGEM:	Üniversite Sanayi İşbirliğini Geliştirme Uygulama ve Araştırma Merkezi
UTİKAD:	Uluslararası Taşımacılık ve Lojistik Hizmet Üretenleri Derneği
WWF:	World Wild Fund for Nature (Doğal Hayatı Koruma Derneği)
ZİGEM:	Zonguldak İş Geliştirme Merkezi

"Süngülerle, silahlarla ve kanla kazandığımız askeri zaferlerden sonra, kültür, bilim, fen ve ekonomi alanlarında da zaferler kazanmaya devam edeceğiz."

K. Atatürk

GİRİŞ

Dünyada ve Türkiye’de küreselleşmenin etkisiyle artan rekabet neticesinde bölgesel gelişmişlik farklılıkları da artmaktadır. Sosyal ve ekonomik dengesizliklerin giderilerek ülke içerisinde bölgesel gelişmişlik farklılıklarının azaltılması açısından bölge planlaması önem kazanmıştır. Bu kapsamda, Ön Ulusal Kalkınma Planı’nda ve Dokuzuncu Kalkınma Planı’nda (2007-2013) bölgesel gelişme, Türkiye için temel gelişme eksenlerinden biri olarak belirlenmiştir.

Bölgesel politikalar ile bugüne kadar görece az gelişmiş bölgelerin kalkındırılarak bölgeler arası eşitsizliklerin azaltılması hedeflenmiştir fakat günümüzde bölgelerin rekabet gücünün artırılması ve ulusal kalkınmaya daha fazla katkıda bulunmaları önem kazanmıştır.

Bölgelerin rekabet gücünün artırılması kapsamında bölge planı, bölge kaynaklarının daha iyi bir geleceğe ulaşması için kullanılan bir araç olarak büyük önem arz etmektedir. Bölge planı, stratejik bir yaklaşımla, bölgede ortak kalkınma bilincini oluşturulmasını, bölgenin dinamizminin ortaya çıkarılmasını ve bölgeye en yüksek katma değerin sağlanarak hem ekonomik hem sosyal kalkınmanın hızlandırılmasını hedefler. Bölge planı, bölgenin mevcut durumu ile beraber değişen şartlara göre bölgenin önündeki fırsatların da değerlendirilmesini amaçlar.

Bu kapsamda, 25.01.2006 tarih ve 5449 sayılı Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu, Koordinasyonu ve Görevleri Hakkında Kanun uyarınca ülke genelinde 26 Düzey 2 Bölgesi’nde kalkınma ajansları kurulmaya başlanmıştır. Kanun, kalkınma ajanslarının faaliyetlerini önemli ölçüde bölge planlarına dayandırmaktadır. Bu Kanun ve ilgili yönetmeliklere göre kalkınma ajansları, görevlerini, oluşturacakları bölge planlarına uygun olarak hazırlayacakları çalışma programları ve bütçeye göre yerine getirmektedir.

25.01.2006 tarih ve 5449 sayılı Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu, Koordinasyonu ve Görevleri Hakkında Kanuna istinaden, 25 Temmuz 2009 tarihli ve 2009/15236 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile kurulan Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı’nın (BAKKA) faaliyet alanı, TR81 Düzey 2 Batı Karadeniz Bölgesi’nde yer alan Zonguldak, Karabük ve Bartın illerinden oluşmaktadır.

Bölge kaynaklarının sürdürülebilir biçimde yönetilerek, bölge içerisinde ekonomik ve sosyal kalkınmayı hedefleyen çalışmalara yol göstermeyi amaçlayan bu plan, 2010-2013 dönemini kapsamaktadır. 2010-2013 Batı Karadeniz Bölge Planı, bölgenin ekonomik, sosyal ve kültürel alanlarda bütüncül bir yaklaşımla gerçekleştireceği kalkınma stratejisinin hedeflerini ve önceliklerini ortaya koyan bir temel politika dokümanıdır. Bu çalışma ile Ajansımız tarafından verilmesi hedeflenen mali ve teknik desteklere zemin oluşturacak bir çerçevenin ortaya konulması hedeflenmiştir.

Plan hazırlanırken önceki dönemlerde bölgeye dair yapılmış olan çalışmalardan faydalanmak, izlenen yöntemlerden birisi olmuştur. Buna ek olarak bilgilerin güncellenmesi amacıyla ilgili kurum ve kuruluşlardan sorumluluk alanlarıyla ilgili veriler temin edilmiştir. Katılımcılık ilkesi çerçevesinde illerde çalıştaylar yapılmış, bölgede bulunan belediyeler, kaymakamlıklar, bölge müdürlükleri, il müdürlükleri, esnaf ve sanatkâr odaları, liman işletmeleri, KOSGEB, üniversiteler, sendikalar, OSB müdürlükleri ve sivil toplum kuruluşları ile yüz yüze görüşmeler ya-

pılmış, soru kâğıdı uygulaması yöntemi ile 74 görüşme gerçekleştirilip bölgedeki aktörlerin görüşleri alınarak GZFT analizi ve stratejilere yön verilmeye çalışılmıştır.

İlgili kurum ve kuruluşlardan veri, görüş ve önerilerin toplanmasının ardından mevcut durum analizi biçimlendirilmiş, mevcut durum analizi kapsamında bölgenin gelecekte nerede olacağını öngörüsü olan vizyon çalışması ve bu öngörüye nasıl ulaşılacağını belirleyen GZFT analizi ile strateji belirleme aşamalarına geçilmiştir. Bu aşamalar dahilinde taslak niteliğinde hazırlanan plan, üç ildeki 128 farklı kurum ve kuruluşa resmi yazı ile gönderilerek plan hakkında görüş ve önerilerinin belirtilmesi istenmiştir. Kurum ve kuruluşlardan alınan geribildirimlerle plan mevcut haline getirilmiştir. Bu üç aşama eşzamanlı ve birbirleri arasında geribesleme yöntemi kullanılarak netleştirilmiştir.

Bu kapsamda, bölgenin geleceği açısından, **madencilik ve demir-çelik sektörleri ile birlikte, potansiyel arz eden alternatif sektörlerin de geliştirilerek bölgenin en büyük sorunu olan istihdam ve göç sorununun çözülmesi** gerekmektedir.

PLAN VİZYONU, TEMEL İLKE VE AMAÇLAR

2010-2013 dönemini kapsayan Batı Karadeniz Bölge Planı'nın vizyonu **“İçselleştirdiği Girişimcilikle Sektörel Çerçevesini Genişleterek Yeni İstihdam Alanları Yaratmış ve Yaşam Kalitesini Yükseltmiş Rekabetçi Bir Bölge Olmak”** olarak belirlenmiştir. Belirlenen vizyona ulaşılması aşamasında şu temel ilkeler esas alınacaktır:

- Çok sektörlülük
- Katılımcılık
- Sürdürülebilir kalkınma

Çok Sektörlülük

Esas alınan temel değerlerin ilki çok sektörlülüktür. Belirlenmiş olan vizyona ulaşmak için madencilik, demir-çelik, turizm ve hizmet sektörü gibi farklı sektörleri ilgilendiren müdahale alanları plana dahil edilmiştir. Bu kapsamda, sektörler arası tamamlayıcılık ve sinerji oluşturulması hedeflenmiştir.

Katılımcılık

Dokuzuncu Kalkınma Planı'nda temel değerler bölümünde üzerinde durulan “toplumsal diyalog ve katılımcılığın güçlendirilerek, toplumsal katkı ve sahiplenmenin sağlanması” esası, 2010–2013 Batı Karadeniz Bölge Planı'nın temel esaslarından biri olarak benimsenmiştir. Katılımcılık ilkesi çerçevesinde, bölge illerinde çalıştaylar yapılmış, bölgede bulunan belediyeler, kaymakamlıklar, bölge müdürlükleri, il müdürlükleri, esnaf ve sanatkâr odaları, liman işletmeleri, KOSGEB, üniversiteler, sendikalar, OSB müdürlükleri ve sivil toplum kuruluşları ile yüz yüze görüşmeler yapılmış, soru kâğıdı uygulaması yöntemi ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

Sürdürülebilir Kalkınma

Sürdürülebilir kalkınma, insan yaşamı için gereken ihtiyaçlar ile doğal kaynakların kullanımı arasında gelecek nesilleri de gözeterek, bugünden geleceğe uyumlu bir programlama yapılmasını amaçlayan bir yaklaşımdır. 2010-2013 Batı Karadeniz Bölge Planı, sürdürülebilir kalkınmaya bütüncül bir yaklaşımla bakmayı esas almıştır.

2010–2013 Batı Karadeniz Bölge Planının vizyonuna ulaşılabilmesi amacıyla 6 temel hedef belirlenmiştir:

1. Potansiyel arz eden sektörlerin geliştirilerek bağımlı istihdam yapısının değiştirilmesi
2. Çevre standartlarının geliştirilmesi ve ulaşım – altyapı olanaklarının iyileştirilmesi
3. Lojistikte rekabet edebilir konuma gelmesi
4. Turizmin çeşitlendirilerek geliştirilmesi
5. Kırsal kalkınmanın sağlanması
6. Yaşam kalitesinin ve kentlilik bilincinin arttırılarak adil bir sosyal kalkınmanın sağlanması

VİZYON

"İÇŞEŞLEŞTİRDİĞİ GİRİŞİMCİLİKLE SEKTÖREL ÇERÇEVESİNİ GENİŞLETEREK YENİ İSTİHDAM ALANLARI YARATMIŞ VE YAŞAM KALİTESİNİ YÜKSELTMIŞ REKABETÇİ BİR BÖLGE OLMAK"

TEMEL AMAÇLAR

GİRİŞİMCİLİĞİ VE YENİLİKÇİLİĞİ DESTEKLEYEREK SEKTÖREL ÇEŞİTLİLİĞİ SAĞLAMAK

SÜRDÜRÜLEBİLİR SOSYAL KALKINMAYI SAĞLAMAK

TEMEL HEDEFLER

1. POTANSİYEL ARZ EDEN SEKTÖRLERİN GELİŞTİRİLMESİ VE BAĞIMLI İSTİHDAM YAPISININ DEĞİŞTİRİLMESİ	2. ÇEVRE STANDARTLARININ GELİŞTİRİLMESİ VE ULAŞIM-ALTYAPI OLANAKLARININ İYİLEŞTİRİLMESİ	3. GELİŞTİRİLMİŞ REKABET EDEBİLİR KONUMA GELİNMESİ	4. TURİZMİN ÇEŞİTLENDİRİLEREK GELİŞTİRİLMESİ	5. KIRSAL KALKINMANIN SAĞLANMASI	6. KENTLİLİK BİLİNCİNİN ARTTIRILMASI, ADIL BİR SOSYAL KALKINMANIN SAĞLANMASI VE YAŞAM KALİTESİNİN YÜKSELTİLMESİ
1.1. Zemle-çevre sektörü ile bunlara bağlı yeni sanayi tesislerinin geliştirilerek daha fazla katma değer sağlanması 1.2. Yeni girişimcilerin ve KOBİ'lerin desteklenmesi, kümelenme ve markalaşma politikalarının geliştirilmesi 1.3. İhracata yönelik üretim, tarım ve pazarlama potansiyelinin artırılması 1.4. Çerçmen ürünleri endüstrisinin geliştirilmesi 1.5. Sanayi, kamu ve üniversiteyi kapsayan teknik işbirliğinin oluşturulması 1.6. Enerji kaynaklarının etkin bir biçimde değerlendirilmesi	2.1. Arınmaz ve plansız sanayi gelişiminin neden olduğu çevre kirliliğini ortadan kaldırmaya yönelik önlemlerin alınması 2.2. Sanayi faaliyetleri haricinde çevre kirliliğine neden olan etkenlerin giderilmesine yönelik önlemlerin alınması 2.3. Bölgenin ulaşılabilişirliğinin artırılması kapsamında mevcut ulaşım sistemlerinin iyileştirilmesi ve yeni yolların inşaatı edilmesi 2.4. Bölgede meydana gelebilecek doğal afetlere ve insan kaynaklı felaketlere karşı önlem alma ve afetlere iyileştirme çalışmalarının desteklenmesi	3.1. Lojistik faaliyetlerinde kurumsallaşma ve planlama ile etkinlik ve verimlilik sağlanması 3.2. Ulaşım ağına entegrasyonunun sağlanması 3.3. Uluslararası entegrasyonun sağlanması 3.4. Filyos Vadisi Projesi'nin hayata geçirilmesi	4.1. Bölgenin rekabetçiyen ve turizm konusundaki eksikliklerinin giderilerek cazibesinin artırılması 4.2. Turizm girişimci katkılan çevre kirliliğinin ortadan kaldırılması ve bölge ulaşılabilişirliğinin artırılması 4.3. Bölgede bulunan antik kentlerin restorasyonu ve kazandırılması 4.4. Turizmde markalaşma becerilerinin ve çeşitliliğin artırılması	5.1. Köylük ve diğer arazi yapısının tarımsal elverişli hale getirilmesi 5.2. Krsal alanlarda tarımsal faaliyetlerin yaygınlaştırılması 5.3. Üretim, depolama ve pazarlamada organizasyonun sağlanması 5.4. Organik tarım ve sanayiye yönelik tarımsal üretim olanaklarının geliştirilmesi 5.5. Su ürünleri ve organik faaliyetlerin desteklenmesi 5.6. Maddi olmayan kültürel varlıkların üretim, koruma ve aktarm olanaklarının sağlanması	6.1. İşçi sağlığı ve iş güvenliğinin artırılması 6.2. Dezavantajlı kesimlerin (ihyaodaları) güvenceye alınması 6.3. Temel eğitim ve sağlık hizmetlerine erişilebilirliğin ve kalitenin artırılması 6.4. Bölgenin eğitim ve sağlıkta tercih edilişirliğinin artırılması 6.5. Eğitimin ve kişisel becerilerin ilgili piyasaya taleplerine paralel biçimde geliştirilmesine yönelik koşulların sağlanması 6.6. Bölgenin kültürel ve kirliliğini yansıtabak sosyal ve fiziksel uygulamalara destek verilmesi

GENEL BAKIŞ

Avrupa Birliği'nin bölgesel düzeyde uyguladığı müktesebata uyum çerçevesinde; DPT Müsteşarlığı koordinasyonunda ve Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı'nın da katkılarıyla İstatistikî Bölge Birimleri Sınıflandırması (İBBS) çalışması hazırlanmıştır. Bölgesel istatistiklerin toplanması, geliştirilmesi, bölgelerin sosyoekonomik analizlerinin yapılması, bölgesel politikaların çerçevesinin belirlenmesi ve Avrupa Birliği Bölgesel İstatistik Sistemi'ne uygun karşılaştırılabilir istatistikî veri tabanı oluşturulması amacıyla ülke genelinde İstatistikî Bölge Birimleri Sınıflandırması tanımlanmıştır. İstatistikî Bölge Birimleri Sınıflandırmasında iller "Düzy 3" olarak tanımlanmış; ekonomik, sosyal ve coğrafi yönden benzerlik gösteren komşu iller ise bölgesel kalkınma planları ve nüfus büyüklükleri ile dikkate alınarak "Düzy 1" ve "Düzy 2" olarak gruplandırılmak suretiyle hiyerarşik İstatistikî Bölge Birimleri Sınıflandırması yapılmıştır.

Bu çalışma sonucunda, Düzy 2 olarak 26 İstatistikî Bölge Birimi tanımlanmış olup, Bakanlar Kurulunun 2002/4720 sayılı kararı 22 Eylül 2002 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. İBBS kapsamında Zonguldak, Bartın ve Karabük illerini kapsayan bölge, TR81 Düzy 2 Bölgesi olarak adlandırılmıştır.

Batı Karadeniz Bölgesi, güneybatıda Bolu, Düzye, Kocaeli, Sakarya ve Yalova illerini kapsayan TR42 Doğu Marmara Bölgesi ile doğuda Kastamonu, Çankırı ve Sinop illerini kapsayan TR82 Bölgesi ile komşu olup kuzeyde Karadeniz ile çevrilidir.

Bölgenin kaderine damgasını vuran iki temel sektör bulunmaktadır. Bunlardan birincisi geçmiş 19. yüzyıl ortalarına uzanan madencilik iken ikincisi Cumhuriyet dönemi ile beraber gündeme gelen demir-çelik sanayidir. 1983'ten beri taşkömürü üretiminde esas belirleyici aktör Türkiye Taşkömürü Kurumu (TTK) olmuştur. TTK'nın bölgeye etkisi sadece ekonomik düzeyde kalmamıştır: Kurum bölgenin sosyal, kültürel yapısını belirlemenin yanında mülkiyet durumu ve arazi kullanımını belirlemede de büyük ölçüde etkili olmuştur. Havza-i Fahmiye olarak bilinen taşkömürü havzasının sınırları 17 Ocak 1326 (miladi 1910) tarih ve 289 sayılı Teskere-i Samiye (Başbakanlık Tezkeresi) ile belirlenmiştir ve 1958'de genişletilen bu sınırlar içinde zilyetlik yolu ile taşınmaz mal edinilmesi yasaklanmıştır. Bu nedenle, hâlihazırda Zonguldak'ta özel mülkiyet oldukça sınırlıdır ve bu başta kentleşme olmak üzere farklı alanlarda çeşitli sorunlara neden olmuştur.

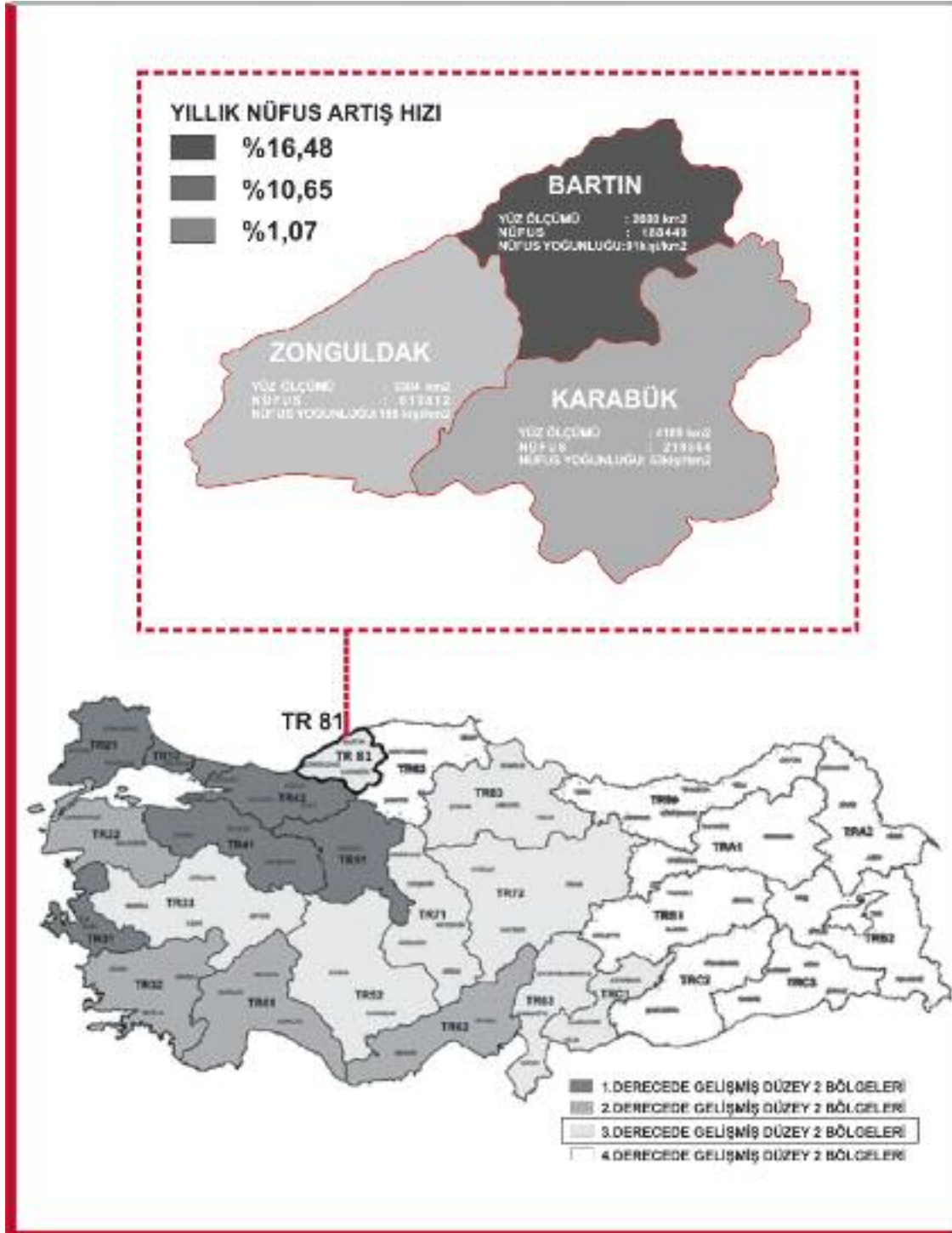
Zonguldak ile birlikte Zonguldak'ın İlçesi iken 1991 yılında il statüsüne kavuşan Bartın ve aynı şekilde Zonguldak'ın İlçesi iken 1995 yılında il statüsüne kavuşan Karabük illerini kapsayan bölge, toplam 9493,04 km² yüz ölçümüne sahiptir. 2009 yılına ait TÜİK verilerine göre toplam nüfusun 1.026.825 olduğu bölgede kentsel nüfus ile kırsal nüfus birbirine çok yakın değerlerdedir. Kırsal nüfusun 515.725, kentsel nüfusun ise 511.100 olduğu bölgede yıllık nüfus artış hızı % 5,92'dir. Bu değer Türkiye ortalaması olan % 14,5'lik değerın altında kalmaktadır.

TÜİK'e ait 2009 yılı yıllık nüfus artış hızları verilerine göre Bartın, Türkiye ortalamasının üstünde bir artış hızına sahipken, Karabük, Türkiye ortalamasının altında bir değere sahiptir. Zonguldak'ın nüfus artış hızı ise % 1,07 gibi düşük bir değerde kalmıştır. Yıllık nüfus artış hızlarının yüksek olduğu Bartın ve Karabük illerinin aksine, Zonguldak'ın nüfus artış hızının düşük

olmasının sebebi, ilin ana sektörü olan madencilikte yaşanan sıkıntılar nedeniyle baş gösteren istihdam sorunu olarak değerlendirilebilir.

Bölge, DPT tarafından 2003 yılında hazırlanan “Düzyey 2 İstatistikî Bölge Birimlerinin Sosyo-ekonomik Gelişmişlik Sırası” çalışmasına göre, 3. Derecede Gelişmiş Bölgeler arasında yer almaktadır ve ülke genelinde 11. sıradadır.

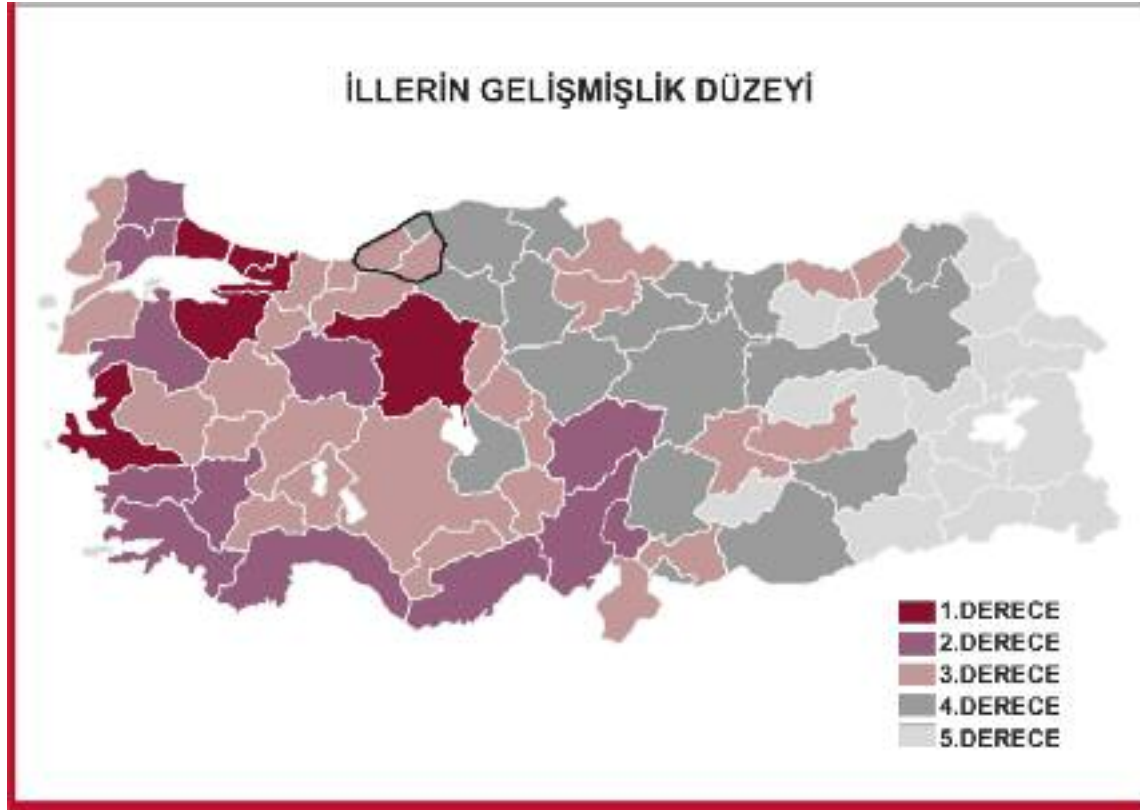
Harita.1: Düzyey 2 İstatistikî Bölge Birimlerinin Sosyoekonomik Gelişmişlik Sıralaması

Kaynak: DPT, 2003

Bölgenin iller bazında gelişmişlik düzeyleri de DPT tarafından 2003 yılında hazırlanan SEGE çalışmasına göre incelenmiştir. Çalışma sonuçlarına göre 81 il içerisinde Zonguldak 21., Karabük 27. ve Bartın ise 55. sıradadır.

Harita.2: İllerin Sosyoekonomik Gelişmişlik Sırası

Kaynak: DPT, 2003.

2000 yılı idari bölünüşleri esas alınarak, Türkiye genelindeki 872 ilçeyi kapsayacak şekilde yapılan SEGE çalışmasında, ilçelerin ekonomik ve sosyal yapılarını doğrudan ya da dolaylı olarak etkileyen değişkenler kullanılarak ilçeler arasında bir sıralamaya gidilmiştir.

Harita.2’de görüldüğü gibi, Zonguldak Merkez ve Kdz. Ereğli ilçeleri ile Karabük Merkez ve Karabük Safranbolu ilçeleri 2. derece gelişmiş ilçeler arasında yer alırken, bölgenin en düşük değerlerini, Bartın Ulus ilçesi ve Karabük Eflani ilçesi 5. derece gelişmiş ilçe olarak ve Karabük Ovacık ilçesi 6. derece gelişmiş ilçe olarak almaktadır.

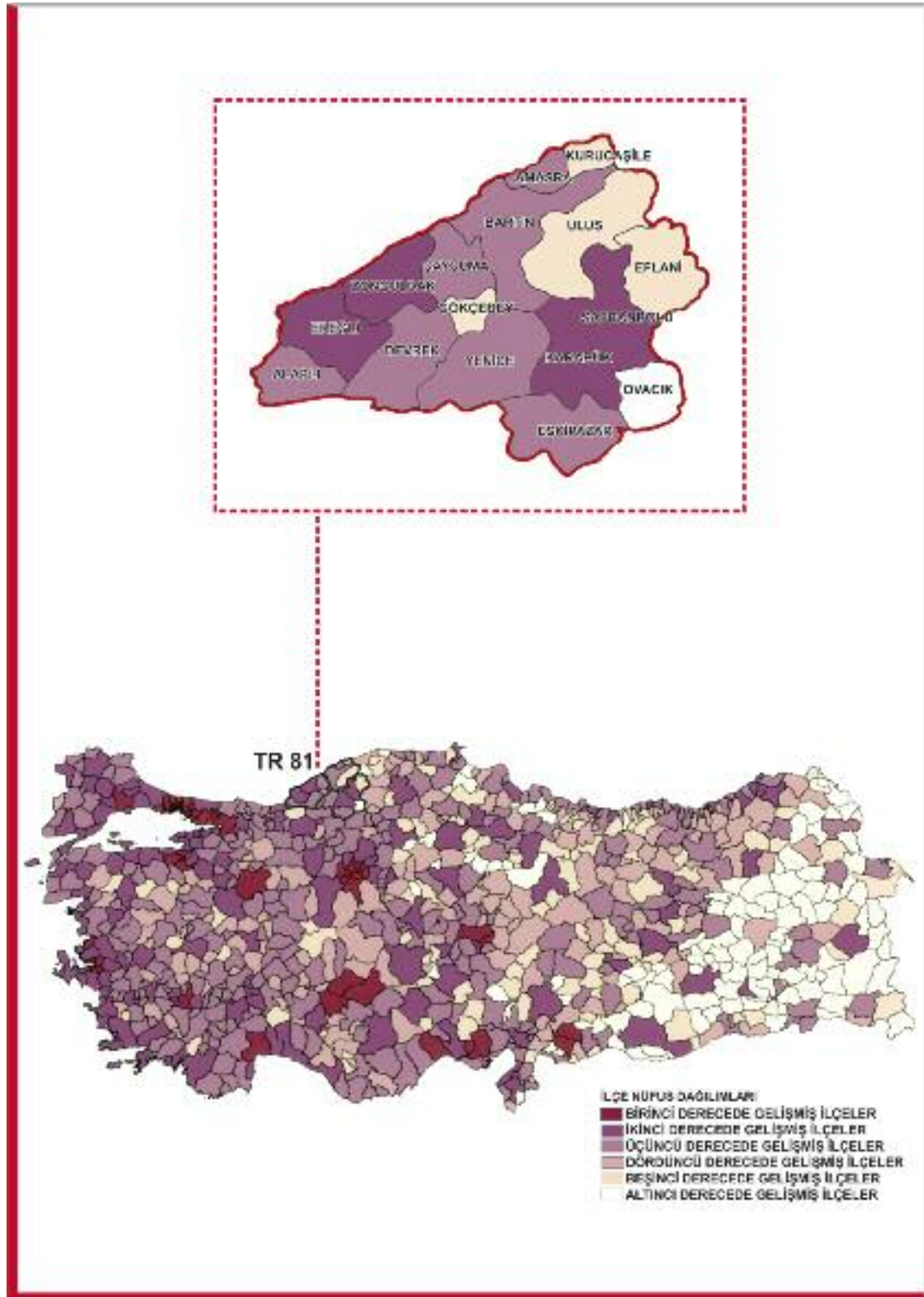
Görece gelişmiş ilçeler daha çok sanayi ve turizm sektörlerinde uzmanlaşmış olanlardır. Zonguldak Merkez, Kdz. Ereğli ve Karabük Merkez ilçeleri sanayi faaliyetleri ile ön plana çıkan il-

Tablo.1: İller Bazında Rekabetçilik Endeksi

İLLER	Genel Endekste Sırası	Alt Endekslere Göre Sıralaması			
		Beşerî Sermaye ve Yaşam Kalitesi	Erişebilirlik	Markalaşma Becerisi ve Yenilikçilik	Ticaret Becerisi ve Üretim Potansiyeli
ZONGULDAK	18	26	10	47	40
KARABÜK	35	24	45	62	24
BARTIN	42	62	42	56	52

Kaynak: DPT, 2003.

Harita.3: İlçelerin Sosyoekonomik Gelişmişlik Sırası

Kaynak: DPT, 2004.

çelerdir. Karabük'e bağlı Safranbolu ilçesi ise turizm sektöründe ülke genelinde adını duyurmuş bir ilçedir. Alt kademelerde yer alan ilçelerin sanayi potansiyelinin düşük olduğu bilinmektedir.

Uluslararası Rekabet Araştırma Kurumu'nun (URAK) 2008-2009 yılında yaptığı İller Arası Rekabetçilik Endeksi Araştırması sonuçlarına göre bölgedeki en rekabetçi il Zonguldak'tır. Buna göre Zonguldak 18. sırada yer alırken, Zonguldak'ı 35. sıra ile Karabük, 42. sıra ile Bartın izlemektedir.

DPT'nin **kamu yatırımları** ile ilgili verilerine göre Batı Karadeniz Bölgesi'ne 2000-2008 yıllarını kapsayan süreçte toplam 1.147.427.777 TL'lik kamu yatırımı yapılmıştır. Bölge, ilgili dönemde ülke genelinde yapılan yatırımlardan % 0,77'lik bir pay almıştır. Bölgede bu süreçte yıllık ortalama kişi başına düşen kamu yatırımı 125 TL'dir. Bu rakam ile bölge, 237 TL olan ülke ortalamasının oldukça altında kalmıştır. Yapılan yatırımlar içinde çeşitli yatırım kalemlerinden oluşan "diğer kamu hizmetleri" en büyük paya sahiptir. Bu paya, belediyelerle birlikte yapılan altyapı yatırımları da dâhildir. Madencilik sektörü, sektör olarak en fazla yatırım yapılan alandır. Madencilik sektörünü 185 Milyon TL'nin üzerindeki tutarıyla enerji ve 130 milyon TL civarındaki tutarıyla eğitim alanları takip etmektedir.

Tablo.2: 2000-2008 Yılları Kamu Yatırımlarının TR81 Bölgesindeki Sektörel Dağılımı (9 Yıllık Toplam Kamu Yatırımları / Bin TL)

	ZONGULDAK	KARABÜK	BARTIN	TR81	TÜRKİYE
TARIM	42.372	1.401	24.273	68.046	10.999.307
MADENCİLİK	267.383	100	658	268.141	3.825.252
İMALAT	3	0	0	3	4.526.840
ENERJİ	133.705	0	52.057	185.762	20.404.757
ULAŞTIRMA-HABERLEŞME	38.680	46.822	1.630	87.132	41.615.337
TURİZM	0	0	1.267	1.267	863.757
KONUT	5.470	1.907	6.955	14.332	3.950.214
EĞİTİM	64.394	50.634	14.742	129.770	19.786.817
SAĞLIK	84.118	3.708	9.350	97.176	9.950.763
DİĞER KAMU HİZMETLERİ	181.647	67.430	46.722	295.799	32.459.896
İL TOPLAMI	817.772	172.002	157.654	1.147.428	148.382.939
ÜLKE PAYI	% 0,55	% 0,12	% 0,11	% 0,77	% 100,00
KİŞİ BAŞINA KAMU YATIRIMI TL/YIL	147	87	95	125	237
NÜFUS ORTALAMASI (2000-2008)	617.375	220.675	184.773	1.022.823	69.660.514

Kaynak: DPT, Kamu Yatırımları: İller Bazında Kamu Yatırımları (2000-2008).

Bölge illeri içinde en fazla kamu yatırımı 817.772.059 TL ile Zonguldak'a yapılmıştır. Bu tutar, ilgili dönemde bölgeye yapılan toplam kamu yatırımının % 71'inden fazlasına denk gelmektedir. Kişi başına düşen ortalama yıllık 147 TL'lik kamu yatırım tutarı ile Zonguldak İli bölge ortalamasının üzerindedir. Zonguldak'a yapılan bu yatırımların içinde yine madencilik sektörü ön plana çıkmaktadır. Madencilik sektörüne ayrılan pay il genelinde yapılan yatırımların yaklaşık üçte birine tekabül etmektedir. Bartın İline, ilgili dönemde, 157.653.718 TL'lik kamu yatırımı yapılmıştır. Bu yatırımın içinde % 33 ile en fazla pay enerji sektörüne ayrılmıştır.

Karabük'e ise aynı dönemde 172.002.000 TL'lik yatırım yapılmıştır. Karabük, kişi başına düşen yıllık ortalama 87 TL'lik kamu yatırımı ile bölgede en az yatırım yapılan il olmuştur. Yapılan yatırımın içinde % 30 civarında payı ile eğitim alanı göze çarpmaktadır. Karabük eğitim yatırımlarının kamu yatırımlarına oranı itibarıyla ülke ve bölge ortalamasının üzerindedir.

Bölgenin **mevduat durumu** incelendiğinde ortaya çıkan sonuç şu şekildedir: Türkiye Bankalar Birliği (TBB) istatistikî verilerine göre, 2009 yılında Batı Karadeniz Bölgesi'nde toplam 5.042.008 Bin TL'lik mevduat bulunmaktadır. Ülke toplamında bölgenin payı % 1,1'dir. Bölge 4.910 TL'lik kişi başına düşen mevduat ortalamasıyla ve 48.952 Bin TL'lik şube başına düşen mevduat ortalamasıyla ülke ortalamasının altında kalmaktadır.

Bölge illeri içinde mevduat durumu incelendiğinde Zonguldak dikkat çekmektedir. Zonguldak, bölge mevduatının % 72,4'ünü elinde bulundurmaktadır. Kişi başına düşen mevduatta 5.889 TL'lik ortalama ile Zonguldak, ülke genelinde altıncı sıradadır. Şube başına düşen mevduatta ise 61.870 TL'lik ortalama ile ülke ortalamasının üstünde bulunan Zonguldak, Ankara ve İstanbul'dan sonra 81 il içinde üçüncü sırada gelmektedir.

Tablo.3: 2009 Yılı TR81 Düzey 2 Bölgesi Mevduat Durumu

İLLER		ZONGULDAK	KARABÜK	BARTIN	TR81	TÜRKİYE
Şube Sayısı		59	24	20	103	8.972
Mevduat	Toplam (Bin TL)	3.650.301	632.622	759.085	5.042.008	467.350.330
Tutarı	İl Sırası	17	56	50	-	-
Şube Başına	Ortalama (Bin TL)	61.870	26.359	37.954	48.952	52.090
Mevduat	İl Sırası	3	38	14	-	-
Kişi Başına	Ortalama (TL)	5.889	2.894	4.028	4.910	6.441
Mevduat	İl Sırası	6	34	18	-	-

Kaynak: Türkiye Bankalar Birliği, 2009.

Bölgedeki **kredi durumu** incelendiğinde ortaya çıkan durum şu şekildedir: TBB istatistikî verilerine göre 2009 yılında TR81 Düzey 2 Bölgesinde toplam 2.625.277 Bin TL'lik kredi bulunmaktadır. Ülke toplamında bölgenin payı % 0,8'dir. Bölge 2557 TL'lik kişi başına düşen kredi ortalamasıyla ve 25.488 Bin TL'lik şube başına düşen kredi ortalamasıyla ülke ortalamasının altında kalmaktadır.

Tablo.4: 2009 Yılı TR81 Düzey 2 Bölgesi Kredi Durumu

İLLER		ZONGULDAK	KARABÜK	BARTIN	TR81	TÜRKİYE
Şube Sayısı		59	24	20	103	8.972
Kredi Tutarı	Toplam (Bin TL)	1.657.594	566.507	401.176	2.625.277	314.652.065
	İl Sırası	23	58	63	-	-
Şube Başına	Ortalama (Bin TL)	28.095	23.604	20.059	25.488	35.070
Kredi	İl Sırası	14	33	54	-	-
Kişi Başına	Ortalama (TL)	2.674	2.592	2.129	2.557	4.336
Kredi	İl Sırası	22	28	44	-	-

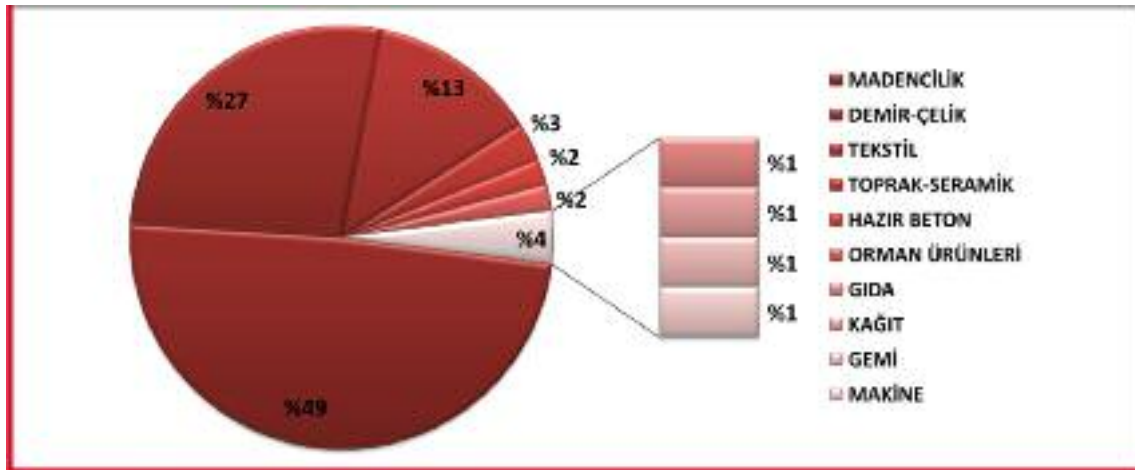
Kaynak: Türkiye Bankalar Birliği, 2009.

Bölge illeri içinde krediler incelendiğinde Zonguldak İli ön plana çıkmaktadır. Zonguldak ili bölgedeki kredilerin % 63,1'ini elinde bulundurmaktadır. Bölge illerinin hepsi hem şube başına hem de kişi başına kredi ortalamasında Türkiye ortalamasının altında kalmıştır.

Batı Karadeniz Bölgesi, gelişmiş madencilik ve madencilğe bağlı demir-çelik endüstrisiyle öne çıkan bir bölgedir. Bölgedeki sanayi faaliyetleri günümüz itibarıyla hala ağırlıklı olarak madencilik ve demir-çelik endüstrisine dayanmakta olup zaman içerisinde madencilikte yaşanan sıkıntılar nedeniyle istihdam oranlarında düşüş yaşanmaya başlanmıştır. İstihdam oranları baz alındığında yıllar arasındaki farklılık açıkça görülmektedir. 2000 senesinde madenciliğin tüm sektörler içerisindeki payı % 49 iken bu oran 2009 senesinde % 32'ye gerilemiştir. (Grafik 1 ve 2)

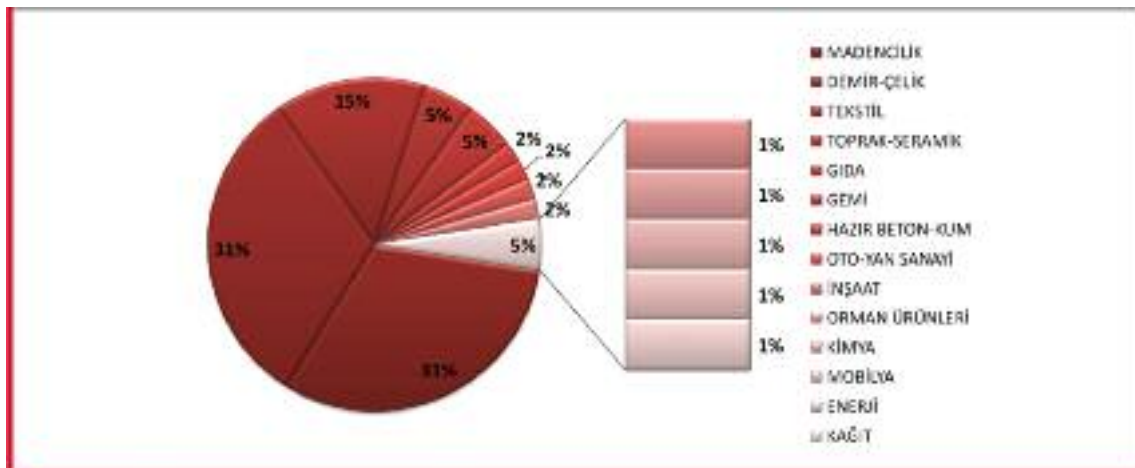
Madencilikte yaşanan sıkıntının aksine, demir-çelik ve buna bağlı yan sanayi ürünleri sektörünün (tersanecilik, oto yan sanayi, makine aksamaları vb.) bölge ekonomisi içindeki payı ise giderek artmakta ve bölge için büyük bir umut teşkil eder hale gelmektedir. Demir-çeliğin yanı sıra önem kazanmakta olan diğer sektörler tekstil, gıda ve orman ürünleri endüstrisidir. İhracat göstergelerine bakıldığı zaman en fazla ihraç edilen ürünün % 80'lik pay ile demir-çelik ürünleri olduğu, bunun ardından katma değeri yüksek olan yan sanayi ürünleri ile tekstil ürünlerinin geldiği görülmektedir.

Grafik.1: 2000 Yılı Sektörel İstihdam Oranları

Kaynak: Sanayi ve Ticaret İl Müdürlüğü, 2009.

Grafik.2: 2009 Yılı Sektörel İstihdam Oranları

Kaynak: Sanayi ve Ticaret İl Müdürlüğü, 2009.

Demir-çelik sektöründe faaliyet gösteren ve alanlarında giderek daha fazla söz sahibi olmaya başlayan iki dev firma ERDEMİR T.A.Ş. ile KARDEMİR A.Ş.'nin bölgede bulunması büyük bir avantajdır. Bunların yanında pek çok küçük ve orta ölçekli işletme (KOBİ) de demir-çelik sektöründe faaliyet göstermektedir. Yan sanayi ürünleri kapsamında yüksek katma değere sahip tersanecilik, makine ve aksamları, oto yan sanayi ürünleri ile tekstil ürünlerinin üretiminin artırılmasının bölge için olumlu sonuçlar doğuracağı göz önünde bulundurulmalıdır. Bu kapsamda, KOBİ'lere gereken destek sağlanarak KOBİ'ler arasındaki işbirliği artırılmalı ve çalışma koşulları daha iyi standartlara taşınmalıdır. KOBİ'ler arası ortak hareket kültürünün oluşturulması, bölgede bulunan üniversiteler yardımıyla gereken teknik desteğin kendilerine sağlanması, üniversite-sanayi-kamu işbirliğinin oluşturularak Araştırma Geliştirme Merkezleri ve laboratuvarların kurulması bölgenin istihdam ve göç sorunlarına çözüm getirebilecek uygulamalar olarak görülmektedir. Bunların yanı sıra, özellikle kümelenme yaklaşımıyla KOBİ'lerin faaliyetleri biçimlendirilmelidir. Bu kapsamda, özellikle mobilya ve orman endüstrisi, tekstil, yat ve tekne imalatı, otomotiv ve turizm sektörlerinde kümelenme yaklaşımları geliştirilmelidir.

Bölgenin en önemli sektörlerinden madencilik ve demir-çelik sektörleri ile gelişmekte olan sektörleri arasında yer alan turizm, lojistik, tersanecilik gibi sektörlerin geleceğine yön verme bağlamında bölgedeki üniversitelere büyük pay düşmektedir. 1992 yılında kurulan Zonguldak Karaelmas Üniversitesi, 2007 yılında kurulan Karabük Üniversitesi ve son olarak 2008 yılında kurulan Bartın Üniversitesi'nde hâlihazırda bulunan ve kurulmasında fayda olan uluslararası ilişkiler, insan kaynakları yönetimi, uluslararası lojistik ve ticaret, otomotiv mühendisliği, malzeme ve metalürji mühendisliği, maden mühendisliği, gemi inşaatı-mekatronik mühendislikleri, çevre mühendisliği gibi bölümlerden mezun olmuş ya da olacak gençlerin bölge içi istihdama katılması ve üretimde söz sahibi olması büyük önem taşımaktadır.

TÜİK tarafından yapılan Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) çalışması 2009 verilerine göre, Bartın ve Zonguldak illerinde kentsel nüfus kırsal nüfustan azdır. Mesafelerin kısa olması nedeniyle illerde kentsel ve kırsal alanlar bütünleşmiş bir yapı sergilediğinden kentlerde çalışan nüfusun önemli bir kısmı kırsal alanlarda yaşamaktadır. Bölgede, madencilikte yaşanan sıkıntılar ve buna bağlı işsizlik dikkate alındığında, tarımsal faaliyetlerin desteklenmesi gerektiği görülmektedir.

Bölgede tarıma elverişli alanlar oldukça sınırlıdır. Kısıtlı alanlarda yapılan tarım ve hayvancılık faaliyetleri küçük hacimli işletmeler boyutunda sürdürülmekte ve bölgeye yeterli ekonomik gelir sağlamamaktadır. Madencilikteki sıkıntılar ve buna bağlı işsizlik dikkate alındığında, tarımsal faaliyetlerin desteklenmesi gerektiği görülmektedir. Tarımsal verimliliğin artırılması için, organik tarım, seracılık, balıkçılık ve arıcılık gibi, bölgenin iklim, toprak yapısı ve potansiyellerini değerlendirmeye yönelik en uygun alternatifin seçilmesi, kırsal kalkınmanın desteklenmesi adına fayda sağlayacak eylemlerdir. Bu kapsamda, planda öngörülen önceliklerden birisi kırsal kalkınmanın sağlanması olarak belirlenmiştir.

Bölgede tarımın yanında kırsal faaliyetlere destek olabilecek bir diğer sektör de turizm sektörüdür. % 63'ünü orman ve fundalık alanların oluşturduğu bölge, kırsal kalkınmaya da destek olabilecek doğa turizmine elverişli pek çok değeri bünyesinde barındırmaktadır. Doğal Hayatı Koruma Derneği'nin (WWF) belirlediği Türkiye'nin en önemli 122 bitki alanından biri olan Yenice Ormanları ve Küre Dağları Milli Parkı bu değerlerden yalnızca ikisidir. Bölge, doğa tu-

rizminin yanı sıra kültür-tarih-kongre ve kıyı turizmi için de elverişlidir. UNESCO tarafından “Dünya Miras Kenti” unvanı verilen Safranbolu, tarihi ve doğal güzellikleriyle ünlü Amasra turizmde markalaşma kapsamında büyük önem arz eden potansiyellerdendir.

Bölge kalkınmasında önemli bir rol üstlenebilecek olan turizm sektörünün gelişmesi, mevcut bazı sıkıntıların giderilmesi ile mümkün olabilecektir. Tanıtım eksikliği, ulaşım ve konaklama olanaklarındaki eksikler, yabancı dil bilen kalifiye eleman eksikliği bu sorunların başında gelmektedir. Ulaşım ve konaklama olanaklarındaki sıkıntıların giderilmesi ve mevcut Turizm-Otelcilik bölümleri yardımıyla yabancı dil bilen, kalifiye insanların yetiştirilmesi halinde bölge, kongre, doğa-tarih-alternatif turizm türleri açısından önemli bir cazibe merkezi olabilecek potansiyele sahiptir. Bu nedenle, turizmin çeşitlendirilerek geliştirilmesi diğer bir öncelik alanı olarak belirlenmiştir.

Bir diğer sorun, turizmi olduğu kadar yaşanabilirliği de olumsuz etkileyen çevre kirliliğidir. Sanayi kültürünün baskın olduğu bölgenin önemli sorunlarından biri de plansız sanayileşme nedeniyle altyapı eksikliklerinden kaynaklanan çevre kirliliği ile plansız kentleşmedir.

Yukarıda bahsedilen sebeplerden ötürü, öncelik alanlarından birisi yaşam kalitesinin ve kentlilik bilincinin artırılarak sosyal kalkınmanın sağlanması olarak belirlenmiştir. Bu kapsamda eğitim ve sağlık hizmetlerinin iyileştirilmesi, sosyal ve kültürel donatı alanlarının artırılmasının teşvik edilmesi, toplumda yaşayan tüm bireyler için uygun fırsatların sunulması, özellikle iyi eğitim almış genç nüfusun bölgede tutulması için önlemlerin alınması hedeflenmektedir.

Batı Karadeniz Bölgesi, sahip olduğu zengin taşkömürü, yeraltı kaynakları ve bu zenginliklerine bağlı olarak gelişmiş olan demir-çelik endüstrisiyle tanınmaktadır. Tarımsal faaliyetlerin bölge ekonomisinde önemli bir yer tutmadığı bilinen bölge, sanayi faaliyetleri ile adından söz ettirmeyi başarmıştır. Bölgenin ekonomik ve sosyal kalkınma hedeflerine ulaşabilmesi için yurt içi ve yurt dışı yatırımcılar tarafından tercih edilirliliğinin artırılması gerekmektedir. Bunun için, öncelikle bölge içi dengesizliklerin giderilmesi, başta komşu olduğu TR 42 Doğu Marmara Bölgesi olmak üzere diğer bölgeler ile işbirliğinin geliştirilmesi ve bölgenin rekabet gücünün artırılması gerekmektedir.

Planda belirlenen ve geliştirilmesi öngörülen öncelikli sektörlerin, teşvik sistemi sınıflandırması ile tutarlı olmasına dikkat edilmiştir. İBBS Düzey 2 seviyesindeki 26 alt bölge, Sosyoekonomik Gelişmişlik Endeksi'ne (SEGE) göre gruplandırılmış, 4 bölge üzerinden teşvik sistemi yapılandırılmıştır. Bu yapılandırmaya göre, Batı Karadeniz Bölgesi 3. bölgede yer almaktadır. 3. ve 4. bölgede tarım ve tarıma dayalı imalat sanayi, konfeksiyon, deri, plastik, kauçuk, metal eşya gibi emek yoğun sektörler desteklenmektedir. Bunların yanı sıra, turizm, sağlık ve eğitim yatırımları da teşvik edilmektedir.

Bu kapsamda, madencilğe ve demir-çelik endüstrisine bağlı bir gelişim sergileyen bölgedeki bağımlı ekonomik yapının kırılması, bölgede potansiyel barındıran ve gelişmekte olan diğer sektörlerle yeni istihdam alanları yaratılması hayati önem taşımaktadır. Planda vurgulanan temel hedef, **madencilik ve demir-çelik sektörleri ile birlikte, potansiyel arz eden alternatif sektörlerin de geliştirilerek bölgenin en büyük sorunu olan istihdam ve göç sorununun çözülmesidir**. Bölgenin geleceğine yön verecek olan stratejiler, bu temel hedef çerçevesinde belirlenmiştir.

1. MEVCUT DURUM ANALİZİ

Bölgedeki ekonomik, sosyal ve fiziksel yapıyı anlamak için yapılan mevcut durum analizi 6 bölümden oluşmaktadır:

1. bölümde, bölgenin temel ekonomik yapısını belirleyen sektörler, “Öncelikli Alanlar” başlığı altında incelenmiştir. Bu bölümde; madencilik, sanayi ve sanayiye bağlı teknoloji, ticaret ve enerji ele alınmıştır.
2. bölümde, “Fiziksel Altyapı” başlığı altında ulaşım, altyapı ve çevre alt başlıklarına yer verilmiştir.
3. bölümde, “Lojistik” konusu incelenmiştir.
4. bölümde, “Kültür-Turizm” başlığı kapsamında kültür ve turizm sektörleri incelenmiştir.
5. bölümde, “Tarım” başlığı altında bitkisel üretim ve hayvansal üretim incelenmiştir.
6. bölümde ise, “Sosyal Yapı” başlığı dahilinde bölgenin demografik yapısı ele alınmış, sağlık ve eğitim göstergeleri ile kentleşme analizine değinilmiştir.

1.1. ÖNCELİKLİ ALANLAR: MADENCİLİK-SANAYİ-TİCARET-ENERJİ

Batı Karadeniz Bölgesi, 1800’lü yıllardan bu yana kömür çıkartılmasına ve buna bağlı demir-çelik endüstrisi ile varlığını sürdürmüş, bu özelliği ile gelişerek büyümüş bir bölgedir. Bu özelliklerinden dolayı madencilik, sanayi ve ticari faaliyetler analizi yapılması gereken öncelikli alanlar olarak belirlenmiştir. Bölgede sanayinin gelişimi ile enerji sektörü arasında doğrudan bir ilişki söz konusu olduğundan, enerji de öncelikli alanlar arasında değerlendirilmiştir.

1.1.1. MADENCİLİK

1.1.1.1. REZERVLER

Batı Karadeniz Bölgesi yeraltı kaynakları açısından oldukça zengin bir bölgedir. MTA’dan alınan verilere dayanarak hazırlanan tabloda, bölgede en çok rezerve sahip maden türleri; görünür, muhtemel ve mümkün rezervler toplamı şeklinde gösterilmiştir. Bölgede en çok kuvars kumu bulunmakta olup kuvars kumunun ardından kuvarsit ve taş kömürü gelmektedir. Bilindiği üzere, ülkemizin en önemli taşkömürü rezervleri Zonguldak Havzası’nda bulunmaktadır. Bölgedeki taş kömürü, dünya toplam rezervinin % 0,13’üne tekabül etmektedir. Bölge, sayılan madenler haricinde dolomit ve şiferton açısından da oldukça zengindir.

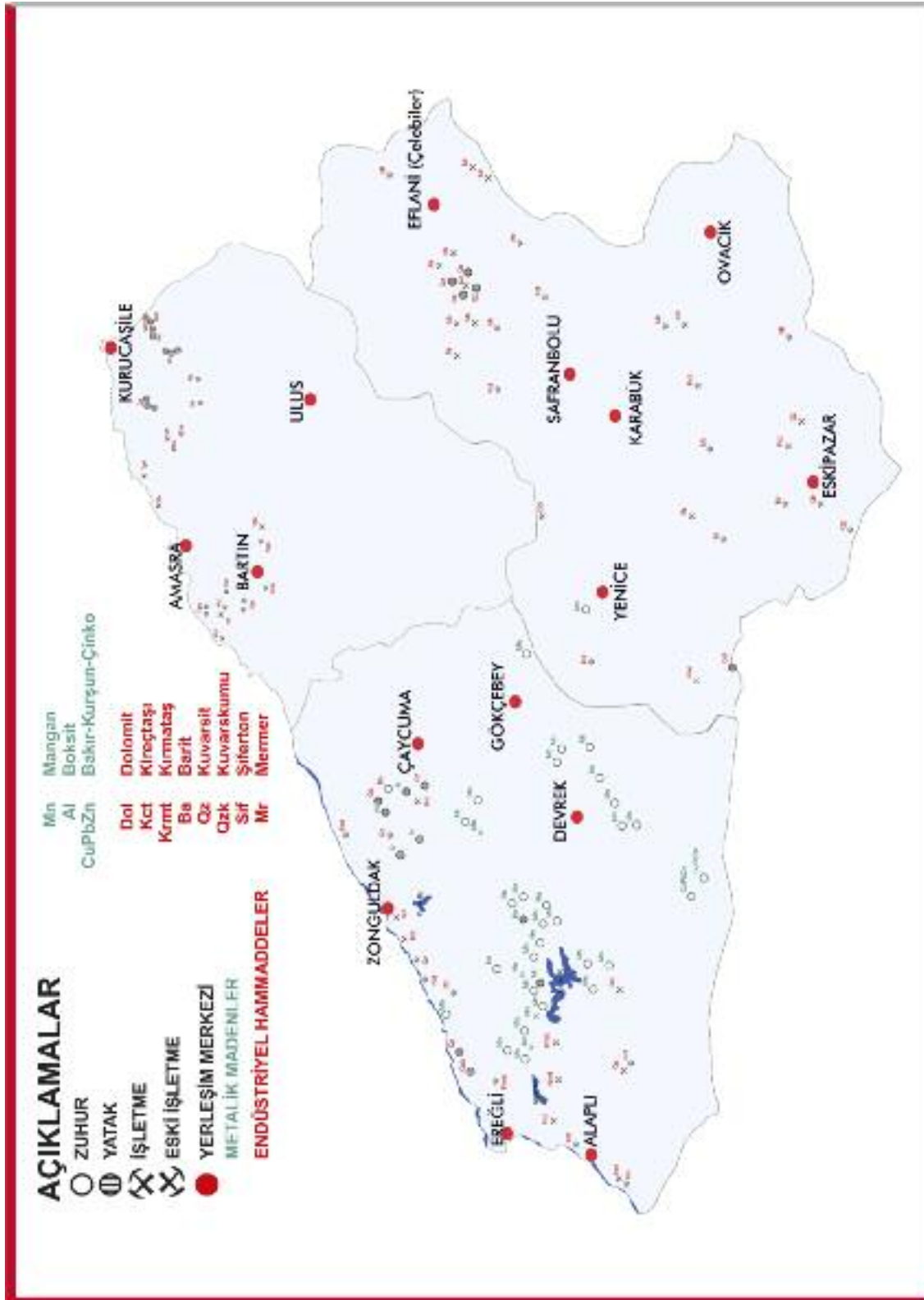
Tablo.5: Rezerv Durumu

CİNSİ	ZONGULDAK	KARABÜK	BARTIN	TR81
Kuvars kumu	1.800 milyon ton	-	7,5 milyon ton	1.807,5 milyon ton
Kuvarsit	900 milyon ton	460 milyon ton	45 milyon ton	1.405 milyon ton
Taş kömürü	960 milyon ton	-	166 milyon ton	1.126 milyon ton
Dolomit	393 milyon ton	250 milyon ton	-*	> 643 milyon ton
Feldspat	-	225 milyon ton	-	225 milyon ton
Şiferton	70 milyon ton	-	65 milyon ton	135 milyon ton
Fosfat	50 milyon ton	-	-	50 milyon ton
Mermer	-	7,5 milyon m ³	-	7,5 milyon m ³

* Rezervlere yönelik çalışma yoktur.

Kaynak: MTA, 2010.

Harita.4: İllere Göre Maden Rezerv Durumu

Kaynak: MTA, 2010.

1.1.1.2. TEMEL GÖSTERGELER

Bölge yer altı kaynakları açısından zengin olmasına rağmen bölgedeki bazı maden yataklarının yeterince değerlendirilemediği görülmektedir. Örneğin, kuvars kumu gibi önemli rezerve sahip bazı maden yatakları ya hiç işletilmemekte ya da sınırlı işletilmektedir. Oysaki cam yapımında kullanılan kuvars kumunun değerlendirilmesi, bu alanda faaliyet gösteren firmaların yatırım amaçlı bölgeye çekilmesi bölgenin geleceği açısından büyük öneme sahiptir. Şiferton ağır sanayide ateş tuğlası yapımında kullanılan bir hammaddedir. Bölgede madencilik faaliyetinde bulunan işletmelerin % 69,9'u kömür odaklı çalışmaktadır. Zonguldak'taki 46 işletmeden 4'ü Türkiye Taşkömürü Kurumu'na (TTK) bağlı işletmeler olup bunların toplam istihdamı 10.952'dir. 4170 kişiye istihdam sağlayan diğer 42 işletme ise rödvans¹ usulü ile çalışan işletmelerdir. Bartın'da üretim konusu kömür olan tek işletme yine TTK'ya bağlı olan Amasra Taşkömürü İşletme Müessesesi'dir. Bu verilere dayanarak taşkömürü ve TTK'nın bölgenin madencilik sektörü karakterini belirlediği söylenebilir.

Tablo.6: Batı Karadeniz Bölgesi'nde Madencilik Faaliyetinde Bulunan İşletmeler

	ZONGULDAK		KARABÜK		BARTIN		TR81	
	İşletme	İstihdam	İşletme	İstihdam	İşletme	İstihdam	İşletme	İstihdam
Kömür	46	13.792	1	10	1	964	48	14.766
Mermer	-	-	8	54	3	96	11	150
Kırma/Doğal Taş	-	-	8	99	-	-	8	99
Kuvars Kumu	-	-	-	-	1	60	1	60
Dolomit	-	-	1	69	-	-	1	69

Kaynak: Bartın Sanayi ve Ticaret İl Müdürlüğü, 2010, Karabük Sanayi ve Ticaret İl Müdürlüğü, 2010, Zonguldak Sanayi ve Ticaret İl Müdürlüğü, 2010.

2008 yılındaki madencilik ürünleri ihracat ve ithalat rakamlarını gösteren tablo incelendiğinde; bölge içinde ithalat ve ihracatta en büyük paya sahip ilin Zonguldak olduğu ortaya çıkmaktadır. Bölgenin, Türkiye'nin madencilik ürünleri ihracatındaki payı % 1'in altındayken, madencilik ürünleri ithalatındaki payı % 3'ün üzerindedir. Bunun yanı sıra, bölgede madencilik ürünleri için ihracatın ithalatı karşılama oranının yaklaşık % 2 olduğu görülmektedir.

Tablo.7: Madencilik Dış Ticareti (Bin \$)

	ZONGULDAK	KARABÜK	BARTIN	TR81	TÜRKİYE	TR81/TÜRKİYE
İhracat	21.404	56	0	21.460	3.258.401	% 0,66
İthalat	977.658	273	133.787	1.111.718	35.649.704	% 3,12

Kaynak: TÜİK, 2008.

¹ **Rödvans;** maden ruhsat sahalarının hukuku uhdesinde kalmak kaydıyla, hak sahibi tarafından sözleşme ile özel veya tüzel bir kişiye bir süre tahsis edilmesi durumunda, maden ocağının işletilmesini üstlenen özel veya tüzel kişinin, esas ruhsat sahibine istihsal ettiği beher ton maden için ödemeyi taahhüt ettiği meblağ olarak tanımlanmaktadır.

1.1.1.3. TÜRKİYE TAŞKÖMÜRÜ KURUMU

1.1.1.3.1. TTK SINIRLARI

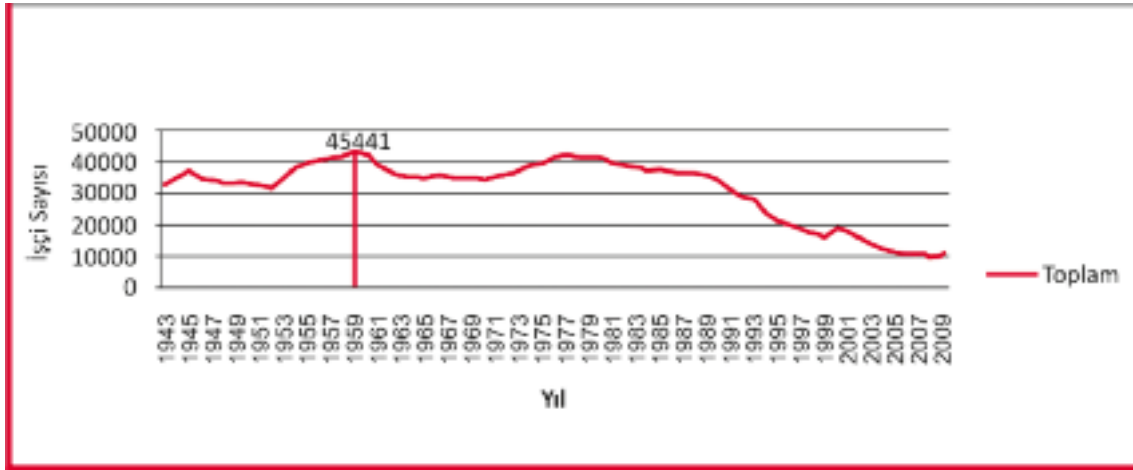
Bölge ekonomisi üzerinde büyük etkisi olan Türkiye Taşkömürü Kurumu'nun aynı zamanda bölge içi mülkiyet yapısı üzerindeki etkisi de büyüktür. Zonguldak İli sınırlarındaki taşkömürü havza sınırları 14.04.2000 tarih ve 2000/525 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile 3000 km² denizde, 3885 km² karada olmak üzere toplam 6885 km² olarak düzenlenmiştir. Havzayı özel mülkiyete kapatan çeşitli kararlara (Havza-i Fahmiye ve Teskere-i Samiye) rağmen havza içindeki araziler özel kişilerce çeşitli amaçlarla kullanılmış ve fiili durumu hukuka uydurma amacıyla 1986 yılında bir yasa çıkarılarak (3303 sayılı Taşkömürü Havzasındaki Taşınmaz Malların İktisabına Dair Kanun) TTK'nın şahsında kömür madenciliğinin kazanılmış hakları saklı tutularak kişilere zilyetleri altındaki mülklerin tapusu belirli koşullarda verilmiştir. Bu sebeple, mevcutta Zonguldak'taki özel mülkiyet oldukça sınırlıdır.

1.1.1.3.2. TTK VE TTK'NIN BÖLGE İSTİHDAMINA KATKISI

1942 yılından bugüne kadar, TTK'nın çalışan yapısını gösteren grafikte de görüldüğü gibi, bölge için çok önemli bir istihdam kaynağı olan TTK, 1959 yılında işgücü anlamında tarihindeki en yüksek değer olan 45.441'e ulaşmıştır.

Artan işgücü, zaman içinde istihdam maliyetlerini önemli miktarda arttırmıştır. Bu sebeple, işgücünün rasyonelleştirilmesi çalışmaları gündeme gelmiş, emekliliği gelen yer üstü ve yer altı işçileri resen emekli edilmeye başlanmıştır. TTK bünyesinde çalışan işçi sayısı, Mart 2010 itibarıyla 10.952'dir.

Grafik.3: Yıllara Göre İşçi Sayıları

Kaynak: TTK, 2010

1.1.1.3.3. TTK TAŞKÖMÜRÜ SATIŞLARI

Yıllar itibarıyla TTK satışlarını gösteren tablo incelendiğinde; TTK'nın ürettiği taşkömürünün % 62'sini Çatalağzı Termik Santrali'ne (ÇATES), % 22'sini Karabük Demir Çelik Sanayi ve Ticaret A.Ş.'ye ve % 4'ünü Çay İşletmeleri Genel Müdürlüğü'ne sattığı görülmektedir. Kalan yaklaşık % 11'lik bölüm ise ısınma amaçlı satışlar ile diğer satışlardan oluşmaktadır.

1982 yılından sonra, demir-çelik fabrikalarında yaşanan kapasite artışı ve ortaya çıkan koklaşabilir kömür talebinin TTK tarafından karşılanamaması sonucu bu sektördeki aktif fabrikalar ithal kömüre yönelmişlerdir. Bunun neticesinde de demir-çelik odaklı fabrikalara yapılan satışlar azalarak 1998 yılında 189 bin tona kadar gerilemiştir.

Yaşanan bu olumsuzluklara rağmen özellikle KARDEMİR A.Ş.'nin artan talebi doğrultusunda, koklaşabilir kömür arzı yeniden 400 bin ton seviyelerine yükselmiştir. TTK'nın satışlarının büyük kısmını yaptığı ÇATES'in tüm elektrik santralleri ve termik santrallerin kurulu gücü içindeki payı oldukça düşük düzeydedir. Tüm bu verilere dayanarak, TTK tarafından üretimi gerçekleştirilen taşkömürünün arz güvenliğine katkı bağlamında etkisinin oldukça sınırlı olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo.8: Yıllar İtibarıyla TTK Taşkömürü Satışları (Ton)

Sektörler		2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Demir-Çelik (KARDEMİR, Rödovans ERDEMİR)	TTK	392.692	410.400	417.865	305.443	398.743	380.000	419.139
	Rödovans	-	-	30.386	25.897	-	-	-
	Toplam	392.692	410.400	448.251	331.340	398.743	380.000	419.139
Enerji (ÇATES)	TTK	1.272.763	1.149.963	1.004.575	934.559	1.086.354	1.190.000	1.108.615
	Rödovans	-	26.374	417.105	700.445	699.825	460.000	60.181
	Toplam	1.272.763	1.176.337	1.421.680	1.635.014	1.786.179	1.650.000	1.168.796
Muhtelif - Teshin	TTK	375.448	320.500	205.210	185.057	192.954	180.000	228.023
	Rödovans	-	-	-	-	-	-	-
	Toplam	375.448	320.500	205.210	185.057	192.954	180.000	228.023
TOPLAM	TTK	2.040.903	1.180.862	1.627.650	1.425.059	1.678.051	1.750.000	1.757.777
	Rödovans	-	26.374	447.491	726.352	699.825	460.000	60.180
	Toplam	2.040.903	1.907.237	2.075.141	2.151.411	2.377.876	2.210.000	1.815.957

Kaynak: TTK, 2010.

1.1.1.3.4. TAŞKÖMÜRÜ ÜRETİMİNDE TTK-ÖZEL SEKTÖR KARŞILAŞTIRMASI

TTK, Bakanlar Kurulu Kararı ile kendisine tahsis edilen toplam 6885 km²'lik taşkömürü havzasında, kurum tarafından çalışılması ekonomik görülmeyen ve yatırım yapılması düşünülmeyen sahalardaki mevcut rezervlerin ülke ekonomisine kazandırılması amacı ile 1988 yılında rödovans uygulamasına başlamıştır. 05.06.2004 tarih ve 25483 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 5177 sayılı Kanun ile getirilen düzenlemelerle, özel sektörün Zonguldak Havzası'nda rödovans yoluyla üretim yapmasının önü açılmıştır. Bu uygulamayla beraber, daha önce kaçak üretim yapılan ve kontrol edilmesi mümkün olmayan sahalara üretime açılmış ve yasal olarak faaliyet gösteren işletmelerin doğmasına neden olmuştur.

Hâlihazırda; Amasra'da 4, Karadon'da 10, Kozlu'da 2, Üzülmüş'de 7 ve Armutçuk'ta da 1 adet olmak üzere toplam 24 saha, özel sektöre devredilmiş durumdadır. 2010 yılında Karadon bölgesinde bulunan 3 saha ile Armutçuk bölgesindeki 1 sahanın daha özel sektöre devredilmesi öngörülmektedir. Bu işlemlerin gerçekleştirilmesi ile toplam devredilmiş saha sayısı 28'e yükselecektir. 2000-2009 yılları havza taşkömürü üretimini gösteren tablo incelendiğinde; rödovans usulü ile çalışan işletmelerin sayısının artmasıyla özel sektör üretiminin 2005 yılından itibaren giderek arttığı görülmektedir.

Tablo.9: 2000-2009 Taşkömürü Üretiminde TTK ve Özel Sektör Üretim Oranları Karşılaştırması (Ton)

YILLAR	TTK ÜRETİMİ	ÖZEL SEKTÖR ÜRETİMİ	HAVZA TOPLAMI
2000	2.259.227	135.019	2.394.246
2001	2.356.865	137.097	2.493.962
2002	2.244.385	74.647	2.319.032
2003	2.011.178	47.943	2.059.121
2004	1.880.847	65.124	1.945.971
2005	1.665.846	511.355	2.177.201
2006	1.522.698	795.931	2.318.629
2007	1.675.283	817.092	2.942.375
2008	1.586.532	1.043.909	2.630.441
2009	1.879.500	999.500	2.879.000

Kaynak: TTK, 2010.

1.1.2. SANAYİ ve TEKNOLOJİ

1.1.2.1. SANAYİ

1.1.2.1.1. TEMEL GÖSTERGELER

Batı Karadeniz Bölgesi, sanayi gelişimi açısından henüz istenilen seviyelerde değildir. Serbest Bölge, Teknoloji Geliştirme Bölgesi ve Teknoloji Geliştirme Merkezi (TEKMER) gibi oluşumların bulunmadığı bölgede, mevcut üç adet ağır sanayi kuruluşu, üniversiteler ve diğer firmalarla birlikte sanayi gelişimi için ciddi atılımlar yapılması gerekmektedir. Batı Karadeniz Bölgesi'nde

Tablo.10: Temel Sanayi Göstergeleri

	ZONGULDAK	KARABÜK	BARTIN	TR81	TÜRKİYE
İller Arası Rekabetçilik Endeksi ¹	24,71	18,97	16,63	-	-
İller Arası Rekabetçilik Endeksi Sıralaması ¹	18	35	42	-	-
Markalaşma Becerisi ve Rekabetçilik Endeksi Sıralaması ¹	47	62	56	-	-
Ticaret Becerisi ve Üretim Potansiyeli Endeksi Sıralaması ¹	40	24	52	-	-
İmalat Sanayi Gelişmişlik Sıralaması ²	8	17	54	-	-
İmalat Sanayi İşyeri Sayısı ³	2.542	992	911	4.445	446.393
İş Geliştirme Merkezi (İŞGEM) Sayısı ⁴	2	0	0	2	12

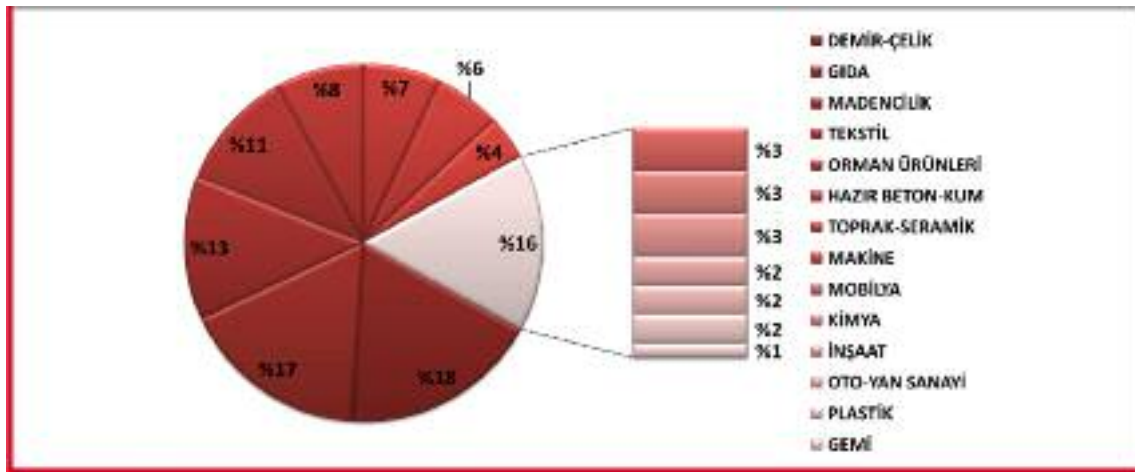
Kaynak: (1) Uluslararası Rekabet Araştırmaları Kurumu, 2008-2009, (2) DPT, 2003, (3) TÜİK, 2008, (4) Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, 2009.

imalat sanayinde toplam 4.445 adet firma mevcuttur. Bölge imalat sanayi verileri Türkiye imalat sanayi işyeri sayılarının % 1'ini oluşturmaktadır. Türkiye geneline göre Zonguldak İli % 0,57, Karabük İli % 0,22 ve Bartın İli % 0,20 oranında imalat sanayi işyeri sayısına sahiptir.

Sektörlerin gayrisafi katma değer içindeki paylarına ve cari fiyatlarla bölgesel gayrisafi katma değerlere bakıldığında, Batı Karadeniz Bölgesi sanayi sektörünün 4.140.785.000 TL değere sahip olduğu ve gayrisafi katma değer içerisinde sanayi sektörünün payının % 39,9 olduğu görülmektedir. Batı Karadeniz Bölgesi GSKD, Türkiye genelinin % 2,2'sini karşılamaktadır. Bölge, bu rakamla Düzey 2 Bölgeleri arasında 12. sırada bulunmaktadır.

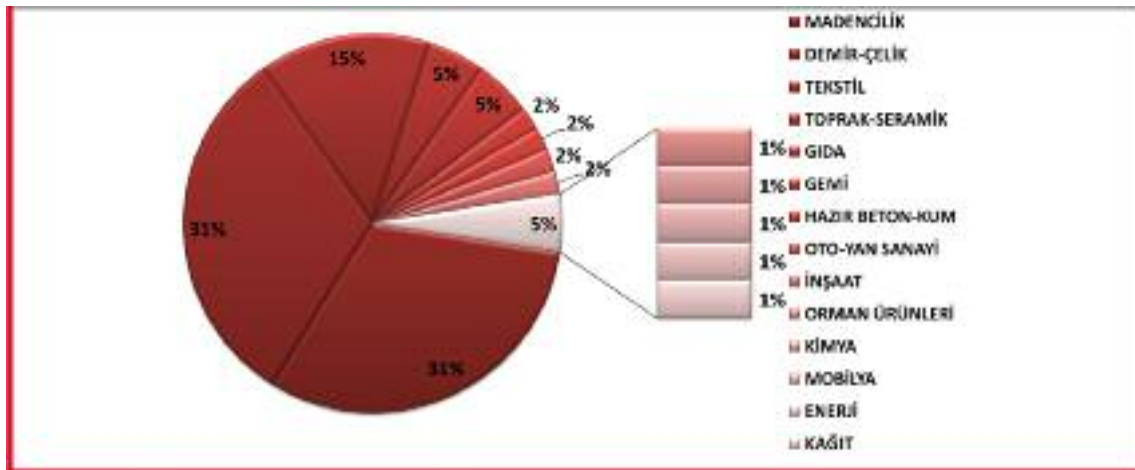
Grafik 4 ve Grafik 5'te görüldüğü gibi, bölgedeki sanayi faaliyetleri ağırlıklı olarak madencilik, demir-çelik, gıda, tekstil ve orman ürünleri üzerinedir.

Grafik.4: Batı Karadeniz Bölgesi Sektörel Firma Oranları

Kaynak: Sanayi ve Ticaret İl Müdürlükleri, 2009.

Grafik.5: Batı Karadeniz Bölgesi Sektörel İstihdam Oranları

Kaynak: Sanayi ve Ticaret İl Müdürlükleri, 2009.

Zonguldak İlinin sanayi istihdamının % 29'u demir-çelik sektörü tarafından karşılanmakta ve ilde uluslararası ölçekte bir kuruluş olan ERDEMİR T.A.Ş bulunmaktadır. Tersanecilik sektörü, 2005 yılına kadar bölgede 91.954 m² alanı kaplarken şu anda 624.048 m² alana ulaşmış ve bölge için önemli bir sektör haline gelmiştir. Türkiye genelindeki toplam 104 adet faal tersanenin 9 adedi bölgede bulunmaktadır.

Karabük ilinde demir-çelik sektörü çok önemli bir konumda olup sanayi istihdamının % 62'si demir-çelik sektörü tarafından karşılanmaktadır. İlde demir-çelik sektörünü KARDEMİR A.Ş. ve KARDEMİR A.Ş.'den dolayı kurulan haddehaneler oluşturmaktadır.

Bartın ilinde ise sanayi istihdamının % 43'ü tekstil sektörü tarafından karşılanmaktadır. 2009 yılı rakamlarına göre ilde 22 adet firma tekstil sektöründe faaliyet göstermektedir. Bu firmalardan 3'ü büyük ölçekli firma kapsamında olup 400 ila 500 civarında kişi çalıştırmaktadır.

1.1.2.1.2. KOBİ FAALİYETLERİ VE İŞ GELİŞTİRME MERKEZLERİ

31.12.2009 tarih itibarıyla KOSGEB veri tabanına kayıtlı verilere göre bölge genelinde toplam 6085 adet KOBİ bulunmaktadır. Bölgede bulunan KOBİ'ler çoğunlukla madencilik, demir-çelik, gıda, tekstil, orman ürünleri endüstrisi ve toprak-seramik sektörlerinde faaliyetlerini sürdürmektedir.

Bölgede faaliyet gösteren KOBİ'ler pek çok sorunla karşı karşıyadır. Bölgedeki KOBİ'lerin süreçlerini iyi yönetemediği ve bu kapsamda enerji ve işgücü verimliliği konusunda zayıf oldukları gözlenmektedir.

Marka² oluşturma ve **patent**³ konularında da bölge illerindeki KOBİ'lerin yetersiz olduğu görülmektedir. Bölge için 1995-2009 yılları arasında TPE'ye yapılan toplam **Endüstriyel Tasarım**⁴ başvuru sayısı 59, tescillenmiş tasarım sayısı ise 50'dir. Tescillenmiş tasarım sayısına bakıldığında zaman bölgenin 26 bölge içerisinde 20. sırada olduğu görülmektedir. **Faydalı Model**⁵ için 1995-2009 yılları arasında tescillenmiş model sayısı ise 13 olup Batı Karadeniz Bölgesi 26 Düzey 2 Bölgesi içerisinde 21. sırada bulunmaktadır. Patent konusuna bakıldığında 1995-2009 yılları arasında tescillenmiş patent sayısının 3 olduğu ve bölgenin, 26 bölge içerisinde 19. sırada yer aldığı görülmektedir.⁶ Bölgede markalaşma becerisinin geliştirilmesi ve yenilikçilik konusunda yapılan çalışmaların yetersiz olduğu gözlenmektedir. Endüstriyel tasarım, faydalı model ve patent konularında da üniversite-sanayi işbirliğinin eksikliği göze çarpmaktadır.

Yapılan çalıştaylar ve anket formu değerlendirmeleri neticesinde, bölgedeki KOBİ'lerin üretilen ürün çeşitliliği açısından yetersiz olduğu ortaya çıkmaktadır. Ayrıca KOBİ'lerin yeni pazarlara yönelmesi gerekmektedir. Bölgede hammadde ve bazı birincil ürünlere ulaşım kolaylığı varken bunların değerlendirilemediği ortadadır. Bunlara ek olarak, bölgenin ulaşılabilirliğinin artırılması kapsamında bölgede bulunan karayolu, demiryolu ve denizyolu gibi lojistik imkânların daha etkin kullanılması gerekmektedir. Bölge KOBİ'lerinin de nitelikli işgücü eksikliği bulunmaktadır. Bölgede bulunan büyük ölçekli firmalara girdi, ürün ya da yedek parça üretmeye yönelik KOBİ'lerin çok az olduğu görülmektedir. Bütün bu sayılan faktörler, KOBİ'lerin rekabetçiliğini ve pazarlama kabiliyetini doğrudan etkilemektedir.

² **Marka:** Marka, bir işletmenin tüm varlıklarını temsil eden ayırt edici bir işarettir.

³ **Patent:** Bir buluş için buluş sahibine devlet tarafından verilen bir patent, buluş sahibinin izni olmadan başkalarının buluşu üretmesini, kullanmasını veya satmasını belirli bir süre boyunca engelleme hakkı vermektedir.

⁴ **Endüstriyel Tasarım:** 554 sayılı Endüstriyel Tasarımların Korunmasına İlişkin Kanun Hükmünde Kararnamede endüstriyel tasarımı kavramı şu şekilde tanımlanmaktadır: "Tasarım, bir ürünün tümü, veya bir parçası veya üzerindeki süslemenin, çizgi, şekil, biçim, renk, doku, malzeme veya esneklik gibi insan duyuları ile algılanan çeşitli unsur veya özelliklerinin oluşturduğu bütünü ifade eder."

⁵ **Faydalı Model:** Türkiye'de ve dünyada yeni olan ve sanayiye uygulanabilen buluşların sahiplerine belirli bir süre (10 yıl) için bu buluş konusu ürünü üretme ve pazarlama hakkının tanınmasıdır.

⁶ İlgili göstergeler 1.1.2.2 Teknoloji başlığı altındaki Tablo.14: Temel Teknoloji Göstergeleri'nde verilmiştir.

KOSGEB, 2006 Zonguldak İli Saha Araştırması sonuçlarına göre, KOBİ'lerin % 79,01'i ihracat yapmamaktadır. Ayrıca, KOSGEB'in ihracat kredisinden 2009 yılı içerisinde yararlanan KOBİ sayısı 11'dir. Aynı araştırma sonuçlarına göre KOBİ'lerin e-ticaret yapma ve internet kullanma oranlarının düşük olduğu ortaya çıkmıştır. Bir diğer sonuç da kurumsallaşma kültürünün gelişmemiş olduğudur. Zira KOBİ'lerin yalnızca % 23'ü profesyonel yönetici kullanmakta ve işletme sahiplerinin sadece % 27'si üniversite mezunu durumundadır. Araştırma neticesinde bölgedeki KOBİ'lerde teknoloji kullanım oranının düşüklüğü tespit edilmiş, kurumsallaşma ve profesyonellik konusunda eksiklikler olduğu sonucuna varılmıştır.

Ayrıca ihracat konusunda gerek ve yeter şartlar oluşmuş olmasına rağmen yeterli düzeyde ihracat seviyesine ulaşamamıştır. Bu durumun temel nedenleri arasında, KOBİ'lerin kalifiye işgücü istihdam etmemeleri, teknolojiyi yeterli düzeyde kullanmamaları ve rekabet edebilir ürün üretememeleri sayılabilir.

Bölgedeki KOBİ'lerin yerleşim durumları ve OSB-KSS'lerin doluluk oranları incelendiğinde, ciddi bir kümelenme sorununun olduğu ortadadır. Ayrıca bölgede ortaklık kültürünün çok gelişmediği; ortak tesis, ekipman ve işgücü kullanımının yetersiz olduğu görülmektedir.

Bu konuda bölgede yapılan tek çalışma, DPT liderliğinde KOSGEB, Hazine Müsteşarlığı ve URAK işbirliği ile gerçekleştirilen 23 Aralık 2003 tarihli Bartın Yerel Kalkınma Projesi'dir. Bu çalışma dahilinde kümelenme yaklaşımına değinilmiştir. Kümelenme yaklaşımı ile belirli bir hizmet ve ürünün üretilmesinde ve ürünü üreten işletmeler arasında bilgi paylaşımı ile coğrafi olarak yoğunlaşma sonucu ortak altyapı kullanımının yaygınlaşması amaçlanmıştır. Kümelenmeler ticari ve sektörel birliktelikleri de içine almaktadır. Bu çalışmayla ortaya konulan kümelenme yaklaşımı ile girişimcilik geliştirilerek kümelenmelerde üretim ağındaki eksik paydaşların tamamlanması, aralarındaki iletişimin güçlendirilmesi ve nitelikli eleman açığının giderilmesi amaçlanmaktadır. Bu şekilde sektörlerin yenilikçi bir yapı kazanması hedeflenmiştir.

Bartın ilinde kümelenme yaklaşımı çerçevesinde yapılan çalışmalar sonucunda tekne ve yat yapımı, mobilya ve orman endüstrisi, turizm ve tarım sektörlerinin küresel alanda rekabet edebilecek potansiyellere sahip olduğu tespit edilmiştir. Bahsedilen çalışma, sonuçlanmamış olmasına rağmen, Bartın ilinde oluşturulabilecek olan kümelenme yaklaşımına zemin oluşturma anlamında önemlidir. Zonguldak ve Karabük illerinde ise böyle bir çalışma henüz yapılmamıştır.

Bölge genelinde gerçekleştirilecek olan bir kümelenme analiz çalışmasının, kapsamlı ve sürdürülebilir bir kalkınma için gerekli olduğu unutulmamalıdır.

İş Geliştirme Merkezi (İŞGEM)⁷

İş ve istihdamı sağlamak, girişimciliği özendirmek, bölgesel kalkınmayı hızlandırmak, başarılı işletmeler kurulmasına öncülük etmek gibi misyonları üstlenmiş olan İş Geliştirme Merkezleri tüm bölgeler için önem arz etmektedir.

İŞGEM, Özelleştirme Sosyal Destek Projesi (ÖSDP) kapsamında KOSGEB koordinasyonunda

⁷ KOSGEB 2010 verileri kullanılmıştır.

kurulan ve bünyesinde yeni iş kuracaklara;

- Belirli bir süre zarfında kirası düşük iş yeri tahsis,
- Sekreterlik ve ortak destek (muhasabe, güvenlik) hizmetleri,
- Ofis ekipmanlarının ortak kullanımı (telefon, faks, büro malzemeleri, bilgisayar vb.)
- Girişimci firmalar için danışmanlık desteği hizmetleri,
- Finans kaynaklarına erişim,
- Bilgi kaynaklarına erişim hizmetlerinden yararlanma imkânı sunan merkezdir.

Batı Karadeniz Bölgesi illerinden sadece Zonguldak ilinde İŞGEM'ler bulunmaktadır. İlde, KOSGEB koordinasyonunda Zonguldak İş Geliştirme Merkezi (ZİGEM) ve Ereğli İş Geliştirme Merkezi (ERİŞGEM) olmak üzere iki adet İŞGEM faaliyet göstermektedir.

Zonguldak İş Geliştirme Merkezi (ZİGEM): Zonguldak ilinde 01.01.1998 tarihinde kurulan ZİGEM, KOSGEB tarafından geçici modelle işletildikten sonra 30.07.2004 tarihinde sponsorluk yönetmeliği çerçevesinde imzalanan protokolle Zonguldak İli Hizmet ve Kalkındırma Derneği'ne devredilmiştir. Merkezdeki;

- Toplam İşlik Sayısı : 11 adet,
- Dolu İşlik Sayısı : 11 adet,
- İşletme Sayısı : 10 adet,
- İstihdam Sayısı : 51 kişidir.

31.12.2009 tarihi itibarıyla ZİGEM'den mezun olmuş⁸ işletme sayısı 28'dir.

Ereğli İş Geliştirme Merkezi (ERİŞGEM): KOSGEB ile 28.10.2004 tarihinde imzalan sözleşme ile hizmet sağlayıcı kuruluş Zonguldak Ereğli ve Çevresini Kalkındırma Derneği (ZERÇEV) tarafından Kdz. Ereğli'de 3200 m² kapalı alana kurulmuştur. Merkezdeki;

- Toplam İşlik Sayısı : 24 adet,
- Dolu İşlik Sayısı : 15 adet,
- İşletme Sayısı : 15 adet,
- İstihdam Sayısı : 50 kişidir.

31.12.2009 tarihi itibarıyla ERİŞGEM'den mezun olmuş işletme sayısı 10'dur.

1.1.2.1.3. ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ VE KÜÇÜK SANAYİ SİTELERİ

1.1.2.1.3.1. ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ (OSB)

Türkiye genelinde OSB'lerde faaliyet gösteren firmaların sadece % 0,96'sı Batı Karadeniz Bölgesi'ndedir. OSB çalışan sayılarına bakıldığında çalışanların % 1,03'ünün bu bölgede olduğu görülmektedir.

⁸ İş geliştirme merkezinde bir süre faaliyette bulunup yeterlilik göstermiş olmak.

Tablo.11: OSB Sayıları ve Kullanım Durumları

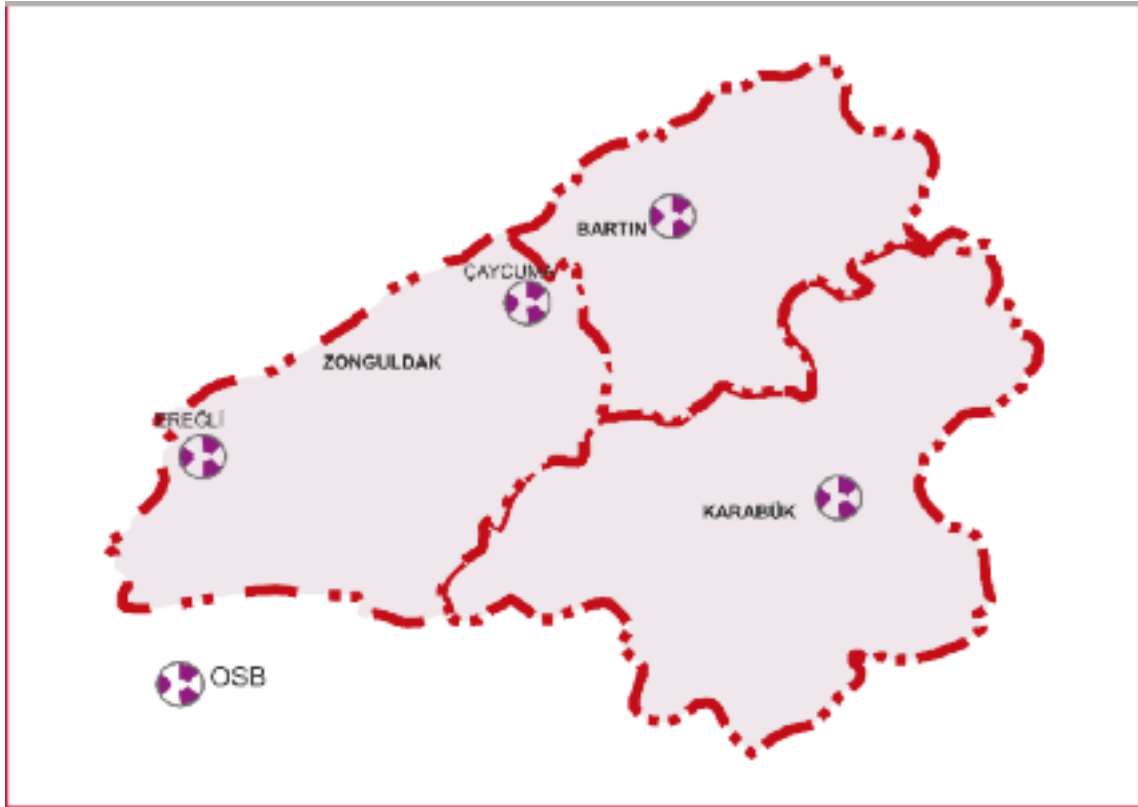
	ZONGULDAK	KARABÜK	BARTIN	TR81	TR81 / TÜRKİYE	TÜRKİYE GENELİ
OSB Sayısı	2	1	1	4	% 1,53	261
OSB Büyüklüğü (ha)	325	100	96	521	% 2,20	23.707
Aktif Firma Sayısı	38	18	31	87	% 0,96	9.017
İnşa Halindeki Firma Sayısı	19	4	0	23	-	-
Kapalı Firma Sayısı	2	0	0	2	-	-
Doluluk Oranı	% 30	% 71,4	% 88	% 43	-	% 54
İstihdam	2.537	575	2.400	5512	% 1,03	537.414

Kaynak: Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, 2009.

Bölgenin en büyük OSB'si Zonguldak'a bağlı Kdz. Ereğli İlçesinde bulunmaktadır. 1995 yılında kurulmaya başlanmış olmasına rağmen henüz doluluk oranı % 20'lerde seyreden OSB'nin hemen yanında uluslararası arenada rekabet eden ERDEMİR T.A.Ş. bulunmakta olup bu bölge, 9 adet gemi imalat firmasının yer aldığı tersaneler bölgesine çok yakındır. Aynı zamanda Kdz. Ereğli ilçesinde 2 adet liman bulunmaktadır. Bu avantajların hızlı bir şekilde değerlendirilip Kdz. Ereğli OSB'nin verimli hale getirilmesi gerekmektedir.

Bölgenin ikinci büyük OSB'si yine Zonguldak'a bağlı Çaycuma İlçesinde bulunmaktadır. Ulaşım

Harita.5: OSB'lerin Mekansal Dağılımı

ve altyapı çalışmaları tamamlanmış olmasına rağmen henüz tüm parseller tahsis edilememiştir. OSB'nin Saltukova Havaalanı'na yakınlığı ve demiryolu taşımacılığı konusundaki avantajları göz önünde bulundurulduğunda OSB'nin tam kapasite çalışabilir hale getirilmesi bölge için önem arz etmektedir.

Karabük ilinde bulunan OSB'de tahsisat sorunu bulunmamakta olup doluluk oranı % 71,4'tür.

Bartın ilinde bulunan OSB'de tahsisatlar tamamlanmış olup yakın zamanda bölgenin büyüklüğü 75 ha'dan 96 ha'a çıkarılmıştır. Tekstil sektöründe kümelenmeye olanak sağlayabilecek ciddi bir yoğunlaşma vardır. Ayrıca Bartın ilinde bölgedeki yatırımcıların girişimleriyle kurulmuş 11 ha'lık bir OSB daha mevcuttur fakat Tablo 11'de bu OSB'ye ait veriler kullanılmamıştır. Karabük ve Bartın illerinde bulunan mevcut OSB'lerin doluluk oranları yüksektir. Bu durum ve yatırımcıların olası talepleri değerlendirildiğinde, Karabük ve Bartın illeri için yeni bir OSB'ye ihtiyaç duyulacağı öngörülmektedir. Ne var ki her iki ilde de sanayi alanı olarak değerlendirilebilecek arazi sıkıntısı bulunmaktadır. Bu OSB'lerin dışında, Zonguldak ilinin Alaplı ilçesinde 81 ha büyüklüğünde yeni bir OSB kurulmakta olup kamulaştırma çalışmaları devam etmektedir.

Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nın yaptığı kişi başına düşen OSB alanı değerlendirmesine göre, imalat sanayinde atılım yapan illerde bu değerin yüksek çıktığı görülmektedir. Kişi başına düşen OSB alanına göre bölgedeki illerin sıralamasında, Zonguldak 6,66 m²'lik OSB alanıyla 81 il içinde 51. sırada, Karabük kişi başı 4,58 m²'lik oranla 57. sırada, Bartın ise kişi başı 3,02 m² ile 70. sırada yer almaktadır.

Tablo.12: OSB'lerle İlgili Genel Veriler

	ÇAYCUMA OSB	EREĞLİ OSB	KARABÜK OSB	BARTIN OSB
Kuruluş Yılı	1995	1995	1995	1997
OSB Büyüklüğü (ha)	125	200	100	96
Üretimde Firma Sayısı	26	12	18	31
İnşaat Halindeki Firma Sayısı	6	13	4	0
Kapalı Firma Sayısı	1	1	0	0
Doluluk Oranı	% 39	% 20	% 71,4	% 88
İstihdam Sayısı	2.250	287	575	2.400
Birinci Ağırlıklı Sektör	Tekstil	Demir-Çelik	Demir-Çelik	Tekstil
İkinci Ağırlıklı Sektör	Mobilya	Mak. İmalatı	Tekstil	Plastik
Üçüncü Ağırlıklı Sektör	Kağıt	Seramik	Gıda	Gıda
En Yakın Karayolu (km)	3 km	3,7 km	3,5 km	1,5 km
En Yakın Liman (km)	45 km	9 km	45 km	18 km
En Yakın Demiryolu(km)	3 km	11 km	7 km	35 km
En Yakın Havalimanı(km)	12 km	80 km	130 km	50 km
En Yakın Üniversite	Zonguldak Karaelmas Üniversitesi	Zonguldak Karaelmas Üniversitesi	Karabük Üniversitesi	Bartın Üniversitesi

Kaynak: OSB Bölge Müdürlükleri, 2010.

1.1.2.1.3.2. KÜÇÜK SANAYİ SİTELERİ (KSS)

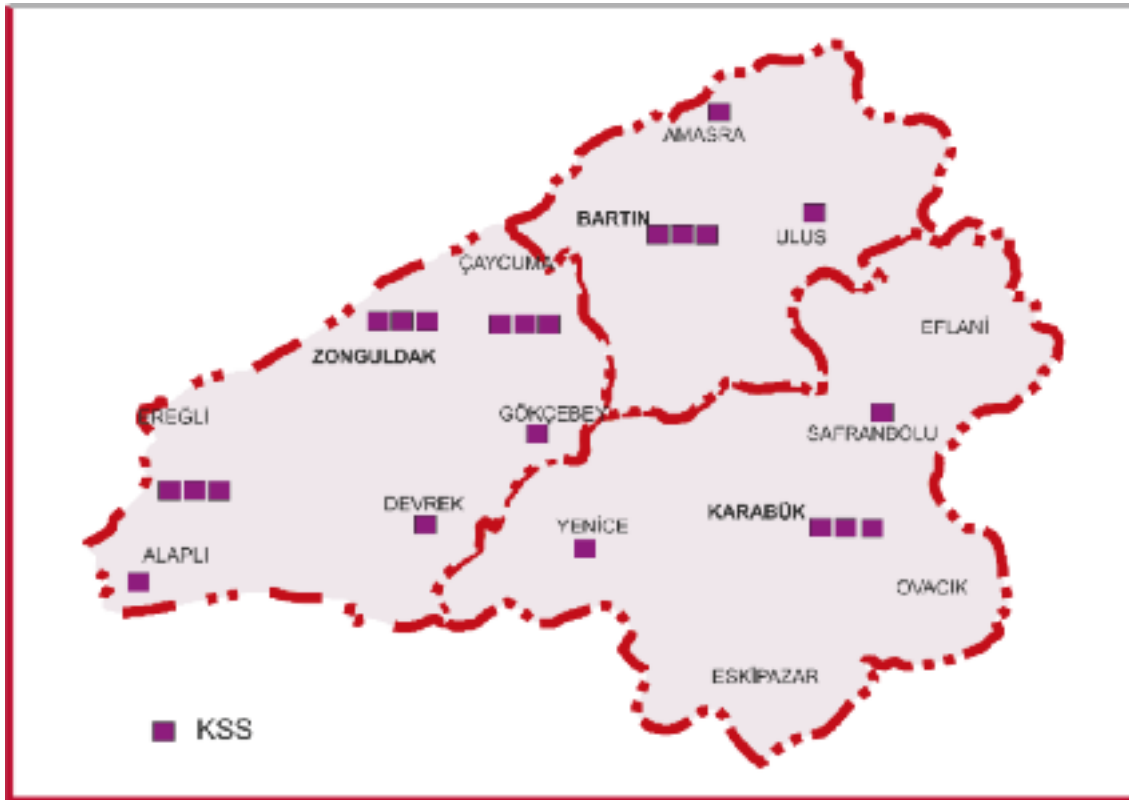
Tablo.13: KSS Sayıları ve Kullanım Durumları

	ZONGULDAK	KARABÜK	BARTIN	TR81
KSS Sayısı	12	5	5	22
KSS Büyüklüğü (ha)	710	246	443	1.399
İşyeri Sayısı	1.751	993	549	3.293
Dolu İşyeri Sayısı	1.381	462	306	2.149
Doluluk Oranı	% 79	% 47	% 56	% 65
İstihdam	3.499	1.078	730	5.307

Kaynak: KSS Bölge Müdürlükleri, 2010.

Bölgede, istihdam sağlama açısından KSS'lerin önemli bir yeri bulunmaktadır. KSS'ler ayrıca büyüme odaklı çalışan firmalar için kuluçka yeri olarak da düşünülebilir. Bu kapsamda, bölge için mevcut KSS'ler yeterli görülmeyle beraber mevcut KSS'ler tam kapasite çalışmadığından bunların doluluk oranlarının artırılması için çalışmalar yapılması bölgenin lehine olacaktır. Bunun yanı sıra, 2010 yılı itibari ile Zonguldak ilinde 3 adet, Karabük ilinde 2 adet ve Bartın ilinde 2 adet KSS yapım aşamasındadır.

Harita.6: KSS'lerin Mekânsal Dağılımı

1.1.2.2. TEKNOLOJİ

Bölgede herhangi bir Teknoloji Geliştirme Merkezi (TEKMER) ve Teknoloji Geliştirme Bölgesi bulunmamaktadır. Tablo 14'te, Batı Karadeniz Bölgesi genelinde yapılmış olan patent, marka,

faydalı model ve endüstriyel tasarım başvurularının oldukça düşük oranlarda seyrettiği görülmektedir.

2006-2009 yılları arasında Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından SAN-TEZ kapsamında desteklenmesi uygun bulunan 207 adet projeden 3 tanesi bölgeye aittir. Bunlardan 2 tanesi Karabük Üniversitesi'ne, diğeri ise bünyesinde Sanayi İşbirliğini Geliştirme Uygulama ve Araştırma Merkezi (USİGEM) bulunduran Zonguldak Karaelmas Üniversitesi'ne aittir. Ayrıca, Karabük Üniversitesi bünyesinde DPT tarafından da onaylanan "Demir Çelik Mamulleri Ar-Ge Test Kontrol Kalite ve Merkez Laboratuvarı" kurma çalışmaları devam etmektedir. Bunların yanı sıra, TÜBİTAK 1501 Sanayi Ar-Ge Projeleri Destekleme Programı kapsamında Türkiye genelinde desteklenen 1837 adet firmadan 4 tanesi ile TÜBİTAK 1507 KOBİ Ar-Ge Başlangıç Destek Programı kapsamında Türkiye genelinde desteklenen 1217 firmanın 3 tanesi bölgede yer almaktadır.

Tablo.14: Temel Teknoloji Göstergeleri

		ZONGULDAK (Sayı / Sıra)	KARABÜK (Sayı / Sıra)	BARTIN (Sayı / Sıra)	TR81 (Sayı / Sıra)	TÜRKİYE (Sayı / Sıra)
Patent	Başvuru	20/43	8/58	5/62	33/22	12.314
	Tescil	1/51	0/79	2/38	3/19	1.800
Marka	Başvuru	609/49	347/59	313/63	1.269/23	499.116
	Tescil	316/50	179/62	160/63	655/23	287.935
Faydalı Model	Başvuru	21/41	7/58	5/58	33/21	18.778
	Tescil	8/47	3/65	2/68	13/21	11.323
Endüstriyel Tasarım	Başvuru	46/36	9/60	4/64	59/20	53.913
	Tescil	41/36	6/60	3/65	50/20	47.237

Kaynak: Türk Patent Enstitüsü, 2009.

1.1.3. TİCARET

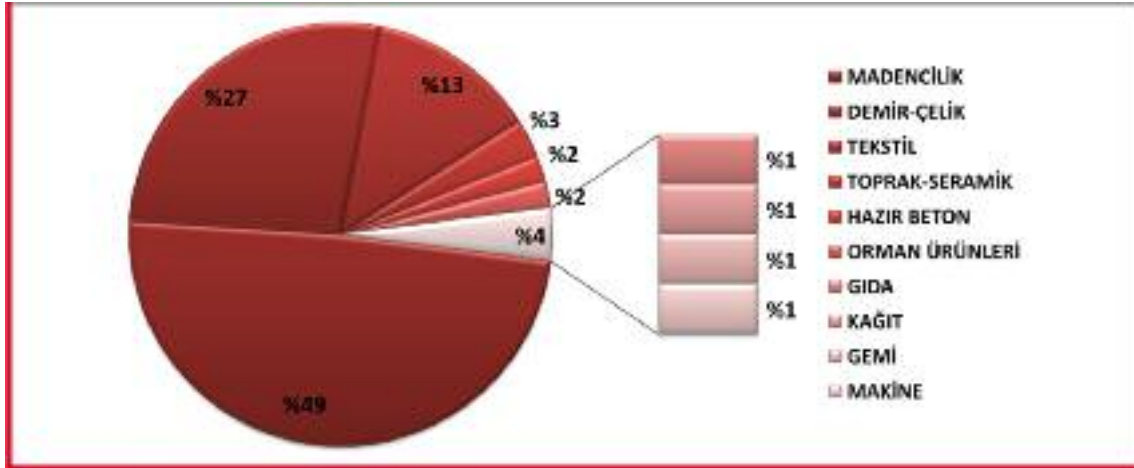
1.1.3.1. TEMEL İTHALAT GÖSTERGELERİ

Batı Karadeniz Bölgesi ithalatının ülke içindeki payı, son beş yıl boyunca % 1- % 1,40 bandında seyretmiştir. TÜİK'ten alınan verilere göre Bölge, 2008 yılında ülkenin toplam ithalatındaki % 1,22'lik pay ile 26 Düzey 2 Bölgesi içinde 9. sırada yer almaktadır.

Ülke ekonomisinde 2002 yılından itibaren enerji sektöründeki maliyetlerdeki yükselişler, Türk Lirası'ndaki aşırı değerlenme ve yaşanmakta olan büyüme süreci sebebiyle yükselen ithalat rakamları, küresel krizin de etkisi ile 2008 yılında yavaşlamıştır.

Buna rağmen, bölgenin son beş yıllık ithalat durumuna bakıldığında 2008 yılında Zonguldak ve Karabük illerinde artış yaşandığı görülmektedir. Bunun sebebi, kriz döneminde bölgenin ithalatındaki artışta madencilik ürünlerinin ve demir-çeliğin etkisinin öne çıkmasıdır. İthalat bakımından sektörel bazda en fazla artış madencilik ürünlerinde görülmüştür. Yine aynı dönem için demir-çelik ithalatının büyük bölümü demir-çelik yassı mamulleri ithalatı olarak gerçekleşmiştir.

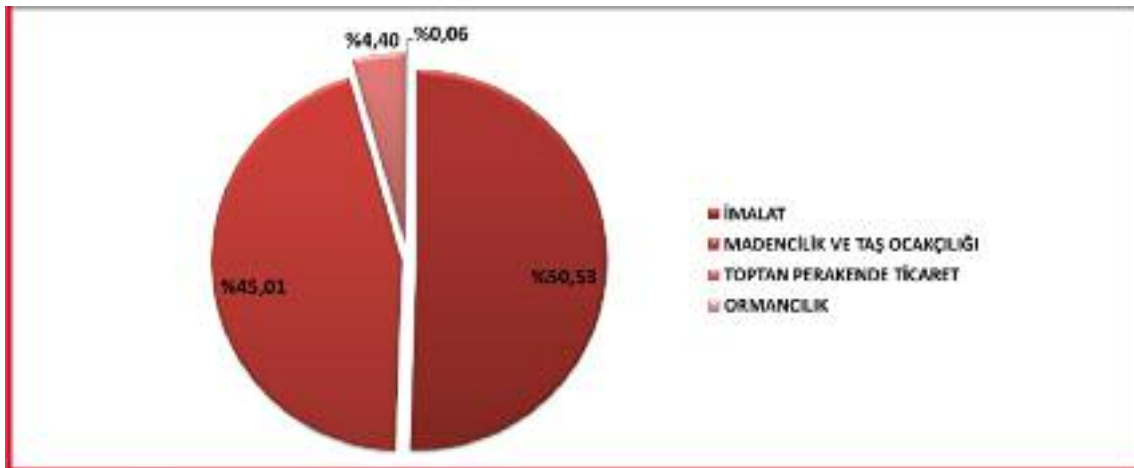
Grafik.6: Bölgenin Ülke İthalatındaki Payı

Kaynak: TÜİK, 2008.

2008 yılı verilerine göre bölge ithalatının % 50,53'ü imalat, % 45,01'i madencilik ve taşocakçılığı sektörlerinde gerçekleştirilmiştir. Bu iki sektör tek başına bölge ithalatının % 95,54'ünü oluşturmaktadır.

Grafik.7: İthal Edilen Ürünlerin Sektörel Dağılımı

Kaynak: TÜİK, 2008.

1.1.3.2. TEMEL İHRACAT GÖSTERGELERİ

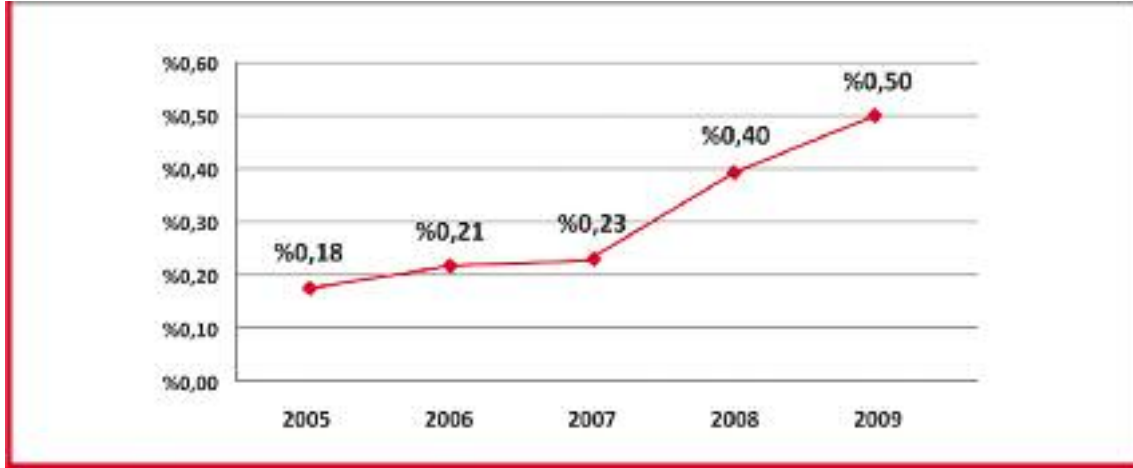
Bölge, ülke ihracatında söz sahibi olmasa da son 5 yıla ilişkin verilere göre bölgenin ülke ihracatındaki payı sürekli artmaktadır. Bölge, 2005 yılında % 0,18 olan ihracat payını 2009 yılı itibariyle % 0,5'lere taşımıştır. Bölge, 2008 yılı ihracat verilerine göre % 0,4'lük performansı ile 26 Düzey 2 Bölgesi içinde 18. sırada yer almaktadır.

TİM'in (Türkiye İhracatçıları Meclisi) verilerine göre 2009 yılında TR81 Düzey 2 Bölgesinden toplam 504.596.641 ABD Doları ihracat yapılmıştır. İhracatın % 97'sini sanayi ürünleri, % 2'sini tarım ürünleri ve % 1'ini de madencilik oluşturmaktadır.

Ekonomisi ağırlıklı olarak madencilik ve demir-çelik sanayisine dayanan Batı Karadeniz Bölgesi'nin ihraç ettiği ürünlerde demir-çelik ve türevleri ön plana çıkmaktadır. Demir-çelik ürün-

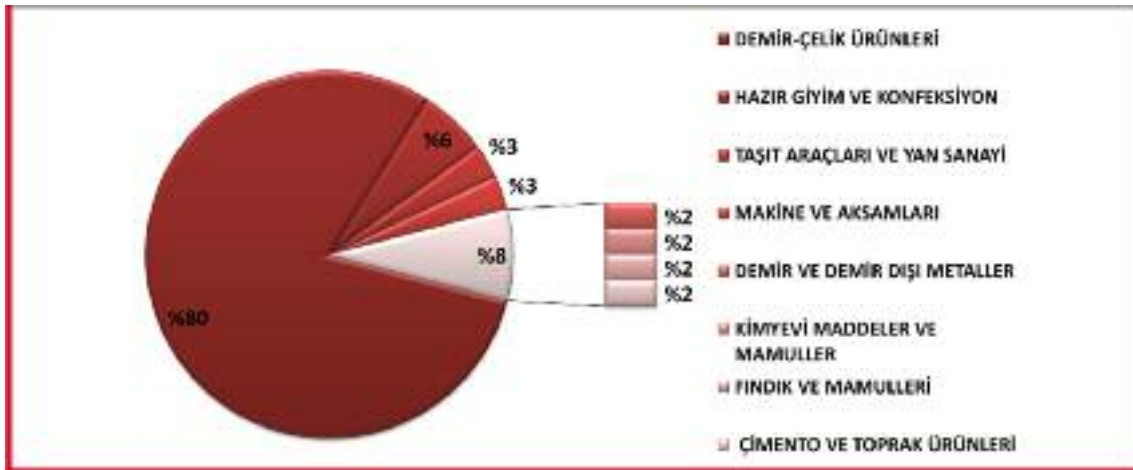
lerini, hazır giyim, makine ve aksamları, taşıt araçları ve yan sanayi ürünleri ile çimento ve toprak ürünler takip etmektedir. Bölge içindeki illere bakıldığında Zonguldak ilinin ihracat performansı ile ön plana çıktığı görülmekte, Karabük ve Bartın illeri de sürekli artan ihracat performanslarıyla dikkat çekmektedirler.

Grafik.8: Batı Karadeniz Bölgesinin Ülke İhracatındaki Payı

Kaynak: TÜİK, 2005-2009.

Grafik.9: İhraç Edilen Ürünlerin Sektörel Dağılımı

Kaynak: TÜİK, 2009.

Bölgeden 2009 yılında toplam 118 ülkeye ihracat yapılmıştır. Bu ülkelerden 19'una Zonguldak, Karabük ve Bartın illerinin üçünden de ihracat yapılmıştır. 34 ülkeye Zonguldak ve Karabük'ten, 5 ülkeye ise Zonguldak ve Bartın'dan birlikte ürün ihraç edilmiştir. Bölgenin en fazla ihracat yaptığı ülke İtalya'dır. Bu ülkeye yapılan ihracat, bölge ihracatının yaklaşık % 15'i civarındadır. İtalya'yı % 11 ile Romanya, % 7 ile İspanya takip etmektedir. Bu üç ülkeye de bölgedeki tüm illerden ihracat yapılmıştır. Bölgeden en fazla ihracat yapılan ilk on ülke Tablo.15'te gösterilmiştir.

Tablo.15: İllere Göre İhracat Yapılan Ülkeler (\$)

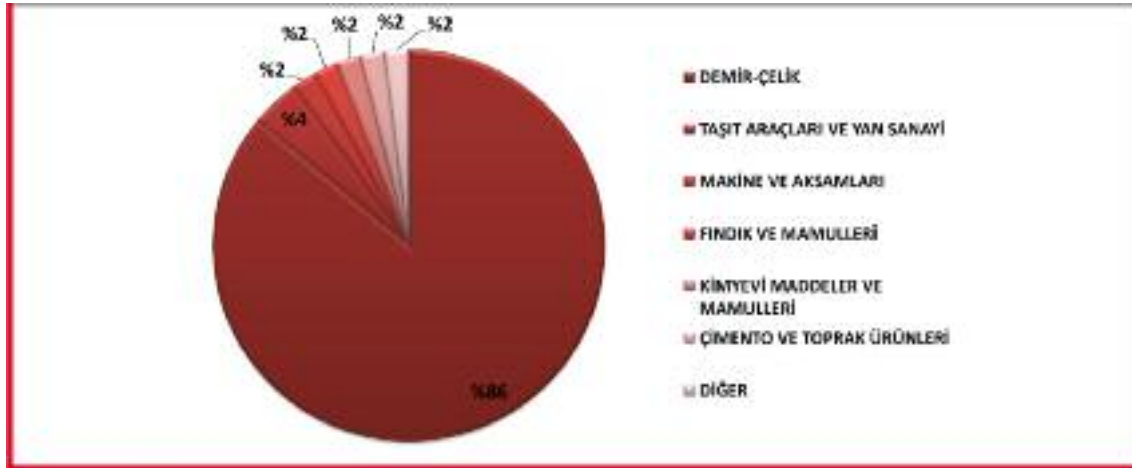
Sıra	Ülke	ZONGULDAK	KARABÜK	BARTIN	TR81	Bölge Payı
1	İTALYA	71.229.757	4.034.890	154.070	75.418.717	% 15
2	ROMANYA	51.128.997	3.512.273	80.617	54.721.887	% 11
3	İSPANYA	33.083.770	470.610	8.244	33.562.624	% 7
4	BREZİLYA	32.168.170	-	-	32.168.170	% 6
5	MISIR	24.479.146	160.686	-	24.639.842	% 5
6	HİNDİSTAN	23.650.943	48.278	-	23.699.221	% 5
7	ALMANYA	10.447.990	5.236.962	7.336.989	23.021.941	% 5
8	YUNANİSTAN	17.136.814	759.040	2.585	17.898.439	% 4
9	VIETNAM	17.579.576	-	-	17.579.576	% 3
10	FAS	1.153.562	14.458.588	-	15.612.150	% 3

Kaynak: TİM, 2009 İller Bazında Ülke Rakamları.

ZONGULDAK İLİ İHRACAT VERİLERİ

TİM'den alınan verilere göre Zonguldak İli 2009 yılında toplam 410.125.845 ABD Doları ihracat yapmıştır. Bu ihracatın içinde % 86'lık pay ile en önemli kısım demir-çelik ürünlerine aittir. Zonguldak 350 milyon ABD Dolarının üzerinde demir-çelik ürünü ihraç etmiştir. Bu performansı ile İstanbul, Ankara, İzmir ve Hatay'dan sonra ülkede bu sektörde en fazla ihracat yapan 5. il konumundadır.

Grafik.10: Zonguldak İli 2009 Yılı Sektörel İhracat Oranları

Kaynak: TİM, 2009 İller Bazında Sektör Rakamları.

Zonguldak İli 2009 yılında toplam 70 farklı ülkeye ihracat yapmıştır. En fazla ihracat yaptığı ülke İtalya'dır. Bu ülkeye yapılan ihracat, toplam ihracatın % 17'sinden fazladır. İtalya'yı % 12 ile Romanya, % 8 ile İspanya ve Brezilya, % 6 ile Mısır ve Hindistan takip etmiştir. Zonguldak'ın en fazla ihracat yaptığı altı ülke aşağıda verilmiştir. Bu altı ülkeye yapılan ihracat toplamı ilin ihracatının yaklaşık % 52'sini oluşturmaktadır.

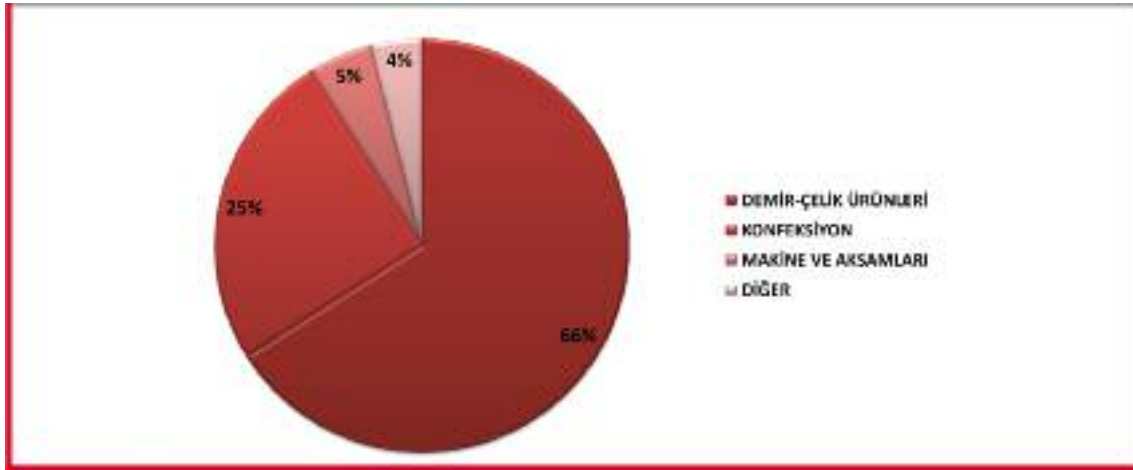
Tablo.16: Zonguldak İli En Çok İhracat Yapılan Ülkeler Sıralaması

ÜLKE	TOPLAM (\$)	YÜZDE (%)
İTALYA	71.229.757	% 17
ROMANYA	51.128.997	% 12
İSPANYA	33.083.770	% 8
BREZİLYA	32.168.170	% 8
MISIR	24.479.146	% 6
HİNDİSTAN	23.650.943	% 6

Kaynak: TİM, 2009 İller Bazında Ülke Rakamları.

KARABÜK İLİ İHRACAT VERİLERİ

Grafik.11: Karabük İli 2009 Yılı Sektörel İhracat Oranları

Kaynak: TİM, 2009 İller Bazında Sektör Rakamları.

TİM'den alınan verilere göre Karabük İli 2009 yılında toplam 80.378.337 ABD Doları ihracat yapmıştır. Bu ihracatın içinde % 66'lık pay ile en önemli kısım demir-çelik ürünlerine aittir. Demir-çelik ürünlerini % 25 ile konfeksiyon ihracatı izlemiştir. Karabük, 20 Milyon ABD Doları üzerinde konfeksiyon ihracatı yapmaktadır.

Tablo.17: Karabük İli En Çok İhracat Yapılan Ülkeler Sıralaması

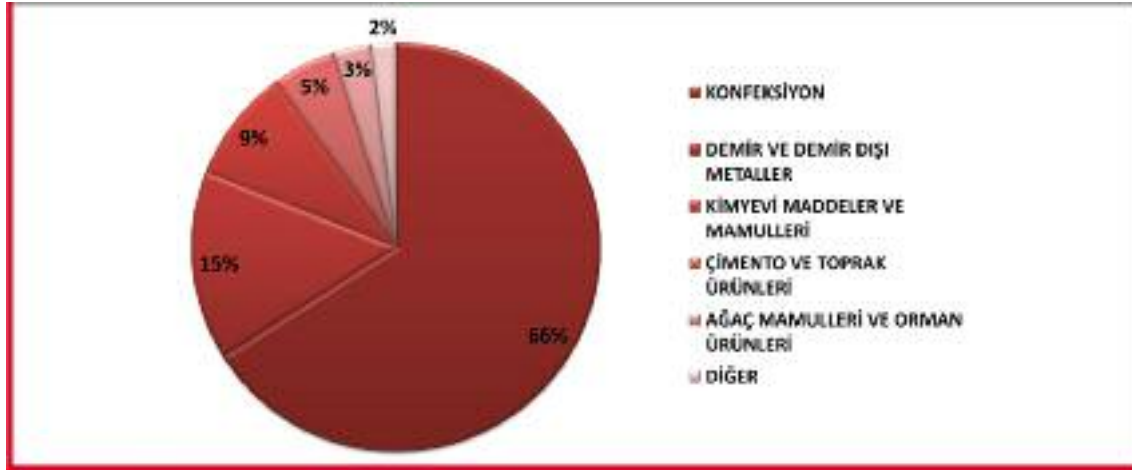
ÜLKE	TOPLAM (\$)	YÜZDE (%)
FAS	14.458.588	% 18
ALMANYA	5.236.962	% 7
SUUDİ ARABİSTAN	4.287.729	% 5
BİRLEŞİK KRALLIK (İNGİLTERE)	4.277.423	% 5
NİJERYA	4.140.005	% 5
YEMEN	4.077.916	% 5
İTALYA	4.034.890	% 5

Kaynak: TİM, 2009 İller Bazında Ülke Rakamları.

BARTIN İLİ İHRACAT VERİLERİ

TİM'in verilerine göre Bartın İli 2009 yılında toplam 14.092.458 ABD Doları ihracat yapmıştır. Bu ihracatın % 97'si sanayi ürünleridir. Tarımın payı % 3 civarındadır.

Grafik.12: Bartın İli 2009 Yılı Sektörel İhracat Oranları

Kaynak: TİM, 2009 İller Bazında Sektör Rakamları.

Bartın'dan yapılan ihracat incelendiğinde konfeksiyon ihracatının toplam ihracatın üçte ikisine denk geldiği görülmektedir. Bu durum, son dönemde Bartın'da yoğunlaşan tekstil sektörünün Bartın'ın ihracatında önemli rol üstlendiğini göstermektedir.

Tablo.18: Bartın İli En Çok İhracat Yapılan Ülkeler Sıralaması

ÜLKE	TOPLAM (\$)	YÜZDE (%)
ALMANYA	7.336.989	% 52
CEZAYİR	2.280.127	% 16
TUNUS	902.535	% 6
GÜRCİSTAN	809.670	% 6
RUSYA FEDERASYONU	662.730	% 5

Kaynak: TİM, 2009 İller Bazında Ülke Rakamları.

Bartın İli, 2009 yılında toplam 26 farklı ülkeye ihracat yapmıştır. En fazla ihracat yaptığı ülke Almanya'dır. Bu ülkeye yapılan ihracat toplam ihracatın % 52'sinden fazladır. Almanya'yı % 16 ile Cezayir, % 6 ile Tunus ve Gürcistan takip etmiştir. Bartın'ın en fazla ihracat yaptığı beş ülke aşağıda verilmiştir. Bu beş ülkeye yapılan ihracat toplamı ilin ihracatının % 85'inden fazlasını oluşturmaktadır.

1.1.3.3. GENEL TİCARİ DURUM

Türkiye'de esnaf ve sanatkâr odaları aktif oda sayısının⁹ ve aktif üye sayısının¹⁰ % 2'si Batı Ka-

⁹ **Aktif Oda Sayısı:** İlgili bölgede faaliyetlerine devam eden odaların sayısını ifade eder. Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonu'na bağlı odalar feshedilene kadar aktif oda olarak tanımlanırlar.

¹⁰ **Aktif Üye Sayısı:** Ticari faaliyetlerini sürdüren, vergi kaydı olan ve ilgili esnaf ve sanatkârlar odasına üye olan esnaf ve sanatkârların sayısını ifade eder. Aktif üyelik, vergi kaydını sildiren üyenin ilgili odanın yönetim kurulu tarafından üyeliği iptal edilene kadar sürer.

radeniz Bölgesi'nde yer almaktadır. Bölge illerindeki aktif oda sayısına bakıldığında ülke ortalaması olan 39'un altında kaldığı görülmektedir. Aktif oda sayısı ile oda ve esnaf sicili olan aktif üye sayılarına Tablo.19'da yer verilmektedir. Bu verilere göre Zonguldak ilk sırada yer almaktadır. Zonguldak'ı aktif üye oda sayısı ile oda ve esnaf sicili olan aktif üye sayısı bakımından Karabük izlemektedir.

Tablo.19: Esnaf ve Sanatkar Odaları Üyelikleri

	ZONGULDAK	KARABÜK	BARTIN	TR81
Aktif Oda Sayısı	30	16	10	56
Aktif Üye Oda Sayısının Bölgeye Oranı	% 53,57	% 28,57	% 17,86	% 100
Oda ve Esnaf Sicili Olan Aktif Üye Sayısı	21.903	7.215	5.616	34.734
Aktif Üye Sayısının Bölgeye Oranı	% 63,06	% 20,77	% 16,17	% 100

Kaynak: Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu, 2010.

2008 yılında bölgede iş kayıtlarına göre % 9,5 oranla imalat sektöründe, % 3,1 oranla inşaat sektöründe, % 38,5 oranla toptan ve perakende ticaret sektöründe, % 23,1 oranla ulaştırma, depolama ve haberleşme sektöründe, % 11,3 oranla otel, lokanta ve kahvehane sektöründe girişim yapılmıştır. Bölgede 16 adet yabancı sermayeli şirket bulunmaktadır. Bunlardan 8 tanesi Zonguldak, 6 tanesi Karabük ve 2 tanesi Bartın'da yer almaktadır.

Tablo.20: Yatırımcının Fiili Durumu

	ZONGULDAK	KARABÜK	BARTIN	TR81
Yabancı Sermayeli Şirket Sayısı¹	8	6	2	16
İSO İlk 500 Büyük Kuruluş Sayısı²	4	2	-	6
İSO İkinci 500 Büyük Kuruluş Sayısı²	2	-	-	2
Girişimci Sayıları³	27.749	10.648	8.197	46.594

Kaynak: (1) Hazine Müsteşarlığı, 2009, (2) İstanbul Sanayi Odası, 2009, (3) TÜİK, 2008.

İstanbul Sanayi Odası'nın (İSO) hazırladığı "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" araştırmasına göre bölgede 2009 yılında ilk 500'de 6, ikinci 500'de ise 2 büyük sanayi kuruluşu vardır. İlk 500'de yer alan sanayi kuruluşlarının 4 tanesi Zonguldak'ta, 2 tanesi Karabük'te, ikinci

Tablo.21: Büyük Sanayi Kuruluşları İçinde Bölge Şirketlerinin Yeri

İSO İlk 500 Büyük Sanayi Kuruluşu		2009	2008
Ereğli Demir Çelik	ZONGULDAK	7	4
Kardemir	KARABÜK	46	41
TTK	ZONGULDAK	189	164
Çınar Boru Profil Sanayi ve Ticaret A.Ş.	ZONGULDAK	328	135
Mescier Demir Çelik San. Ve Tic. Ltd. Şti.	KARABÜK	358	-
Yurtbay Seramik Sanayi ve Ticaret A.Ş.	ZONGULDAK	484	-
İSO İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu			
Demir Madencilik Petrol Ürünleri İnş. Liman Gemi Yat Yapım Tur. Nak. San. Ve Tic. A.Ş.	ZONGULDAK	210	153
Özdemir Boru Profil Sanayi ve Ticaret Ltd.Şti.	ZONGULDAK	310	-

Kaynak: İstanbul Sanayi Odası, 2009.

500'de yer alan 2 firma ise Zonguldak'ta bulunmaktadır. İlk 500'de bulunan bölgenin lokomotif sanayi kuruluşlarından ERDEMİR listenin 7. sırasında, KARDEMİR ise 46. sırasında yer alarak 2008 verilerine göre düşüş göstermişlerdir.

Mescier Demir Çelik San. ve Tic. Ltd. Şti. ise 2008 yılında ikinci büyük 500 kuruluş listesinde 23. sırada yer alırken, 2009 yılı verilerine göre 358. sırada yer alarak ilk 500 büyük sanayi kuruluşu arasına girmiştir. Yurtbay Seramik Sanayi ve Ticaret A.Ş. 2008 yılında ikinci 500'de 54. sırada olup 2009 yılında 500 Büyük Sanayi Kuruluşu listesinde 484. sırada yer almıştır. Özdemir Boru Profil Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti. 2008 yılında 500 Büyük Sanayi Kuruluşu listesinde 439. sırada olup 2009 yılında ikinci 500'de 310. sıraya gerilemiştir. Diğer firmaların hepsi 2008 yılına göre gerilemiştir.

Tablo.22: İş Demografisi

	ZONGULDAK	KARABÜK	BARTIN	TR81
Kurulan Şirket ve Kooperatif Toplam Sayısı	179	69	40	288
Kapanan Şirket ve Kooperatif Toplam Sayısı	24	20	15	59
Kurulan Ticaret Unvanlı İşyeri Sayısı	470	80	94	644
Kapanan Ticaret Unvanlı İşyeri Sayısı	207	222	54	483

Kaynak: TÜİK, 2009.

Tablo 22'ye bakıldığında, 2009 yılında Batı Karadeniz Bölgesi'nde kurulan şirket ve kooperatif sayısının aynı dönemde bölgede kapanan şirket ve kooperatif sayısının dört katı civarında olduğu görülmektedir. Bölgede kurulan ticaret unvanlı firma sayısının da kapanan ticaret unvanlı firma sayısından fazla olduğu görülmektedir.

Tablo.23: Bölgesel Gayrisafi Katma Değer

	TARIM	SANAYİ	HİZMET	TOPLAM
Türkiye	62.662.754	188.646.805	417.108.706	161.947.528
TR81	527.181	4.140.785	5.716.985	10.384.951
Bölge Dağılımı	% 5,1	% 39,9	% 55,1	% 100,0
TR81'in Ülke Payı	% 0,8	% 2,2	% 1,4	% 1,6
Bölgenin Düzey 2 Bölgeleri İçindeki Sırası	26	12	19	19

Kaynak: TÜİK, 2006.

TÜİK'in yaptığı İBBS çerçevesinde ilk kez bölgesel bazlı olarak hazırladığı Türkiye'nin Bölgesel Gayrisafi Katma Değer (GSKD) verilerine göre Batı Karadeniz Bölgesi GSKD bakımından 26 Düzey 2 Bölgesi içinde tarım sektörü bakımından 26., sanayi sektörü bakımından 12., hizmet sektörü açısından ise 19. sırada yer almaktadır. Bölge, bütün sektörler göz önüne alındığında ise tüm bölgeler içinde 19. sırada yer almaktadır. Batı Karadeniz Bölgesi'nin 2006 bazlı GSKD payı tarımda % 0,8, sanayide % 2,2, hizmetler sektöründe % 1,4 ve toplamda ise % 1,6'dır.

1.1.4. ENERJİ

Bölgenin toplam elektrik tüketimi göstergelerine bakıldığında 2008 yılında Batı Karadeniz Bölgesi'nin diğer Düzey 2 Bölgeleri arasında 17. sırada olduğu görülmektedir. Bunun tek başına bir gelişmişlik göstergesi olmadığı, kullanım yerlerine göre tüketim oranlarına bakıldı-

ğında daha net anlaşılmaktadır. Bölgede kişi başına elektrik tüketim değerlerinin, Zonguldak ve Karabük illeri değerlerinde Türkiye ortalamasının üzerinde kaldığı görülmektedir. Bölgede elektrik enerjisi tüketimi en fazla sanayi tesislerinde gerçekleşmektedir. Zonguldak İli kişi başına toplam sanayi elektrik tüketimi Türkiye ortalamasının yaklaşık 3 katı, Karabük İli değeri ise Türkiye ortalamasının 2 katı kadardır. Bu durumun sebebi olarak söz konusu illerde faaliyet gösteren ERDEMİR ve KARDEMİR gibi büyük sanayi tesisleri gösterilebilir. Bartın İli ise kişi başına sanayi tüketim değeri olarak Türkiye ortalamasının hayli altında yer almaktadır. Kişi başına konut elektrik tüketim değerlerine göre ise, bölge illeri Türkiye ortalamasına yakın değerler almaktadır.

Bölge genelinde elektriğin son kullanıcıya ulaştırılmasından sorumlu olan BAŞKENT Elektrik Dağıtım A.Ş.'den alınan bilgilere göre şirketin 2009 yılında bölgede sattığı toplam elektrik enerjisi miktarı 1.834.739.020 kWh'dir. Bu miktar, Zonguldak İlinde 964.246.758 kWh, Karabük İlinde 610.486.115 kWh ve Bartın İlinde 260.006.147 kWh olarak gerçekleşmiştir.

Tablo.24: Elektrik Tüketimi

	ZONGULDAK	KARABÜK	BARTIN	TR81	TÜRKİYE
Toplam Elektrik Tüketimi (kWh)	2.434.195	732.298	251.034	3.417.527	161.947.528
Türkiye Elektrik Tüketimine Oranı (%)	0,015	0,001	0,004	0,021	-
Kişi Başına Toplam Elektrik Tüketimi (kWh)	3.932	3.386	1.354	3.348	2.264
Kişi Başına Sanayi Elektrik Tüketimi (kWh)	2995	2348	360	2379	1047
Kişi Başına Mesken Elektrik Tüketimi (kWh)	537	665	557	568	553
Kişi Başına Elektrik Tüketimi Sırası	7	10	49	17	-

Kaynak: TÜİK, 2008.

Bölge geneline bakıldığında, bölgenin büyük oranda taşkömürü kaynaklı termik santral elektrik üretim kapasitesi ile hidroelektrik üretim kapasitesi açısından yüksek bir potansiyele sahip olduğu görülmektedir. Rüzgar enerjisi ve güneş enerjisinden faydalanma oranı ise oldukça sınırlıdır.

Karabük'teki KARDEMİR ve Zonguldak-Kdz. Ereğli'deki ERDEMİR Demir ve Çelik Fabrikalarının kendi ihtiyaçlarının bir kısmını karşılamak amacıyla kurmuş oldukları ve otoproduktör lisansı ile üretim yapan sırasıyla 191,1 MW ve 35 MW kapasiteli termik santraller haricinde hali hazırda bölgedeki en önemli enerji santrali Zonguldak Çatalağzı Termik Santrali'dir (ÇATES). Makine Mühendisleri Odası Zonguldak Şubesi'nin 2009 yılında yayınladığı "ÇATES Atık Isısı İle Bölgesel Isıtma İmkânları" adlı çalışmada da belirtildiği gibi, ÇATES'in atık sularının ısınma amacıyla kullanılabilmesi bölge için önemli bir kaynaktır. Termik santrallerden çağın gereklerine uygun biçimde faydalanılabilmesi için bölgede inşa edilen ve planlanan diğer santraller için de benzer çalışmaların yapılması ve bunların hayata geçirilmesi gerekmektedir. Bu konu kaynakların verimli ve etkin kullanımı açısından da önemlidir.

Tablo.25: EPDK Tarafından Lisans Verilmiş Termik Enerji Santralleri

Santralin Adı	Bulunduğu İl	Kurulu Güç/ Mwe	Yıllık Üretim Gwh	Yakıt Türü	Faaliyet Durumu
Elektrik Üretim A.Ş	Zonguldak	300	1.650 Gwh	Taşkömürü	Kurulu-İşletmede
Ereğli Demir Çelik TES	Zonguldak	191,1	1.258 Gwh	Doğal Gaz ve Fuel Oil	Kurulu-İşletmede
Oyka Kağıt Ambalaj San. ve Tic. A.Ş.	Zonguldak	10	37 Gwh	LNG	Kurulu-İşletmede
Eren Enerji Elektrik Üretim A.Ş	Zonguldak	1.360	9.080 Gwh	Yerli-İthal Taşkömürü ve Linyit	160 Mwe Kurulu-İşletmede 2x600 Mwe Yatırım Aşamasında
Kardemir Karabük Demir Çelik TES	Karabük	35	230 Gwh	Taşkömürü	Kurulu-İşletmede

Kaynak: EPDK, 2010.

Yakıt olarak kömür kullanan termik santraller söz konusu olduğunda ortaya çıkan çevre ve insan sağlığı ile ilgili kaygılar lisans başvurusunda bulunulmuş olan projeleri de etkilemektedir. Zonguldak ili sınırları dahilinde dört ve Bartın ili sınırları dahilinde iki termik santral için EPDK'ya lisans başvurusunda bulunulmuş olup bunların lisansları tesis yeri ve ÇED sorunları nedeniyle verilmemiştir.

Tablo.26: EPDK'ya Lisans Başvurusunda Bulunan Termik Enerji Santrali Projeleri

Santralin Adı	Bulunduğu İl	Kurulu Güç/ Mwe	Yıllık Üretim Gwh	Yakıt Türü	Faaliyet Durumu
HEMA Elektrik Üretim A.Ş Kandilli TES	Zonguldak	50	350 Gwh	Taşkömürü	ÇED Problemi
Zonguldak Modern Enerji TES	Zonguldak	320	2.080 Gwh	Yerli İthal Taşkömürü ve Linyit	Tesis Yeri Problemi
Yeniçatalağzı Eren TES	Zonguldak	600	4.100 Gwh	Yerli-İthal Taşkömürü	Tesis Yeri Problemi
Batı Karadeniz Elektrik Üretim A.Ş Kireçlik TES	Zonguldak	1.200	8.400 Gwh	Yerli Taş Kömürü	Tesis Yeri ve ÇED Problemi
HEMA Elektrik Üretim A.Ş. Amasra TES	Bartın	1.100	7.700 Gwh	Taşkömürü	ÇED Problemi
Batı Karadeniz Elektrik Üretim A.Ş. Bartın TES	Bartın	1.320	8.400 Gwh	Yerli Taşkömürü	ÇED Problemi

Kaynak: EPDK, 2010.

Hidroelektrik enerji santralleri söz konusu olduğunda Zonguldak İli sınırları dahilinde iki, Karabük İli sınırları dahilinde sekiz ve Bartın İli sınırları dahilinde üç santral için EPDK tarafından lisans verilmiştir. Bunlar ülkemizde son dönemde yapımı artan küçük çaplı santrallerdir.

Tablo.27: EPDK Tarafından Lisans Verilmiş Hidroelektrik Enerji Santralleri

Santralin Adı	Bulunduğu İl	Kurulu Güç/MWm	Yıllık Üretim
Köprübaşı HES	Zonguldak	78,88 MWm/74 Mwe	203.120.000 kWh
Eğerci Reg. ve HES	Zonguldak	1,39 MWm/1,34 Mwe	6.120.000 kWh
Tefen HES	Karabük	36,75 MWm/33 Mwe	141.200.000 kWh
Yalnızca HES	Karabük	6,54 MWm/6,48 Mwe	30.140.000 kWh
Han HES	Karabük	6,14 MWm/5,53 Mwe	16.210.000 kWh
Şimşir Reg. ve HES	Karabük	4,9 MWm/4,6 Mwe	18.826.000 kWh
Eren Barajı ve HES	Karabük	55,68 MWm/55,91Mwe	263.492.000 kWh
Pirinçlik Reg. ve HES	Karabük	23,92 MWm/22,5Mwe	76.850.000 kWh
İkiler HES	Karabük	3,667 MWm/3,3Mwe	11.380.000 kWh
Suçatı HES	Karabük	7 MWm/6,85Mwe	42.780.000 kWh
Başak Reg. ve HES	Bartın	7,285 MWm/6,85Mwe	21.543.000 kWh
Ulus I Reg. ve HES	Bartın	4,32 MWm/4,11Mwe	21.200.000 kWh
Ulus II Reg. ve HES	Bartın	3,84 MWm/3,7Mwe	16.680.000 kWh

Kaynak: EPDK, 2010.

Bunlara ek olarak Zonguldak İli sınırları dahilinde iki, Karabük İli sınırları dahilinde dört ve Bartın İli sınırları dahilinde üç hidroelektrik enerji santrali için EPDK'ya lisans başvurusu yapılmış olup bunlarla ilgili işlemler de devam etmektedir.

Tablo.28: EPDK'ya Lisans Başvurusunda Bulunulan Hidroelektrik Enerji Santrali Projeleri

Santralin Adı	Bulunduğu İl	Kurulu Güç/MWm	Yıllık Üretim
Aralık HES	Zonguldak	5,38 MWm/5,16 Mwe	17.805.000 kWh
Devrek Reg. ve HES	Zonguldak	9 MWm/9 Mwe	52.370.000 kWh
Alaboğa Reg. ve HES	Zonguldak	4,73 MWm/4,63 Mwe	18.410.000 kWh
Uzunburun Reg. ve HES	Karabük	13,8 MWm/13,45 Mwe	53.480.000 kWh
Doğan HES	Karabük	8,55 MWm/8,25 Mwe	29.069.000 kWh
Yenice Reg. ve HES	Karabük	7 MWm/6,72 Mwe	21.540.000 kWh
Kumluca Reg. ve HES	Bartın	2,37 MWm/2,1 Mwe	7.770.000 kWh
Karataş Reg. ve HES	Bartın	2,1 MWm/2,04 Mwe	7.610.000 kWh
Orsa I Reg. ve HES	Bartın	6,4 MWm/6,04 Mwe	24.740.000 kWh

Kaynak: EPDK, 2010.

Dokuzuncu Kalkınma Planı'nda yer alan enerji ve ulaştırma altyapısının geliştirilmesi başlığı altında değinilen yenilenebilir enerji kaynaklarının elektrik üretimi içindeki payını yükseltmek hedefi ise bölgede çok sınırlı bir uygulama alanı bulabilmektedir. Zonguldak İli sınırları dahilinde bir ve Bartın İli sınırları dahilinde dört adet rüzgar enerji santrali için EPDK'ya başvuru yapılmış olup bunlarla ilgili inceleme ve değerlendirmeler devam etmektedir.

Tablo.29: EPDK'ya Lisans Başvurusunda Bulunulan Rüzgar Enerji Santrali Projeleri

Santralin Adı	Bulunduğu İl	Kurulu Güç/MWm	Yıllık Üretim
Zonguldak	Zonguldak	120 MW	431.000.000 kWh
Amasra	Bartın	27 MW	89.877.600 kWh
Bartın	Bartın	22 MW	66.225.000 kWh
Kurucaşile	Bartın	1,5 MW	4.862.000 kWh

Kaynak: EPDK, 2010.

Güneşli günler sayısı kısıtlı olan bölge aynı zamanda sanıldığı gibi aksine dalga enerjisi anlamında da yeterince potansiyele sahip değildir.¹¹ Bölgelere göre dalga enerjisi potansiyelleri aşağıda verilmektedir:

Bölge	Güç
• Karadeniz	1.96-4.22 kWh/m
• Marmara Denizi	0.31-0.69 kWh/m
• Ege Denizi	2.86-8.75 kWh/m
• Akdeniz	2.59-8.26 kWh/m
• İzmir-Antalya	3.91-12.05 kWh/m

¹¹ Marmara Üniversitesi Makina Mühendisliği Bölümü'nden Mustafa SAĞLAM ve Tanay Sıdkı UYAR'ın yaptığı "Dalga Enerjisi ve Türkiye'de Dalga Enerjisi Teknik Potansiyeli" başlıklı araştırma.

Batı Karadeniz Bölgesi Bölge Planı 2010 - 2013 I. Sürüm 41

Bölgede kara yolu ağı iyileştirme çalışmaları bölünmüş yol yatırımları kapsamında devam etmektedir. Bu kapsamda, Zonguldak-Alaplı, Zonguldak-Yeniçağa, Bartın-Karabük, Karabük-Kastamonu, Bartın-Kurucaşile arasındaki kesimlerde çalışmalar yapılmaktadır.

Demir yolu, bölgede, Zonguldak-Karabük-Çankırı-Irmak arasında tek hat olarak mevcuttur. Bartın İli sınırları dahilinde demir yolu ulaşım hattı mevcut değildir. Bölge içinde en yaygın demir yolu ağının Karabük'te bulunduğu görülmektedir. Bunun sebebi, Türkiye'nin ilk ağır sanayi tesislerinden Karabük Demir-Çelik Fabrikası'nın kurulmasından sonra 1930'lu yılların sonunda hammadde ve kömür temini için demir yolu yatırımlarına öncelik verilmiş olmasıdır fakat daha sonraki yıllarda demir yolları için çok önemli yatırımlar yapılmamıştır. Yük taşımacılığı yaygın olmasına rağmen yolcu taşıma amaçlı demir yolu kullanımı yaygın değildir. Karabük'ten Zonguldak ve Ankara'ya demir yolu ile ulaşım mümkün olmasına rağmen altyapının eski olması nedeniyle oldukça vakit aldığından karayolu tercih edilmektedir. Zonguldak ilinin diğer illerle demiryolu bağlantısı karayoluna göre zayıf olduğu için, demir yolu yolcu taşıması yerine ağırlıklı olarak sanayiye kütle taşımasında kullanılmaktadır. Demir yolu, Zonguldak'ta üretilen sanayi ürünlerini pazara ulaştırmada oldukça yetersiz kalmaktadır. Genellikle Zonguldak-Karabük arasında yük taşımacılığında kullanılan hattın veriminin artırılması ve daha etkin kullanımı için bu hattın modernizasyonu yapılmalıdır.

Filyos Vadisi Projesi'nin yapılmasıyla bölgede artacak talep Irmak-Zonguldak-Karabük demir yolu hattında mevcut olan taşımacılık sorunlarını (hız, kapasite v.s.) arttırabilir. Bu sebeple hinterland bağlantısının sağlanması (deniz yolu ve hava yolu) ve stratejik bağlantı açısından Zonguldak-Karabük-Çankırı-Irmak (415 km) arasındaki hattın modernizasyonu Demir yolları, Limanlar ve Hava Meydanları İnşaatı Genel Müdürlüğü (DLH) tarafından öngörülmüştür. Bunun yanında, Irmak-Zonguldak-Karabük demir yolu sinyalizasyon ve telekomünikasyonu ile ilgili proje AB-Merkezi Finans İhale Birimi (MFİB) Katılım Ortaklığı Mali Yardım Programına alınmış olup çalışmalar Ulaştırma Bakanlığı tarafından yürütülmektedir. Hattın sinyalizasyon ve telekomünikasyon çalışmaları Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları (TCDD) 2010 yatırımları arasında da gösterilmektedir.

Bölgede üretilen malların ticari merkezlere dağıtımı ve bölgeye hammadde sevkiyatı sağlamak amacıyla bölgenin demir yoluyla özellikle Marmara Bölgesi'ne bağlantısı gerekmektedir. Bu sebeple, DLH tarafından bir proje hazırlatılarak Adapazarı-Karasu-Akçakoca-Ereğli-Zonguldak-Bartın arasında yaklaşık uzunluğu 281 km olan ve 7 senede bitirilmesi hedeflenen demir yolu projesi¹² yapılmış ve Adapazarı-Karasu arasındaki yaklaşık uzunluğu 50 km olan ilk etabın ihalesi gerçekleştirilmiştir. Ülkemizin önemli üretim merkezleri olan ERDEMİR ve KARDEMİR ile bu fabrikaların üretim girdilerini sağlayan kömür üretim merkezleri, yapımı düşünülen hat ile önemli sanayi üretim merkezi olan Kocaeli bölgesine bağlanacaktır. Ayrıca Bandırma-Bursa-Ayazma-Osmaneli hattının devreye girmesi ile Bursa bölgesindeki otomotiv endüstrisinin ana girdisi olan demir ve çelik fabrikalarının ürünlerinin bu bölgeye daha kısa ve ekonomik bir şekilde ulaştırılması sağlanacaktır.

Bu proje, yük taşımacılığı alanında sağladığı katkının yanında Karadeniz Bölgesinin önemli turizm merkezleri olan Bartın, Kocaeli, Karasu ve Ereğli'nin mevcut demir yolu ağına

¹² Söz konusu işin uygulama proje ihalesi 2008 yılında gerçekleştirilmiş olup, işin sözleşmesi imzalanmıştır (www.kugm.gov.tr).

bağlanması ile Batı Karadeniz Bölgesinin, İstanbul ve Marmara Bölgesi ile Ankara ve İç Anadolu Bölgesine bağlanmasıyla da yolcu taşımacılığı alanında ülkemiz ulaşım yapısında önemli rol oynayacaktır.

Tablo.30: Kara yolu ve Demir yolu Göstergeleri

	ZONGULDAK	KARABÜK	BARTIN	TR81	TÜRKİYE
İl ve Devlet Yolu	431	363	299	1093	62.023
Otoyol	-	-	-	-	2.010
Köy Yolu	3.192	2.112	1.805	7.109	-
Demiryolu	83	120	-	203	8.699

Kaynak: TUIK, 2009.

1.2.1.2. DENİZ YOLU VE HAVA YOLU

Bölge deniz taşımacılığı açısından önemli bir potansiyele sahiptir. Fakat deniz yolu güzergâhında yolcu taşımacılığı yok denecek seviyededir.

Batı Karadeniz Bölgesi'nde 5 adet liman bulunmaktadır. Bu limanların üçü Zonguldak, diğer ikisi ise Bartın sınırları içerisinde yer almaktadır. Bu limanların toplam yıllık taşıma kapasitesi 19,5 milyon/ton'dur. Ayrıca Zonguldak'ta yapılacak olan üç adet ilave liman projesi bulunmaktadır. Bunlardan biri, özel sektör yatırımıyla Çatalağzı'nda yapılmakta olan liman projesi, diğerleri Alaplı'da yapılması düşünülen Alaplı Limanı ve Çaycuma'da yapılacak 25 milyon ton kapasiteli Filyos Limanı'dır. Bu limanın yap-işlet-devret modeliyle 2010 yılında ihale edilmesi planlanmaktadır. Bölgede yapılan deniz yolu taşımacılığı mevcut tesisler ve ilave yatırımlarla önemli bir yere sahip olacaktır.

Mevcut tesislere yapılacak ilave yatırımlar arasında Bartın Limanı'nın RO-RO taşımacılığı ve konteyner taşımacılığına uygun hale getirilmesi çalışmaları da bulunmaktadır. Bu proje sayesinde Bartın Limanı'nın daha etkin kullanımı da sağlanacaktır.

Bölgedeki limanlar vasıtasıyla en çok ihracat yapılan beş ülke; Ukrayna, Rusya Federasyonu, Romanya, Libya ve Fas'tır. Karadeniz'e sınır ülkelerin yanı sıra Yunanistan, Kongo, İspanya, İtalya gibi ülkelere de ihracat yapılmaktadır. Sayılan ülkelere ihraç edilen mallar şu şekildedir: Mamul demir, narenciye, çimento, alçı, PVC ve inşaat malzemeleri.

Aynı şekilde bölgedeki limanlar vasıtasıyla en çok ithalatın gerçekleştirildiği beş ülke; Ukrayna, Rusya Federasyonu, Yunanistan, Gürcistan ve Bulgaristan'dır. Anılan ülkelere ithal edilen mallar ise; profil demir, kütük demir, kömür, akaryakıt ve tomruk olarak sıralanmaktadır.

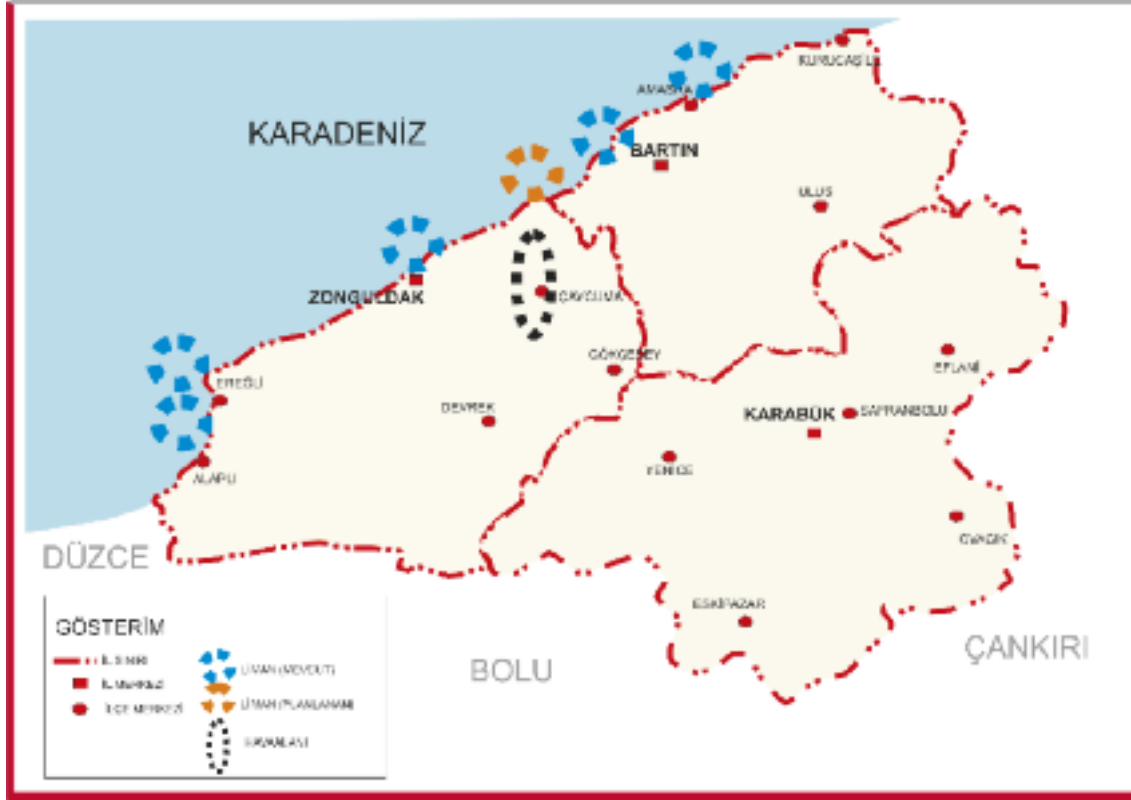
Tablo.31: Denizyolu Göstergeleri

	ZONGULDAK			BARTIN		TR81	TÜRKİYE	TR81/ TÜRKİYE
Liman	Zonguldak	Kdz. Ereğli	Erdemir	Amasra	Bartın			
Yük Elleçleme Kapasitesi (milyon ton/yıl)	0,3	0,7	16,5	-	2,0	19,5	309,5	% 6,3

Kaynak: Denizcilik Müsteşarlığı, 2010.

Bölgede tek hava yolu Zonguldak'ın Çaycuma İlçesi'nde bulunan Saltukova Havaalanı'dır. Saltukova Havaalanı'nda uçuşlar 2007 yılında başlatılmış olup, dış hatlarda Almanya'ya (Düsseldorf ve Dortmund) iç hatlarda ise İstanbul ve Trabzon'a uçuşlar gerçekleştirilmektedir. Henüz yeterli olmayan hava yolu kullanımında, ilerleyen yıllarda artan talep doğrultusunda ilave pist, tesis ve güzergâh oluşturma çalışmaları devam edecektir.

Harita.8: Bölge Havaalanı ve Limanları

1.2.1.3. KENTİÇİ ULAŞIM

Bölge illeri bütününe bakıldığında Zonguldak İli'nde daha baskın biçimde görülmekle birlikte, genel sorunun yaşanan plansız kentleşme sonucu oluşan kent içi ulaşım problemleri olduğu söylenebilir. Bölgenin topoğrafik özelliklerinden de kaynaklı olarak oluşan ulaşım güzergâhlarının devamlılığının sağlanmasındaki güçlükler ve buna bağlı olarak ulaşım altyapılarının maliyetli olması da diğer problem alanlarıdır.

Zonguldak kent merkezine bakıldığında, terminal alanının kapasitesinin yetersiz olması ve kent içinde kalması, trafik sıkışıklıklarına neden olmaktadır. Bunun yanında, şehirlerarası taşımacılık faaliyetlerini gerçekleştiren kamyonların ve ağır yük taşıyan araçların kent merkezinden geçmesi bir başka problem alanıdır. Topoğrafik etmenler, kentte dolmuş ve otobüs dışında alternatif bir toplu taşıma sisteminin geliştirilmesine de elvermemektedir.

Karabük kent merkezinde de en önemli sorun, Karabük-Kastamonu yönünde ulaşımı sağlayan şehirlerarası yolun kentin merkezinden geçerek kent trafiğine baskı yapmasıdır.

Bartın kenti ise daha planlı bir yapı sergilemekle birlikte toplu taşıma olanaklarının geliştirilmesine ihtiyaç duymaktadır.

Bilgi toplumuna geçiş süreci doğrultusunda bölge halkının günlük hayatlarında kullandıkları ve temel bilişim aracı olan internetin kullanımının yaygınlaştırılması oldukça önemlidir. İnternet kullanımını teşvik etmek ve yeni kullanım alanlarını geliştirmek bölgede hem hane halkı bireylerinin hem de girişimlerin dünya ile entegrasyonu açısından büyük önem taşımaktadır. Bölgedeki firmaların e-ticaret yapabilme kapasitelerinin artırılması, global pazarlara erişebilmesi, maliyetlerinin azaltılması, verimliliğin artırılması, iş süreçlerini daha etkin yönetilebilmesi, bilgi ve iletişim teknolojilerinin yaygın kullanımı ile mümkün olabilecektir.

Harita.9: Penetrasyon Haritası - ADSL Bağlantısı

Batı Karadeniz Bölgesi Bölge Planı 2010 - 2013 I. Sürüm 45

1.2.3. ALTYAPI-ÇEVRE

Bölgede yıllardır süregelen plansız sanayileşme ve kentleşme neticesinde başlı başına bir problem haline gelen ve acil önlem alınması gereken çevre kirliliği; hava kalitesi, su kalitesi ve katı atık başlıkları altında incelenmiştir.

1.2.3.1. HAVA KALİTESİ

Bölge illerinin ortak sorunu olan hava kirliliğine sebebiyet veren faktörler şunlardır:

- Kömüre dayalı sanayiler başta olmak üzere endüstriyel faaliyetler
- Isınma amaçlı faaliyetler
- Ulaşım faaliyetleri

Topoğrafik özelliklerinden dolayı Karabük ve Zonguldak'ta daha fazla görülen hava kirliliği, bölge insanının yaşam kalitesini olumsuz etkilemektedir. Kentlerde yaşanabilirliğin artırılması kapsamında, ciddi boyutlara ulaşan hava kirliliğine karşı acil önlem alınması gerekmektedir.

Bölgede bulunan hava kalitesi izleme istasyonları hem yeterli sayıda değildir hem de buralarda kapsamlı ölçüm yapılamadığından sağlıklı veriler elde edilememektedir. Ayrıca, mevcutta faaliyet gösteren sanayi tesislerinin baca gazı filtreleri, düzenli kontrolleri yapılmadığı ve modernizasyon çalışmaları yetersiz kaldığı için hava kirliliğini yeterince önleyememektedir.

1.2.3.2. SU KALİTESİ

Belediyelerde kişi başına temin edilen günlük su miktarlarına bakıldığında ülke ortalamasının üzerinde kaldığı görülen bölgenin, içme ve kullanma suyu arıtma tesisi ile hizmet verilen belediye nüfusunun toplam belediye nüfusuna oranına bakıldığında ülke ortalamasının altında kaldığı görülmektedir.

Tablo.32: İçme ve Kullanma Suyu Verileri

	TR81	TÜRKİYE
İçme ve Kullanma Suyu Şebekesi ile Hizmet Verilen Belediye Nüfusunun Toplam Belediye Nüfusuna Oranı (%)	97	99
Belediyelerde Kişi Başına Temin Edilen Günlük Su Miktarı (Litre/kişi-gün)	214	215
İçme Kullanma Suyu Arıtma Tesisi ile Hizmet Verilen Belediye Nüfusunun Toplam Belediye Nüfusuna Oranı (%)	41	50

Kaynak: TÜİK, 2008.

Toplamda sadece 4 adet atık su arıtma tesisinin bulunduğu bölgede, AK-AL Tekstil ve ERDEMİR haricinde TTK, Çatalağzı Termik Santrali ve KARDEMİR gibi büyük endüstriyel tesislerin herhangi bir atık su arıtma sistemlerinin bulunmaması önemli bir sorun teşkil etmektedir. Ayrıca, kaynaklarını bölge dışından alan bazı akarsuların da farklı bölgelerdeki arıtılmamış atık suları taşıdığı göz önünde bulundurulduğunda, akarsu kaynaklı deniz kirliliğinin ileri boyutlarda olduğu rahatlıkla anlaşılabilecektir. Proje safhasındaki arıtma tesislerinin bir an evvel

tamamlanması, çevresel şartların iyileştirilmesi için kamu kurum ve/veya kuruluşlarından alınan mali desteklerin yerinde kullanılıp kullanılmadığının takip edilmesi önem arz etmektedir.

1.2.3.3. KATI ATIK

Bölgede henüz hiçbir ilde düzenli katı atık depolama tesisi bulunmamaktadır. Düzenli katı atık depolama tesisinin bulunmamasının yanı sıra, bölge illerinde yoğun olarak sürdürülen sanayi faaliyetlerinden kaynaklanan tehlikeli atıkların bertaraf işlemlerine yönelik tehlikeli atık bertaraf tesisi ve lisanslı atık işleyicilerinin bulunmaması, bu tür tehlikeli atıkların rastgele yerlerde sağlıksız koşullar altında depolanmasına ve çevre kirliliğinin tehlikeli boyutlara ulaşmasına neden olmaktadır.

Tablo.33: Katı Atık Göstergeleri

	ZONGULDAK ¹	KARABÜK ²	BARTIN ³
Katı Atık Tesisi	Aktif	Yok	Yok
Tesis Tamamlanma Tarihi / Durumu	2008 yılında tamamlandı	2010 yılında ihale edilecek	2012 yılında faaliyete geçecek
Tesis Alanı (ha)	15	3*	9,8

* İlerleyen yıllarda 74 ha'a çıkarılması planlanmaktadır.

Kaynak: (1) Zonguldak İl Çevre Durum Raporu, 2009, (2) Karabük İl Çevre Durum Raporu, 2009, (3) Bartın İl Çevre Durum Raporu, 2008.

1.2.3.4. DOĞAL KAYNAKLAR

1.2.3.4.1. FLORA

Batı Karadeniz Bölgesi, hem orman arazileri hem de açık otlaklar ve meralar bakımından zengin bir floraya sahiptir. Bölgenin % 63'üne tekabül eden 398.599,97ha'lık alan orman ve fundalıklardan oluşmaktadır. WWF'nin Türkiye'de belirlediği 122 önemli bitki alanından biri olan Yenice Ormanları ve Küre Dağları Milli Parkı'nın % 40'ı bölgede yer almaktadır.

Bölgede en sık rastlanan ağaç ve bitki türleri meşe, kayın, gürgen, kestane, çam, köknar, salep, çilek, kekik, mahlep, ada çayı, böğürtlen, ıhlamur, kızılıçık, muşmula, çam türleri, kuşburnu ve defnedir. Bunlar haricinde çok sayıda çalı ve yer örtücü formunda bitkiye rastlamak mümkündür. Bölgenin sahip olduğu bu orman potansiyelinden orman ürünleri endüstrisinde yeterince faydalanılmamaktadır.

Bölgede, kapsamlı bir bitki envanteri çıkarılmamış olmakla beraber, 56 endemik bitki türünün bulunduğu bilinmektedir. Tıbbi önemi ve ekonomik değeri olan bitki türlerinin tespit edilerek ekonomik kazanca dönüştürülebilmesi için, öncelikle bölgedeki bitki envanterinin çıkarılması gerekmektedir.

1.2.3.4.2. FAUNA

Bölge zengin çeşitlilik gösteren fauna yapısına sahiptir. Fauna yapısı av turizmine elverişli olan bölgede, yabani hayvan topluluklarına rastlanmaktadır. Yabani hayvan varlığı özellikle

Yenice Ormanları'nda geyik, karaca, vaşak ve yaban kedisi gibi hayvan türlerinden, Eskipazar yöresinde ise bol miktarda yaban domuzu az sayıda tilki, tavşan ve ayıdan oluşmaktadır. Kuş türlerinden ise en çok keklik, karatavuk, çulluk ve bildircina rastlanmaktadır. Karabük İlinde yapay göletlerin varlığı ile av turizmi açısından çeşitli tatlı su balıkları avlama potansiyeli vardır. Ayrıca Karabük'te Yenice Av Koruma ve Üretme Sahası ve Baklabostan Alabalık Üretme İstasyonu bulunmaktadır.

1.2.3.4.3. DOĞA KORUMA ALANLARI

Bölge illerinden Zonguldak'ta herhangi bir tabiat parkı, tabiat anıtı, sulak alan, biyogenetik rezerv alanı, hassas yöre kapsamına alınacak alan ve özel çevre koruma alanı bulunmamaktadır. Ayrıca, yapay göletler dışında doğal göl de bulunmamaktadır. Zonguldak İl bütününde 4 adet doğal sit alanı bulunmaktadır. Bunlar; Merkez İlçede bulunan Yayla (Fener) Mahallesi, Cehennemazgı Mağaraları, Karaağaç Mağarası ve Kdz. Ereğli İlçesinde bulunan Göztepe doğal sit alanlarıdır. Yayla (Fener) Mahallesi aynı zamanda kentsel sit alanıdır.

Bunların dışında, Merkez İlçede bulunan Gökgöl, Kızılelma ve Cumayanı Mağarası, İnağzı Mağarası, Ilıksu Mağarası, Erçek Mağarası, Alaplı İlçesinde bulunan İncivezaltı Mağarası, Çaycuma İlçesinde bulunan Çayırköy Mağarası ve Sofular Mağarası, Ankara Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu (AKTVKK) tarafından 08.11.1988 tarih ve 493 sayılı kararıyla "Doğal Varlık" olarak koruma altına alınmıştır. Zonguldak İli'nde Milli Park nitelik ve tanımına giren nitelikte alanlar olmasına karşın henüz Milli Park ilan edilmiş alan yoktur. Yedigöller Milli Parkı ise, Zonguldak Orman İşletmesine bağlı olup, Bolu İli sınırları içindedir. Kastamonu-Bartın-Arıt Küre Dağları Milli Parkının % 40'lık kısmı Bartın sınırları içinde bulunmaktadır. Bölge, sahip olduğu kanyonları, mağaraları, şelaleleri ve düdenleri, florası ve endemik bitki varlığı, 129 kuş ve 40 memeli türünün bulunduğu zengin faunası, bilimsel araştırma ve çevresel izleme olanakları ile doğa, mağara, botanik ve kültür turizmi açısından oldukça cazip bir konumdadır.

1.3. LOJİSTİK

Türkiye konum olarak Ortadoğu, Türk Cumhuriyetleri ve Avrupa arasında bir aktarma merkezi ve köprü oluşturmaktadır. Batı Karadeniz Bölgesi de, gerek Karadeniz’e kıyısının bulunması, gerekse Ankara ve İç Anadolu hinterlandına hitap etmesiyle önemli bir lojistik potansiyeline sahiptir. Ancak, sadece konum üstünlüğü rekabet için yeterli değildir. Lojistik için ulaşım ağlarının çeşitliliği ve entegrasyonu da önem taşımaktadır.

Batı Karadeniz Bölgesi’nde denizyolu, demiryolu, karayolu ve havayolu ulaşım imkânları bulunmaktadır. Ulaşım ağının çeşitliliği açısından güçlü bir bölge olmasına rağmen, bölgede bunların kullanımları yeterli düzeyde değildir. Bölgenin, lojistikte Samsun ve İstanbul Limanları ile rekabet edebilir hale gelebilmesi için mevcut ulaşım ağlarının geliştirilip, birbirleri arasındaki geçişlerin sağlanması şarttır. Ancak, bunlar gerçekleştirilirse bölgenin coğrafi konumu ve sahip olduğu ulaşım çeşitliliği bir anlam ifade edecektir.

Lojistik sistem ve ulaşım ilişkisi dört ana gösterge ile ilintilidir. Bu temel göstergeler; ulaşım mesafesi, ulaşım hızı, ulaşım sıklığı ve ulaşım süresidir. Bu göstergelerden ulaşım mesafesi, bölgenin ticari pazarlara yakınlığı dolayısıyla hâlihazırda mevcuttur. Diğer üç göstergenin geliştirilmesi ancak lojistik/ulaşım altyapısı alanında yapılacak yatırımlarla ve modernizasyonlarla sağlanacaktır.

1.3.1. BATI KARADENİZ BÖLGESİ LOJİSTİK İMKÂN LARI

Karadeniz, güneydoğu Avrupa ile Anadolu yarımadası arasında yer alan, kuzeyinde Ukrayna, kuzey doğusunda Rusya, doğuda Gürcistan, güneyde Türkiye ve batıda Romanya ve Bulgaristan ile çevrili bir iç denizdir. Batı Karadeniz Bölgesi Zonguldak’ta 80 km ve Bartın’da 59 km

Harita.10: Karadeniz Limanları

Kaynak: UTİKAD, 2009.

olmak üzere toplam 139 km kıyı şeridinde sahiptir. Karadeniz’e komşu ülkelerin birçoğunda önemli limanlar bulunmaktadır. Karadeniz üzerinde bulunan önemli liman kentleri Köstence, Burgaz, Varna, Suhumi, Poti, Batum, Trabzon, Samsun, Ordu, Sochi, Giresun ve Zonguldak’tır.

Batı Karadeniz Bölgesi, Karadeniz’e kıyısı olan ülkelerle önemli bir ticari potansiyele sahiptir. Karadeniz Bölgesi’nin uluslararası ilişkilerde ve küresel güvenlik bağlamında artan önemi, bu bölgenin Avrupa ile Asya arasında paha biçilmez bir transit koridoru olmasından, enerji ulaşım hatlarını üzerinde bulundurmasından, Hazar Havzası enerji kaynaklarına olan yakınlığından, Orta Asya’ya ve Ortadoğu’ya açılan kapılardan en önemlisini oluşturmamasından ve Rusya’yı güneyinden çevrelemekte olmasından kaynaklanmaktadır.

Coğrafi konumunun yanı sıra Batı Karadeniz’in uluslararası nitelik taşımasında, nehir yolu entegrasyonları ve yakın deniz taşımacılığındaki potansiyelinin katlanarak artması da önemli bir etkidir. Karadeniz coğrafyasında denizyolu konteyner, genel kargo, sıvı ve kuru dökme yük, RO-RO, ferry rail ile taşınmakta olan eşya trafiğinde önemli bir artış gözlemlenmektedir. Karadeniz’in batı kıyısında bulunan Burgaz, Varna, Köstence ve Odesa Limanları, doğuda Poti ve Sochi ile kuzeyde Odesa, Evpatoria ve Novorosiysk Limanlarının ticaret hacimleri katlanarak artmaktadır. Artan bu ticaret hacminden bölgenin de yararlanması ancak lojistik imkânların artırılması ile mümkün olacaktır. Bu sebeple de lojistik entegrasyon sağlayan projeler büyük önem taşımaktadır.

1.3.2. PROJELER VE BİRLİKLER

Avrupa Birliği uyum süreci kapsamında hazırlanan TINA-2020 (Türkiye’nin Ulaşım Altyapı İhtiyaçlarının Belirlenmesi) projesi kapsamında yapılan çalışmalar sonucunda, Türkiye’nin mevcut durum analizi yapılmış ve ileride oluşabilecek olası senaryolar değerlendirilerek yatırım yapılması öngörülen alanlar ve öncelikler tespit edilmiştir. Öncelikler 40 başlık altında toplanmıştır ve öncelik listesinde yer alan projelerin AB hibelerinden yararlanabileceği belirtilmiştir. Yapılacak çalışmalar arasında 5 adet liman projesi, 18 demiryolu projesi ve 17 karayolu projesi mevcuttur. Zonguldak’ın Filyos kıyılarında inşa edilmesi planlanan Filyos Limanı ve Irmak-Zonguldak demiryolu hattının elektrifikasyon işleri de bu kapsamda öncelikli projeler arasında yerini almıştır. DLH Genel Müdürlüğü tarafından yapımı planlanan Filyos Projesinin, Merkezi Finans ve İhale Birimi tarafından ihale çalışmaları yürütülmekte ve Avrupa Birliği tarafından proje, fizibilite ve Çevresel Etki ve Değerlendirme (ÇED) çalışmaları finanse edilmektedir.

FİLYOS VADİSİ PROJESİ

Filyos Limanı ve arka sahasındaki endüstri tesisleri için geliştirilen “Filyos Vadisi Projesi” ülkemizin gerçekleştireceği en büyük entegre yatırımlardan biridir. Projenin yapımı ilk kez 1990 yılında DLH tarafından gündeme getirilmiş, ilk fizibilite çalışmaları 1991 yılında yaptırılarak 8 Kasım 1996’da liman inşaatı için DLH Yüksek Planlama Kurulu tarafından yetkili kılınmıştır. Filyos Limanı gelişim planı için istenen ÇED ve ihale dokümanlarının AB standartlarına getirilmesi işi, Merkezi Finans ve İhale Birimi tarafından ihale edilerek tamamlanmıştır. Liman ihalesinin 2010 yılı son çeyreğinde yapılması planlanmaktadır.

Filyos Vadisi Projesinin bölgeye doğrudan ve dolaylı olarak birçok faydası olacaktır. Filyos

havzasının proje yeri olarak seçilmesinin nedenleri arasında ulaşım altyapısının iyi olması, bölgede kurulacak sanayi alanları ve serbest bölgede gerekli yatırımların güvenli bir şekilde yapılabilecek olması başlıca faktörler olarak sıralanabilir. Proje bölgesi, Zonguldak Havalimanına yakın oluşu, Filyos Liman sahasının yakınından geçen demiryolu ve karayolu bağlantısıyla önemli bir lojistik potansiyel barındırmaktadır. Proje, bölgenin bağımlı istihdam yapısını değiştirecek, yeni iş alanları yaratacak, mevcut tesislerin rekabet gücünü yükseltecek bir proje olarak öne çıkmaktadır. Proje, Zonguldak, Bartın, Karabük illerinin yanında hinterland alanı içinde yer alan Ankara, Kırıkkale, Kastamonu, Çankırı, Bolu, Eskişehir ve Kayseri bölgesine de hizmet edecektir.

Proje kapsamında yapılacak yatırımlar arasında; 7 Baraj (taşkın, sulama, içme suyu ve enerji amaçlı), 8 sel kapanı, 6 hidroelektrik santrali, 20.898 ha araziye kapsayan sulama tesisi bulunmaktadır.

Bunlara ilave olarak;

- Filyos Limanı ve Antrepo Sahası,
- Serbest Bölge ve OSB,
- Taşkın Koruma Yapıları,
- Lojistik Merkezi,
- LPG Depolama Tesisleri,
- Termik Santral,
- Petrokimya Tesisleri,
- Triyaj Hattı,
- Demir-Çelik Tesisleri,
- Refrakter Tuğla Sanayi,
- Barajlar ve HES'ler,
- Çimento ve Toprak Sanayi,
- Tersane,
- Mobilya Fabrikaları,
- Enerji Santralleri,
- Petrol ve Ürünlerini Depolama Tesisleri,
- Kömür-Cevher Stok ve Depolama Alanı

gibi yatırımlar yer almaktadır.

Bu potansiyel düşünüldüğünde Filyos Vadisi sanayi ve ticaret alanında yeni oluşumlara alternatif merkez olma şansına sahiptir. Ayrıca bölge projeye birlikte lojistikte rekabetçi bir konuma gelecektir.

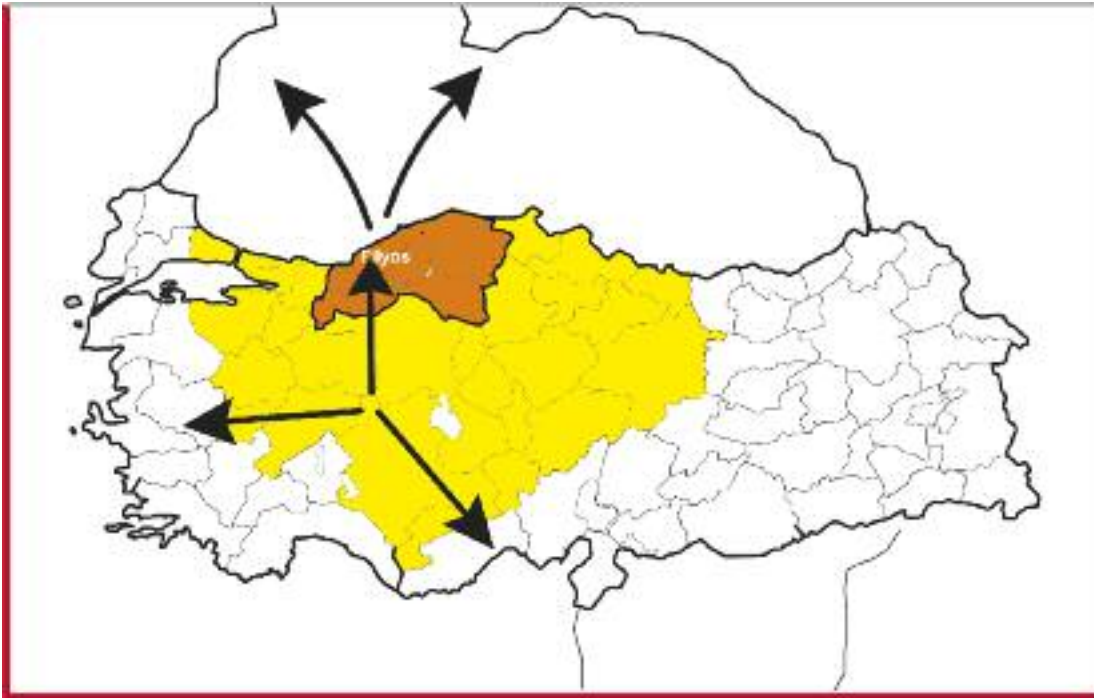
Zonguldak çevresindeki ana imalat endüstrilerine bakıldığında; tuğla (ateş tuğlası), çimento, konserve yiyecek, konserve balık, alçı, alçı panel, haddehane, elektrik malzemeleri, kozmetik sanayi, sac boru üretimi, kâğıt (kraft ve torba kâğıt), demir ve çelik, un-irmik, yem sanayi, kereste ve parke, makine ve yedek parça, akü imalatı, kireç taşı ve kireç üretimi, gemi sanayi görülmektedir. Proje, bu sektörlerin gelişmesini sağlamakla birlikte yeni sektörlerin gelişmesi için de önemli faydalar sağlayacaktır.

Proje kapsamındaki Filyos Limanının yapımıyla birlikte İstanbul limanlarındaki yoğunluk azalacaktır. Filyos Limanı Projesi ve arka sahasındaki endüstri tesisleri, Zonguldak Çaycuma İlçesi Hisarönü (Filyos) beldesi sınırları içinde Filyos Çayı'nın Karadeniz'e döküldüğü deltada planlanmıştır. Zonguldak ili dışındaki illerde (Bolu, Karabük, Çankırı, Kastamonu, Ankara ve Bartın) baraj ve sel kapanları gibi projeler yer almaktadır. Proje alanı, 10.000.000 m²'nin üzerinde olup kamulaştırma çalışmaları halen devam etmektedir.

Liman, saha topoğrafik koşullarının liman yapımı için uygun olması ve bölgenin Ankara hinterlandında yer alması nedeniyle özel bir öneme sahiptir. Filyos Limanı'nın yapımı Filyos Vadi Projesi'nin hayata geçirilebilmesi için önemlidir. Limanın yapımı halinde kurulmuş olan serbest bölgenin de etkin hale gelmesi sağlanacaktır. Ankara ve İç Anadolu Bölgesinin liman ihtiyaçlarının karşılanması, demiryolu ve karayolu ağı ile Karadeniz ve Akdeniz'e bağlanması, Tuna ve Ren nehirlerinin birbirine bağlanmasından sonra, ülkemizin Baltık Denizi'ne ve gündün güne ticaret hacmi genişleyen Karadeniz Ekonomik İşbirliği Projesi kapsamında yer alan ülkelere bağlanması, Filyos Projesi kapsamı içinde yer alan yatırım alanlarının tüm ulaşım ağı ile entegrasyonu Filyos Limanı'nın yapılması ile mümkün olacaktır.

Filyos Projesi bölge ekonomisine katkı sağlayarak bölgeyi önemli bir ticaret merkezi haline getirecektir. Türkiye Denizcilik İşletmeleri 2007 istatistik verilerine göre Türkiye limanlarımızda elleçlenen toplam yük miktarı 257 milyon tondur ve Filyos Limanı için planlanan toplam yük kapasitesi yıllık 25-40 milyon tondur. Bu kapsamda bakıldığında Filyos Liman Projesi Türkiye deniz taşımacılığı ihtiyacının % 10-15'ini karşılayacak olup deniz taşımacılığının gelişmesinde ve ürün çeşitliliğinde de bölgeye ve ülkemize önemli katkılar sağlayacaktır. Projeyle yaklaşık 20.000-30.000 kişiye doğrudan ve dolaylı istihdam sağlanarak bölgenin en büyük sorunlarından biri olan istihdam sorunu da çözülmüş olacaktır ve bölge göç veren değil göç alan bir cazibe merkezi haline gelecektir.

Harita.11: Filyos Vadisi Etkileşim Alanı

Kaynak: TINA.

1.4. KÜLTÜR-TURİZM

1.4.1. TURİZM

Çevresinde boş zamanlarını değerlendirme gereksinimi duyan ve Ege-Akdeniz kuşağındaki kıyı turizmi odaklı kitle turizminden sıkılan büyük bir kentsel nüfusa sahip olan Batı Karadeniz Bölgesi, sahip olduğu doğal, kültürel ve tarihi değerleriyle keşfedilmeyi beklemektedir. Hafta sonları ve kısa süreli tatil zamanlarında başta Ankara olmak üzere büyük kentlerden günübirlik gezi amaçlayan bir kitlenin Safranbolu, Amasra, Kdz. Ereğli bölgesini kullanabilecek olması bölge için büyük bir fırsattır.

Bölgede ilan edilmiş herhangi bir turizm merkezi bulunmamaktadır. TÜİK ve bölge illerindeki Kültür ve Turizm Müdürlüklerinden alınan veriler değerlendirildiğinde tesis sayısı ve yatak kapasitesinin yeterli olmadığı görülmektedir. Yatak kapasitesi ile işletme belgeli tesislerin artırılarak bölgeye gelen yabancı ve daha önemli bir potansiyel arz eden yerli turist sayısının yükseltilmesi, konaklama sürelerinin uzatılmasına yönelik önlemlerin alınması gerekmektedir.

Bölge genel itibarıyla kapsamlı kıyı turizmine imkan tanıyacak yeterli güneşli gün sayısına sahip olmamakla birlikte, Bartın İli sınırları dahilindeki Amasra, Çakraz ve İnkümu sahilleriyle kıyı turizmi için nispeten müsait bir görünüm sergilemektedir.

Tablo.34: Turist ve Konaklama Göstergeleri

	ZONGULDAK	KARABÜK	BARTIN	TR81	TR81 / TÜRKİYE
Yabancı Turist Sayısı	3.964	22.010	4.881	30.855	% 0,04
Yerli Turist Sayısı	162.737	116.634	273.289	552.660	% 1,10
Turizm İşletme Belgeli Tesisler	12	17	6	35	% 1,39
Belediye Belgeli Tesisler	19	66	70	155	% 2,20
Turizm İşletme Belgeli Yatak	958	977	596	2.531	% 1,20
Belediye Belgeli Yatak	1.060	1.700	2.514	5.274	% 1,30

Kaynak: Bartın İl Turizm Müdürlüğü, 2010, Karabük İl Turizm Müdürlüğü, 2010, Zonguldak İl Turizm Müdürlüğü, 2010.

Zonguldak ve Bartın illerinde inşasına başlanan kongre merkezleri tamamlandığında bölge, UNESCO tarafından “Dünya Miras Kenti” unvanı verilen Safranbolu ile Amasra’ya düzenlenecek turlarla entegre edilebilecek yüksek bir kongre turizmi potansiyeline sahip olacaktır.

% 63’ü fundalık ve orman alanlarından oluşan ve zengin bir flora ve faunaya sahip olan bölge, eko turizm açısından büyük bir potansiyel barındırmaktadır. WWF’ya göre ülkenin en önemli 122 bitki alanından biri olarak gösterilen Yenice Ormanları ile Küre Dağları Milli Parkı’nın % 40’ı bu bölgede bulunmaktadır. Sürdürülebilir kalkınmanın bir aracı olan, çevreyi koruyan ve yerel halkın refahını gözetken eko turizmin bölgede yaygınlaştırılması, bölgenin sosyal ve ekonomik kalkınmasına katkıda bulunacaktır. Eko turizm altında geliştirilebilecek turizm türleri şunlardır: Mağara turizmi, yayla turizmi, agro turizm ve doğa sporları turizmi.

Jeolojik yapısı nedeniyle çok sayıda mağara bulunduran bölge, mağara turizmi açısından oldukça büyük bir potansiyele sahiptir. Ne var ki, mevcut mağaraların büyük bir kısmı ziyarete uygun halde değildir. Zonguldak ilindeki Gökgöl Mağarası ve Bartın’daki Gürcüoluk Mağarası

turizme açık mağaralardır. Zonguldak'ta bulunan Çayırköy Mağarası, ekipmanlı normal ziyaretçilerin rehber eşliğinde ziyaret edebileceği mağaralar sınıfında yer almaktadır. Ayrıca yine Zonguldak'ta bulunan Kızılelma Mağarası, ekipmanlı profesyonel ziyaretçilerin girebileceği mağaralar kapsamındadır. Bunlar haricinde, Zonguldak'taki Cehennemağzı Mağaraları inanç turizmi açısından da önem arz etmektedir.

Mağaralar haricinde bölge, kanyonlar ve şelaleler açısından da zengindir. Yayla turizmi potansiyeli açısından da zengin olan bölgedeki belli başlı yaylalar şunlardır:

- Zonguldak'ta Bölüklü, Gümüldür
- Karabük'te Sorkun, Uluyayla, Sarıçiçek, Boduroğlu
- Bartın'da Uluyayla, Gezen, Ardıc

1.4.2. KÜLTÜR

Batı Karadeniz Bölgesi sahip olduğu kültürel ve sosyal donatı yapısı bakımından ülke ortalamasının altında kalmaktadır fakat bölgenin sosyal ve kültürel yapısı 1992 yılında kurulan Zonguldak Karaelmas Üniversitesi ve sonraki yıllarda kurulan Bartın Üniversitesi ve Karabük Üniversitesi'nin etkisi ile değişime uğramış, canlılık kazanmaya başlamıştır. Üniversitelerle bölgeye gelen genç ve eğitilmiş nüfusun bölgeye katkısı başta festival, sinema ve kütüphane sayısındaki artış olmak üzere farklı alanlarda kendini göstermeye devam etmektedir.

Tablo.35: Kültürel ve Sosyal Donatı Göstergeleri

	ZONGULDAK	KARABÜK	BARTIN	TR81	TR81 / TÜRKİYE
Kütüphane Sayısı	6	9	5	20	% 1,7
Müze Sayısı	2	1	2	5	% 3,0
Sinema Salonu Sayısı	9	6	4	19	% 1,2
Sinema Koltuk Sayısı	1.531	1.111	558	3.200	% 1,5
Tiyatro Salonu Sayısı	2	1	1	4	% 1,9
Tiyatro Koltuk Sayısı	400	150	130	680	% 0,9

Kaynak: Bartın İl Turizm Müdürlüğü, 2010, Karabük İl Turizm Müdürlüğü, 2010, Zonguldak İl Turizm Müdürlüğü, 2010.

İhalesi gerçekleştirilmiş olan Zonguldak, Üzülmüş Mahallesi TTK Eğitim Ocağı'nın bulunduğu yere yapılması planlanan "Maden Müzesi" de Türkiye'de ilk kez hayata geçirilecek ve bölgenin kültür değerini, turist potansiyelini arttıracak bir proje olarak önemlidir.

Önemli bir kentsel dönüşüm projesi olan ve bir endüstriyel miras alanını kentsel kullanıma sunarak Zonguldak ilinin kimliğine katkıda bulunacak olan "Zonguldak Lavuar¹³ Alanı ve Çevresi Koruma, Planlama, Kentsel Tasarım, Mimarlık ve Peyzaj Düzenleme Projesi" de gerçekleştirilecek bir diğer önemli projedir.

Bölge ev sahipliği yaptığı festivaller açısından çeşitlilik göstermektedir. Bölge illerinin her birinde ulusal ve uluslararası düzeyde olmak üzere pek çok festival düzenlenmektedir. Düzenlenen **uluslararası** festivaller aşağıda belirtilmektedir:

¹³ Lavuar: Kömür yıkama tesisi.

• Osmanlı Çileği Kültür ve Sanat Festivali	Kdz. Ereğli / Zonguldak
• Uluslararası Sevgi Barış Dostluk Kültür ve Sanat Festivali	Kdz. Ereğli / Zonguldak
• Uluslararası Devrek Baston ve Kültür Festivali	Devrek / Zonguldak
• Uluslararası Kültür ve Sanat Festivali	Merkez / Zonguldak
• Uluslararası Altın Safran Belgesel Film Festivali	Safranbolu / Karabük
• Uluslararası Hamsi Festivali	Kdz. Ereğli / Zonguldak

Bölge, gün yüzüne çıkarılmayı ve turizme kazandırılmayı bekleyen önemli antik kentlere sahiptir. 2006 yılında çalışmalarına başlanan Filyos Teion Antik Kenti'nin kazı çalışmaları, Türkiye'nin Karadeniz kıyılarında gerçekleştirilen ilk ve tek antik kent çalışmasıdır. Kazı çalışmalarının ardından ne tür kalıntılara rastlanacağı hususunda kesin bilgilere sahip olunamamakla birlikte kazı çalışmalarına destek verilmesi gerektiği göz önünde bulundurulmalıdır.

Ayrıca, Karabük'ün Eskipazar İlçesinde bulunan Hadrianapolis, henüz yeryüzüne çıkarılmamış bir antik kenttir. Antik kent, Roma döneminde 4. yüzyılda kurulmuştur. Elde edilen bulgular antik kentin piskoposluk kenti olduğu yönündedir.

Bölgedeki kazı ve araştırma faaliyetleri yetersiz olup yukarıda sayılan antik kentlerin yanı sıra Bartın'ın Amasra İlçesinde başlanacak olan kazı çalışmalarına da gereken desteğin verilerek bunların bölge turizmine ve ekonomisine katkı sağlayacak niteliğe kavuşturulması gerekmektedir.

1.4.2.1. YEREL KÜLTÜREL DEĞERLER

Yöresel el sanatları bakımından ele alındığında Zonguldak'ın, dokuma ve madencilik kültürünü yansıtan hediyelik eşya üretimi konusunda geliştiği görülmektedir. Ereğli'de elpek, Çaycuma'da pelemet ve diğer yerli dokuma çeşitleri günümüzde yöresel nakışlarla süslenerek hediyelik eşyalarda kullanılmaktadır. Bunun dışında, Devrek'te sürdürülen bastonculuk, tamamen bir el sanatı ürünüdür. Günümüzde değişik biçim ve malzemeden üretilen bastonlar kaybedilmemesi gereken bir kültürel değer olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bartın ilinde bölgenin diğer illerine göre el sanatları daha çok çeşitlilik göstermektedir. Bugün özellikle Amasra ve köylerinde yapılan ağaç oymacılığı yöre için önemlidir. Bununla birlikte, Kurucaşile İlçesi Karaman Köyünde yapılan taş sac yapımı diğer bir önemli zanaattır. Bartın ilinde diğer bir önemli sanat dalı ise dokumacılıktır. Makineleşmeden etkilenmiş olsa da bugün Kumluca, Kozcağız ve Kurucaşile'nin kırsal kesimlerinde sürdürülmektedir. Geçmiş 20. yy başlarına dayanan tel kırma işlemciliği, Bartın ilinde sürdürülmekte olan diğer bir önemli yöresel sanattır.

Karabük'te özellikle Safranbolu'da lonca geleneğinin az da olsa sürdürüldüğü görülmektedir. Semercilik, bakırcılık, kalaycılık, kunduracılık, saraçlık ve nalbantlık bu bölgede yapıla gelmektedir.

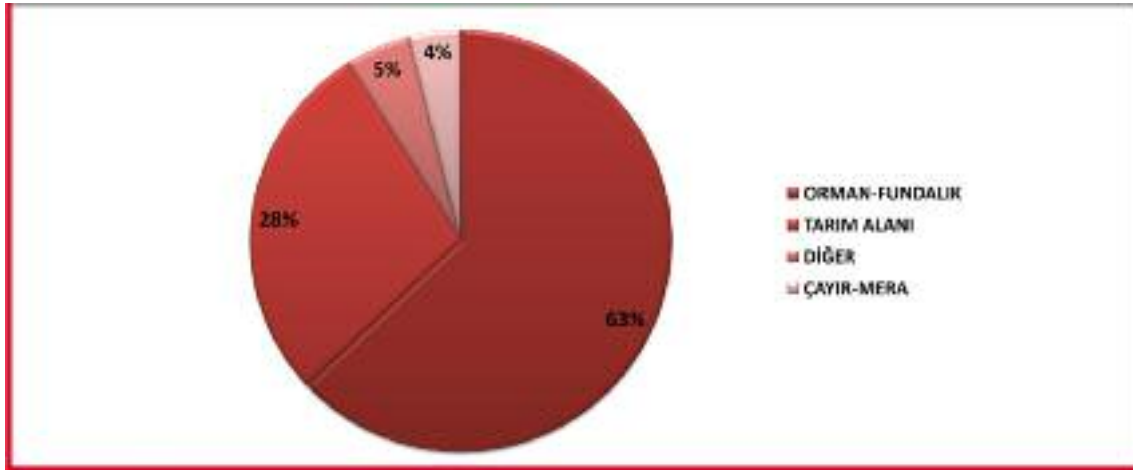
Bölgede el sanatlarının en büyük problemi, tarihi ve kültürel geçmişleri olmasına rağmen kaybolmaya yüz tutmuş olmalarıdır. Bu bağlamda, kırsal kalkınmanın desteklenmesi adına bölgede el sanatlarının devam ettirilmesi gerekmektedir.

1.5. TARIM

1.5.1. BİTKİSEL ÜRETİM

Batı Karadeniz Bölgesi tarım ve hayvancılık alanlarında çok gelişmemiş ve zaman içinde üretimin tüketimi karşılamaması nedeniyle giderek dışa bağımlı hale gelmiştir. Bölge genelinde, engebeli arazi yapısına bağlı olarak kısıtlı bir alanda tarım yapılabilmektedir. Tarım alanlarının büyük bir kısmı küçük, parçalı ve dağınıktır. Topoğrafik yapının yanı sıra tarım alanlarının parçalı olmasının bir diğer nedeni de miras yoluyla parçalanmadır.

Grafik.13: Batı Karadeniz Bölgesi Arazi Kullanımı

Kaynak: TÜİK, 2009.

% 63'ü orman ve fundalıklardan oluşan bölgede tarım yapmaya elverişli alanların oranı % 28 olup bu alanların tamamının makineli tarıma elverişli olmadığı bilinen bir gerçektir. İller bazında bölgede en fazla orman alanı bulunan il Zonguldak olup, ardından Karabük ve Bartın illeri gelmektedir. Bölgedeki tarım toprakları toplamı ülke tarım topraklarının % 0,7'sini oluşturmaktadır. Bölge içerisinde sınıflarına göre tarım alanlarına bakıldığında, ekilen tarım alanı büyüklüğünün en fazla Bartın, en az Karabük ilinde olduğu görülmektedir.

Tablo.36: Sınıflarına Göre Tarım Alanları

	ZONGULDAK	KARABÜK	BARTIN	TR81
Ekilen Tarla Alanı	387.627	286.349	404.743	1.078.719
Nadas Alanı	0	236.500	27.100	263.600
Sebze Bahçeleri Alanı	24.153	12.489	15.441	52.083
Meyve Alanı	250.321	4.815	51.955	307.091
Toplam Alan	662.101	540.153	499.239	1.701.493

Kaynak: TÜİK, 2008.

Zonguldak'ta fındık üretimi öne çıkarken, Zonguldak'a bağlı Ereğli İlçesinde Osmanlı Çileği Kültür ve Sanat Festivali'ne de adını veren çilek üretimi büyük önem taşımaktadır. Karabük ve Bartın illerinde ise en çok elma üretimi yapılmaktadır. Bölge genelinde tahıllardan en çok buğday yetiştirilmektedir.

Bölge, ilaç sanayinde ve kozmetikte kullanımı yaygın olan şifalı bitkiler açısından zengin bir

floraya sahiptir, Safranbolu'ya özgü bir bitki olan safran bunlardan biridir.

Bunların yanı sıra, bölge genelinde iklimin ve toprak yapısının elverişli olması nedeniyle seracılık ve organik tarım faaliyetleri önem kazanmaya başlamıştır. Örneğin, Alaplı İlçesinde fındık, kivi, mısır ve bal üretimi konusunda sertifikalı yetiştiricilik yapılmaktadır.

1.5.2. HAYVANSAL ÜRETİM

Bölgede gerçekleştirilen bitkisel ve hayvansal üretim değerlerine bakıldığında, canlı hayvanlar değeri haricinde bölge içinde Zonguldak'ın ilk sırada geldiği görülmektedir. Canlı hayvanlar değerinde ise Bartın ilk sıradadır. Bölge geneline bakıldığında, bitkisel ve hayvansal üretimin Türkiye toplamı içinde çok önemli bir paya sahip olmadığı görülmektedir.

Tablo.37: Tarımsal Üretim Değeri (Bin TL)

	ZONGULDAK	KARABÜK	BARTIN	TR81
Bitkisel Üretim Değeri	188.489	63.227	124.280	375.996
Canlı Hayvanlar Değeri	128.084	51.734	138.010	317.828
Hayvansal Ürünler Değeri	93.820	58.059	80.615	232.494

Kaynak: TÜİK, 2008.

Batı Karadeniz Bölgesi'nde en çok üretimi gerçekleştirilen hayvansal ürün sütteür. Süt haricinde yumurta, kırmızı et ve deri, üretilen diğer önemli hayvansal ürünlerdir.

Batı Karadeniz Bölgesi'nde tatlı su ürünleri üretimi çok sınırlıdır. Buna karşın, denize kıyısı olan Zonguldak ve Bartın illerinde hamsi önemli bir gelir kaynağı olabilecek durumdadır. Zonguldak ve Bartın illerinde balıkçılık açısından önemli bir potansiyel bulunmaktadır fakat balıkçı barınaklarında gerekli üstyapılar (soğuk hava deposu, tasnif alanı vb.) bulunmamaktadır. Bunun yanı sıra, belediye sınırları içerisinde balık hallerinin kurulmamış olması ve organizasyon yapısındaki eksiklikler, pazarlamanın yetersiz olmasına neden olmaktadır. Bölgede av miktarında artış olmadığı gibi, bilinçli avlanma hususunda da istenen düzeye gelinebemiştir.

Bölge, sahip olduğu zengin florası ile arıcılık faaliyetleri için uygun koşullar sağlamaktadır. Özellikle, Devrek- Ereğli ilçeleri arasında yer alan köylerde arıcılık ve organik bal üretiminin teşvik edilmesi kırsal kalkınmayı destekleyecek unsurlardandır. Arıcılığın, sosyal, tarımsal ve ekolojik yapıdaki değişimler, piyasa koşulları, teknik bilgi ve eğitim eksikliği, hastalık ve zararlılar, damızlık materyal, örgütlenme gibi pek çok sorunu bulunmaktadır. Bu sorunların giderilebilmesi için öncelikle arıcılık sektörüyle ilgilenenler eğitilmelidir.

Su ürünleri ve arıcılık dışında bölgede gerçekleştirilen bir diğer faaliyet, ihracatı yapılan salyangoz yetiştiriciliğidir. Zonguldak'ın Devrek İlçesinde yetiştirilen salyangoz, gıda olarak kullanımının yanı sıra kozmetikte, ilaç sanayinde ve kimya sanayinde de kullanılmaktadır.

1.6. SOSYAL YAPI

Hedeflenen “İçselleştirdiği Girişimcilikle Sektörel Çerçevesini Genişleterek Yeni İstihdam Alanları Yaratmış ve Yaşam Kalitesini Yükseltmiş Rekabetçi Bir Bölge Olmak” vizyonuna ulaşılabilmesi için, bölgenin ekonomik kalkınmanın yanı sıra sosyal kalkınmasını da gerçekleştirmesi gerekmektedir. Bu kapsamda, mevcut durum analizinde, eğitim, sağlık, demografik unsurlar ve kentleşme konuları incelenmiştir.

1.6.1. DEMOGRAFİ

1.6.1.1. NÜFUS

Bölgenin toplam nüfusu 1.026.825'tir. Bu nüfusun 511.100'ü kentsel alanlarda, 515.725'i ise kırsal alanlarda yaşamaktadır. Bölge illeri içerisinde en fazla nüfusa Zonguldak İli sahipken, en az nüfusa Bartın İli sahiptir. Bartın ve Zonguldak illerinde kırsal alanlarda yaşayan nüfus, kentsel alanlarda yaşayan nüfustan fazladır. Bu durumun bir nedeni de kentsel ve kırsal alanların bütünleşmiş bir yapı sergilemesi nedeniyle, kentlerde çalışan nüfusun kırsal alanlarda yaşama eğilimi göstermesidir. Özellikle Zonguldak söz konusu olduğunda Kozlu ve Kilimli gibi belde statüsünde olan yerleşim yerlerinin kentle bütünleşmiş bir yapı gösterdikleri bilinmektedir. Dolayısıyla buralarda ve benzer yerlerde yaşayan nüfusun kır nüfusu içerisinde sayılması yanıltıcı olabilir.

Yıllık nüfus artış hızlarına bakıldığında, Bartın, Türkiye ortalamasının üstünde bir artış hızına sahipken, Karabük, Türkiye ortalamasının altında bir değere sahiptir. Zonguldak'ın nüfus artış hızı ise % 1,07'lik bir oranla, çok düşük bir değerde kalmıştır. Zonguldak İli nüfus artış hızı Türkiye ortalamasının hayli altında kalmasına rağmen, nüfus yoğunluğu bakımından Türkiye ortalamasının yaklaşık iki katı değere sahiptir.

Tablo.38: Genel Nüfus Verileri

	ZONGULDAK	KARABÜK	BARTIN	TR81	TÜRKİYE
Kent	280.315	167.550	63.234	511.100	54.807.219
Kır	339.495	51.014	125.215	515.725	17.754.093
Toplam	619.812	218.564	188.449	1.026.825	72.561.312
Yıllık Nüfus Artış Hızı (%)	1,07	10,65	16,48	5,92	14,5
Nüfus Yoğunluğu (kişi/km ²)	188	53	91	108	94

Kaynak: TÜİK, 2009.

Bölge genelinde genel doğurganlık hızının¹⁴ en yüksek olduğu il Karabük iken Karabük'ü sırasıyla Bartın ve Zonguldak takip etmektedir. Genel doğurganlık hızı ve kaba doğurganlık hızı¹⁵ açısından bölge ortalaması Türkiye ortalamasının oldukça altındadır.

Grafik 14'te gösterilen bölgenin nüfus piramidi bir geçiş dönemine¹⁶ ait nitelikler taşımaktadır. 15-64 yaş grubundaki yığılma 65 yaş ve üzeri nüfus ile birlikte değerlendirildiğinde az ge-

¹⁴ Genel doğurganlık hızı: 15-44 (bu aralık 15-49 olarak da alınabilir) yaş aralığındaki her 1.000 kadına düşen doğum sayısı olarak tanımlanmaktadır.

¹⁵ Kaba doğurganlık hızı: Bir yılda her 1.000 kişiye düşen doğum sayısı.

¹⁶ Ölüm oranları sürekli düşmekte, doğum oranı bir süre aynı seyrinde devam edip daha sonra düşmektedir.

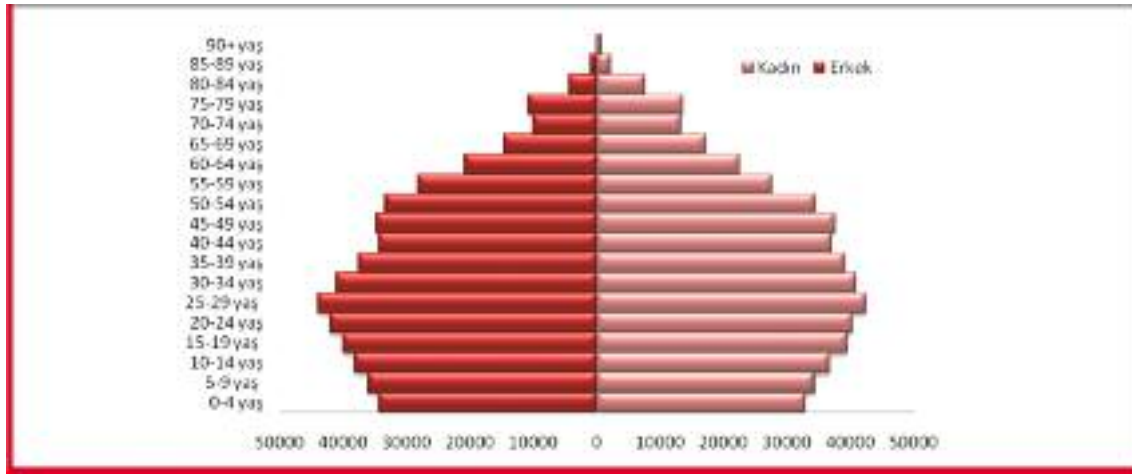
İşmiş-gelişmekte olan bir ülkenin nüfus piramidine benzer bir nitelik taşıyor gibi görünse de 65 yaş ve üzeri nüfusun büyüklüğü önemli bir veri olarak karşımıza çıkmaktadır. 15 yaş altı nüfusla ilgili veriler gelişmiş bir ülkenin/bölgenin nüfus piramidinde görmeye alışık olduğumuz türden verilerdir. Diğer taraftan bu haliyle nüfus piramidinin ortaya koyduğu en önemli nokta istihdamda sürdürülebilir bir artışın acil bir ihtiyaç olarak bölge gündeminde bulunması gerektiğidir.

Tablo.39: Doğurganlık Hızları*

	ZONGULDAK	KARABÜK	BARTIN	TR81	TÜRKİYE
Genel doğurganlık hızı	% 58,52	% 60,27	% 56,58	% 58,53	% 73,02
Kaba doğurganlık hızı	% 14,21	% 13,73	% 13,16	% 13,89	% 17,65

* Veriler 2008 yılı ADNKS temel alınarak hesaplanmıştır.

Grafik.14: Nüfusun Yaş Gruplarına Göre Dağılımı (2009)

Kaynak: TÜİK, 2009.

1.6.1.1.1. İLÇE NÜFUSLARI

Zonguldak İli nüfus verilerine bakıldığında, Merkez İlçeden sonra en fazla nüfusa Ereğli İlçesinin sahip olduğu görülmektedir. Üçüncü büyük ilçe Çaycuma, dördüncü büyük ilçe ise Devrek İlçesidir. Alaplı ise nüfusu itibarıyla beşinci en büyük ilçe konumundadır. Gökçebey İlçesi en az nüfusa sahip Zonguldak İlçesidir. Karabük ilçelerine bakıldığında ise, Merkez İlçeden sonra en büyük ilçesinin Safranbolu olduğu görülmektedir. Ovacık İlçesi ise 3.498 nüfusla en küçük ilçe konumundadır. Bartın'da ise ilçe nüfusları birbirine çok yakındır. En büyük ilçe konumunda ise Merkez İlçe bulunmaktadır. Yıllar itibarıyla ilçe nüfusları değişimine bakıldığında ise, Çaycuma, Devrek ve Gökçebey nüfuslarında düşüş yaşandığı görülmektedir. Nüfusu sürekli artış gösteren tek ilçe ise Ereğli'dir.

İlçelerin 2009 yılı kent ve kırsal nüfuslarına bakıldığında, Ereğli İlçesinin kentsel nüfusunun Merkez İlçeden sonra ikinci sırada geldiği görülmektedir. Kentsel nüfus bağlamında üçüncü sırada yer alan Devrek İlçesini Çaycuma İlçesi izlemektedir. Zonguldak ilçeleri genelinde Ereğli dışında tüm ilçelerde kırsal nüfus kentsel nüfustan fazla olup, bu oranın Çaycuma İlçesinde en fazla olduğu görülmektedir. Karabük İlçelerine bakıldığında ise, Merkez İlçeden sonra en fazla kentsel nüfusa sahip ilçenin Safranbolu olduğu anlaşılmaktadır. Bartın'da ise Merkez İlçe dışında kentsel nüfusu 20.000 üzerinde olan ilçe bulunmamaktadır.

Tablo.40: Yıllara Göre İlçe Nüfusları

	2000	2007	2008	2009
Zonguldak	615.599	615.890	619.151	619.812
Merkez	218.422	215.922	213.992	216.481
Alaplı	44.578	46.372	47.339	46.883
Çaycuma	100.685	96.850	97.528	96.615
Devrek	66.518	62.790	61.897	61.351
Ereğli	159.808	170.371	174.283	174.727
Gökçebey	25.588	23.585	24.112	23.755
Karabük	225.102	218.463	216.248	218.564
Merkez	116.804	119.084	116.671	118.713
Eflani	12.270	9.592	10.187	9.673
Eskipazar	16.365	13.217	13.011	12.583
Ovacık	5.455	3.407	3.821	3.498
Safranbolu	47.257	49.821	48.814	51.088
Yenice	26.951	23.342	23.744	23.009
Bartın	184.178	182.131	185.368	188.449
Merkez	130.492	135.051	137.612	140.981
Amasra	16.122	15.199	15.641	15.481
Kurucaşile	8.742	7.593	7.657	7.672
Ulus	28.822	24.288	24.458	24.315

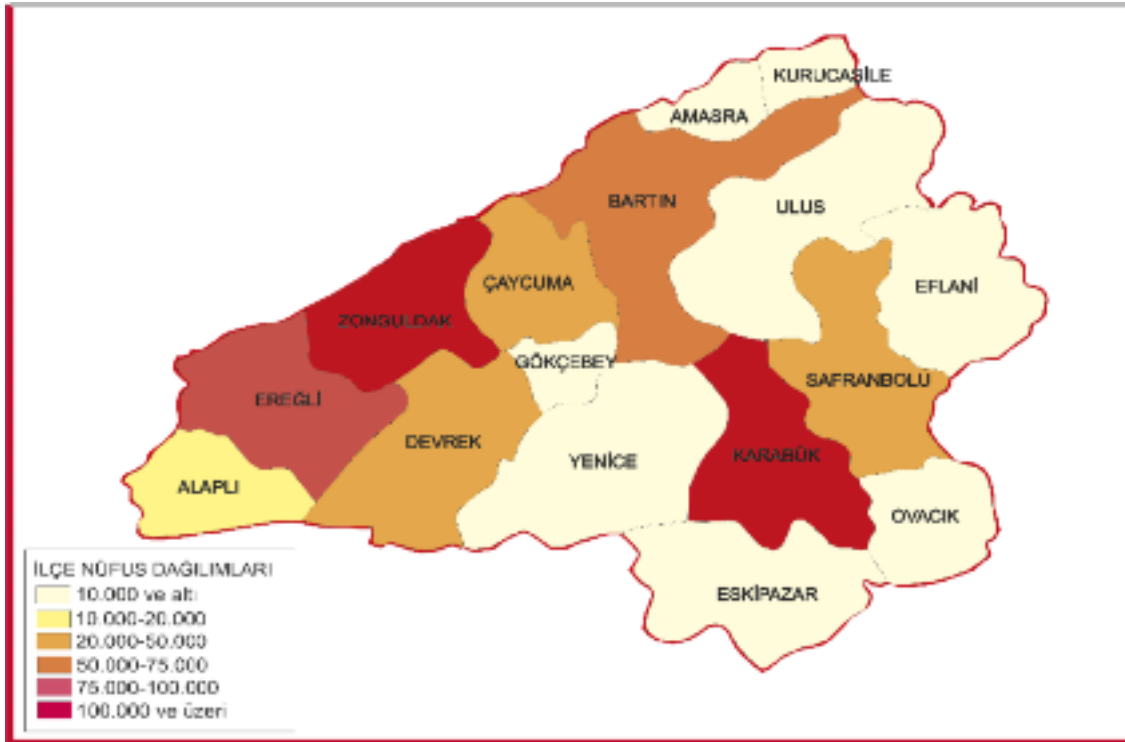
Kaynak: TÜİK, 2009.

Tablo.41: 2009 Yılı Kent-Kır Nüfusları

	Kent	Kır	Toplam
Zonguldak	280.316	339.496	619.812
Merkez	108.792	107.689	216.481
Alaplı	18.194	28.689	46.883
Çaycuma	22.469	74.146	96.615
Devrek	25.004	36.347	61.351
Ereğli	98.545	76.182	174.727
Gökçebey	7.312	16.443	23.755
Karabük	167.550	51.014	218.564
Merkez	108.167	10.546	118.713
Eflani	2.243	7.430	9.673
Eskipazar	6.916	5.667	12.583
Ovacık	783	2.715	3.498
Safranbolu	39.669	11.419	51.088
Yenice	9.772	13.237	23.009
Bartın	63.234	125.215	188.449
Merkez	51.640	89.341	140.981
Amasra	6.505	8.976	15.481
Kurucaşile	1.773	5.939	7.672
Ulus	3.356	20.959	24.315

Kaynak: TÜİK, 2009.

Harita.12: İlçelere Göre Kentsel Nüfus Dağılımları

Kaynak: TÜİK, 2009.

İlçelerin nüfus artış hızlarına bakıldığında Zonguldak'ta Merkez İlçe ve Ereğli dışındaki tüm ilçelerin negatif değer aldığı görülmektedir. Karabük'te Merkez İlçe ve Safranbolu İlçesi pozitif değer alırken, Bartın'da ise Merkez İlçe ve Kurucasıle İlçesi pozitif değer almaktadırlar.

Tablo.42: Yıllık Nüfus Artış Hızları (%)

	Yıllık Nüfus Artış Hızı (%)		
	Toplam	İl ve ilçe merkezleri	Belde ve köyler
Zonguldak	1,1	21,0	-15,1
Merkez	-9,4	25,4	-19,7
Alaplı	-8,9	55,5	-50,8
Çaycuma	2,5	15,6	-14,1
Devrek	11,6	26,2	-3,0
Ereğli	-9,7	-20,6	-2,7
Gökçebey	-14,9	-8,7	-17,7
Karabük	10,7	25,3	-36,0
Merkez	-51,8	-53,8	-51,2
Eflani	-33,4	-25,0	-43,7
Eskipazar	17,4	18,8	2,2
Ovacık	-88,3	0,0	-112,4
Safranbolu	45,5	67,2	-26,2
Yenice	-31,4	-11,4	-46,0
Bartın	16,5	56,9	-3,3
Merkez	24,2	73,1	-3,0
Amasra	2,0	12,2	-1,0
Kurucasıle	-5,9	5,1	-7,6
Ulus	-10,3	-27,4	2,3

Kaynak: TÜİK, 2009.

1.6.1.2. İSTİHDAM YAPISI

1.6.1.2.1. BÖLGE İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ

İşsizlik, Türkiye için olduğu kadar bölgemiz için de ciddi bir sorun başlığı olarak karşımıza çıkmaktadır.

2007-2009 dönemi ele alındığında işgücünün kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfus içindeki oranını gösteren işgücüne katılma oranının bölge için artış oranının Türkiye için artış oranından daha fazla olduğu görülebilir. Bölgedeki işsizlik değerlendirilirken, bu yüksek işgücüne katılım oranının işsizliği acil bir sorun olarak gündeme getirdiği hatırlanmalıdır.

İstihdam verileri söz konusu olduğunda Batı Karadeniz Bölgesinin son üç yıla ait verilerinin ülke ortalamasının daha üstünde olduğu görülecektir. Diğer yandan, istihdam oranları başlığı değerlendirilirken 15-34 yaş grubunun verilen göç içindeki ağırlığının yüksek olduğu hatırla tutulmalıdır. Göç eden nüfusla ilgili bu durum hem istihdam oranlarını hem de işgücüne katılım ve işsizlik oranlarını etkileyen bir veridir.

Tablo.43: Yıllara Göre Türkiye’de ve Bölgede İşgücüne Katılma ve İstihdam Oranları (%)

	2007		2008		2009	
	İşgücüne Katılma Oranı	İstihdam Oranı	İşgücüne Katılma Oranı	İstihdam Oranı	İşgücüne Katılma Oranı	İstihdam Oranı
TÜRKİYE	46,2	41,5	46,9	41,7	47,9	41,2
TR 81	49,9	45,7	53,8	50,1	56,1	52,0

Kaynak: TÜİK, 2009.

Her ne kadar Batı Karadeniz Bölgesindeki işsizlik oranları ilk bakışta ülke ortalamasının oldukça altında görünse de tarım dışı işsizlik söz konusu olduğunda aradaki farkın azaldığı rahatlıkla fark edilebilir. Diğer yandan, kır nüfusunun şehir nüfusuna oranının görece yüksek olmasına rağmen Tablo 44’te de görüldüğü gibi, tarımsal üretim açısından Türkiye genelindeki yeri orta ve alt sıralarda olan bölgede gelecek dönemde tarım dışı işsizlik oranlarının daha da artacağı öngörülebilir.

Tablo.44: Yıllara Göre Türkiye’de ve Bölgede İşsizlik ve Tarım Dışı İşsizlik Oranları (%)

	2007		2008		2009	
	İşsizlik*	Tarım Dışı İşsizlik	İşsizlik	Tarım Dışı İşsizlik	İşsizlik	Tarım Dışı İşsizlik
TÜRKİYE	10,3	12,6	11,0	13,6	14,0	17,4
TR 81	8,4	13,1	6,9	12,1	7,3	13,4

* Hanehalkı işgücü anketi verileri kullanılmıştır.

Kaynak: TÜİK, 2009.

İller bazında işsizlik oranlarına bakıldığında, işsizlik oranının en fazla olduğu ilin Karabük olduğu görülmektedir. Karabük’ü Zonguldak ve Bartın illeri izlemektedir. İki yıl arasındaki değişime bakıldığında ise bölgedeki tüm illerde işsizlik oranının arttığı söylenebilir.

Çalışmayan yaş grubundaki nüfusun 15-64 yaş grubundaki nüfusa oranı olarak tanımlanan

yaş bağımlılık oranı Batı Karadeniz Bölgesi'nde ülke ortalamasının altında seyretmektedir. 2007-2009 döneminde bu oranın en düşük olduğu il Zonguldak iken en yüksek olduğu il Bartın'dır.

Tablo.45: Batı Karadeniz Bölgesi İlleri Bazında İşsizlik Oranları (%) (2008 ve 2009)*

	2008	2009
ZONGULDAK	% 6,9	% 7,3
KARABÜK	% 7,5	% 8,4
BARTIN	% 5,2	% 6,4

* Hanehalkı işgücü anketi sonuçları iller bazında verilmediği için iller bazında temel işgücü istatistikleri kullanılmıştır. kullanılmıştır.

Kaynak: TÜİK, 2009.

Batı Karadeniz Bölgesi'nde yer alan Zonguldak, Karabük ve Bartın illerinin yaşlı ve genç bağımlılık oranları Tablo 46'da gösterilmiştir. Bölge için genç bağımlılık oranları ülke ortalamasının altında kalırken yaşlı bağımlılık oranları söz konusu olduğunda durum tam tersidir. Özellikle Karabük ve Bartın illeri ile ülke ortalaması arasında 6 puana yakın farklılık bulunmaktadır. Bu durum, mevcut nüfus eğiliminin sürmesi halinde gelecekte yaşlı bağımlılığının daha da yüksek olacağına dair bir ipucu olarak değerlendirilebilir.

Tablo.46: Yıllara Göre Türkiye'de ve Bölgede Yaş Bağımlılık Oranları, Genç Bağımlılık Oranları ve Yaşlı Bağımlılık Oranları (%)

	2007			2008			2009		
	Yaş B. Oranı	Genç B. Oranı	Yaşlı B. Oranı	Yaş B. Oranı	Genç B. Oranı	Yaşlı B. Oranı	Yaş B. Oranı	Genç B. Oranı	Yaşlı B. Oranı
TÜRKİYE	50,36	39,71	10,65	49,51	39,28	10,23	49,25	38,79	10,46
TR 81	43,65	30,52	13,13	43,33	30,23	13,10	43,00	29,65	13,35
ZONGULDAK	42,16	30,69	11,47	41,72	30,36	11,36	41,61	29,99	11,62
KARABÜK	45,11	29,60	15,51	45,63	29,77	15,85	44,91	28,85	16,06
BARTIN	47,11	31,04	16,07	46,16	30,33	15,84	45,46	29,42	16,04

Kaynak: TÜİK, 2009.

1.6.1.2.2. SEKTÖR BAZINDA İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ

Türkiye'de genel olarak işsizlik oranı yükselirken Batı Karadeniz Bölgesi'nde tarım sektöründeki istihdam oranının arttığı görülmektedir. Türkiye'de tarım sektöründe istihdam oranında ciddi bir artış söz konusu değilken bölgede bu oran Türkiye'den daha yüksek bir oranda art-

Tablo.47: 15 Yaş Üzeri İstihdam Edilen Nüfusun Sektörel Dağılımı (%)

	TARIM			SANAYİ ¹			TİCARET			HİZMETLER		
	2007	2008	2009	2007	2008	2009	2007	2008	2009	2007	2008	2009
TÜRKİYE	23,5	23,7	24,7	26,7	26,8	25,3	22,0	21,6	21,3	27,8	27,9	28,7
TR 81	39,1	46,4	49,4	23,5	20,9	20,6	17,0	12,8	12,0	20,4	19,9	18,2

¹ İnşaat Sektörü, sanayi sektörü içinde değerlendirilmiştir.

Kaynak: TÜİK, 2009.

maktadır. Diğer yandan, tarımsal üretim oranlarıyla tarımda istihdam edilen nüfus arasında doğrudan bir ilişki söz konusu değildir. Son ekonomik krizin bu tablo üzerinde etkisi olduğu düşünülebilir. Bölgede yer alan büyük çaplı sanayi tesisleri ile madencilik işletmelerinin bu etkiyi kırmakta bir rolü olmadığı da görülmektedir.

Tablo.48: Eğitim Durumuna Göre İşsiz Nüfus (15 Yaş Üzeri Nüfus)

		Okuma-yazma Bilmeyen	Lise altı	Lise ve dengi meslek okulu	Yükseköğretim	Toplam
TÜRKİYE	2007	55.000	1.337.000	674.000	311.000	2.377.000
	2008	64.000	1.506.000	679.000	362.000	2.611.000
	2009	87.000	2.033.000	891.000	459.000	3.471.000
TR 81	2007	-	17.000	12.000	5.000	33.000
	2008	-	17.000	9.000	3.000	29.000
	2009	0	17.000	11.000	6.000	33.000

Rakamlar yuvarlamalardan dolayı toplamı vermeyebilir.

İkibin kişiden az gözlem değerlerinde örnek büyüklüğü güvenilir tahminler için yeterli değildir.

Kaynak: TÜİK, 2009.

Tablo 48’de gösterildiği gibi 15 yaş üzeri işsiz nüfus eğitim durumu açısından ele alındığında lise altı, lise ve dengi meslek okulu mezunlarının ağırlığı söz konusudur. Bu grubun ağırlıklı olarak vasıfsız işgücü kapsamında değerlendirilmesi mümkündür. Dolayısıyla, Batı Karadeniz Bölgesinde mesleki eğitim ve işgücüne vasıf kazandırılmasına dönük benzeri faaliyetlerin kapsamının genişletilmesi gündeme alınmalıdır.

1.6.1.3. GÖÇ

Sanayileşme sürecinde önde gelen bölgelerden biri olması ve sınırları dahilindeki taşkömürü ocakları, demir-çelik ve kâğıt fabrikaları nedeniyle başta Zonguldak olmak üzere, Batı Karadeniz Bölgesi’nde 1980’li yıllara kadar işgücü potansiyeli yüksek düzeylerde seyretmiş, bölge uzun yıllar yüksek oranda göç almıştır. Bu yıllardan sonra ise bölge dinamiklerinin değişmesiyle potansiyel iş olanaklarında azalma olmuş, bölge hızlı bir göç verme sürecine girmiştir. 2000 Genel Nüfus Sayımı Göç İstatistikleri’ne göre Batı Karadeniz Bölgesi 1995-2000 döneminde göç veren bir bölge haline gelmiştir. Net göç hızına göre bölge, % -50 ile en fazla göç veren bölge durumundadır. Bölge, hızla göç veren bir bölge haline gelmesine rağmen Tablo 49’da görüldüğü üzere, zaman içinde göç verme oranları azalmıştır. 2008 yılına gelindiğinde bölgenin net göç hızı çok düşük de olsa pozitif değerleri görmüş, 2009 yılında ise çok büyük bir düşüş gözlenmemiştir.

Bölge iller düzeyinde incelendiğinde Zonguldak ilinin bölgenin en çok göç veren ili olmaya devam ettiği görülmektedir. Ancak 2000 yılındaki % -73,8’lik net göç hızı göz önüne alındığında, 2009 yılına gelindiğinde ilin verdiği göçün azaldığı anlaşılmaktadır. İlin verdiği göç miktarının azalışında Zonguldak Karaelmas Üniversitesi’nin ve özelleştirmeler sonrasında oluşan yeni dinamiklere ilin uyum sağlamasının etkili olduğu düşünülebilir. Benzer şekilde, Karabük iline ait 2000 yılındaki % -40,7’lik net göç hızı değeri, 2008 yılında % -0,46’ya, 2009 yılında ise % -3,34’e yükselerek göç hızının azaldığı görülmektedir.

Bartın ilinin ise bu eğilimin dışında bir gelişme sergilediği görülmektedir. İl, bu süreçte göç verir konumdan göç alır konuma geçmiştir. 2000 yılında net göç hızı % -86,8 olan ilde; bu oran 2008 ve 2009 yılları için sırasıyla % 11,36 ve % 2,45'e yükseltmiştir.

Yerleşim yerleri arasında nüfus hareketliliği değerlendirildiğinde ise, 1995-2000 yılları arasında bölge illerinin tümünde nüfusun çoğunluğunun, şehirden şehre göç ettiği görülmektedir. Bölgenin aldığı göçün % 49,87'si, verdiği göçün ise % 56,02'si bu biçimde olmaktadır. Bölgede en düşük göç oranı köyden köye göçte görülmektedir. Bölgede köyden köye alınan ve verilen göç oranları % 10'un altındadır.

Tablo.49: Genel Göç Verileri

	ZONGULDAK	KARABÜK	BARTIN	TR81
ADNKS Nüfusu	619.812	218.564	188.449	1.026.825
Aldığı Göç	16.258	8.511	7.566	28.754
Verdiği Göç	20.701	9.242	7.104	33.466
Net Göç	-4.443	-731	462	-4.712
Net Göç Hızı (%)	-7,14	-3,34	2,45	-4,58

Kaynak: TÜİK, 2009.

Göç etme nedenlerine göre bölgenin aldığı ve verdiği göç miktarlarına bakıldığında iş arama/bulma, tayin/atama ve hane halkı fertlerinden birine bağlı olarak göç etmenin en önemli nedenler olduğu görülmektedir. Bu üç nedene bağlı olarak göç eden kişiler, toplam alınan ve verilen göçün sırasıyla % 57,89 ve % 64,79'unu oluşturmaktadır. Eğitim nedeniyle göç etmek diğer bir önemli neden olarak görülürken, bölgede güvenlik nedeniyle göç yok denecek kadar azdır.

Bölgelerin aldıkları ve verdikleri göç sayılarında cinsiyet temel alındığında ise ciddi bir farklılık söz konusu değildir. Bunun yanında bölgelerin aldıkları ve verdikleri göç sayıları yaş grupları açısından ele alındığında ağırlıklı olarak 15-34 yaş grubunda bir yoğunlaşma gözlemlenmektedir.

Tablo.50: Göç Nedenleri*

	Alınan Göç		Verilen Göç	
	Kişi	Oran	Kişi	Oran
İş arama / bulma	7.702	% 14,44	34.003	% 27,95
Tayin / Atama	9.823	% 18,41	10.934	% 8,99
Hanehalkı fertlerinden birine bağlı	13.358	% 25,04	33.886	% 25,85
Eğitim	6.450	% 12,09	13.859	% 11,39
Evlilik	4.186	% 7,85	10.532	% 8,66
Güvenlik	155	% 0,29	269	% 0,22
Diğer	11.672	% 21,88	18.172	% 14,94
Toplam	53.348	% 100,00	121.655	% 100,00

* Bu konuda en güncel veri DİE (TÜİK) tarafından hazırlanan 2000 yılı istatistikleridir.

Kaynak: DİE, 2000.

2009 yılına bakıldığında, Batı Karadeniz Bölgesi'ne göç eden kişilerin % 56,77'sinin, bölgeden göç edenlerin ise % 59,19'unun 15-34 yaş arasında olduğu görülmektedir.

Bölgenin nüfus hareketliliğinin en yoğun yaşandığı il İstanbul'dur. 2009 yılında İstanbul'dan 4772 kişi bölgeye göç ederken, 6281 kişi bölgeden İstanbul'a göç etmiştir. Bölgenin yoğun göç ilişkisi içinde olduğu diğer önemli bölgelerin başında ise TR42 ve TR51 Düzey 2 bölgeleri gelmektedir.

Tablo.51: Bölge İçi Göç Verileri

	ALINAN GÖÇ			VERİLEN GÖÇ		
	ZONGULDAK	KARABÜK	BARTIN	ZONGULDAK	KARABÜK	BARTIN
TOPLAM	16.258	8.511	7.566	20.701	9.242	7.104
ZONGULDAK	0	672	851	0	709	754
KARABÜK	709	0	280	672	0	315
BARTIN	754	315	0	851	280	0

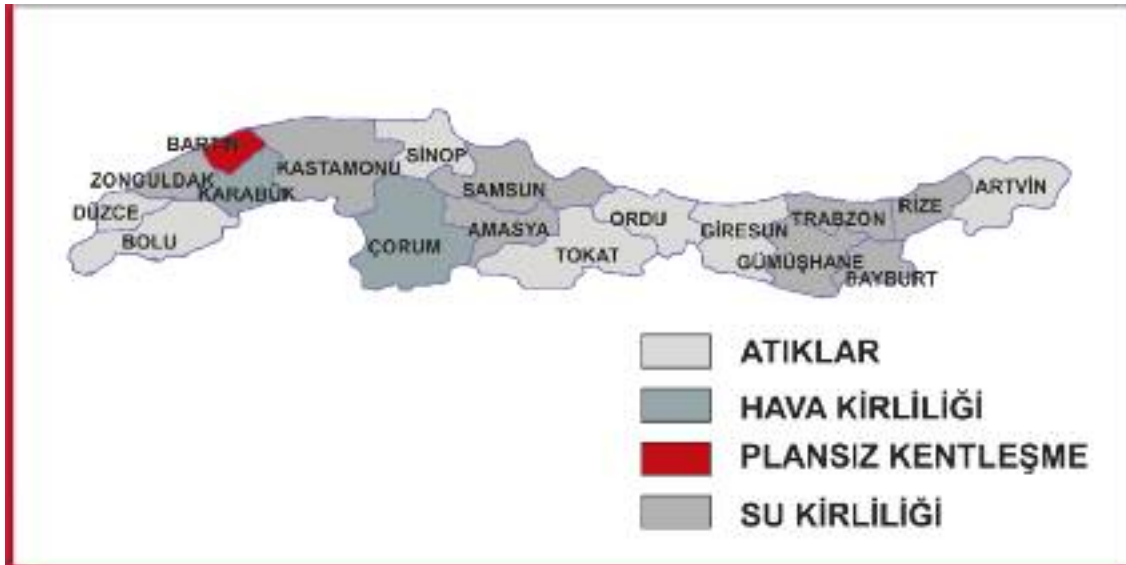
Kaynak: TÜİK, 2009

Bölge içi göç verileri dikkate alındığında, bölge illerinin aldıkları ve verdikleri göç miktarlarının birbirlerine çok yakın değerlerde olduğu, hiçbir ilin cazibe merkezi olarak ön plana çıkmadığı görülmektedir.

1.6.1.4. KENTLEŞME

Uzun yıllar boyunca sahip olduğu doğal kaynaklara dayalı sanayi faaliyetleri neticesinde bir endüstri bölgesi olarak tanınan bölgede süregelen kontrolsüz kent ve sanayi gelişimi, mekân tüketici bir rol oynamıştır. Çarpık kentleşme, kirlilik, yetersiz altyapı ve halkın sosyal ve kültürel ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik sosyal donatı eksikliği bölge illerinin genel sorunu olarak göze çarpmaktadır. Çevre ve Orman Bakanlığı'nın hazırladığı "Karadeniz Bölgesinin Öncelikli Sorunları (2007-2008)" haritasına bakıldığında, Zonguldak ilinin su kirliliği, Karabük ilinin

Harita.13: 2007-2008 Döneminde Karadeniz Bölgesi'nin Birinci Öncelikli Sorunları Haritası

Kaynak: Çevre Orman Bakanlığı, 2008.

hava kirliliği ve Bartın ilinin de özellikle plansız kentleşme konularında sorunları bulunduğu görülmektedir. Genel olarak bakıldığında çarpık kentleşme ve altyapı eksikliğine neden olan temel faktörlerin, bölgenin topoğrafik yapısı ve sınırlı kamu arazisi olduğu, kirliliğe neden olan faktörlerin de illerde bulunan sanayi tesislerinin atıklarına yönelik yeterli önlem alınmaması olduğu söylenebilir.

Bölge illerinden Zonguldak'a bakıldığında, kent yapısının 1900'lü yıllardan başlayarak sanayi faaliyetleri neticesinde oluştuğu görülür. Doğal kaynaklar etrafında gelişen sanayi faaliyetleri ve bu alanda çalışan işgücünün barınma ihtiyacı neticesinde, küçük bir yerleşim alanı olarak oluşmaya başlayan kent, zaman içerisinde gelişmiştir.

Kentte, yerleşim alanlarının büyük bölümü ya düzensiz, yasa dışı yerleşmelerin olduğu, yeterli özel mülkiyetin olmadığı gecekondu bölgeleridir ya da yoğun yapılaşmanın, kent silüetinin bozulması ve hava kirliliği gibi sorunların yaşandığı planlı yerleşim alanları niteliğindedir. Bu sorunların yanı sıra, ihtiyacı karşılayabilecek düzeyde bir kent meydanının olmaması da göze çarpan önemli bir eksikliklerdir.

Bu sağlıksız durumun önde gelen nedenleri olarak, bölgenin yerleşime uygun olmayan topoğrafik yapısı yanında 1910-1986 yılları arasındaki Havza-i Fahmiye uygulamasından kaynaklanan özel mülkiyet kazanımlarının yasaklanması, madencilik tasmanı, yerleşim alanlarının işletme ve orman alanları ile iç içe olması, yönetim ve planlama hataları gibi faktörler sayılabilir.

Zonguldak Merkez İlçeden sonra en fazla kentsel nüfusa sahip olan Kdz. Ereğli İlçesinin sanayileşmesinde ve gelişmesinde demir-çelik sektörü önemli rol üstlenmiştir. Yerleşme deseninin işinsal bir biçimde geliştiği ilçede konut alanları gelişimi ağırlıklı olarak kuzey ve batı yönündedir. Kentsel alanlar, kıyının doldurulmasıyla genişletilen kıyı boyunca ve Ereğli-Devrek karayolu üzerinde gelişmiştir. Merkezi iş alanları, Ereğli Demir-Çelik Fabrikalarına bağlı bir gelişme göstermiştir. Kdz. Ereğli, Zonguldak'ın diğer ilçelerine nazaran daha düzenli bir yapılaşma göstermektedir.

Kentsel nüfusu 20.000'in üzerinde yer alan diğer Zonguldak ilçeleri Devrek ve Çaycuma'ya bakıldığında bu ilçelerin diğer ilçelere nazaran daha düz bir topografyaya sahip oldukları görülmektedir. Bu nedenle, Çaycuma İlçesinin kentsel yerleşim alanı daha kompakt bir yapı sergilemekte ve sanayi alanı gelişimine de fırsat sunmaktadır. Zonguldak ilinin en önemli akarsularından olan Filyos Çayı, Çaycuma kentsel yerleşim alanlarını ikiye bölmekte, bu sebeple konut alanları gelişim yönü doğu ve batı yönlerinde uzanmaktadır. Devrek İlçesi ise Zonguldak-Ankara karayolu üzerinde yer almaktadır. Bahsi geçen kara yolu boyunca uzanan Devrek Çayı rekreasyon amaçlı kullanımlar açısından elverişlidir. Ayrıca kente kimlik katacak bir alan olarak da ön plana çıkmaktadır. İlçenin konut dışı kentsel çalışma alanları, sanayi-depolama alanları ve küçük sanayi sitesi, kent merkezinin kuzey-doğusunda konumlanmıştır.

1991 yılında Zonguldak'tan ayrılarak il statüsüne kavuşan Bartın kent merkezinde tarihi kentsel dokudan oluşan bir kentsel sit alanı bulunmaktadır. Kentin tarihini yansıtan bu alan içerisinde eski Bartın evleri, ahşap yapılar ile şadırvan, hamam ve iki adet han bulunmaktadır. Kent merkezinde yer alan 285 adet sivil mimari örneği, günümüzde bozulma ve yıkılma tehlikesiyle karşı karşıyadır. Sınırlı sayıda sivil mimarlık örneğinin restorasyon çalışmaları yapılmış

olmasına rağmen yörenin potansiyellerini değerlendirme anlamında bu çalışmalar yetersiz kalmaktadır. İl merkezindeki kentsel sit alanının mevcudiyeti mevcut dokuya müdahaleyi ve gelişimi kısıtlamıştır. Şehir içi ulaşım aksının yetersiz olduğu kent merkezi, Koruma Amaçlı İmar Planı (KAİP) kapsamında kaldığı için yeni bir yol güzergâhı önerilememektedir.

Kentin içerisinden geçen Bartın Irmağı, sahip olduğu taşımacılık potansiyeli ve rekreatif düzenlemelere elverişli yapısı ile il için büyük bir avantajdır. 14 km uzunluğunda ve üzerinde 500 tonluk gemilerle Karadeniz'den kentin iç bölgelerine kadar ulaşım yapılabilen Bartın Irmağının bu potansiyeli taşımacılık ve turizmde de değerlendirilerek yeterli kullanım sağlanabilir.

Karabük, Bartın İli gibi Zonguldak'ın bir ilçesi iken 1995 yılında il statüsüne kavuşmuştur. Karabük'te sanayileşme ile başlayan göç, şehirleşme ile biten bir sonuca neden olmuştur. Kent, terminal alanı ve yeni belediye binası gibi yapıların da bu bölgede yer seçmesinin etkisiyle Safranbolu İlçesi yönünde gelişme göstermektedir. Kentin en büyük problemi, Karabük-Kastamonu yönünde ulaşımı sağlayan şehirlerarası yolun kentin merkezinden geçmesi ve kent trafiğini sıkıştırmasıdır.

Karabük İlinde sanayileşme ile başlayan göç hareketleri sonrası, kısa sürede nüfus artmış ve önemli bir konut sorunu baş göstermiştir. Günümüzde ilin aldığı göç, geçmiş yıllara nazaran azalsa da, konut problemi devam etmektedir. Kent merkezi içerisinde 5000 adet gecekondur bulunmaktadır. Karabük İlinde modern şehircilik modeline uyan tek yerleşim alanı Yenişehir Mahallesi'dir.

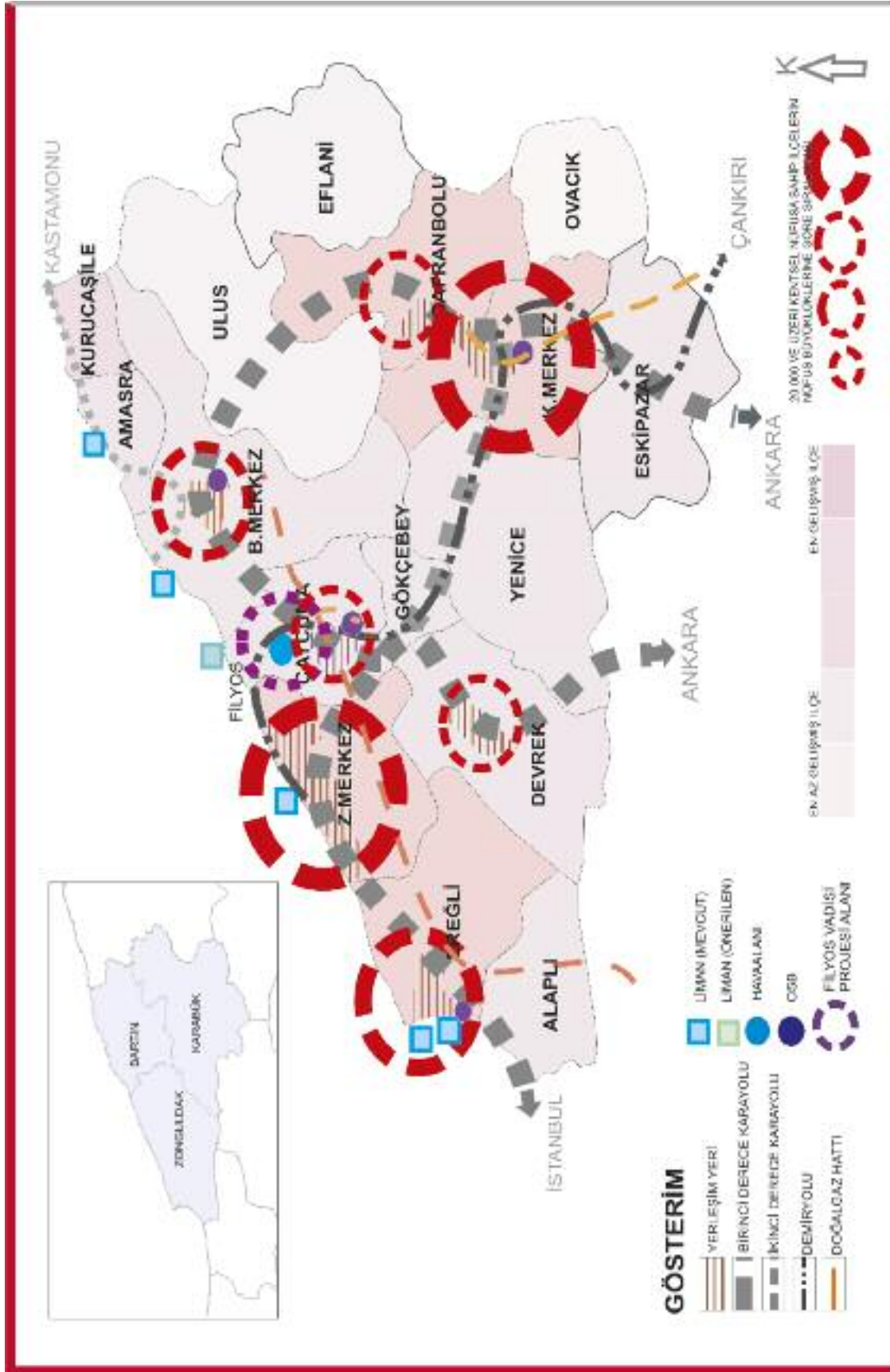
KARDEMİR A.Ş alanının kuzey kesiminde yer alan haddehaneler, kentsel yerleşim alanı içerisinde kalmıştır. Haddehanelerin kentsel alan içerisinden taşınması gündeme gelmiş ancak yeterli kamu arazisinin bulunmaması nedeniyle, alan boşaltılamamıştır. Bunların yanında, sanayi gelişimi için de uygun alanlar sınırlıdır.

Kentsel nüfusu 20.000 üzerinde tek Karabük ilçesi olan Safranbolu, Unesco'nun Dünya Mirası listesinde yer almakta ve 2000 kadar sivil mimari örneği ile özgün bir kentsel yapı sergilemektedir. Geleneksel konutlar, "şehir" ve "bağlar" diye bilinen kentin iki ayrı kesiminde gruplanmıştır. Arasta denilen tarihi çarşı, Osmanlı ekonomik düzenini yansıtan ve kente kimlik veren bir yapılanmadır. Safranbolu İlçesi, Karabük'ten bağımsız düşünülemez. Kentsel ve doğal sit sınırlamaları nedeniyle gelişme potansiyeli de sınırlanmıştır. İlçe bu sebepten ötürü, Karabük Merkezi ile neredeyse bütünleşmiş bir yapı sergilemektedir. Safranbolu geleneksel dokusunun korunmasında, Karabük'te yer alan Kardemir'in çevresine nüfus çekmesi de önemli bir etkidir.

Safranbolu İlçe merkezinde ise kentsel yerleşim alanları daha çok kent merkezinin kuzeyinde konumlanmıştır. Sanayi alanları ise yerleşim alanlarının güneyinde yer alan Karabük-Safranbolu yolu üzerinde yer almaktadır.

Tüm yerleşim yerleri hakkında genel bir fikre sahip olma bağlamında Harita.14'te yerleşim yerleri nüfus büyüklükleri, gelişmişlik durumları ve ulaşım bağlantıları şematik olarak gösterilmektedir. Buradan da anlaşılacağı gibi, çeşitli ulaşım modlarının kesişim noktalarında bulunan yerleşim yerleri daha fazla nüfusa sahip olmuş ve daha fazla gelişme eğilimi göstermişlerdir.

Harita.14: Nüfus Büyüklüğü ve Ulaşım Akılarına Göre Yerleşim Yerleri

1.6.2. İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ

SGK 2008 Yılı İstatistik Yıllığı'ndan alınan verilere göre 2008 yılında ülke genelinde meydana gelen iş kazalarının % 6,96'sı bölgede gerçekleşmiştir. İller bazında iş kazalarında Zonguldak % 5,05'lik oranla 81 il içinde 5. sırada, Karabük % 1,63'lük oranla 14. sırada, Bartın ise % 0,29'luk oranla 36. sırada yer almaktadır. Başka bir çarpıcı gösterge ise meslek hastalığı sayısıdır. Ülke genelinde ortaya çıkan meslek hastalığı % 65,49'luk oranla Batı Karadeniz Bölgesi'nde görülmektedir. İller bazında bir yıllık meslek hastalığı sayısı incelendiğinde ise Zonguldak'ın % 65,49'luk oranla 81 il içinde 1. sırada yer aldığı görülmektedir. Zonguldak'ı % 16,14'lük oranla İzmir ve % 5,57'lik oranla Sakarya illeri izlemektedir.

Tablo.52: İller ve Bölge Bazında İş Kazası ve Meslek Hastalıkları Sayıları

	ZONGULDAK	KARABÜK	BARTIN	TR81	TR81 / TÜRKİYE
İş Kazası Sayısı	3.681	1.190	209	5.080	% 6,96
Meslek Hastalığı Sayısı	353	0	0	353	% 65,49

Kaynak: SGK İstatistik Yıllığı, 2008.

Sürekli iş görmezlik sayısı bakımından ülke genelinde ortaya çıkan sürekli iş görmezlik durumunun % 13,64'ü Batı Karadeniz Bölgesi'nde görülmektedir. Ülke genelinde meydana gelen iş kazalarından ortaya çıkan sürekli iş görmezlik durumunun da % 3,17'si bölgede gerçekleşmiştir. Meslek hastalıklarından kaynaklanan sürekli iş görmezlik durumuna bakıldığında ise sebebi meslek hastalığı olan sürekli iş görmezlik durumunun % 76,45'inin bölgede gerçekleştiği görülmektedir. İller bazında baktığımızda ise Zonguldak sürekli iş görmezlik sayısı itibariyle 81 il içerisinde % 12,46'lık oranla İstanbul'un ardından ikinci sırada yer almaktadır. Bartın % 0,77'lik oranla 27. sırada, Karabük ise % 0,41'lik oranla 81 il içinde 40. sırada yer almaktadır.

Tablo.53: Sürekli İş Görmezlik Sayısı

	ZONGULDAK	KARABÜK	BARTIN	TR81	TR81 / TÜRKİYE
İş Kazası Sayısı	31	7	8	46	% 3,17
Meslek Hastalığı Sayısı	180	0	5	186	% 76,40
Toplam	211	7	13	231	% 13,60

Kaynak: SGK İstatistik Yıllığı, 2008.

Gerek iş kazalarından gerekse de meslek hastalığından kaynaklanan ölüm vaka'larının % 2,89'u bölgede gerçekleşmiştir. 2008 yılında meslek hastalığından kaynaklı ölüm yaşanmadığı, bölgede iş kazalarından kaynaklanan ölümlerin ülke içindeki payının ise % 2,89 olduğu söylenebilir. İller bazında inceleme yaptığımızda ise Zonguldak ölüm vaka'ları bakımından 81 il içinde % 2,31'lik oranla 11. sırada, Karabük % 0,35'lik oranla 59. sırada, Bartın ise % 0,23'lük oranla 65. sırada yer almaktadır.

Tablo.54: Ölüm Sayısı

	ZONGULDAK	KARABÜK	BARTIN	TR81	TR81 / TÜRKİYE
İş Kazası Sayısı	20	3	2	25	% 2,89
Meslek Hastalığı Sayısı	0	0	0	0	% 0,00
Toplam	20	3	2	25	% 2,89

Kaynak: SGK İstatistik Yıllığı, 2008.

Taşkömürü havzasında emek yoğun olarak yapılan üretim sürecinde meydana gelen kazalar sonucunda da ölüm, yaralanma ve meslek hastalıkları meydana gelmektedir. Zonguldak maden ocaklarında çalışan işçilerde yaygın olarak pnömokonyoz (çeşitli tozların ya da kimyasal maddelerin uzun süre solunmasıyla ortaya çıkan akciğer hastalıklarının ortak adı) denilen meslek hastalığı ortaya çıkmaktadır. Maden işletmelerinde gerçekleşen kazaların nedenleri genel olarak gazlar, göçük, nakliyat, malzeme taşıma ve diğer sebepler olarak sıralanabilir. Havzada meydana gelen kazalarda ise ilk sırada GRİZU patlaması olarak ifade edilen metan gazı patlaması gelmektedir.

TÜİK'in 2006-2007 İş Kazaları ve İşe Bağlı Sağlık Problemleri Araştırma Sonuçları'na göre iş kazası geçirenlerin sektörel dağılımları incelendiğinde iş kazası geçirenlerin % 10.1 ile madencilik ve taş ocaklığı sektöründe faaliyet gösterdikleri görülmektedir. 1999-2010 yılları arasında meydana gelen maden kazalarının en çok Zonguldak'ta yaşandığı görülmektedir. Son on yılda meydana gelen 16 maden kazasının 12'si Zonguldak'ta yaşanmıştır.

Bölgede tersaneler itibarıyla iş sağlığı ve güvenliği riskleri incelendiğinde, iskele ve çalışma platformlarının kurulmasına bağlı kaza riskleri, yüksekte yapılan çalışmalarda kaza riskleri, kaynak işlemleri, malzeme taşıma, stoklama ve nakliye sırasında meydana gelen kaza riskleri, montaj faaliyetleri, atölye ortamında imalat sırasında, elektrikle yapılan çalışmalarda, yangın-patlama, gemi bakım - onarım faaliyetlerinde meydana gelen kaza riskleri olarak sıralanabilir.

Bölgedeki tersanelerde gemi inşa, bakım ve onarım, gemi sökümü faaliyetleri gibi işler, yapıları göz önüne alındığında ağır ve riskli işler arasında yer almaktadır. Tersanelerde özellikle kaynak, boya ve taşlama işlerinde çalışan işçilerin risk altında oldukları, gürültü düzeyinin yüksek olmasıyla birlikte bu alanda çalışan işçilerin işitme kaybı ile karşılaşma olasılığının yüksek olduğu görülmektedir.

1.6.3. EĞİTİM

1.6.3.1. TEMEL EĞİTİM GÖSTERGELERİ

Bölge genelindeki eğitim olanaklarına bakıldığında, ilköğretim düzeyindeki okul sayısının kırsal alanlarda daha fazla olduğu, buna karşın ortaöğretim kurumlarının kentsel alanlarda yoğunluk kazandığı görülmektedir. Batı Karadeniz Bölgesi eğitim verileri, ülke verileriyle kıyaslandığında, ilköğretim ve ortaöğretim rakamlarında ülkenin % 1-4 lük dilimlerini oluşturduğu, mesleki ve teknik ortaöğretim alanında ise özellikle kırsal alanlarda bulunan meslek okulları anlamında % 24'lük ciddi bir paya ulaştığı görülmektedir.

Tablo.55: Bölgede Eğitim Düzeylerine Göre Okul, Öğrenci ve Öğretmen Sayıları

		İlköğretim			Orta Öğretim			Mesleki ve Teknik Orta Öğretim		
		Okul	Öğrenci	Öğretmen	Okul	Öğrenci	Öğretmen	Okul	Öğrenci	Öğretmen
Zonguldak	Kent	129	61.349	2.142	24	14.358	753	40	13.925	814
	Kır	164	15.816	1.810	15	3.679	249	15	2.427	137
Karabük	Kent	55	21.552	1.144	20	6.952	431	22	6.363	307
	Kır	15	3.039	200	1	161	12	1	116	-
Bartın	Kent	38	11.939	650	8	3.719	224	18	5.038	331
	Kır	66	9.707	570	-	-	-	6	906	74
TR81	Kent	222	94.840	3.936	52	25.029	1.408	80	25.326	1.452
	Kır	245	28.562	2.580	16	3.840	261	22	3.449	211
TR81 / Türkiye	Kent	% 1,80	% 1,12	% 1,00	% 1,40	% 1,00	% 1,30	% 1,70	% 1,44	% 1,50
	Kır	% 1,14	% 1,15	% 2,00	% 3,00	% 4,00	% 3,80	% 24,00	% 5,00	% 5,00

Kaynak: T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, 2009-2010, İl Milli Eğitim Müdürlükleri, 2010.

Bölge illerinin genel anlamda okullaşma oranları ülke ortalamasından fazladır ki bu durum mesleki ve teknik ortaöğretim alanında daha açık bir biçimde görülmektedir. Okul öncesi eğitim alanında, Zonguldak % 35 oranla ülke ortalamasının (% 39) altında kalırken, Bartın % 52'lik ve Karabük % 54'lük oranlarla Türkiye ortalamasının üzerinde yer almıştır. Genel ortaöğretim verilerine bakıldığında ise Zonguldak % 37'lik ve Karabük % 43'lük oranlarla Türkiye ortalamasının (% 36) üzerinde yer alırken, Bartın % 23'le Türkiye ortalamasının altında kalmaktadır.

Tablo.56: Öğretmen ve Derslik Başına Düşen Öğrenci Sayısı

		ZONGULDAK	KARABÜK	BARTIN	TR81	TR81 / TÜRKİYE
İlköğretim	Derslik	25	23	19	23	% 32
	Öğretmen	18	16	16	17	% 22
Orta Öğretim	Derslik	24	18	28	23	% 31
	Öğretmen	15	14	13	14	% 18
Mesleki ve Teknik Orta Öğretim	Derslik	39	26	27	32	% 36
	Öğretmen	16	12	14	14	% 17

Kaynak: T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, 2009-2010.

Bölge illerinin genel anlamda okullaşma oranları ülke ortalamasından fazladır ki bu durum mesleki ve teknik ortaöğretim alanında daha açık bir biçimde görülmektedir. Okul öncesi eğitim alanında, Zonguldak % 35 oranla ülke ortalamasının (% 39) altında kalırken, Bartın % 52'lik ve Karabük % 54'lük oranlarla Türkiye ortalamasının üzerinde yer almıştır. Genel ortaöğretim verilerine bakıldığında ise Zonguldak % 37'lik ve Karabük % 43'lük oranlarla Türkiye ortalamasının (% 36) üzerinde yer alırken, Bartın % 23'le Türkiye ortalamasının altında kalmaktadır.

Tablo.57: Net Okullaşma Oranı (%)

	ZONGULDAK	KARABÜK	BARTIN	TÜRKİYE
Okul Öncesi	% 35	% 54	% 52	% 39
İlköğretim	% 99	% 99	% 99	% 98
Orta Öğretim	% 74	% 85	% 69	% 65
Genel Orta Öğretim	% 37	% 43	% 24	% 36
Mesleki ve Teknik Orta Öğretim	% 37	% 43	% 44	% 29

Kaynak: T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, 2009-2010.

Bölge illerinde eğitim düzeylerine göre nüfus dağılımlarına bakıldığında, genel anlamda nüfusun en büyük oranının ilkokul mezunlarından oluştuğu görülmektedir. Lise ve dengi okul mezunlarına bakıldığında Zonguldak ve Karabük illerinin birbirine yakın değerler aldığı, Bartın ilininse daha düşük bir oranda kaldığı görülmektedir. Nüfus içerisinde üniversite mezunları oranına bakıldığında, Türkiye ortalaması olan % 7 oranına bölge illeri arasında yalnızca Karabük'ün sahip olduğu, Zonguldak ve Bartın'ın ise bu ortalamanın altında kaldığı görülmektedir. Yüksek lisans mezunu kişi sayısı oranlarında, bölge illeri ve bölge ortalaması Türkiye ortalamasının altında yer alırken, doktora mezunu kişi oranlarının Türkiye ortalamasının üzerinde yer aldığı görülmektedir.

Tablo.58: Eğitim Düzeyine Göre Nüfus Dağılımı

	ZONGULDAK	KARABÜK	BARTIN	TR81	TÜRKİYE
Okuma Yazma Bilmeyen	% 8,00	% 8,00	% 9,00	% 8,00	% 7,00
Okuma Yazma Bilen - Okul Bitirmeyen	% 17,00	% 17,00	% 18,00	% 17,00	% 21,00
İlkokul Mezunu	% 34,00	% 32,00	% 35,00	% 34,00	% 28,00
İlköğretim Mezunu	% 11,00	% 11,00	% 12,00	% 11,00	% 11,00
Ortaokul ve Dengi Okul Mezunu	% 4,00	% 5,00	% 3,00	% 4,00	% 4,00
Lise ve Dengi Okul Mezunu	% 16,00	% 17,00	% 12,00	% 16,00	% 16,00
Yüksekokul - Fakülte Mezunu	% 6,00	% 7,00	% 5,00	% 6,00	% 7,00
Yüksek Lisans Mezunu	% 0,20	% 0,20	% 0,10	% 0,20	% 0,40
Doktora Mezunu	% 0,05	% 0,06	% 0,03	% 0,05	% 0,01
Toplam	% 100,00	% 100,00	% 100,00	% 100,00	% 100,00

Kaynak: T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, 2009-2010.

1.6.3.2. YÜKSEK ÖĞRETİM GÖSTERGELERİ

Zonguldak Karaelmas Üniversitesi'nde toplam 14.670 öğrenci, Bartın Üniversitesi'nde toplam 2645 öğrenci ve Karabük Üniversitesi'nde ise toplam 6829 öğrenci bulunmaktadır. Bölge öğrenci sayısı anlamında Türkiye toplamının % 6'sını oluşturmaktadır.

Bölge genelinde toplam 880 yüksek lisans, 173 doktora öğrencisi bulunmaktadır. Zonguldak Karaelmas Üniversitesi özelinde mevcut 741 öğretim üyesine ilave olarak 174 öğretim üyesi ihtiyacı bulunduğu belirtilmiştir. Bunların yanında, Zonguldak Karaelmas Üniversitesi bünyesinde, 6 meslek yüksekokulu ve 10 adet araştırma merkezi, Bartın Üniversitesi bünyesinde 2 adet meslek yüksekokulu, Karabük Üniversitesinde ise 2 meslek yüksekokulu yer almaktadır. Zonguldak Karaelmas Üniversite'sinde Kdz. Ereğli Eğitim Fakültesi bünyesinde Zihinsel Engelliler Öğretmenliği Bölümü ile Güzel Sanatlar Fakültesi bünyesinde Resim Bölümü açılması; Bartın Üniversitesinde ise Hukuk Fakültesi ile Fen Fakültesi kurulması planlanmaktadır.

Tablo.59: Üniversite Verileri

	Zonguldak Karaelmas Üniversitesi	Karabük Üniversitesi	Bartın Üniversitesi	TR81	TR81 / TÜRKİYE
Önlisans ve Lisans Öğrenci Sayısı	14.670	6.829	2.645	24.144	% 0,64
Yüksek Lisans Öğrenci Sayısı	530	285	65	880	% 0,46
Doktora Öğrenci Sayısı	90	64	19	173	% 0,36
Öğretim Elemanı Sayısı	741	339	171	1.254	% 1,25
Fakülte Sayısı	7	5	3	14	% 2,01
Enstitü Sayısı	3	2	2	7	% 2,57

Kaynak: T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, 2009-2010.

ZONGULDAK KARAELMAS ÜNİVERSİTESİ

11.07.1992 tarihinde kurulan Zonguldak Karaelmas Üniversitesi, ülkenin köklü üniversitelerinden biridir. Üniversite, Zonguldak İl merkezinde ve 5 ilçesinde bulunan 11 kampüste; 7 fakülte, 3 enstitü, 6 meslek yüksekokulu, 2 yüksekokul, 1 konservatuar, Rektörlüğe bağlı 6 bölüm, 11 araştırma ve uygulama merkezi ile faaliyet göstermektedir.

Mevcut durum analizi kapsamında yapılan görüşmeler neticesinde, toplam 15.290 öğrencinin bulunduğu üniversitenin en büyük sıkıntısının kampüs alanı ile öğrencilere sunulan konaklama imkânlarının yetersiz olduğu bilgisine ulaşılmıştır. Üniversite birimlerinin bulunduğu yerleşkelerde öğrenci sayısına göre yeterli düzeyde yurt bulunmamaktadır. Zonguldak İl merkezinde bulunan merkez kampüsün karşısına Kredi Yurtlar Kurumu tarafından yapılan 1000 kişi kapasiteli yurt binası ile üniversitenin 2500 kişilik yurt kapasitesine ulaşması hedeflenmektedir fakat bu durumda bile yurtların yeterli olmayacağı görülmektedir.

Üniversitenin 2009 yılında bilimsel araştırma projelerinin durumu incelendiğinde toplam proje sayısının 161, 2009 yılı içinde tamamlanan proje sayısının 61, 2010 yılına devreden proje sayısının ise 100 olduğu görülmektedir.

Köklü bir üniversite olmasına rağmen uzun yıllar boyunca merkez laboratuvarının olmaması, bilimsel araştırma ve geliştirme faaliyetlerine yönelik analizlerin başka üniversite ve kurumlarda yaptırılmasına neden olmuştur. Merkez laboratuvar kurulması için DPT Müsteşarlığı'na başvurulmasını müteakip 2008 yılında DPT tarafından yatırım programına alınmıştır. 2009 sonu itibarıyla inşaatın kabası tamamlanmış olup laboratuvarın 2010-2011 eğitim yılına yetiştirilmesi planlanmaktadır.

Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Stratejik Planı'nda belirtildiği üzere üniversitenin Teknoloji Geliştirme (Teknopark) alanının kurulmasına yönelik planları bulunmaktadır. Teknoparkın kurulması ile üniversite, sanayi ve kamu kurumları arasında işbirliği sağlanmasına ve bölgede bilim ve teknoloji alanındaki gelişmeleri girişimciler aracılığı ile sanayi alanına aktarmaya olanak sağlanmış olunacaktır.

KARABÜK ÜNİVERSİTESİ

Karabük Üniversitesi, 8 fakülte, 2 enstitü, 3 meslek yüksekokulu, 2 yüksekokul ile faaliyet göstermektedir. Üniversitede lisans ve lisansüstü düzeyde uzaktan eğitim programları verilmektedir. Öğrenciler derslerini, internet ve iletişim teknolojilerinin modern imkânları ile gerçekleştirilen birçok farklı yöntemle takip etmektedirler. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Karabük Üniversitesi Uzaktan Eğitim Merkezi'nin Şubat 2010'da imzaladığı protokol kapsamında İş Yeri Hekimliği ve İş Güvenliği Uzmanlığı Eğitim Programı başlamıştır.

Öğrencilerin barınma ihtiyaçları, YURTKUR bünyesinde 220 kız ve 220 erkek öğrenci kapasiteli öğrenci yurtları ve Karabük Belediyesi ve Başbakanlık Toplu Konut İdaresi Başkanlığı tarafından yapılmış olan 672 odadan oluşan öğrenci evleri ile karşılanmaktadır. Karabük Üniversitesi'nin 2010-2015 dönemine yönelik öğrenci sayısı projeksiyonuna bakıldığında üniversitenin 2015 yılında 32.919 öğrenci sayısına ulaşmayı hedeflediği görülmektedir. Bu bağlamda, üniversitenin öğrenci kapasitesi artışına paralel olarak konaklama imkânlarını arttırması gerekeceği görülmektedir zira mevcut durumuyla üniversite bu ihtiyacı karşılayabilecek düzeyde değildir.

Karabük Üniversitesi, 14 AB ülkesinde 36 farklı üniversite ile toplam 104 bölümde anlaşma yapmış; yurt dışında eğitim görebilecek 300'e yakın öğrenci kontenjanına sahip duruma gelmiştir. Üniversite, bölgesinde bulunan ERDEMİR T.A.Ş. ve KARDEMİR A.Ş. gibi büyük sanayi kuruluşlarının avantajlarını mezunlarına yüksek seviyede endüstri tecrübesi kazandırmak amacıyla bütünleştirerek eğitim sistemine dahil etmiştir. Üniversite Makine Mühendisliği Bölümü çatısı altında otomotiv sektörünün nitelikli eleman ihtiyacını karşılamak hedefiyle otomotiv mühendisliği programını açmıştır. Bu programda öğrenciler teorik, uygulama ve tasarım ağırlıklı eğitimler ile mühendislik eğitimlerini tamamlayacaklardır.

Üniversite Karabük İli İlköğretim 6. 7. ve 8. Sınıflara Yönelik Dar Gelirli Ailelerin Başarılı Çocuklarına Eğitim Desteği Projesi'ni destekleyerek sosyal sorumluluk projeleri içinde de yer almıştır. Karabük Üniversitesi'nde 2010 yılı itibarıyla 2 TÜBİTAK projesi dahil olmak üzere toplamda 9 adet proje yürütülmektedir.

Üniversitenin 2009-2025 gelişim planına göre bir araştırma merkezi ve bir TEKNOPARK oluşturulması planlanmaktadır. Demir-Çelik Mamulleri Ar-Ge Test ve Kalite Kontrol Merkez Laboratuvarları (DÇM-ARGE) projesi kapsamında üniversite-sanayi işbirliği ile öncelikle bölgede ve sonrasında da ülke genelinde faaliyet gösteren demir-çelik ve diğer metal alaşımları üreten sanayi kuruluşları arasında Ar-Ge işbirliğini geliştirmek, uzun vadede demir-çelik ve diğer metal alaşımları alanında bir mükemmeliyet merkezi oluşturmak amaçlanmıştır. Oluşturulacak teknoparkın ise DÇM-ARGE ile uyumlu; demir-çelik ve malzeme alanında bir mükemmeliyet merkezi olması hedeflenmektedir.

BARTIN ÜNİVERSİTESİ

Bartın Üniversitesi, 3 fakülte, 2 enstitü, 2 meslek yüksekokulu, 7 rektörlüğe bağlı birimle faaliyet göstermektedir. 2010-2011 akademik yılında 4 yeni bölüm ilk kez öğrenci alımı yapacaktır.

Üniversitenin yeni kampüs alanı Kutlubey-Yazıcılar mevki için jeolojik ve jeoteknik etüt raporu hazırlıkları devam ederken mevcut kampüs alanının da iyileştirme çalışmalarına devam edilmektedir.

Üniversitede, içinde sosyal tesis, yemekhane, sinema ve konferans salonunu da bünyesinde bulunduran 500 kişi kapasiteli yeni yurt binası hizmet vermeye başlamıştır. Şu an itibariyle barınma sorununu büyük ölçüde çözen yurt binasına ek olarak, ileride üniversitenin kapasitesinin artmasına paralel yurt kapasitesinin de artırılmasına yönelik çalışmaların yapılması gerekmektedir.

Üniversite “Orman ve Tarım Ekonomilerinin Gelişmesi İçin Streslere Karşı Dayanıklı Bitki Türlerinin Yetiştirilmesi ve Teknolojik Eğitimlerin Verilmesi” adlı Türkmenistan projesini başlatmıştır. Türk İşbirliği ve Kalkınma İdaresi Başkanlığı, Bartın Üniversitesi ve Türkmenistan Tabiatı Koruma Bakanlığı arasında yapılan proje takvimine göre proje çalışmaları devam etmektedir. Üniversite öğretim elemanlarına ve öğrencilerine araştırma ve uygulama imkânı sunmak, gıda endüstrisi ile uğraşanlara hizmet ve eğitim vermek, çeşitli kurum ve kuruluşların ürettiği gıdaların analizlerinin yapılması amacıyla ‘Gıda Araştırma ve Analiz Merkezi’ kurmayı hedeflemektedir.

Üniversite ilk ulusal bilimsel kongresini ise 5-6-7 Kasım 2009 tarihlerinde “1. Ulusal Batı Karadeniz Ormancılık Kongresi” adıyla Bartın’da gerçekleştirmiştir.

1.6.4. SAĞLIK

İller bazında ve bölge genelinde hastane sayılarına bakıldığında, bölgede toplam 19 hastanenin bulunduğu görülmektedir. Bu hastanelerin 3'ü özel, 16'sı ise kamuya ait hastanelerdir. Zonguldak'ta 2 özel hastane bulunurken, Karabük'te bir özel hastane bulunmaktadır. Doktor başına düşen kişi sayılarına bakıldığında ise bölge illerinden Karabük ilinin en gelişmiş değerlere sahip olduğu söylenebilir.

Batı Karadeniz Bölgesi'nde Bartın ve Karabük illerinde aile hekimliği uygulamasına başlanmıştır fakat Zonguldak'ta hekim sayısı yeterli olmadığından henüz bu uygulamaya geçilememiştir. Ana çocuk sağlığı ve aile planlaması birimlerine bakıldığında dağılımın, Zonguldak'ta 2, Bartın'da 1 ve Karabük'te 1 şeklinde olduğu görülmektedir. Bunların dışında, Zonguldak'ta 104, Bartın'da 7 ve Karabük'te 21 adet sağlık evi bulunmaktadır.

Tablo.60: Sağlık Sektörü Hastane ve İnsan Kaynakları Göstergeleri

		ZONGULDAK	KARABÜK	BARTIN	TR81
HASTANE SAYISI	Kamu	7	6	3	16
	Özel	2	1	-	3
	Toplam	9	7	3	19
YATAK SAYISI	Kamu	2.215	597	400	3.212
	Özel	73	53	-	126
	Toplam	2.288	650	400	3.338
DOKTOR SAYISI	Uzman	373	140	81	594
	Pratisyen	247	137	108	492
	Toplam	620	277	189	1.086
	Doktor başına düşen hasta sayısı	1.000	789	997	946

Kaynak: Zonguldak, Karabük ve Bartın İl Sağlık Müdürlükleri, 2009-2010.

1.6.5. SİVİL TOPLUM KURULUŞLARI

Ülkemizde sivil toplum kuruluşları (STK) yasal olarak bir tanıma sahip olmamakla birlikte resmi kurum ve kuruluşlardan bağımsız, maddi kaynaklarını resmi kurum ve kuruluşlardan sağlıyor olsalar bile bu kurum ve kuruluşların yönetimde söz sahibi olmadığı kuruluşlar olarak tanımlanabilir. Böylesi geniş bir yelpaze, sosyal yardımlaşma amacıyla kurulmuş dernek ve vakıfları, meslek örgütlerini, esnaf ve sanatkâr odalarını, sanayici örgütlerini, sendikaları da kapsamaktadır. Sivil toplum kuruluşlarının önemli bir niteliği de gönüllülük esasına dayanıyor olmalarıdır.

STK'lar zaman zaman kamu hizmetlerine yardımcı olmak ve kamu hizmetlerinin yetmediği alanlarda araştırma, tesis ve hizmet sağlamak üzere oluşturulan kuruluşlar olarak da değerlendirilmektedir. STK'lar, ülkede yaşayan insanların seslerini duyurabilmeleri ve belirli konularda sorumluluk alabilmeleri için kendilerini temsil eden devletler ile sistemli bir biçimde diyaloga geçmelerini kolaylaştırır. Genel anlamda, STK'ların yaptırım gücü sınırlı olsa da ulus-

lararası ve ulusal politikalarda yönlendirici güce sahip oldukları bilinmektedir. Günümüzde yönetim anlayışının önem kazanması ile birlikte toplumun temsil edildiği sivil toplum kuruluşları daha önemli hale gelmiştir.

Batı Karadeniz Bölgesi'nde STK'lar aşağıda sıralandığı gibi dernekler, federasyonlar, birlikler ve meslek odaları olarak değerlendirilmiştir. Tabloda değinilen verilerin dışında başta mendencilik ve demir-çelik olmak üzere farklı sektörlerde ve kamuda örgütlenmiş sendikalar da bölgede faaliyet göstermektedir.

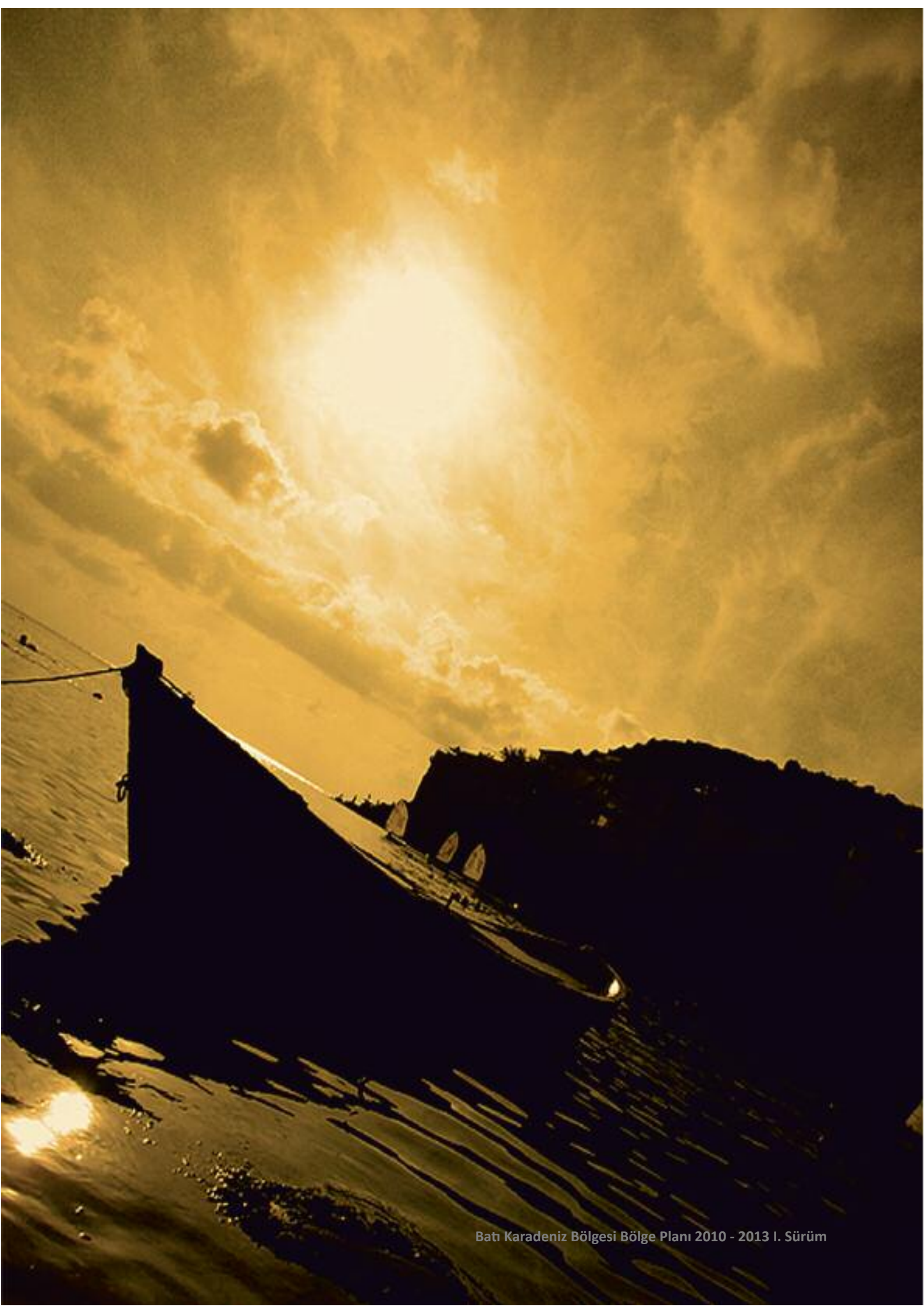
Elde edilen verilere göre bölge illerinde sosyal ve kültürel derneklerin çoğunlukta olduğu anlaşılmaktadır. Bununla birlikte özellikle Zonguldak ilinde sportif amaçlı kurulan dernek sayısının dikkate değer bir oranda olduğu görülmektedir.

Tablo.61: Bölgedeki STK'ların İllere Göre Dağılımı

	ZONGULDAK	KARABÜK	BARTIN	TR81
Sosyal Kültürel Der.	360	264	111	735
Okul Öğrenci Kor. Der.	13	7	-	20
Spor Amaçlı	159	89	47	295
Kamu Yararına Çalışan	49	29	9	87
Kurs-Okul Talebe Yar. Der.	4	2	11	17
Federasyonlar	1	1	1	3
Yüksek Okul Öğrenci Der.	3	4	-	7
Birlikler	12	4	1	17
Meslek Odaları	26	15	22	63
Toplam	952	857	229	2.038

Kaynak: Zonguldak, Karabük ve Bartın İl Sağlık Müdürlükleri, 2009-2010.

Bölgesel kalkınma sürecinde STK'lara önemli bir rol düşmektedir. Bölgede bulunan STK faaliyetlerinin hali hazırdaki durumu ise bu rolü doldurmak için yeterli değildir. Bölgedeki STK'ların faaliyetleri hakkında çalışmalar yapılarak başta dezavantajlı gruplara dönük olarak faaliyet gösterenler olmak üzere bunlara faaliyet ve etkinliklerini geliştirmeleri için yardımcı olunmalı ve bunlarla işbirliği geliştirilmelidir.

2. GZFT ANALİZİ

Bu bölümde, mevcut durum analizinde elde edilen veriler doğrultusunda bölgenin güçlü yönleri ve zayıf yönleri ile fırsat ve tehditler belirlenmiştir. GZFT analizi ile, bölgenin potansiyelleri ve eksikleri ortaya konarak, temel amaç ve temel hedeflerin belirlenmesine zemin hazırlanacaktır. GZFT analizi mevcut durum analizi aşamasında olduğu gibi, 6 başlık altında incelenen sektörler bazında ele alınmıştır. Bu başlıklar:

1. Öncelikli Alanlar: Madencilik, sanayi, teknoloji, ticaret, enerji
2. Fiziksel Altyapı: Ulaşım, altyapı, çevre
3. Lojistik: Lojistik
4. Kültür-Turizm: Kültür, turizm
5. Tarım: Bitkisel üretim, hayvansal üretim
6. Sosyal yapı: Demografik yapı, sağlık, eğitim, kentleşme

İlgili kurum ve kuruluşlardan veri, görüş ve önerilerin toplanmasının ardından mevcut durum analizi biçimlendirilmiş, mevcut durum analizi kapsamında bölgenin gelecekte nerede olacağını öngörüsü olan vizyon çalışması ve bu öngörüye nasıl ulaşılacağını belirleyen GZFT analizi ile strateji belirleme aşamalarına geçilmiştir. Bu aşamalar dahilinde taslak niteliğinde hazırlanan plan, üç ildeki 128 farklı kurum ve kuruluşa resmi yazı ile gönderilmiş ve plan hakkında görüş ve önerilerinin belirtilmesi istenmiştir. Kurum ve kuruluşlardan alınan geribildirimlerle plan mevcut haline getirilmiştir.

ÖNCELİKLİ ALANLAR	GÜÇLÜ YÖNLER	ZAYIF YÖNLER
	• Bölgede yıllardır yerleşmiş bir madencilik kültürünün ve zengin taşkınırları rezervlerinin bulunması • Taş kömürü haricinde kuvaşit, mermer, dolomit, metan gazı, kuvaşit kumu, şifertan rezervleri açısından da zengin bir bölge olması • Bölgede yerleşmiş demir-çelik ve buna bağlı yan ürün sanayinde çalışan çok sayıda terfûbe sahibi iş gücü ve KOBİ olması • Otomotiv sanayi ana girdilerinden biri olan yassı çeliğin en büyük üreticisinin bölgede olması • Boru, profil ve ray haddehanelerinin bulunması • Tekstil sektöründe yurt içinde ün yapmış firmaların bölgede imalathanelerinin bulunması • ERDEMİR T.A.Ş. , KARDENİR A.Ş. ve TTK gibi büyük kurum ve kuruluşların bulunduğu bölgenin makine imalat sektörünü geliştirmiş olması • Çeliğin tersanecilik becerisinin olması • Bölgede uluslararası ölçekte iş yapma kabiliyeti olan seramik firmalarının mevcut olması • Doğalgaz kullanımına geçilmeğe başlanması	• Bölgedeki marka, patent ve faydalı model başvuru adedinin düşük olması • Girişimcilik ve işbirliği kültürünün temellenmemiş olması (KOBİ'ler arası, sanayi- üniversite arası ...) • KOBİ'lerin ulusal ve uluslararası destekler konusunda farkındalık ve faydalanma oranının düşük olması • Üretimde ithal ara malı girdisine bağımlılık • Dış ticaret kabiliyetinin gelişmemiş olması • Orman alanlarının fazlalığına rağmen orman ürünleri sanayinin gelişmemiş olması • Ormanlarda bulunan kozmetik ve ilaç sektöründe kullanılabilecek bitki ementlerinin belli olmaması ve bunların değerlendirilememesi • Bölgede serbest bölge ve teknoloji geliştirme bölgesi bulunmaması • OSA'ların ve KSS'lerin bir kısmında altyapı düzeyi ve doluluk oranlarının istenen düzeyde olmaması • Sanayi gelişimi için uygun arazilerin kısıtlı olması • Firmalarda AR-GE çalışmaları ve inovasyon bilincinin yeterli düzeyde olmaması • Bölgenin en önemli zenginliklerinden olan taş kömürünün çevre kirliliğine sebep olması, yenilenebilir olmayan ve bölgenin güneş, dalga ve rüzgâr enerjisi gibi yenilenebilir enerji kaynakları açısından yeterli potansiyellere sahip olmaması • Enerji sektöründeki yüksek ısıyı kaçak oranları • Kuvaşit kumu, mermer, traverten gibi doğal taş yapı elemanları üretim tesislerinin olmaması, bu tip tesislerin kuruluş maliyetlerinin yüksek olması • Maden yataklarında çalışacak yeni elemanlar için eğitim sürecinin yetersiz olması

ÖNCELİKLI ALANLAR	FIRSATLAR	TEHDİTLER
	• Bölge illerini 3. bölge kapsamına alan yeni Teşvik Yasası'nın bölgeye sağladığı imkânlar • Bölge çevresinde, bölge içi sinerji yaratabilecek, girişimcilik kültürüne katkıda bulunabilecek ve demir-çelik üretiminden yararlanabilecek otomotiv kümelenmelerinin ve orman ürünlerinden yararlanabilecek mobilya ve teknoloji kümelenmelerinin varlığı • Ülke genelinde hızlı tren yapımına önem verilmeye başlanması ve nitelikli ray ihtiyacının artması • Aâ uyum sürecinde demir-çelik kuruluşlarının yassı mamul üretimine yönelik yatırım planlamaları yapılması • Mermer yataklarının yapı endüstrisi tarafından aranan özelliklerde olması ve mermerden hediyeçlik ve süs eşyaları üretim tesislerinin kurulabilirliği • Ağartma toprağı ithalatını azaltmak amacıyla bentonit yataklarının işletilmesi • Hafif gaz beton yapı elemanları üretiminde kullanılabilir olacak kuvaris gibi minerallerin varlığı • Doğalgaz tesisatlığı ve ekipmanı ile ilgili yatırımlara ihtiyaç duyulacak olması	• Maden yataklarına ait işletme ruhsatlarının il dışındaki şirket veya girişimcilerin elinde olması ve çoğunluğunun yatakları hemen işletmeyi düşünmemesi • Maden yataklarının işletilmesi sonucunda ortaya çıkabilecek çevre sorunlarının turizm üzerinde oluşturaileceğı olumsuz etkiler • ERDEMLİR, KARDEMİR ve TTK'daki istihdam olanaklarının azalması sonucunda bölgedeki genç işgücünün başka illere göç etmeye başlaması • Liman kapasitelerinin olası sektör büyümelerini karşılayacak seviyede olmaması • Bölgeye yatırım yapılmasına engel teşkil edecek cirecede İstanbul ve Kocaeli gibi gelişmiş sanayi bölgelerine komşu olması • Üretim ve istihdam verilerinin sağlıklı olmaması • Artan enerji fiyatları

	GÜÇLÜ YÖNLER	ZAYIF YÖNLER
FİZİKSEL ALTYAPILAR ÇEVRE- ULAŞIM	- Türkiye'nin rejimi düzgün tek imajı olan Bartın İmaja'nın ağır tonajlı gemilerin seyirine, Bartın Limanı'nın konteyner ticaretine elverişli olması - Yaban hayatı ve doğal yaşamın turizme katkı sağlayabilecek düzeyde zengin olması - PAN Parkı adası olan Küre Dağları Milli Parkı'nın bulunması - WWF'nin belirttiği 122 önemli bitki alanı ve Türkiye'de trekking yapılabilecek 10 yer listesinde 3. sırada yer alan Yenice ormanlarının bulunması. - Bölgenin demiryolu, karayolu, havayolu ve deniz yolu ulaşımı açısından çeşitli ve güçlü bir ulaşım potansiyeline sahip olması - Türkiye'nin Doğu Avrupa ve Rusya Federasyonu'na yaptığı naranciya ihracatına uygun limanlara sahip olması	- Mevcut limanların verimli kullanılmaması - Ulusal karayollarına bağlantının yetersiz olması - Karayolu ve demiryolu ağının yetersiz ve düşük fiziki standartlara sahip olması - Kent içi trafiğini rahatlatacak bir çevre yolunun bulunmaması - Şehir merkezlerinde toplu taşımanın yetersiz olması - Hava kalitesi izleme istasyonlarının yetersiz olması - Arıtma tesislerinin yetersizliği ve altyapı eksikliklerinden kaynaklanan su kirliliği - Geni dönüşüme dair bölgede herhangi bir projenin olmaması - Taşın riski, heyelan ve deprem riski bulunan alanlarda görülen konut alanı gelişimi
	FIRSATLAR	TEHDİTLER
FİZİKSEL ALTYAPILAR ÇEVRE- ULAŞIM	- Bölgenin karayolu altyapısını iyileştirmeye dönük çalışmaların sürüyor olması - İrmak-Karabük-Zonguldak Sinyalizasyon, Elektrifikasyon ve Telekomünikasyon Tesisleri Yapımı ve Altyapının iyileştirilmesi için 2010-2012 Devlet Demir Yolları yatırım programına alınması - Temiz enerji kullanımı kapsamında Karabük ve Kdz. Ereğli gibi yerleşim birimlerinde doğalgaz kullanımına geçilmeye başlanması - Temiz enerji kullanımı kapsamında Karabük ve Kdz. Ereğli gibi yerleşim birimlerinde doğalgaz kullanımına geçilmeye başlanması	- Finansman eksikliğinden dolayı bazı önemli altyapı ve ulaşım yatırımlarının hayata geçirilememesi - Topoğrafyanın çoğu yerde ulaşım sisteminin iyileştirilmesi için elverişli olmaması - Plansız sanayi ve kent yapısının görsel ve çevresel kirlilik oluşturmaları - Yeraltı ve yerüstü sularının sanayi ve evsel atıklar nedeniyle kirlenmesi - Küresel ısınma sebebiyle su kaynaklarının azalma riskinin bulunması - Bilinçsiz yapıyapı gübre kullanımının toprak kalitesini bozması ve kirliliğe neden olması

	GÜÇLÜ YÖNLER	ZAYIF YÖNLER
LOJİSTİK	- Ankara, İstanbul, Kocaeli ve Bursa gibi önemli sanayi ve ticaret merkezlerine yakın olması - Doğu-Batı-Kuzey Avrupa ile ulaşım potansiyeli - Ulaşım ağının deniz yolu, kara yolu ve demir yolunu kapsayacak biçimde çeşitli olması - ERDEMİR ve KARDEMİR gibi büyük sanayi tesislerine ait taşımacılık amaçlı limanların ve liman yapımına uygun alanların bulunması - Önemli bir enerji üretim bölgesi olması - Bartın Limanının 2004 yılında "ISPS CODE" sertifikası alarak uluslararası liman statüsü kazanması	- Karayolu, havayolu, deniz yolu ve demiryolu ulaşım sistemlerinin birbirleriyle entegre halde olmaması - Temel lojistik faaliyetler için gerekli depolama, antrepo, dağıtım, gümrükleme, kargo, stoklama, işleme, muayene, paketleme, etiketleme tesisleri eksikliği
	FIRSATLAR	TEHDİTLER
LOJİSTİK	- Çevrede, Karadeniz'i bir iç deniz konumuna sokan ve bölgenin ticaret hacmini geliştirebileceği Ukrayna, Rusya, Gürcistan, Romanya gibi ülkelerin bulunması. - Küresel ölçekte lojistik faaliyetlerinin önem kazanmaya başlaması. - Filyos Vadisi Projesi ile kurulması hedeflenen büyük kapasiteli liman ve demiryolu projesi - Filyos Vadisi Projesi kapsamındaki yapılması planlanan Serbest Bölge - Çatalağzı'nda kurulması için çalışmalarına devam edilen liman projesi	TR42 ve TR83 Düzey 2 Bölgelerinde faaliyette olan ve yapımı devam eden limanlar

	GÜÇLÜ YÖNLER	ZAYIF YÖNLER
TARIM	• Bölgenin gıdali bitkiler, kozmetik ve ilaç sektörüne yönelik zengin bir flora ya sahiptir • Bölge sınırları içerisinde bulunan çeşitli alanlarda sebze ve meyve yetiştiriciliği ile seracılık kültürünün bulunması • İklim ve toprak yapısının organik tarım ve selbzedliğe elverişli olması • Sulfanbelu gibi yerleşim merkezlerinde bağcılık kültürünün var olması • Bölgede ancılık kültürünün ve ancılık açısından yöreye özgü bitki örtüsünün var olması • Su ürünleri potansiyelinin varlığı • Devrek'te salyangoz yetiştiriciliği yapılması	• Tarım alanlarının coğrafi nedenlerden dolayı küçük, parçalı, dağınık olması ve makinele tarıma elverişli olmaması • Tarım yapılabilecek alanların coğrafi etkenlerin yanı sıra miras yoluyla da bölünmesi • Coğrafi yapı ve iklimin ürün ve üretim çeşitliliğini kısıtlaması • Aile içi tüketim yöneli üretim yapılması • Küçük tarım alanlarından elde edilecek gelirin arttırılmasını sağlayacak tarım kooperatiflerinin yetersiz oluşu • Bilimsel yöntemlerin uygulandığı tarım üretiminin gelişmemiş, tarımsal örgütlenme ve katılmalılığın zayıf olması
	FIRSATLAR	TEHDİTLER
TARIM	• Tarım ürünlerini büyük tüketim merkezlerine ulaştırımadaki kolaylık • Bölgede de geliştirilebilecek olan kesme çiçek üretiminin bölge yakın çevresinde bulunması • Turizmin, üretilecek organik tarım ürünlerini pazarlamada oluşturacağı pazarlama imkânları	• Karadeniz ikliminin tarım ürünlerinin olgunlaşma süresini geciktirmesine bağlı olarak tarım ürünlerinin zamanında pazara sunulmaması • Yayıgın aile işletmeciliği anlayışının küçük hacimli üreticilerin üretim ve pazarlama maliyetlerini arttırması • Büyük sanayi tesislerinin tarım alanlarını olumsuz etkilemesi • Tarım alanlarının amaç dışı kullanımını engelleyici önlemlerin yetersiz olması

ZAVIF YÖNLER	GÜÇLÜ YÖNLER	ZAVIF YÖNLER
KÜLTÜR- TURİZM	- İç Anadolu Bölgesi'nin özellikle kuzeyinde yaşayan insanların deniz ihtiyacını giderebileceği en yakın bölge olması - Sinirleri dahilinde Zonguldak Karaelmas, Bartın ve Karabük Üniversiteleri gibi eğitim kurumlarını ve bunlara bağlı Turizm-Otelcilik bölümlerini bulundurmaması - Bir kısmı uluslararası düzeyde olmak üzere pek çok festival ve ev sahipliği yapması - Yenice Ormanları'nın bulunması - Bölgenin Amasra ve UNESCO tarafından "Dünya Miras Kenarı" unvanı verilen Safranbolu gibi değerlere sahip olması - Küre Dağları Milli Parkı'nın mevcudiyeti - Bartın İrmağı'nın Türkiye'nin rejimi düzgün olan tek ırmağı olması ve su sporları için elverişli olması - Bölgede ya da turizm için uygun alanların bulunması - Karabük'ün Yenice ilçesinde Çitdere ve Kavaklı Tabiatı Koruma Alanı'nın bulunması - Zonguldak'ta Gökgöl, Çayırköy ve Kızılcama Mağaraları ile Bartın'da Gürcüyük Mağarası'nın ziyaret edilebilecek kapsama alınması	- Çevre kirliliğinin başta kıyı turizmi olmak üzere tüm turizm olanaklarını olumsuz etkilemesi - Kalifiye olmayan personelin istihdam edilmesi - Başta heyvancılık olmak üzere ulaşım ve altyapı olanaklarının yetersiz olması - Bölgedeki turistik yerlerin ve ürünlerin yeterince tanıtılmaması ve pazarlanmaması - Batı Karadeniz Bölgesi'nin ana turizm tur güzergahı dışında kalması - Konaklama süresini uzatacak tur ve organizasyonların eksikliği - Yatırımcı ve girişimcilerin yeterince teşvik edilmemesi - Konaklama işletmecilerinin resort veya butik otel tarzı bir yapılaşım yerine, geleneksel şehir otelciliği anlayışını sürdürmesi - İşletmeciler arasında rekabet kavgalarını belirleyen ve gerektiğinde dayanışma sağlayarak birliğin bulunmaması
TEHDİTLER	FİRSATLAR	TEHDİTLER
KÜLTÜR- TURİZM	- Filyos ve Bartın İrmaklarının turizm ve sosyal kullanım amaçlı düzenlemelere uygun olması - Bölge içinde ve yakın çevresinde boş zamanlarını değerlendirerek isteyen büyük bir kentsel nüfusun bulunması - Ölkedeki turizm eğiliminin kıyı turizminden alternatif (dağ turizmi, agro turizm, vb.) turizme kayması - Bölgenin iklim yapısının gelecekteki turizm eğilimlerinde olguya avantaj sağlayabilecek durumda olması - Butik otel yapımı konusunda özellikle Amasra civarında yetkinleştirmiş olması - Kongre turizmine katkıda bulunacak olan kongre merkezlerinin üniversitelerin de desteğiyle kuruluyor olması	- Bartın ve Safranbolu'daki tarihi evler için yangın gibi felaketlere karşı yeterli önlem alınmaması dolayısıyla bir kültür mirasının büyük risk altında bırakılması - Kastamonu, Beyazıt ve diğer merkezlerin oluşması - Çevre kirliliğinin turizmi olumsuz etkileyecek boyutta olması - Turizm potansiyeli arz eden alanlarına ulaşım olanaklarının yetersiz olması - Restorasyon çalışmalarının yüksek maliyetli olması - Alt yapı uygulama işlerinin yüksek maliyetli olması ve kamu yatırımı olarak yürütülen bu işlerin finansal yetersizlikler nedeniyle uzun zamana yayılması

GÜÇLÜ YÖNLER	ZAYIF YÖNLER
KÜLTÜR- TURİZM	• Üniversite-sanayi işbirliğinin zayıf olması • İyi eğitim almış genç nüfusu bölgede tutmaya yönelik iş imkânlarının yetersiz olması • Topoğrafyanın uygun olmıyışı ve kamu arazilerinin sınırlı olmasının kentsel gelişim üzerindeki olumsuz etkisi • İçki sağlığı ve iş güvenliği konusunda önlemlerin yeterli düzeyde olmaması • Kentlerde, sanayi alanlarının merkezde yer alması ya da terk edilmesi sonucu kent merkezlerinde çöküntü alanlarının oluşması ve bunlara yönelik yeterli önlem alınmaması • Rekreatyon ve sosyal donatı alanlarının yetersiz olması • Erkek egemen sanayi dallarının kadınların işgücüne katılımını kısıtlaması • Kırsal alanlarda temel eğitim ve sağlık hizmetlerine erişilebilirliğin düşük olması • Bölgede toplum sistemi rahatsızlıklarının yaygın olmasına rağmen yaygın olmayan alanlarından yararlanarak bunları tedavi etmeye dönük tesis bulunmaması • Yaşlı nüfusu fazla olan bir bölge olmasına rağmen bu yaş grubuna hitap edecek sosyal ve fiziksel düzenlemelerin yapılmamış olması • Engelli nüfusu fazla olan bölgede, engellilere yönelik kentsel düzenlemelerin yetersiz oluşu • Yereye azgü kronik hastalıkların (kanser, solunum yolu hastalıkları, eklem hastalıkları, vb.) varlığı
FIRSATLAR	TEHDİTLER
KÜLTÜR- TURİZM	• AB uyum sürecinde AB'de kabul edilen eğitim kriterlerinin (öğretmen, yönetici yeterlilikleri, vb.) eğitim sistemine ve ülke kültürüne uyumunun sağlanması • Yakın kentlerdeki genç nüfusun üniversite öğrenimi almak için bölgeyi cazip görmesi • Kurulması planlanan araştırma merkezlerine yeterince destek bulunamaması • Sağlığta özel teşebbüsün yetersiz olması

3. TEMEL AMAÇ VE TEMEL HEDEFLER

Bölge genelini kapsayan mevcut durum analizi ve buna bağlı olarak ortaya konan GZFT analiz çalışması neticesinde, bölgenin **“İçselleştirdiği Girişimcilikle Sektörel Çerçevesini Genişleterek Yeni İstihdam Alanları Yaratmış ve Yaşam Kalitesini Yükseltmiş Rekabetçi Bir Bölge Olmak”** vizyonuna ulaşması kapsamında **2 temel amaç** belirlenmiştir. Bölgenin ekonomik ve sosyal anlamda sürdürülebilir kalkınmasının gerçekleştirilebilmesi için ulaşılmaması gereken hedefleri kapsayan bu temel amaçlar şunlardır:

1. Girişimciliği ve yenilikçiliği destekleyerek sektörel çeşitliliği sağlamak
2. Sürdürülebilir sosyal kalkınmayı sağlamak

GİRİŞİMCİLİĞİ VE YENİLİKÇİLİĞİ DESTEKLEYEREK SEKTÖREL ÇEŞİTLİLİĞİ SAĞLAMAK

Bölge genelinde yapılan görüşmeler ve analizler neticesinde bölgenin en büyük sorununun işsizlik ve işsizliğe bağlı dışarı göç olduğu ortaya çıkmıştır. Sürdürülebilir bir ekonomik ve sosyal kalkınmanın hedeflendiği planda, son zamanlarda sıkıntıların baş gösterdiği madencilik ve demir-çelik sektörleri ile birlikte, potansiyel arz eden alternatif sektörlerin de geliştirilmesi temel amaç edinilmiştir. Bu kapsamda, bölgedeki sanayi faaliyetlerinde eksikliği hissedilen girişimciliğin desteklenmesi gerekmektedir. Teknolojik gelişmelerin takip edilerek, bölgede potansiyel arz eden farklı sektörlerle istihdam kapasitesinin artırılması bölgenin geleceği açısından büyük önem taşımaktadır. Sektörel çeşitliliğin sağlanması kapsamında bölgede mevcutta öne çıkan ve ileride öne çıkması öngörülen sektörler belirlenmiştir. Mevcut durum analizinde “Öncelikli Alanlar” başlığı altında incelenen bölümler: Madencilik, sanayi ve sanayiye bağlı teknoloji ile birlikte, ticaret ve enerji sektörleridir. Sayılanlar haricinde sektörel çeşitlilik oluşturması düşünülen diğer sektörler turizm ve lojistikdir. Bu sektörel ayırım doğrultusunda 3 temel hedef belirlenmiştir. Bunlar:

1. Potansiyel arz eden sektörlerin geliştirilerek bağımlı istihdam yapısının değiştirilmesi
2. Lojistikte rekabet edebilir konuma gelinmesi
3. Turizmin çeşitlendirilerek geliştirilmesidir

SÜRDÜRÜLEBİLİR SOSYAL KALKINMAYI SAĞLAMAK

Batı Karadeniz Bölgesi için öngörülen kalkınma tek boyutlu bir kalkınma değildir. Ekonomik kalkınmanın yanı sıra sosyal kalkınmanın da sağlanması gerekmektedir. Sosyal boyutu düşünülmeden sadece ekonomik kalkınmanın öngörüldüğü örnekler, başarısızlıkla sonuçlanmıştır. Kapsamlı ve sürdürülebilir kalkınmanın gereklerinden biri sosyal olanaklara öncelik vermektir. Bu temel amaç dahilinde bölgede yaşam kalitesinin artırılması ilkesi benimsenmiştir. Bu kapsamda, öncelikle kentlerin daha yaşanabilir mekânlar haline getirilmesi hedeflenmiştir. Bunun gerçekleştirilebilmesi için bölgede büyük sorun teşkil eden altyapı ve ulaşım olanaklarının iyileştirilmesi ve çevre standartlarının geliştirilmesi gerekmektedir.

Bölgenin % 50.3’ünü oluşturan kırsal nüfusun istihdam olanaklarının çeşitlendirilmesine ve kentlilik bilincinin oluşturulup yaşanabilirliğin artırılması gerektiğine de değinilen bu temel amaç altında 3 temel hedef belirlenmiştir:

1. Çevre standartlarının geliştirilmesi ve ulaşım-altyapı olanaklarının iyileştirilmesi
2. Kırsal kalkınmanın sağlanması
3. Yaşam kalitesinin ve kentlilik bilincinin artırılarak adil bir sosyal kalkınmanın sağlanması

3.1. TEMEL HEDEFLER

3.1.1. POTANSİYEL ARZ EDEN SEKTÖRLERİN GELİŞTİRİLEREK BAĞIMLI İSTİHDAM YAPISININ DEĞİŞTİRİLMESİ

Girişimciliğin ve yenilikçiliğin desteklenerek sektörel çeşitliliğin sağlanması amacı çerçevesinde bağımlı istihdam yapısını değiştirmeye yönelik önlemlerin alınması büyük önem arz etmektedir.

Batı Karadeniz Bölgesi'nin kaderine damgasını vuran iki temel sektör bulunmaktadır. Bunlardan birincisi geçmiş 19. yüzyıl ortalarına uzanan madencilik iken ikincisi Cumhuriyet dönemi ile beraber gündeme gelen demir-çelik sektörüdür. Bölgede bulunan taşkömürü yataklarının işlenmesinde karşılaşılan teknik ve ekonomik sorunların çözümü için, geçtiğimiz 20 yıl içerisinde bir takım adımlar atılmıştır. Fakat bu önlemlerin yeterli olduğu ve madencilik sektörünün belirleyiciliğini ortadan kaldırılabildiği söylenemez.

Taşkömürü üretiminde esas belirleyici aktör TTK'dır ve bu alanda TTK'ya tabi olmayan özel sektör yatırımları oldukça sınırlıdır. Bölgede istihdam yapısının bağımlı olarak nitelendirilmesinin esas gerekçesini de TTK'nın durumu oluşturmaktadır. Demir-çelik sektörü söz konusu olduğunda bölgedeki iki büyük tesisin varlığı ve bunların özelleştirilmiş olması özel sektör yatırımları açısından ciddi bir olanak olarak değerlendirilebilir. Ancak demir-çelik sektöründeki özel sektör yatırımları da birkaç örnek dışında günümüzde rekabetçiliğin en temel unsurlarından olan katma değer yaratma ve yenilikçilikten uzak bir görünüm arz etmektedir. Her iki sektör beraber ele alındığında istihdam açısından TTK, KARDEMİR ve ERDEMİR'e dönük beklentilerin devam ediyor olması bu durumun ortadan kaldırılabilmesi amacıyla sektörel çeşitliliğin acil biçimde sağlanmasını gündeme getirmektedir. Sektörel çeşitliliğin sağlanabilmesi ve sürdürülebilmesi için ise girişimcilik ve yenilikçilik üzerinde durulması gereken temel noktalar olarak değerlendirilmektedir.

Sektörel çeşitliliğin sağlanabilmesi için, kömür dışındaki, kuvarsit (silis kumu), dolomit, kalker, mermer, boksit gibi diğer yeraltı zenginliklerinin ekonomiye kazandırılması ve bu alanlarda yatırım yapacak girişimcilerin teşvik edilmesi ile madencilik kültürü olan bölgeye alternatif üretim alanları ve istihdam imkânları sunulacaktır.

Bunların dışında, aşağıda sıralanan öncelikler arasında, özellikle orman ürünleri endüstrisinin geliştirilmesi gerekliliği üzerinde durulmuş, mevcut sektörlerde ana-yan sanayi bağlantısının kurulması ihtiyacı belirtilmiş, bu kapsamda demir-çelik sektörüne yönelik geliştirilebilecek ara sanayiler sıralanmıştır. Ayrıca KOBİ'lerin özellikle kümelenme yaklaşımıyla ele alınması, üniversite-sanayi-kamu birlikteliğinin geliştirilecek Ar-Ge faaliyetleri ve araştırma merkezleri ile güçlendirilmesi, ihracat potansiyelinin artırılması ile entegre projelere öncelik verilmesi gerektiği üzerinde durulmuştur.

3.1.1.1. Demir-Çelik Endüstrisi ile Buna Bağlı Yan Sanayi İlişkisinin Güçlendirilerek Daha Fazla Katma Değer Sağlanması

Demir-çelik endüstrisi bölgenin kilit ekonomik sektörlerindendir. Bölgenin genel sorunu, demir-çelik sektörünün yan sanayi dallarıyla yeterince desteklenmemesi; dolayısıyla, ürünlerin işlenmemesi ve katma değerlerinin arttırılamamasıdır. Bu sorunu aşarak üretimden daha fazla katma değer elde edilebilmesi için, demir-çeliğe bağlı yan sanayi dallarına gereken önem verilmelidir.

Bu kapsamda, **Karabük'te üretilen uzun mamuller ve Kdz. Ereğli'de üretilen yassı mamullerin girdi olarak kullanıldığı inşaat sanayi, otomotiv sanayi, beyaz eşya üretimi, endüstriyel mutfak malzemeleri üretimi, makine sanayi ve gemi yapımı** sektörlerinin ihtiyaçlarına yönelik ürün gamı oluşturulması ve bu tür tesislerin bölgede kurulmasına imkân verecek alt-yapıların oluşturulması önem arz etmektedir.

Örneğin, gemi inşaatının hammaddesi olan çelik sac ve profilin ülkemizdeki üretim kapasitesi ihtiyacın çok azını karşılayabilmektedir. Oysaki bölge, sahip olduğu güçlü tesisler sayesinde bu ihtiyaca cevap verebilecek potansiyele sahiptir. Gemi yan sanayine yönelik sac ve profil üretimi, güverte ve dümen makinesi üretimi, kaynak ve kesme gereçleri üretimi gibi sektörlerin desteklenmesi, bölgenin sahip olduğu potansiyellerin harekete geçirilmesini sağlayacak eylemlerdir.

Demir-çelik ve buna bağlı yan sanayi ilişkisinin güçlendirilmesi konusunda teknolojik gelişmelerden faydalanılması kaçınılmazdır. Dokuzuncu Kalkınma Planı'nda "Rekabet Gücünün Arttırılması" gelişme ekseninde ve "Sanayi ve Hizmetlerde Yüksek Katma Değerli Üretim Yapısına Geçişin Sağlanması" başlığı altında belirtilen demir-çelik sektöründe kaliteli ve katma değeri yüksek ürünlerin geliştirilmesine ve çevrenin korunmasına yönelik Ar-Ge çalışmaları desteklenecektir." ifadesi planda esas alınmıştır. Bu kapsamda, katma değeri yüksek ürünlerin geliştirilmesi için üniversitelerin yardımıyla Ar-Ge faaliyetlerinin desteklenmesi gerekmektedir.

3.1.1.2. Yeni Girişimcilerin ve KOBİ'lerin Desteklenmesi, Kümelenme ve Markalaşma Politikalarının Gerçekleştirilmesi

Bölgedeki KOBİ'lerin yaşadıkları sorunları çözme ve mevcut potansiyeli kullanma kapsamında, yenilenebilir enerji kullanma ile Ar-Ge yatırım ve yazılım üretme ve kullanma; rekabet gücü yüksek ürünlere ve büyük ölçekli işletmelerin ihtiyaçlarını karşılamaya dönük yeni tesis ve iyileştirme yapılması ile firmaların ortak hareket edebilme kapasitelerini ve ortak iş yürütmeye kapasitelerini arttırmaya yönelik yaklaşımlar desteklenmelidir.

Yapılan çalıştaylar ve anket çalışmaları neticesinde eksikliği ortaya konan ortak çalışma kültürünü geliştirme çalışmaları desteklenmelidir. Bu bağlamda, KOBİ'lerin müşteri ve altyapı imkânlarından ortak bir biçimde faydalanmalarını sağlamak ve küresel pazarda rekabet edebilirliklerini arttırmak amacıyla, belli mekânlarda yoğunlaşmaları sağlanmalıdır. Bu şekilde, kurum, kuruluş ve firmaların uygun bir kümelenme politikasıyla yönlendirilmeleri de sağlanacaktır. Firmaların ortak kullanım amaçlı makine, tesis kurma projeleri ile KOBİ'lerde istihdam edilen işgücünün daha etkin çalışabilmesine yönelik farkındalık ve bilgi seviyelerinin arttırılması desteklenmelidir.

Bölge illerinden özellikle Bartın ile Karabük'ün ortak sıkıntısı, sanayi faaliyetlerine yönelik alanların yetersiz olmasıdır. Mevcut halleriyle OSB'lerin kapasitelerinin yakın zamanda yatırımcı taleplerine cevap veremeyecek duruma geleceği öngörülmektedir. Bu durumda, yeni sanayi alanlarına ihtiyaç duyulacaktır fakat topoğrafik özelliklerden ve mülkiyet durumundan dolayı yeni alan tahsisı mümkün değildir. Alan sıkıntısının çözülmemesi halinde sanayi gelişimi kısıtlanacaktır. Bu sorunun üstesinden gelinebilmesi için gereken fizibilite çalışmaları yapılmalı ve alt ölçekli fiziksel planlarda yer tahsisine yönelik önlemler alınmalıdır.

Bölgede üretilen hammadde ve yarı mamul maddeleri (özellikle demir-çelik ve orman ürünlerinin kullanılarak ikincil ürün üretilmesine yönelik) kullanarak katma değeri yüksek ürün üretmeye, gemi inşa sektörü, demir-çelik sektörü ve mobilyacılık sektörüne yönelik yan sanayi projeleri ile önemli oranda istihdam artışı sağlayabilecek tekstil, turizm ve tarımsal ürünleri işlemeye yönelik KOBİ'ler desteklenmelidir. KOBİ'lerin geliştirilmesi ve yönlendirilmesi bağlamında KOBİ'lere yönelik teşvik sistemlerinden ve önceliklerden yararlanmalarını sağlamak için bilgilendirme eğitimleri verilmelidir.

KOBİ'leri bilinçlendirerek girişimciliği artırma aşamasında İŞGEM'lere büyük rol düşmektedir. Hâlihazırda Zonguldak'ta ZİGEM ve Ereğli'de ERİŞGEM bulunmaktadır. TSO'ların ve KOSGEB'in desteği alınarak mevcut İş Geliştirme Merkezleri geliştirilmeli, diğer il ve ilçelerde de iş geliştirme merkezleri oluşturulması teşvik edilmelidir. Bu sayede İŞGEM'ler aracılığı ile KOBİ'lerin rekabet seviyelerinin artması ve uluslararası piyasalarda aktivitelerinin artırılması sağlanacaktır. İş Geliştirme Merkezleri bu amaç doğrultusunda KOBİ'lere yönetim danışmanlığı, bilgilendirme ve eğitim hizmetlerini sunabilecek yapılanmalar olarak desteklenmelidir. Yurt içi ve yurt dışı fuarlara katılım teşvik edilmeli, KOBİ'lere, gelişme stratejileri ve markalaşma süreçleri konularında, ürün ve üretim kapasitesi arttırmaya ve patent sürecine yönelik eğitimlerin verilmesi desteklenmelidir.

İŞKUR ve KOSGEB yardımı ile gençlere ilgili alanlarda eğitim ve uygulamalı meslek kursları verilmesi, farklı iş alanlarında kendi iş yerlerini kurmalarının teşvik edilmesi, nitelikli iş gücü açığının da kapatılmasını sağlayacaktır.

3.1.1.3. İhracata Yönelik Üretim, Tanıtım ve Pazarlama Potansiyelinin Arttırılması

Bölge ihracatının istikrarlı bir düzeyde seyredebilmesi için, ihracatın gerek ürün ve hizmetler gerekse yeni pazarlar açısından çeşitlendirilmesi önem arz etmektedir.

Batı Karadeniz Bölgesi'nde en fazla ihraç edilen kalemler arasında demir-çelik ürünleri ve türevleri, alçı, cam yünü, plastik lambri, malt, çimento, seramik gibi ürünler yer almaktadır. Mevcut sektörler dışında, yüksek katma değer sağlayabilecek olan fakat geliştirilmesi gereken orman ürünleri ve tekstil gibi sektörler bulunmaktadır. Bu sektörlerin ihracata yönelik üretim altyapısının geliştirilmesine öncelik verilmesi, bölgenin ekonomik kalkınmasına büyük katkı sağlayacaktır.

Bölgenin ihracat kapasitesinin arttırılması, ihracat yapmayan firmaların ihracat yapmalarının teşvik edilmesi, ihracatçı firmaların ise ihracatlarının arttırılması, pazarlama kabiliyetlerinin geliştirilmesi ile gerçekleştirilecektir. Firmaların yurt içi performanslarının değerlendirilmesi, yabancı pazarda rekabet edilebilirliğin sağlanması, hedef pazar kestirimlerin ve ürünün pazarlanıp fiyatlandırılmasının doğru yapılması, ihracatın sağlıklı gerçekleştirilmesi açısından

önemli başlıklar olarak kabul edilmektedir. Bu bağlamda, bölgenin ihracat kapasitesini arttırıcı projelere teknik ve mali destek sağlamak gerekmektedir. Başta Karadeniz’e kıyısı olan ülkeler olmak üzere komşu ülkelere yönelik ticari faaliyetler teşvik edilmelidir.

Komşu ülkeler ile “sıfır sorun politikası” kapsamında karşılıklı vize muafiyeti ile ticaretin arttırılması, bölgedeki ihracatçı firmaların ilgisini öncelikle bu pazarlara yönlendirmede etkili olacaktır. Rusya ile son zamanlarda sürdürülen sıcak ikili ilişkilerin kuzey komşumuz ile olan ticari potansiyeli ön plana çıkardığı görülmektedir.

İhracata yönelik devlet yardımları, ihracat mevzuatı ve uygulamaları hakkında ve modern pazarlama yöntemi olarak tabir edilen ihracatta e-pazarlama uygulamaları hakkında bölgede eğitim faaliyetleri gerçekleştirilmelidir. Bölgede ihracata dönük üretim stratejisi oluşturmak için çalışmalar yapılmalıdır. Dokuzuncu Kalkınma Planı’nda "Rekabet Gücünün Arttırılması" gelişme ekseninde üzerinde durulduğu üzere, düşük teknoloji sektörlerden katma değeri yüksek üretime geçilmeli, orta düşük teknoloji sektörlerde ise üretim kapasitesini arttırıcı çalışmalar yapılmalıdır.

3.1.1.4. Orman Ürünleri Endüstrisinin Geliştirilmesi

Oransal olarak Türkiye’nin en büyük orman alanına sahip olan Batı Karadeniz Bölgesi’nde, üretilen odun kökenli orman ürünleri ile birçok sanayi koluna hammadde sağlayan ve pek çok sanayiye besleyerek katma değer yaratılmasına neden olan orman ürünleri endüstrisi geliştirilebilecek sektörlerin başında gelmektedir. Orman ürünleri endüstrisi kapsamında bölgede mobilya, parke, yapı malzemeleri, kereste, kaplama, yonga levha, lif levha, kontrplak, kâğıt ve selüloz sanayi ile gemi inşa sanayi geliştirilebilecek sektörler arasındadır. Bu sektörler arasında yer alan gemi inşa sanayinin en önemli özelliği, kullanılan ham madde ve yardımcı madde çeşitliliğidir. Gemi inşa sanayinin gelişimi ile; petrokimya, ağaç işleme, elektronik gibi yan sanayiler de gelişecektir.

Bu kapsamda, mevcut orman ürünleri endüstrisi tesislerinin yüksek teknoloji ile modernize edilerek geliştirilmesi, bu konuda sahip olunan tecrübelerin yeni kurulacak işletmelere aktarılması gerekmektedir. Bu kapsamda konuya yönelik İŞGEM’ler geliştirilmelidir.

Bunların yanı sıra, özellikle turizme ve kırsal kalkınmaya yardımcı olacak ahşap el sanatları geliştirilmeli, bu sanatları geliştirmeye yönelik atölyeler oluşturulmalıdır. Ahşap çalgı yapımının geliştirilmesi kapsamında Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Konservatuvarı Çalgı Yapım Onarım Bölümü ile ortak çalışmalar yürütülmelidir. Çalgı yapımına yönelik ağaç bulmak çoğu zaman zor ve pahalıdır. İtalya’da bazı orman bölgeleri keman yapımına ayrılmıştır. Buralardan sağlanan ağaçlar keman yapımına uygun değilse ancak o zaman diğer tüketim alanlarına yönlendirilmektedir. Bu örnekte olduğu gibi, Batı Karadeniz Bölgesi’nde de bu tür kararlar alınabilir. Bu sebeple öncelikle bölgenin orman envanteri çıkarılmalı, hangi orman bölgesinin ne şekilde değerlendirilmesi gerektiği karara bağlanarak buna yönelik politikalar geliştirilmelidir.

Bahsi geçen konuların yanında, bölgede üretilen ürünün pazarlanmasının sağlanması da en az üretimin desteklenmesi kadar önemlidir. Hammaddeye ve pazara olan yakınlığı nedeniyle bölgede “yapı market” konseptine uygun, orman endüstrilerini pazarlamaya dönük işletmelerin kurulması son derece elverişlidir. Bu biçimde hem üretim maliyetleri minimuma indirir-

lecek, hem de bölgenin ticaret ve hizmetler sektöründe de canlanması sağlanacaktır.

3.1.1.5. Sanayi, Kamu ve Üniversiteyi Kapsayan Teknik İşbirliğinin Oluşturulması

Kaynakların etkin kullanımında üniversite-sanayi işbirliği önemli bir yere sahiptir, çünkü sanayi gelişiminde ihtiyaç duyulan teknik bilgi eksikliklerinde ve üniversitelerin uygulama alanında karşılaştığı sıkıntıların çözümünde bu iki alanın birlikte çalışması mevcut sorunların üstesinden gelinmesinde yarar sağlayacak en önemli unsurdur.

Üniversite-sanayi işbirliğinin sağlanmasında internet kullanımının geliştirilmesi önem arz etmektedir. Üniversitelerdeki bilim insanı ve araştırmacıların çalışma ve uzmanlık konularının kamuoyuyla paylaşılması amacıyla internet sitelerinden faydalanması üniversite-sanayi işbirliği açısından bir araç olarak değerlendirilebilir. Bu şekilde ihtiyaç duyan sanayici ve girişimciler problemlerine çözüm sunacak uzman kişiyle kolaylıkla irtibata geçebilecektir.

Bilimsel bilgi ve teknolojinin üretildiği üniversitelerin başlıca sorunlarından biri, uygulama alanı eksikliğidir. Teorik bilginin öğrenciye aktarıldığı üniversiteler bu bilgilerin pratiğe dökülmesinde çoğu zaman yetersiz kalmaktadır ki bu, bölge üniversitelerinin temel sorunlarından biridir. Bu eksikliğin giderilmesinde uygulamalı araştırma ve geliştirme çalışmalarına ağırlık verilerek uygun çalışma alanlarının oluşturulması faydalı olacaktır. Üniversitelerin bilgi birikimlerini endüstri ve iş dünyasına aktarabilecekleri, sanayicilerin üniversitelerden danışmanlık ve beceri geliştirme alanlarında destek alabilecekleri, ilgili bölümlerde öğrenim gören yahut mezun olmuş insanların karşılıklı tecrübe edinebilecekleri alanlar arasında teknoparklar, teknoloji merkezleri ve üniversite-sanayi ortak araştırma merkezleri gelmektedir. Doku-zuncu Kalkınma Planı'nda "Bölgesel Gelişimin Sağlanması" gelişme ekseninde "Yerel Dinamiklere ve İçsel Potansiyele Dayalı Gelişimin Sağlanması" başlığı altında da değinildiği gibi bu merkezlerin faaliyetlerinin desteklenmesi gerekmektedir.

Teknopark oluşumu açısından ilk etapta Zonguldak Karaelmas Üniversitesi, Karabük ve Bartın Üniversitelerinde bulunan (Çevre Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi, Sürekli Eğitim Merkezi, Göç Araştırma ve Uygulama Merkezi, Ahşap Kültürünü Araştırma ve Uygulama Merkezi) araştırma ve uygulama merkezleri geliştirilmelidir. Bölgenin ihtiyaçları doğrultusunda yeni Teknoparklar oluşturularak KOBİ'lere yönelik çalışma yapma imkânı oluşturulabilir.

Dinamik bir öğrenci nüfusuna sahip bölgenin, üniversitelerinin stratejik planlarında da değinildiği üzere bu potansiyeli harekete geçirecek eğitim ve uygulama politikaları ön planda tutulmalı, eğitilmiş gençlerin teknoloji odaklı iş fikirleri konularında yaptıkları projelerin hayata geçirilmesi için gereken destek sağlanmalıdır.

Bunların yanında, bölgede kongre turizmini geliştirmeye yönelik, üniversitelerle iş birliği yapmak için özellikle Zonguldak ilinde girişimlerde bulunulduğu bilinmektedir. Bu kapsamda, akademisyenlerle iş dünyası temsilcilerinin bir araya gelebilecekleri seminer, toplantı, konferans ve proje geliştirme etkinliklerinin yapılmasına fırsat sağlayacak gerekli altyapının oluşturulmasına da destek verilmelidir.

3.1.1.6. Enerji Kaynaklarının Etkin Bir Biçimde Değerlendirilmesi

Batı Karadeniz Bölgesi sürdürülebilir enerji kaynakları açısından önemli bir potansiyele sahip değildir ancak iklim koşulları ve orman dokusu açısından biyoenerji bitkisi üretmeye elverişlidir. Biyoenerji çalışmalarının üniversiteler yardımı ile desteklenmesi ve potansiyellerin katma değere çevrilmesi bölge ekonomisine katkıda bulunacak etkenlerdendir.

Yeraltı kaynakları açısından zengin olan bölgede, kömür madeni varlığından kaynaklı termik santraller mevcuttur ve yapılmaya devam etmektedir. Ancak, termik santrallerin aynı bölgede yoğunlaşması çevre sağlığı açısından çok dikkatli bir şekilde değerlendirilmelidir. Kurulacak olan termik santrallerin yer seçimleri alt ölçekli fiziksel planlarda yerleşim alanlarını ve doğayı tahrip etmeyecek biçimde özenle yapılmalıdır. Ayrıca, bu santrallerin sayısı sınırlı tutulmalı ve termik santrallerde çevre dostu yakma teknolojilerinin kullanılması teşvik edilmelidir.

Geçmişte olduğu gibi günümüzde de bölge ekonomisinde büyük payı olan madencilik sektöründe yüksek teknolojiden faydalanılması, hem çalışma koşullarını iyileştirerek çalışanların güvenliğini sağlayacak hem de uzun vadede üretim maliyetlerini düşürerek verimliliği arttıracaktır.

3.1.2. ÇEVRE STANDARTLARININ GELİŞTİRİLMESİ VE ULAŞIM – ALTYAPI OLANAKLARININ İYİLEŞTİRİLMESİ

Sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması çevre standartları geliştirilmeden mümkün değildir. Çevreyi önemsemeyen bir kalkınma anlayışının eksik veya yanlış olduğu açıktır.

Günümüz dünyasında maliyetler çok önem kazanmıştır. Sanayiciler için navlun maliyeti rekabet edebilirlik açısından çok ciddi bir maliyet haline gelmiş, yatırımlarını ulaşım olanaklarının en hızlı ve en ucuz olduğu yerlere kaydırmalarını sağlamıştır.

Bir bölgenin ulaşım yollarının sıklığı, niteliği, uzunluğu, araç sayısı ve taşıma kapasitesi gibi özellikleri o bölgenin gelişmişlik düzeyini ortaya koyan göstergelerdir. Batı Karadeniz Bölgesi çok çeşitli ulaşım potansiyellerine sahip olmakla birlikte altyapı yetersizlikleri nedeniyle bunlardan yeteri kadar faydalanamamaktadır.

Batı Karadeniz Bölgesi'nin gelişmesini sağlayabilmek için var olan ulaşım olanaklarını geliştirmek ve çeşitlendirmek gerekmektedir. Ancak, ulaşım ve altyapı politikaları belirlenirken doğal ve tarihi çevre son derece önemsenmeli ve çevreye en az zararı olacak politikalar benimsenmelidir.

3.1.2.1. Arıtmasız ve Plansız Sanayi Gelişiminin Neden Olduğu Çevre Kirliliğini Gidermeye Yönelik Önlemlerin Alınması

Bölgedeki çevre kirliliğinin en önemli nedeni dağınık ve plansız sanayi gelişimi ile filtre ve arıtma sistemine sahip olmayan işletmelerdir.

Bölgede, bilhassa kent merkezlerinde bulunan ve haddehaneleri de içeren sanayi faaliyetlerinin, organize sanayi bölgeleri ve küçük sanayi sitelerinde toplanarak hem maliyetin azaltılması hem de atık suların biyolojik ve kimyasal arıtma sistemlerinin kurularak çevreye verilen

zararın minimuma indirgenmesi gerekmektedir. Kurulma aşamasındaki ve kurulmuş olan OSB ve KSS'lerde bölgenin iklim yapısı da göz önünde bulundurularak çevreye daha az zarar verecek olan biyogaz, doğalgaz gibi temiz enerji kaynaklarının kullanımına öncelik verilmesi hususunda destek sağlanmalıdır. Bu kapsamda, KOBİ'lerin öncelikle çevresel yatırımların gerekliliğine ve getirilerine, ulusal ve uluslararası çevre mevzuatına dair bilgi sahibi olması sağlanarak yapacakları her türlü çevresel yatırıma danışmanlık ve destek sağlanmalıdır.

KOBİ'lerin yanı sıra eski üretim metotlarıyla çalıştıkları için bölge kirlenmesinde büyük rol sahibi olan TTK, ERDEMİR ve KARDEMİR gibi büyük sanayi kuruluşlarının da güncel teknolojiyle donatılması, atık su arıtma tesisi bulundurmaları, filtrelemenin düzenli biçimde kontrol edilmesine yönelik tedbirler alınmalıdır.

Çevre kirliliği açısından önemli bir diğer başlık bölgede mevcut olan ve inşa edilmesi planlanan termik santrallerdir. Bunlardan Çatalağzı Termik Santrali'nin çevreye verdiği zararın azaltılması için ciddi adımlar atılmıştır. ÇATES atık sularının ısınma amacıyla kullanımına dönük bir proje yapılmışsa da uygulama için adım atılmış değildir. Diğer termik santrallere de örnek teşkil edecek olan bu çalışmalar desteklenmelidir. Benzer tedbirlerin diğer santraller için de alınması gerekmektedir. Hem enerji verimliliği hem de kentsel alanlarda kömür kullanımından doğan kirliliğin önlenmesi açısından termik santrallerin atık sularının ısınma ve sıcak su ihtiyacını karşılamada kullanılması ile ilgili proje ve girişimler de teşvik edilmelidir.

3.1.2.2. Sanayi Faaliyetleri Haricinde Çevre Kirliliğine Neden Olan Etkenlerin Giderilmesine Yönelik Önlemlerin Alınması

Bölgede başta turizm olmak üzere diğer sektörlerin gelişimine engel teşkil edip yaşanabilirliği kısıtlayacak derecede önemli bir sorun olan çevre kirliliğinin azaltılması kapsamında ilgili yerel idarelere, belirlenecek noktalarda yeni hava kirliliği ölçüm merkezleri oluşturulması, katı atık düzenli depolama ve geri dönüşüm tesisleri kurulması, modern atık su ve yağmur suyu sistemlerinin yapılandırılması yönünde teknik ve mali destek sağlanmalıdır.

Hava kirliliğinde önemli bir rol oynayan ısınma amaçlı kömür kullanımını azaltarak, bölgede doğalgaz altyapısının oluşturularak kullanımının yaygınlaştırılması hususunda destek sağlanması gerekmektedir.

Özellikle kent merkezlerinde ağır tonajlı vasıtaların neden olduğu görüntü, gürültü ve hava kirliliğini gidermek amacıyla yük taşıma amaçlı ulaşım sisteminin deniz yolu ve demir yolu ile entegrasyonunun sağlanarak gözden geçirilmesi ve kent merkezlerindeki trafiğin düzenlenmesi gerekmektedir. Ayrıca kent merkezlerinin sağlıklı bir yapıya kavuşturulabilmesi için yayalaştırma çalışmaları ile toplu taşımacılığa ağırlık verilmesi gerekmektedir.

3.1.2.3. Bölgenin Ulaşılabilirliğinin Arttırılması Kapsamında Mevcut Ulaşım Sistemlerinin İyileştirilmesi ve Yeni Yatırımların Teşvik Edilmesi

Bölgenin ulaşım altyapısına toplu olarak bakıldığında demir yolu, kara yolu, hava yolu ve deniz yolu ulaşımı ve taşımacılık olanaklarıyla güçlü bir ulaşım potansiyeline sahip olduğu görülmektedir, fakat mevcut ulaşım ağı düşük fiziki standartları ve güvenlik eksikliklerinden ötürü kendisinden beklenen verimi sağlayamamaktadır.

Kara yolları açısından bakıldığında yol kaplamalarının fiziki yönden düzgün hale getirilmesi, dar olan yerlerde kaplama genişliklerinin gerekli standartlara yükseltilmesi ve yol geometrisinin belli kesimlerde düzeltilmesi gerekmektedir. Bununla ilgili olarak yapılan bölünmüş yol çalışmaları bölge için bir avantaj teşkil edecektir. Bu çalışmaların hızlandırılması kara yolu bağlantılarındaki sıkıntıların çözümü kavuşmasını sağlayacaktır.

Deniz yolu yük taşımacılığında ERDEMiR Limanının büyük bir öneme sahip olduğu bilinmekle birlikte bölgede taşımacılıkta kullanılan diğer limanların kapasite bakımından büyük yük gemileri için çok elverişli olmadığı görülmektedir. Bölgede yapılması düşünülen Filyos Limanı ile bölgenin deniz taşımacılığındaki payının % 6,3'lük mevcut durumdan % 15-18 seviyelerine getirilmesi muhtemeldir.

Bölgede demir yolu bağlantısının bulunması bir avantaj olmakla birlikte halen yolcu ve yük taşıması için çok sınırlı bir hizmet verilmektedir. Bölgede hızı arttırmak için elektrikli çekime geçilmesi, güzergâh geometrisinin düzeltilerek çift hat haline getirilmesi ve hattın modernizasyonu gerekmektedir. Böylelikle demiryolu hatları hem yük hem de yolcu taşımacılığında daha aktif olarak kullanılacaktır.

Batı Karadeniz Bölgesi'nin genelini kapsayan Adapazarı-Karasu-Akçakoca-Ereğli-Bartın-Amasra Liman bağlantılarını içeren demiryolu projesinin tamamlanması, özellikle demir yolu altyapısı bulunmayan Bartın İlinin ülke ağına katılması açısından büyük önem arz etmektedir. Ayrıca, Filyos Vadisi Projesi kapsamında Amasra-Bartın-Filyos demir yolu bağlantısının oluşturulması limanın ulaşılabilirliğinin sağlanması açısından önemlidir.

Verimli zaman kullanımının giderek önem kazandığı günümüzde, hava yolu ulaşımı neredeyse tüm sektörlerin gelişimini etkileyecek derecede öneme sahiptir. Bölgeye hitap eden tek hava yolu olan Saltukova Havaalanı'nın ulaşılabilirliğinin artırılması gerekmektedir. Bu kapsamda öncelikle toplu taşıma düzenlemeleri ile şehir merkezleriyle olan bağlantısı güçlendirilerek havaalanına ulaşım kolaylaştırılmalıdır. Yakın zamanda tüm bölgenin ihtiyaçlarını karşılamada sıkıntı yaratabilecek kapasite sorunları olan havaalanının pist uzatma çalışmaları başta olmak üzere ilave tesis yapılması, modernizasyon çalışmaları gibi çalışmaların yapılması gündeme gelecektir. Mevcut ulaşım sistemlerinin iyileştirilerek bölgenin ulaşılabilirliğinin artırılması kapsamında yürütülecek çalışmalara kaynak aktarılması gerekmektedir.

3.1.2.4. Bölgede Meydana Gelebilecek Doğal Afetlere ve İnsan Kaynaklı Felaketlere Karşı Önlem Alma ve Altyapı İyileştirme Çalışmalarının Desteklenmesi

Bölge illerinden Karabük 1. derece deprem bölgesinde bulunmakta ve Safranbolu hattı ile Kuzey Anadolu fay hattının etki sahası içinde yer almaktadır. Bartın İli ve çevresindeki jeomorfolojinin oluşmasında da Kuzey Anadolu Fayı etkili olmuştur. Bölgede özellikle Karabük yerleşiminin deprem tehlikesi riski çok fazladır. Bundan dolayı yapı güçlendirme çalışmalarına öncelik verilmesi ve yapı kalitesinin düzenli kontrolünün sağlanması gerekmektedir.

Bölgede deprem haricinde yaşanabilecek diğer felaketler heyelan, sel, orman yangını ve madencilik faaliyetlerine bağlı olarak meydana gelebilecek maden göçükleri ile grizu patlamalarıdır. Bu kapsamda olası felaketlere yönelik önlem alınmasına ve müdahale edebilirliğin artırılması yönündeki çalışmalara destek verilmesi gerekmektedir. Filyos Projesi kapsamında

çalışmaları süren seddeler, sel kapanları ve barajlar su taşkınlarını önleyecek ve akış rejimini kontrol altına alacak yapılardır. Madencilik sektöründe ise TTK'nın yürütmekte olduğu modernizasyon çalışmaları maden ocaklarında meydana gelebilecek büyük çaplı kazaların azaltılmasında rol oynayacaktır.

Bölgenin en önemli kaynaklarından olan ormanları yangınlardan korumak amacıyla stratejik bölgelerde itfaiye ve yangın helikopterlerinin kullanımı için yapay göletler oluşturulmalı, orman yangınlarını önlemek için gerekli makine ve teçhizat bölgede hazır bulundurulmalıdır.

3.1.3. LOJİSTİKTE REKABET EDEBİLİR KONUMA GELİNMESİ

Bölgenin önemli ticaret merkezlerine coğrafi yakınlığı ve Ankara hinterlandında yer alması dolayısıyla lojistik faaliyetlere ağırlık verilmesi bölgeye fayda sağlayacaktır. Dokuzuncu Kalkınma Planında "Rekabet Gücünün Arttırılması" kapsamında Ulaştırma Kapasitesinin Arttırılması" başlığı altında da değinildiği gibi, önemli limanların lojistik merkezler olarak geliştirilmesi, bu limanların kara yolu ve demir yolu bağlantılarının sağlanması ve taşıma modlarının güvenli hale getirilmesi gerekmektedir. Bu kapsamda, lojistikte, başta Samsun ve İstanbul Limanları olmak üzere Karadeniz'deki diğer limanlarla rekabet edebilir hale gelmek için öncelikle bölgenin ulaşım ağının belirli bir standartta olması gerekmektedir.

Batı Karadeniz Bölgesinin ulaşım altyapısına toplu olarak bakıldığında bölgenin demir yolu, kara yolu, hava yolu ve deniz yolu ulaşımı ve taşımacılık olanaklarıyla güçlü bir ulaşım potansiyeline sahip olduğu görülmektedir. Zonguldak, Karabük ve Bartın illerinin birbirleriyle ve ulusal ulaşım ağıyla bağlantılarının iyileştirilmesi bölgedeki sanayi, ticaret ve endüstri tesislerinin gelişmesi, bölgenin kültür ve turizm değerlerinin Türkiye'ye ve dünyaya daha iyi tanıtılması ve bölgenin kalkınması için büyük önem taşımaktadır. Mevcut olan karayolu, demir yolu, hava yolu ve deniz yolu ulaşımına gerekli yatırımlar yapılmalı ve bölge lojistik entegrasyon açısından Karadeniz Bölgesinde önemli cazibe merkezlerinden biri haline getirilmelidir. Bu kapsamda, aşağıda sıralanan alt başlıklar, bölgenin lojistik anlamda değer kazanmasını sağlayacak öncelikler olarak belirlenmiştir.

3.1.3.1. Lojistik Faaliyetlerinde Kurumsallaşma ve Planlama ile Etkinlik ve Verimlilik Sağlanması

Herhangi bir pazarlama veya üretim organizasyonunun lojistik destek olmadan başarılması mümkün değildir. Lojistik; nakliye, envanter, depolama, malzeme idaresi ve ambalajlama bilgilerinin birleştirilmesini kapsamaktadır. Böylesine detaylı bir süreci kapsayan lojistik faaliyetlerinde organize olmak etkinlik ve verimliliğin sağlanması için önemlidir. Dokuzuncu Kalkınma Planı, 'Rekabet Gücünün Arttırılması, Sanayi ve Hizmetlerde Yüksek Katma Değerli Üretim Yapısına Geçişin Sağlanması' başlığı altında değinilen taşımacılık sektöründe hammadde ve işlenmiş ürünlerin talep edilen yerlere düşük maliyetle ve zamanında ulaştırılması kapsamında lojistik hizmetleri önem kazanmaktadır. Bu durum, hammadde coğrafi konumu, ihtiyaçların en düşük maliyetle ve zamanında karşılanması konularında işletmelerin sorumluluğunu ön plana çıkarmaktadır.

Bu kapsamda, özellikle lojistik konusunda faaliyet gösteren işletmelerin kurumsallaşması son derece önemlidir. Kurumsallaşmaya yönelik olarak; lojistik sektörünün gelişimi için büyük

önem arz eden dış kaynak kullanımının artması için güven ortamı sağlanmalıdır. Bu çerçevede lojistik şirketlerin kurumsallaşması, sektörde iş yapmanın uygun kurallara bağlanmasına yönelik düzenlemelere gidilmelidir. Bunların dışında, Teşvik Sisteminde 3. Bölge’de yer alan Batı Karadeniz Bölgesinde desteklenen sektörlerden biri olan lisanslı depoculuk sistemi de geliştirilmelidir. Kentlerde depo kirliliğini ve verimsizliğini önlemek amacıyla, kent sınırları veya uygun yerlerinde büyük ölçekli ve çağdaş lojistik köy/park/terminal depoların (çok sayıda şirket tarafından kullanılabilen) kurulması için yer ayrılmalı ve ortak hareket etme teşvik edilmelidir.

Dokuzuncu Kalkınma Planı, “Rekabet Gücünün Arttırılması” gelişme ekseninde “İş Ortamının İyileştirilmesi” başlığı altında değinilen işletmelere yönelik fiziki altyapının, başta bilgi ve iletişim teknolojilerinin geliştirilmesi konuları kapsamında, lojistik sektöründe faaliyet gösteren ya da faaliyet gösterecek olan kişi ve kurumlara teknoloji ve işbirliği konularında eğitim verilmeli, işletmelerin altyapılarını geliştirmelerine destek olunmalı, riskli bölgelerdeki lojistik ve taşımacılık faaliyetlerinde gerekli önlemler ve yeterli destek alınması sağlanarak güven ortamı pekiştirilmelidir.

Bartın Limanının I. sınıf gümrük kapısı niteliğinde olduğu ve 2004 yılında “ISPS CODE” sertifikası alarak, uluslararası güvenli liman statüsü kazandığı ulusal ve uluslararası platformlarda duyurulmalıdır. Zonguldak Limanının güvenlik ve kirlilik nedeniyle dolması sorunlarına karşı önlem alınması gerekmektedir.

3.1.3.2. Ulaşım Ağları Entegrasyonunun Sağlanması

Lojistik sektörünün gelişimi, temel olarak güçlü bir ulaşım sistemine bağlıdır. Çok modlu ve entegre bir ulaşım sistemi olmadan lojistik sektörü gelişemeyecektir.

Batı Karadeniz Bölgesi, çok modlu ancak düşük standartlı ve birbiri ile yeterli düzeyde entegre olmayan bir ulaşım ağına sahiptir. Ulaşımın yetersiz olması durumunda lojistik anlamında bir hareketlenmeden söz edilemez. Bu kapsamda, bölgenin coğrafi konumundan gerekli yararı sağlamak için yapılması gereken, mevcut ulaşım sistemlerinin birbirleriyle ilişkilerinin kurularak revize edilmesidir. Bu kapsamda, liman ve hinterland etkileşimi gözetilerek, Filyos-Zonguldak Bölgesi ile Orta Anadolu arasında ve OSB’ler, KSS’ler ve sanayi bölgeleri arasında yüksek kapasiteli bir demir yolu bağlantısının kurulması ve bu demir yolu hattının liman ile ilişkilendirilmesi gerekmektedir.

Irmak- Zonguldak- Karabük arasındaki demir yolu hattı sinyalizasyon ve telekomünikasyon çalışmalarına destek verilmeli, Zonguldak- Karabük arasında yük taşımacılığında kullanılan demir yolu hattının daha etkin ve verimli kullanılması için hattın modernizasyonu yapılmalıdır. Adapazarı-Karasu-Akçakoca-Ereğli-Zonguldak-Bartın arasında olan ve 7 senede bitirilmesi hedeflenen demir yolu, kara yolu ve liman bağlantıları da oluşturularak bölgenin lojistik anlamında daha iyi bir konuma gelmesi sağlanmalıdır.

3.1.3.3. Uluslararası Entegrasyonun Sağlanması

Küresel ölçekte yaşanan ekonomik değişimlerle birlikte gelişen ekonomilerde, mal ve kişilerin çok fazla ülke sınırından geçmesi ve/veya pek çok ülkenin kıyıdaş olduğu denizlerde farklı

rotaların izlenmesi, taşımacılıkta güvenliğin sağlanmasını da ön plana çıkarmıştır. Bu anlamda, insan ve mal akımının sürdürülebilirliği ve güvenliği, ülkelerin siyasal ve ekonomik sürdürülebilirlikleri açısından önem arz etmektedir. Bu kapsamda, ülkelerin ekonomik ve siyasal başarı sağlamalarında ortak hedefte birleşmeleri ve ortak hareket geliştirmeleri gerekmektedir.

Karadeniz'in, kuzeyde Ukrayna, kuzeydoğuda Rusya, doğuda Gürcistan, batıda ise Romanya ve Bulgaristan'la çevrili bir iç deniz olması itibarıyla, Zonguldak-Karabük-Bartın illerinden oluşan Batı Karadeniz Bölgesi, Karadeniz'e kıyısı olan ülkelerle önemli bir ticari potansiyele sahiptir. Bu kapsamda, Karadeniz'in Batı kıyısında bulunan Burgaz, Varna ve Köstence limanları, Doğu'da, Poti ve Sochi ile kuzeyde Odesa, Evpatoria ve Novorosisk limanları ile ticaret hacimlerinin artırılması öncelikli hedef olmalıdır.

İç ve dış ticarete yönelik olarak; transit ticaret geliştirilmeli, komşu ülkelerle olan ticaret canlandırılmalı, bu ülkelerin serbestleştirme ve alt yapı çalışmalarına destek olunmalı, ortak şirketler teşvik edilmeli ve lojistik entegrasyonlar sağlanmalıdır.

Lojistikte uluslararası koordinasyon ve işbirliği artırılmalı, uluslararası ulaşım ve taşımacılık organizasyonları oluşturulmalı, dış ülkelere yönelik lojistik faaliyetlere katkıda bulunabilecek uluslararası şirket birleşmeleri ve işbirlikleri desteklenmeli ve kolaylaştırılmalı, ikili ve uluslararası ticari görüşmelerde lojistik konulara gerekli önem verilmelidir. Ülkemizin ulaştırma ve lojistiğe yönelik üstünlükleri uluslararası düzeyde tanıtılmalı, Batı Karadeniz Bölgesinin bu konudaki potansiyeli ortaya konularak, pazarlama faaliyetleri yapılmalıdır.

3.1.3.4. Filyos Vadisi Projesi'nin Hayata Geçirilmesi

Filyos Vadisi Projesi, bölgede ekonomik kalkınmayı tetikleyecek, bölgenin ulusal ve uluslararası düzeyde tanınmasını ve yatırım çekmesini sağlayacak en önemli projedir. Proje kapsamında yapılması planlanan liman ayrıca büyük önem arz etmektedir. Zonguldak-Karabük-Bartın illerinin yanı sıra çevre illere ve İç Anadolu Bölgesine hizmet edecek olan ve Avrupa Birliği uyum süreci dahilinde yürütülen TINA-2020 (Türkiye Ulaşım Altyapı İhtiyaçlarının Belirlenmesi) kapsamında da öncelikli projeler kapsamına alınan Filyos Limanı Projesi'nin bir an önce tamamlanması gerekmektedir.

Serbest bölge ve Filyos Limanı ile entegre bir proje niteliği taşıyan Filyos Vadisi Projesi bölgede muhtemel sanayi gelişimine ve yaratacağı lojistik imkanlar düşünüldüğünde bölge ve bölge çevresi açısından önem arz eden bir projedir.

Bölgede; demir-çelik ve yan sanayi, ahşaba dayalı endüstriler, çimento ve çimentoya dayalı mamuller, cam sanayi, kimya sanayi gibi sanayiler gelişerek faaliyet göstermektedir. Giderek daha fazla yer ve altyapıya ihtiyaç duyan bu endüstrilerin Filyos Vadisinde kurulacak olan OSB ve Serbest Bölgede yer alacakları öngörülmektedir. Bunların yanında, entegre demir-çelik endüstrileri, petrol rafinerisi ve petro kimya tesisleri, cam sanayi, metale dayalı sanayilerde bölgede ilave potansiyel yaratılabileceği öngörülmektedir. Bölgede gelişecek endüstriler, liman sayesinde ithal hammaddenin büyük kısmını deniz yoluyla Karadeniz ülkelerinden temin edebilecektir.

Bölge dışı faktörler de bölgenin lojistikte kullanılabilirliğini etkileyen unsurlardandır. Örnek vermek gerekirse: Bolu ve Kastamonu yöresinde ahşap endüstrisi gelişmiştir. Bu iller, gerekli ko-

şullar sağlandığında mobilya sanayi başta olmak üzere hammadde ithali ve mamul ihracında Filyos Limanı'nı tercih edeceklerdir.

Bunlar haricinde, bölgenin ihtiyacı olan yaş sebze ve konserve ürünlerinin civarda yer alacak organizasyonlarla üretim ve sevkleri de söz konusu olup limanla ilgili çevrede oluşacak komplekslerden birisi olacağı düşünülmektedir. Başlıca kompleksler; yiyecek-içecek, ahşap-ke-reste, çelik imalat ürünleri olarak gelişebilecektir.

Bu bağlamda, öncelikli olarak diğer yatırımların başlaması için gerekli olan taşkın koruma yapıları bitirilmeli, liman ihalesi sonuçlandırılmalı ve projenin bir an önce hayata geçirilebilmesi için proje kapsamında yapılan kamulaştırma çalışmaları ve diğer işlemler için gerekli olan kamu yatırımları arttırılarak projenin başlamasına hız verilmelidir.

3.1.4. TURİZMİN ÇEŞİTLENDİRİLEREK GELİŞTİRİLMESİ

Küresel ısınma neticesinde tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de turizm eğilimleri değişmeye başlamış, kıyı turizminden eko turizme yönelimler artmıştır. Batı Karadeniz Bölgesi'nin iklimi ve doğal yapısı, gelecekte bölgenin tercih edilirliliğini arttıracak durumdadır. Bölge, Amasra ve Safranbolu dışında turizm geleneğine sahip olmayan bir endüstri bölgesi olmasına rağmen doğal, tarihi ve kültürel olarak gerekli potansiyellere sahiptir. Yakın çevresinde boş zamanlarını değerlendirme gereksinimi duyan kentsel nüfusun fazlalığı ve bu ihtiyacı karşılayabilecek nitelikte doğal-tarihi-kültürel değerlere sahip olması, bölge için ayrıca bir avantajdır.

Bölge, sınırları dahilindeki kıyıları, ormanları, yaylaları, mağaraları, kanyonları ve şelaleleri ile kıyı turizmine ve eko turizme uygun bir yapıdadır. Ayrıca, sahip olduğu antik kentleri (Amasra, Kurucaşile, Çakraz), sivil mimari örnekleri (Safranbolu ve Bartın evleri), kültürel öğeleri ve yerel değerleri (Devrek bastonu, tel kırma) ile kültür turizmine de elverişlidir.

Bunların yanı sıra, sınırları içerisinde Zonguldak Karaelmas, Bartın ve Karabük Üniversiteleri gibi eğitim kurumlarını bulundurması, Zonguldak ilinde inşasına başlanan kongre merkezi ve yüksek kapasiteli otelleri, sanayi merkezlerine olan yakınlığı neticesinde kongre turizmi merkezi haline gelebilecek bir potansiyele de sahiptir.

Bölge, pek çok potansiyel barındırmasına rağmen çevre kirliliği, ulaşım ve konaklama olanaklarının yetersiz olması, turizm sektöründe çalışacak kalifiye eleman eksikliği yaşaması, tanıtımın yetersiz olması nedenlerinden ötürü turizm sektöründe olması gereken konumda değildir. Tüm bu olumsuzlukların giderilmesi durumunda bölge, turizm sayesinde sürdürülebilir ekonomik ve kırsal kalkınmasını sağlayabilecek düzeye gelebilecektir.

3.1.4.1. Bölgenin Rekreasyon ve Turizm Konusundaki Eksikliklerinin Giderilerek Cazibesinin Arttırılması

Bölgenin en büyük eksikliklerinden biri, işletmecilerin turizm eğilimleri konusunda yeterli bilgi sahibi olmamalarıdır. Ayrıca, işletmeler kendi aralarında rekabet koşullarını belirleyen ve gerektiğinde dayanışma sağlayan bir birliğe sahip değildirlir.

Turizmde rekabet edebilir hale getirilebilmesi için bölgenin, İstanbul Sultanahmet Turizm Bölgesi örneğinde olduğu gibi bölgenin turizmde kümelenme analizinin yapılması gerekmektedir. Ancak bu sayede işletmeciler ve mekânlar arasındaki kopukluk giderilebilecek, ortak bir hedef belirlenerek bu hedef doğrultusunda gereken çalışmalar yapılabilir.

Turizmin istenen düzeye gelememesine sebep olan bir diğer faktör, kalifiye eleman eksikliğidir. Mevcut durumda turizm sektöründe çalışanların çoğunluğunu dil bilmeyen ilköğretim ve ortaokul mezunları oluşturmaktadır. Bölgede turizmin teşvik edilmesi kapsamında öncelikle dil bilen kalifiye eleman yetiştirilmesi konusu üzerinde durulmalıdır. Bu kapsamda, bölgedeki üniversite ve meslek yüksekokullarına destek verilmesi gerekmektedir. Dokuzuncu Kalkınma Planında "Rekabet Gücünün Arttırılması " gelişme ekseninde "Sanayi ve Hizmetlerde Yüksek Katma Değerli Üretim Yapısına Geçişin Sağlanması" başlığı altında da değinildiği gibi turizm eğitimi ve kalitesinin standardizasyonunun sağlanmasına yönelik istihdam için gerekli beceri düzeylerinin belirlenmesini sağlayacak belgelendirme sisteminin getirilmesi de gerekmektedir.

Üzerinde durulması gereken bir diğer husus, konaklama ve yeme-içme olanaklarının bölge ekonomisine katkıda bulunacak ve ihtiyaçlara cevap verecek biçimde düzenlenmesi olmalıdır. Konaklama konusu, teşvik sistemine göre desteklerden yararlanacak sektörler kapsamında da yer almaktadır. Bölgede genel olarak şehir otelciliği anlayışı hakimdir fakat öngörülen turizm türleri göz önünde bulundurulduğunda bu otellerin uygun olmayacağı bilinmelidir. Bu kapsamda, genellikle küçük gruplar halinde yapılan eko-turizm ve kongre turizmi ziyaretçi profiline en uygun olanı, yerel işletmecilerin işleteceği ve istihdam olanağı sağlayacağı pansiyonlar ve butik oteller olacaktır. Bunların yanında, Turizm Stratejisi 2023'te yer alan ve KOBİ tanımına giren turizm konaklama tesisleri ile seyahat acenteleri desteklenmelidir.

3.1.4.2. Turizm Gelişimini Kısıtlayan Çevre Kirliliğinin Ortadan Kaldırılması ve Bölge Ulaşılabilirliğinin Arttırılması

Bölgede turizm sektörünün gelişmesinin önündeki en büyük engellerden birisi çevre kirliliğidir. Yıllardır süregelen kontrolsüz kent ve sanayi gelişimi mevcut turizm potansiyellerinin gelişimini sekteye uğratmıştır. Önemli boyutlara ulaşan çevre kirliliği sorununun giderilmesi halinde, bölge, eko turizm-tarih turizmi-kongre turizmi ve kıyı turizmi açısından önemli bir cazibe merkezi olabilecek potansiyele sahiptir.

Bölge, güneşli gün sayısının az olması nedeniyle kapsamlı kıyı turizmine çok elverişli olmasa bile, bölge içi ve çevre bölge kentsel nüfusun kullanımına uygun sahillere sahiptir. Bunların başında Bartın'daki Amasra, İnkumu, Çakraz, Kurucaşile ve Güzelcehisar sahilleri ile Zonguldak'taki Kapuz, Kozlu ve Alaplı sahilleri gelmektedir. Ancak yoğun kirlilik nedeniyle mevcut sahillerin bir kısmı hiç kullanılamamakta, bir kısmından ise istenen düzeyde faydalanılamamaktadır.

Mevcut plajların, arıtma tesisleri yapılmak suretiyle temizlenmesi ve kullanımlarının arttırılarak aktif kıyı turizminin geliştirilmesi bölgeye büyük bir avantaj sağlayacaktır. Alternatif turizm seçeneklerinin ve yeni turizm rotalarının geliştirilebilmesi için mevcut deniz, hava, toprak ve gürültü kirliliğinin ortadan kaldırılması gerekmektedir. Bu kapsamda yerel hizmet sunumunun iyileştirilerek güçlü çevresel yönetimin güçlendirilmesi ve çevre mevzuatı konusunda

toplumun her kesiminin bilinçlendirilerek mevzuatın benimsenmesi çalışmalarına destek sağlanmalıdır.

Bölgeye turist çekilebilmesi ve tercih edilirliliğinin arttırılması için yapılması gereken bir diğer konu ise ulaşım olanaklarının iyileştirilmesidir. Bölgeye ulaşım esas olarak kara yolu ile sağlanmaktadır. Fiziki olarak bazı kesimlerde yeterli standartlarda olmayan yolların iyileştirme çalışmalarına devam edilmesi gerekmektedir. Demir yolunun yolcu taşımacılığında kullanılamaması bir diğer olumsuz etkidir. Bölgedeki tek havaalanı olan Zonguldak'a bağlı Çaycuma'da bulunan Saltukova Havaalanı sefer sayıları arttırılmalı, yeni seferler oluşturulmalıdır.

3.1.4.3. Bölgede Bulunan Antik Kentlerin Turizme Kazandırılması

2006 yılında kazı çalışmalarına başlanan Filyos Teion Antik Kenti'nin kazı çalışmaları, Türkiye'nin Karadeniz kıyılarında gerçekleştirilen ilk ve tek antik kent çalışmasıdır. Kazı çalışmalarının ardından ne tür kalıntılara rastlanacağı hususunda kesin bilgilere sahip olunamamakla birlikte kazı çalışmalarına destek verilmesi gerektiği göz önünde bulundurulmalıdır. Bunun yanında, Bartın'ın Amasra İlçesinde başlanacak olan kazı çalışmalarına da gereken destek verilmelidir.

Hadrianapolis Karabük'ün Eskipazar İlçesinde bulunan henüz yeryüzüne çıkarılmamış bir antik kenttir. Antik kent, Roma döneminde 4. yüzyılda kurulmuştur. Kentin piskoposluk kenti olduğu bilinmektedir. Dolayısıyla kentin sadece tarihi açıdan değil inanç turizmi açısından da bir merkez olarak değerlendirilmesi düşünülebilir. Bu konuda yalnızca kamu desteği değil, özel kişi ve kurum sponsorluklarına da ihtiyaç duyulmaktadır.

3.1.4.4. Turizmde Markalaşma Becerilerinin ve Çeşitliliğin Arttırılması

Batı Karadeniz Bölgesi, bahsedilen eksiklikler giderilip gerekli tanıtım çalışmaları yapıldığı takdirde ulusal ve uluslararası düzeyde tercih edilebilecek;

- UNESCO tarafından "Dünya Miras Kenti" unvanı verilen Safranbolu,
- Tarihi ve doğal yapısıyla Amasra,
- Bartın evleri,
- Küre Dağları Milli Parkı ve
- Yenice Ormanları gibi pek çok kültürel ve turistik değere sahiptir.

Safranbolu, 1994 yılında Dünya Miras Listesi'ne dahil edilmiş ve insanlığın ortak mirası haline gelmiştir. Osmanlı etkisinin görüldüğü Safranbolu, 18. ve 19. yy. geleneksel Türk toplum yaşantısını günümüze aktarmaktadır. Türk kent kültürünün ve mimarisinin en iyi örneklerinden olan Safranbolu, 1940'lara kadar fazla değişikliğe uğramadan bakım ve onarımlarla günümüze kadar korunabilmiştir. Tarihi evlerin bulunduğu bu alanda yangın gibi felaketlere karşı yeterli önlem alınmamakta ve dünyaca ünlü bir kültür mirası büyük risk altında bırakılmaktadır. Bu kapsamda, yerel yönetimler ve halk bilinçlendirilmeli, koruma ve acil müdahale konusunda gereken önlemler alınmalıdır.

Bartın kent merkezindeki kentsel sit alanında bulunan 285 tarihi Bartın evi, bozulma ve yıkılma tehlikesiyle karşı karşıyadır. Maliyeti yüksek olan restorasyon çalışmaları yetersiz kal-

diğından tarihi evlerin büyük bir kısmı henüz turizme kazandırılmamıştır. Bahsi geçen tarihi yapıların restore edilerek kamunun kullanımına açılması, kentin tanınırlığına, kültür turizmine ve ekonomisine büyük katkı sağlayacaktır. Tarihi Bartın evlerinin, rekreatif düzenlenmesi tamamlanmış bir Bartın Irmağı ile ilişkisinin kurularak turizme kazandırılması kentin geleceği açısından büyük önem arz etmektedir.

Fatih Sultan Mehmet'in gördüğü manzara karşısında "Çeşm-i Cihan" olarak adlandırdığı Amasra, kıyı turizmine uygun sahillerinin yanı sıra eko turizm ve tarih turizmi açısından değerlendirilmesi gereken pek çok öğeyi barındırmaktadır. Gerekli tanıtım faaliyetlerinin gerçekleştirilip ulaşım olanaklarının iyileştirilmesi ve konaklama standartlarının yükseltilmesiyle Amasra, turizmde markalaşabilecek düzeydedir.

Dokuzuncu Kalkınma Planı'nda "Rekabet Gücünün Artırılması" gelişme ekseninde "Tarımsal Yapının Etkinleştirilmesi" başlığı altında da değinildiği gibi, doğal orman ekosisteminin etkinleştirilmesi kapsamında ormanların başta yangınlar ve zararlılar olmak üzere çeşitli faktörlere karşı korunması ile biyolojik çeşitliliklerinin, odun dışı ürün ve hizmetler ile eko turizmin geliştirilmesi gözetilerek koruma-kullanma dengesinin sağlanması önemlidir. Bu kapsamda, % 62'si orman alanlarından oluşan bölgede orman alanlarından etkin ve verimli bir biçimde yararlanmak gerekmektedir. Yenice Ormanları ve %40'ı bölgede bulunan, nesli tükenmekte olan pek çok kuş türünün göç yolu üzerinde bulunan Küre Dağları Milli Parkı, özellikle ekoturizmin geliştirilmesinde kullanılacak iki önemli değerdir. Halihazırda trekking alanlarının bulunduğu, doğa sporları aktivitelerinin gerçekleştirildiği Yenice Ormanları ve Küre Dağları Milli Parkı turizm envanterleri çıkarılarak kırsal kalkınmayı da tetikleyecek alanlar eko turizm kapsamında değerlendirilmeli, ülke çapında ve uluslararası düzeyde tanıtımları yapılmalıdır. Bunların yanında, zengin bir flora ve saha sahip bölge ormanlarından, teşvik sistemine göre 3.bölgede desteklenecek sektörlerden olan hastane yatırımları ve huzur evi yapımı konularında yararlanılmalı, orman alanları özellikle sağlık turizmi kapsamında değerlendirilmelidir.

Zonguldak ilinde bulunan Gökgöl, Çayırköy, Kızılelma, Cehennemagzı Mağaraları, Bartın'da bulunan Gürcüoluk Mağarası gibi mağaralarda turizmin geliştirilmesine yönelik gerekli iyileştirme ve tanıtım faaliyetleri desteklenmelidir.

Geliştirilmesi gereken bir diğer turizm çeşidi ise kongre turizmidir. Bölge illerinde bulunan üniversite ve sanayiler bu turizm çeşidini destekleyecek önemli aktörler olarak uygulayacakları kongre, fuar, festival gibi etkinliklerde desteklenmelidirler.

3.1.5. KIRSAL KALKINMANIN SAĞLANMASI

Batı Karadeniz Bölgesinde kırsal nüfus oranı % 50,3'tür. Son zamanlarda bölge ekonomisinin bel kemiğini oluşturan maden sektöründe yaşanan sıkıntılar nedeniyle işsizlik oranları artmış, kırsal nüfus da bundan etkilenmiştir. Bu kapsamda yapılması gereken, kırsal alanlarda tarımsal faaliyetlerin desteklenerek hem ekonomik hem sosyal kalkınmanın sağlanması olacaktır. Kırsal kalkınmanın hedefi, kırsal alanlarda bitkisel üretim ve hayvansal üretim konularında mali ve beşeri performansı iyileştirerek ekonomik kalkınmayla birlikte sosyal kalkınmayı da sağlamaktır. Kırsal kalkınma başlığı altında verilen temel bileşenler, mevcut sorunlara çözüm bulmak, üretim ve satış kapasitesini arttırmak, tarımda verim ve sürdürülebilirliği sağlamak amacıyla belirlenmiştir.

Bu kapsamda, parçalı tarım arazilerinin toplulaştırılması, tarımsal faaliyetlerin artırılması, tarımsal örgütlenmenin sağlanması, su ürünleri ve arıcılık faaliyetlerinin desteklenmesi, üretimde kalite ve verimin artırılmasına yönelik projelerin geliştirilmesi ve desteklenmesi sağlanmalıdır.

3.1.5.1. Küçük ve Dağınık Arazi Yapısının Tarıma Elverişli Hale Getirilmesi

Bölgede tarımsal faaliyetlerin az olmasına sebep olan faktörlerin başında küçük, parçalı, dağınık ve makineli tarıma elverişli olmayan arazi yapısı gelmektedir. Üretimin etkin biçimde gerçekleştirilebilmesi için öncelikle bu küçük ve parçalı arazi yapısının düzenlenmesi gerekmektedir. Bu kapsamda, parsel büyüklüklerinin artırılması için arazi toplulaştırılması, üzerinde durulması gereken bir husustur. 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanununa istinaden, özel idare ve belediyeler başta olmak üzere yerel yönetimler, kooperatifler ve muhtarlıklar aracılığıyla arazi toplulaştırması yapılarak küçük arazilerin birleştirilmesine ve arazi bölümlenmesinin önüne geçilmesine öncelik verilmelidir.

Mevcutta küçük olan tarıma elverişli arazilerin daha da küçülmesine sebep olan etkenlerden biri, miras yoluyla toprak bölünmesidir. Bu sorunun daha da ileri boyutlara taşınmasını engellemek için tarım arazilerinin korunması ve kullanılması konusunda bilinçlendirme çalışmalarının yapılması gerekmektedir.

Arazi eğiminin fazla olduğu yerlerde ürün seçimine dikkat edilmeli, makine kullanımı gerektirmeyen ve katma değeri yüksek olan ürünler tercih edilmelidir. Eğimin tarıma elverişli olmadığı arazilerde ise, küçükbaş ve büyükbaş hayvancılığın teşvik edilmesi ile bu alanlar değerlendirilmiş olacaktır.

Bölge illerinde, bilhassa Bartın ve Zonguldak illerinde bulunan ve su baskını gibi sebeplerle kullanılamayan tarım alanlarının tarla içi iyileştirme çalışmaları ile tarıma kazandırılması gerekmektedir.

3.1.5.2. Kırsal Alanlarda Tarımsal Faaliyetlerin Yaygınlaştırılması

Bölge, kimya, kozmetik ve ilaç sektöründe kullanılabilecek bitkiler açısından zengin bir flora sahiptir. Zonguldak ve Bartın illerinde çeşitli alanlarda seracılık kültürü oluşmaya başlamıştır. Bölgenin iklim ve toprak yapısı organik tarıma elverişlidir. Ayrıca su ürünleri açısından geliştirilebilecek özelliklere sahiptir.

Bölgede hem yukarıda sayılan potansiyellere ağırlık verilerek tarım faaliyetlerinin çeşitlendirilmesi hem de mevcut tarımsal faaliyetlerin iyileştirilmesi gerekmektedir. Kırsal kesimde yaşayan nüfusun tarımsal faaliyetleri gerçekleştirme oranı artırıldığı ve 3. bölgede desteklerden yararlanacak sektörler arasında yer alan entegre hayvancılık yatırımları ve su ürünleri yetiştiriciliği teşvik edildiği takdirde, kırsal alanlarda alternatif istihdam olanakları sağlandığı gibi, bölgenin önemli sorunlarından biri olan kırsal göç ve buna bağlı kentsel nüfus artışının yavaşlatılmasına katkıda bulunulmuş olacaktır.

3.1.5.3. Tarımsal Faaliyetlerde Standardizasyon¹⁷ Sağlanması

Bölgede tarım alanında sınırlı miktarlarda yapılan üretimden daha fazla katma değer elde etmek için üretim-depolama ve pazarlama konularında tüm tarafların işbirliğinin sağlanması ve anılan faaliyetlerin belirli kurallar çerçevesinde gerçekleştirilmesi önem arz etmektedir.

Tarımsal faaliyetlerde standardizasyonun sağlanması işlemi, üretim, depolama, pazarlama ve tarımsal organizasyonu kapsamaktadır. Bu kapsamda, öncelikle üretim modellerinin ve tarımsal organizasyonun ele alınması gerekmektedir.

Modern sulama, ilaçlama ve seracılık tekniklerinin tarımda kullanımı teşvik edilmelidir. Bu yolla hem ürün verimini arttırmak hem de kalıcı ve sürdürülebilir bir verim artışı sağlamak mümkün olabilecektir.

Bölgede üretim genel anlamda aile işletmeleri tarafından yapılmaktadır. Bölgenin tarımda rekabet edebilirliğinin artırılması, aile işletmelerini bir araya getirmek ve tarımda istihdam edilen nüfusu bir araya getiren kooperatifler ve üretici birlikleri gibi yapıların oluşturulmasıyla gerçekleşecektir. Tüm süreçte rol alacak üretici, tüketici, danışman, işleyici, kontrolör, araştırmacı ve teknik elemanların katılımıyla kurulacak olan tarım odaklı organizasyonlar sayesinde, üretici arazi bilgileri, zirai faaliyet ve aletleri kayıt altına alınabilecek, yıl içinde üreticilere gerekli eğitimler verilebilecek, üreticinin yıl içindeki faaliyet ve uygulamaları takip edilebilecek, ihtiyaç halinde zirai danışmanlık hizmeti verilebilecek ve birlik sağlanabilecektir. Bu organizasyonlar sayesinde gereken hallerde çiftçilerin sosyal ve ekonomik durumlarını iyileştirmek için ortak makine kullanımı desteklenebilecektir.

Üretim dışında özellikle depolama konusunda imkânların geliştirilmesi gerekmektedir. Bölgede soğuk hava depolarının kurulması önem arz etmektedir. Tıbbi ve aromatik bitki yetiştiriciliğinde yeşil aksamli tıbbi bitkilerin (defne, ıhlamur, nane vb.) üretimi ile kurutma ve paketleme tesislerinin kurulması da desteklenmeli, bu ürünlerin pazarlama imkanlarını arttıracak projelere destek verilmelidir.

Bölge genelinde sebze ve meyve depolama, işleme ve paketleme tesisleri ile hayvansal ürün işlenmesi ve paketlenmesine yönelik tesisler, soğuk hava depoları ve su ürünleri işleme ve paketlenmeye yönelik tesisler oluşturulmalıdır. Yöreye özgü ballar için bir marka oluşturmak ve ürünleri bu marka adı altında paketlenmesini ve pazarlanmasını sağlamak ürüne katma değer sağlayacaktır.

3.1.5.4. Organik Tarım ve Sanayiye Dönük Tarımsal Üretim Olanaklarının Değerlendirilmesi

Bölgenin parçalı ve dik arazi yapısından ve iklim özelliklerinden en iyi şekilde yararlanabilmek için bölge iklimine uyumlu ve özellikle ihracat ürünü olarak değerlendirilebilecek yeni ürünlerin bölge insanına tanıtılması ve bunlarla ilgili faaliyetlere destek verilmesi gerekmektedir. Bölgede organik tarım için kullanılabilecek araziler mevcuttur. Bu alanlar değerlendirilerek ekonomik açıdan getirisi yüksek üretim oranlarına ulaşılması teşvik edilmelidir. Yöre çiftçisinin

¹⁷ **Standardizasyon;** Uluslararası Standardizasyon Birliği (ISO) tarafından yapılan tarife göre, belirli bir faaliyetle ilgili olarak ekonomik fayda sağlamak üzere bütün ilgili tarafların yardım ve iş birliği ile belirli kurallar koyma ve bu kuralları uygulama işlemidir.

özellikle bodur meyvecilik, seracılık, süs bitkileri yetiştiriciliği ve organik yetiştiricilik konularında eğitim düzeyleri arttırılmalıdır. Sertifikalı fide, fidan, tohum kullanarak yetiştiricilik yapanların desteklenmesi gerekmektedir. Bölge aynı zamanda, üzüksü meyvelerin yetiştirme alanı olup üretici bu konuda teşvik edilmelidir.

Bölgede mevcut olan aromatik ve tıpta kullanılan ürünlerin üretimi de üzerinde durulması gereken önemli bir konudur. Yeşil aksamli bitkiler olan defne, ıhlamur, nane gibi bitkilerin üretimi desteklenmelidir.

Buna ek olarak, daha fazla katma değer yaratabilecek tohum üretimi teşvik edilmeli ve bu yolla parçalı ve dik arazi yapısının daha verimli kullanılması sağlanmalıdır. Tohum güvenliğinin sağlanması için gerekli tedbirlerin alınması da desteklenmelidir.

Sanayiye dönük tarımsal üretim olanaklarını hem bitkisel hem de hayvansal üretim açısından ele almak gerekmektedir. Tarımsal üretimin sanayi ile kuracağı ilişki ürünlerin işlenmesi ve paketlenmesi yoluyla ek istihdam olanakları yaratacaktır. Diğer yandan sanayiye dönük tarımsal üretimin karşılaşılabileceği en önemli sorunlar ürün kalitesi ve sürekliliğinin sağlanması olacaktır. Bu alanlarda hem mevcut yatırımlar hem de geliştirilecek projeler gerekli fizibilite çalışmaları adımından başlanarak desteklenmelidir.

Bu kapsamda, halka tarım bilincinin aşılması için eğitimler düzenlenmeli, seracılığın geliştirilmesi, organik tarımın özellikle Bartın ve Karabük illerinin aromatik ve tıbbi bitki üretimi potansiyelinden de faydalanacak şekilde desteklenmesi gerekmektedir. Daha dar alanlarda katma değeri yüksek ürünler üretilmesine yönelik projeleri ve hava yolu ulaşımı da dikkate alınarak kesme çiçekçilik üretimini teşvik edici destekler sağlanmalıdır.

3.1.5.5. Su Ürünleri ve Arıcılık Faaliyetlerinin Desteklenmesi

Zonguldak ve Bartın illerinde balıkçılık açısından önemli bir potansiyel bulunmasına rağmen balıkçı barınaklarında gerekli üstyapıların (soğuk hava deposu, tasnif alanı vb.) oluşmamış olması ve belediye sınırları içerisinde balık hallerinin kurulmamış olması, pazarlama sorununu da beraberinde getirmektedir. Bölge av miktarı daha fazla artmadığı gibi, bilinçli bir avcılığı sürdürebilme konusunda da istenilen düzeye gelinememiştir.

Balıkçılığın bölge ekonomisine daha fazla katkı sağlayabilmesi için bölge balıkçıları bilinçlendirilmeli ve çevreye duyarlı “ekolojik balıkçılık” yöntemleri kullanılarak balıkçılık sektörü geliştirilmelidir. Doğaya ve stoklara en az zarar verecek, seçici ve standartlara uygun av takımları yapımına önem verilmelidir. Balıkçı barınaklarında gerekli üstyapılar kurularak, avlanan balıkların kooperatifler aracılığıyla uzun dönemde pazarlanması önem arz etmektedir. Bunların yanında, balık işleme tesisleri kurulması sektörün gelişimine olumlu katkıda bulunacaktır. Belediyelerin balık hali kurması teşvik edilmeli ve bu şekilde pazar standartlarının oluşturulması ile pazarlama kanallarının çeşitlendirilmesi ile istihdam olanaklarının arttırılması sağlanmalıdır.

Bunun dışında, bölge, orman alanlarıyla, doğal bitki örtüsünün çeşitliliği ve uygun iklim koşulları ile arıcılık sektörü için uygun ortam sağlamaktadır. Özellikle, Devrek- Ereğli ilçeleri arasında yer alan köylerde arıcılık ve organik bal üretimi teşvik edilmelidir. Arıcılığın sosyal,

tarımsal ve ekolojik yapıdaki değişimler, piyasa koşulları, teknik bilgi ve eğitim, hastalık ve zararlılar, damızlık materyal, örgütlenme gibi çok sayıda sorunları bulunmaktadır. Bu kapsamda, sayılan sorunları çözmeye yönelik tedbirler alınmalı, arıcılık sektörüyle ilgili eğitimler verilmelidir.

3.1.5.6. Maddi Olmayan Kültürel Varlıkların Üretim, Koruma ve Aktarım Olanaklarının Sağlanması

Yöresel el sanatları bağlamında yerel değerler, bölgelere, ekonomik anlamda katkı sağlamanın yanında, yöresel kültürün aktarımı ve devamı anlamında da katkı sağlamaktadır. Bu bağlamda yöresel el sanatlarını korumak ve devamlılığını sağlamak zor fakat değerli bir süreçtir. Zanaat, küreselleşmenin ve üretimde modernizasyon sürecinin tehdidi altında olmakla beraber çeşitli bölgelerde hayatiyetini devam ettirmektedir.

Batı Karadeniz Bölgesi de belli zanaat alanlarının sürdüğü bir bölgedir. Ne var ki, sürdürülen zanaat dallarından yeterli katma değer sağlanamamakta, öğrenme süreci ancak yaparak öğrenmekle ve usta-çırak ilişkisiyle sağlanabildiği için ve ustaların her geçen gün azalması sebebiyle bahsi geçen zanaat dallarının sürdürülebilirliği de garanti altına alınamamaktadır.

Bu kapsamda, usta-çırak ilişkisinin güçlendirilerek zanaat dallarının sürdürülebilirliklerinin sağlanması için bölgede çırak yetiştirme programlarının geliştirilmesi gerekmektedir. Bunların yanında, ürün çeşitliliği sağlanmalı, üretilen ürünlerin patent ve tescil işlemleri tamamlanarak birer marka haline gelmeleri sağlanmalı, ulusal ve uluslararası pazarda tanınırlıkları arttırılarak bölgenin tanıtımı yapılmalıdır.

3.1.6. KENTLİLİK BİLİNCİNİN ARTTIRILMASI, ADİL BİR SOSYAL KALKINMANIN SAĞLANMASI VE YAŞAM KALİTESİNİN YÜKSELTİLMESİ

Sanayi faaliyetleri ile anılan bir bölge olan Batı Karadeniz, pek çok kentleşme sorunu ve sosyal sorunla mücadele etmektedir. Ekonomik kalkınmanın yanı sıra adil sosyal kalkınmanın sağlanması bölgenin geleceği açısından büyük önem taşımaktadır. “Yaşayanlara yeterli ve sağlıklı bir şekilde su, hava ve barınma koşullarının sağlanması, görsel ve işitsel sorunlardan uzak, güvenli, huzurlu, kültürel ve estetik değerlere sahip bir hayatın sunulabilmesinin plânlanması ve bu tasarımın uygulanması” olarak tarif edilen yaşanabilirliğin arttırılması, sosyal kalkınma sürecinde önemli bir unsurdur.

3.1.6.1. İşçi Sağlığı ve İş Güvenliğinin Arttırılması

Bölge ekonomisinde hakim sektör olan madencilik, kaza ve ölüm riskinin çok yüksek olduğu bir sektör olduğundan, özel önlem alınması gereken sektörlerin de başında gelmektedir. Ölümle sonuçlanan iş kazalarında madencilik sektörü yüzde 4'lük payla üst sıralarda yer almaktadır.

Grizu patlaması, maden ocağı göçmesi gibi kazaların sık yaşandığı bir bölge olan Batı Karadeniz’de bu tip kazaların önüne geçilebilmesi için, alınan önlemlerin arttırılması gerekmektedir. Sektör genelini kapsayan eksikliklerin ve sorunların aşılması için, “ILO 176 sayılı Madenlerde İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Sözleşmesi”nin bir an önce imzalanması ve yürürlüğe konulması önem arz etmektedir.

Sektörde çalışmanın yarattığı tehlikelerin en aza indirilebilmesi için kişisel koruyucu donanımların kullanımı teşvik edilmelidir. Gazlı yeraltı ocaklarında gaz sızıntısı ve yangın olduğu zaman uyarı veren ve önleyici tedbirlerin otomatik olarak alınmasını sağlayan erken uyarı ve kontrol sistemlerinin kullanılması ve yaygınlaştırılması önem arz etmektedir.

Madencilik sektörü yanında, bölgede bir diğer önemli sektör olan demir-çelik endüstrisi de “ağır” olarak kabul edilen ve iş kazalarının sıkça yaşandığı endüstrilerden biridir. Ağır ve son derece büyük malzeme ve makinaların bir yerden diğerine sürekli taşınması, sıcaklığı 1800 dereceye kadar çıkan erimiş metaller, toksik ve aşındırıcı maddeler, hava yoluyla solunum sisteminin maruz kaldığı kokular-dumanlar-maddeler ve gürültü, iş sağlığı ve güvenliği açısından en önemli riskleri oluşturmaktadır.

Tehlikelere karşı duyarlı olma konusunda işverenlerin kontrolü sağlanmalı, tehlikelerin ve kazaların azaltılması konusunda önlemler alınmalıdır. Özellikle madencilik ve demir-çelik sektörlerinde yaşanabilecek olası sıkıntıların önüne geçilebilmesi amacıyla işçi ve işverenlere yönelik eğitimler ve iş güvenliğini geliştirmeye dönük faaliyetler desteklenmelidir.

3.1.6.2. Dezavantajlı Kesimin İhtiyaçlarını Gözetecek Fırsatların Sunulması

Toplumsal refahı sağlamanın yolu, toplumun her kesiminin ihtiyaçlarına cevap verecek, hayatlarını sürdürmeleri için uygun koşulları yaratacak çözümleri üretmekten geçer.

Batı Karadeniz Bölgesi, kronik hastalıkların yoğun olarak görüldüğü, engelli sayısının fazla olduğu, yaşlı nüfusun baskın olduğu, sanayi ağırlıklı bölge karakteri nedeniyle kadınların çalışma yaşamından görece dışlandığı bir bölgedir.

Sanayi kültürünün hakim olduğu Batı Karadeniz Bölgesinde, nüfusun önemli bir kısmı ağır sanayi faaliyetlerinde çalışmıştır ya da çalışmaktadır. Çalışma koşulları ve iş kazaları neticesinde bölge insanında görülen kronik rahatsızlıklar ve sakatlanmalar azımsanmayacak boyuttadır. Bölge illerinde engelliler için yapılmış olan kentsel düzenlemeler oldukça yetersizdir. Toplumun dezavantajlı kesiminin kentsel faaliyetlerden eşitçe yararlanabilmesi kapsamında, kentlerde engelliler için kentsel düzenlemeler yapılmalı ve sosyal alanlar yaratılmalıdır.

Bölge nüfusu yaşlanmakta olan bir yapı sergilemektedir. Bundan dolayı özellikle önümüzdeki 20 yıl içinde, önemli erişim problemleri ve sağlık sorunları gündeme gelebilir. Oluşabilecek bu tarz sorunlara önceden önlem alınmalıdır. Bu kapsamda, yaşlıların vakit geçirebileceği, sosyal ihtiyaçlarını karşılayabilecekleri mekânlar tasarlanmalı, özel sağlık birimleri ve hizmet sistemi geliştirilmelidir.

Sanayi ağırlıklı ekonomik faaliyetlerden dolayı kadınların çalışma yaşamından görece dışlandığı, yeterli çalışma imkânı bulamadığı bölge genelinde, kadınların istihdam edileceği sektörlerle ağırlık verilmelidir. Özellikle kırsal alanlarda belli bir mesleği olmayan, okumamış kadınlar için mesleki eğitim ve istihdam olanakları yaratılmalıdır.

3.1.6.3. Temel Eğitim ve Sağlık Hizmetlerine Erişilebilirliğin ve Kalitenin Arttırılması

Hızla değişen dünya düzeninin temel şartlarından biri, insanların zihinsel kapasitelerini ge-

liştirici, araştırmacı, yaratıcı düşünmeye teşvik edici, bilgisayar ve yabancı dil gibi becerileri edinebilecekleri kaliteli bir eğitim imkânı sunmaktır.

Batı Karadeniz Bölgesinde sürdürülebilir sosyal kalkınmayı sağlamak adına hedeflenenlerden biri, hem kentlerde hem de kırsal alanlarda eğitim ve sağlık hizmetlerine erişilebilirliğin artırılması ve mevcut hizmetlerin sağlıklılaştırılmasıdır.

Eğitim kalitesini arttırmak için, çoğu zaman yalnızca eğitim kurumu sayısını ya da personel sayısını arttırmak yeterli olmamaktadır. Bu kapsamda, özellikle kırsal kesimlerde eğitim kurumlarının iyileştirilmesi gerekmektedir. Bölgede eksikliği hissedilen, öğrencilerin zihinsel ve fiziksel gelişimlerini sağlamaya yönelik kültürel, sanatsal ve sportif faaliyetlerin desteklenmesi, mekânsal ve teknolojik altyapı ihtiyaçlarının giderilmesi ve tüm öğrencilerin bu gibi imkânlara erişiminin sağlanması gerekmektedir.

Bireylerin kişiliklerinin oluşumunda ve eğitim süreçlerinde başarılı olmasını sağlamada büyük öneme sahip olan okul öncesi eğitimde, eğitim fırsatlarının yaygınlaştırılması ve iyileştirilmesi teşvik edilmelidir. Bölge illerinden Bartın ve Karabük'te ülke ortalamasının üzerinde seyreden okul öncesi eğitim okullaşma oranı, Zonguldak'ta ülke ortalamasının altındadır. Bölgede, özellikle Zonguldak ilinde okul öncesi eğitim yaygınlaştırılmalı, mevcut standartlar yükseltilmelidir.

Çocukların bireysel yaratıcılığının ve hayal gücünün geliştirilmesine katkı sağlayacak özel kurslar, hobi aktiviteleri, yarışmalar, festivaller ve sergiler düzenlenmesine destek verilmeli ve gerekli olanaklar sağlanmalıdır. Bu çerçevede faaliyet gösterecek kurumlar teşvik edilmelidir.

3.1.6.4. Bölgenin Eğitim ve Sağlıkta Tercih Edilirliğinin Arttırılması

Sınırları dahilinde üç büyük üniversite bulunduran Batı Karadeniz Bölgesi, büyük bir öğrenci potansiyeli barındıran Ankara, İstanbul gibi büyük illere coğrafi yakınlığı sayesinde öğrenci çekebilecek konumdadır. Coğrafi konumunun sağladığı avantajın yanı sıra, bölgenin tercih edilirliliğini arttırabilecek bir diğer etken, büyük sanayi tesislerine yakın olmasıdır. İş bulma sürecinde karşılaşılan sorunlardan biri, üniversite öğrenimi boyunca yeterince pratik yapılamamasıdır. Oysa ki bölge, öğrenilenlerin pratiğe dökülmesine imkân tanıyacak biçimde sanayi-üniversite işbirliği potansiyeline sahiptir. Bölge, bu imkânların yanında, sahip olduğu doğal güzellikleriyle de cezbedici bir görünüm sergilemektedir.

Tüm bu potansiyellere sahip olan bölgenin bu alanda gelişmesinin önündeki en büyük engel tanıtım eksikliği ile, konaklama ve sosyal ve kültürel altyapının yeterli düzeyde olmayışıdır. Teşvik Sistemine göre 3. bölgede desteklerden yararlanacak sektörler arasında yer alan öğrenci yurtları yapımı konusu bu kapsamda değerlendirilmeli ve eğitim kurumlarının tercih edilirlilikleri arttırılmalıdır.

Batı Karadeniz Bölgesi, yeterince tanıtımı yapıldığı, konaklamanın yanı sıra sosyal faaliyetler açısından da daha üst düzeye taşındığı takdirde öğrenciler için cazip bir hal alacaktır. Üniversite öğrenimi açısından tercih edilirliliğinin arttırılması, bölgeye ekonomik ve sosyal anlamda bir canlılık kazandıracaktır.

Bölge, sahip olduğu eğitim olanaklarının yanı sıra, sağlık sektöründeki artırımlarıyla da dikkat çekmektedir. Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde, Ankara ve İstanbul gibi büyük kentlere ihtiyaç duyulmasını önleyecek kapasitede ve kalitede radyoterapi ve kemoterapi hizmetlerinin bulunması bölge için büyük bir avantajdır. Bu radyoterapi ve kemoterapi merkezleri, İstanbul ve Ankara'ya yakın olunması ve bu illerdeki doluluk oranları nedeniyle bölgenin tercih edilirliliğini arttırabilecek unsurlardır.

Sağlık, ulaşım ve turizm altyapılarının iyileştirilmesiyle birlikte bölgenin sağlık turizmi açısından bir cazibe merkezi haline gelmesi mümkündür. Özellikle gelişmiş ülkelerden daha ucuza ancak kaliteden ödün vermeden sunulacak sağlık ve yaşlı bakım hizmetleri bölgenin ekonomik gelişimi açısından ciddi bir olanak sunabilir. Bu kapsamda Saltukova Havaalanının kapasitesinin iyileştirilmesi, sefer ve güzergah sayılarının artırılması sağlık sektörü açısından da önem arz etmektedir. Turizmde markalaşma ve çeşitliliğin sağlanması başlığında da değinildiği gibi, hastane yatırımı ve huzur evi yapımında teşvik kapsamında olan bölge, bu fırsatlardan da yararlanarak sağlık alanında da cazip hale getirilmelidir. Bölge, oransal olarak ülkemizin en geniş orman alanlarına sahip oluşu ve bitkisel çeşitliliği nedeniyle alternatif tıbbın geliştirilmesine yönelik potansiyele sahiptir. Bu alanlarda üniversitelerin ve araştırma kuruluşlarının yapacakları faaliyetlere destek verilmelidir.

3.1.6.5. Eğitimin ve Kişisel Becerilerin İşgücü Piyasası Taleplerine Paralel Biçimde Değerlendirilmesine Yönelik Koşulların Sağlanması

Yapılan GZFT analizi ve görüşmeler neticesinde, eğitilmiş genç nüfusun iş bulma umuduyla bölge dışına göç ettiği sonucu ortaya çıkmıştır.

Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) 2006 yılına ait "Gençliğin Küresel İstihdam Trendleri" başlıklı çalışmada belirtildiği üzere gençlerin işsiz kalması, ülkelerin gelecekteki refahı ve kalkınması üzerinde çok ciddi olumsuz etkiler yaratmaktadır. Dolayısıyla gençlerin eğitiminin ve işgücü piyasasına girmelerinin kalkınmanın yapı taşlarından biri olduğu görülmektedir. Yine aynı çalışmada, önümüzdeki yirmi yıl içinde dünyada mevcut olan mesleklerin yarısının günümüzdeki uygulama biçimleri ile ortadan kalkabileceği ve bilgi yönetimi ile bilişim teknolojilerinin yanı sıra, çevre, ileri üretim yöntemleri ve insan kaynakları yönetiminin ana büyüme alanları haline geleceği öngörülmektedir.

Tüm bu gelişmeler, işgücü ihtiyacına uygunluğun sadece üniversitede alınan eğitimle sağlanamayacağını göz önüne sermekte, esnek ve süreklilik gerektiren öğretme ve öğrenme modellerinin geliştirilmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Bu nedenle, bireysel yetenek ve farklılıklar ön plana çıkartılmalı, daha kalifiye bireyler oluşturmaya yönelik önlemler alınmalı, mesleki beceriler kazanmak ve sahip olunana ilerletmek adına yaşam boyu öğrenme desteklenmelidir. Akademik eğitimin gençlere iş deneyimi kazandıran, düzeyi değişik öğrenim alanlarına göre değişen uygulamalarla desteklenmesi halinde eğitim ve istihdam alanındaki verimliliğin arttığı görülecektir.

Üç üniversitenin bulunduğu ve giderek daha fazla üniversite öğrencisinin gelmesinin hedeflendiği bölge, üniversite-sanayi işbirliğine imkân tanıyacak biçimde büyük sanayi tesislerine yakın konumdadır. Sanayi-üniversite işbirliğinin sağlanabilmesi açısından bu yakınlık çok büyük bir fırsattır.

Bu kapsamda, bölgenin mevcut ve hedeflenen ekonomik yapısında kilit rol üstlenecek olan otomotiv mühendisliği, insan kaynakları yönetimi, uluslararası lojistik ve ticaret bölümü, malzeme ve metalürji mühendisliği, uluslararası ilişkiler, maden mühendisliği, gemi inşaa mühendisliği, mekatronik mühendisliği, çevre mühendisliği gibi bölümler meslek geliştirici ve ihtiyaca yönelik uygulamalarla bütünleştirilmelidir. Başta bu bölümler olmak üzere tüm bölümlerde öğrenim gören öğrencilerin, bölgenin sanayi kuruluşlarında ve diğer kuruluşlarda çalışabilmeleri için, kuruluşların ihtiyaçlarına göre eğitim almaları, gerekirse stajlar ve kurslarla eğitimin takviye edilmesi sağlanmalıdır. Teknolojik gelişmelerin yakından takip edilebilmesi kapsamında bireylerin internete erişim olanakları arttırılmalı, bölgede oluşturulacak araştırma merkezi, kütüphane, laboratuvar gibi kurum ve kuruluşlar geliştirilmelidir.

Başta İŞKUR olmak üzere, çeşitli kurum ve kuruluşlar tarafından, kaynakçılık, bilgisayar bakım-onarımı, bilgisayarlı muhasebe, mobilya imalatçılığı, dokumacılık gibi farklı alanlarda verilen meslek eğitim kurslarına gerekli ilginin ve önemin verilmesi için toplumsal bilinç arttırılmalı, geliştirilmesi önerilen sektörlerle yönelik yeni kursların açılması teşvik edilmelidir. İş garantili meslek eğitimi yaygınlaştırılmalıdır. Bunların yanında, esnaf ve sanatkâr odalarının uygulama atölyeleri desteklenmeli, altyapı geliştirme ve iyileştirme çalışmalarına öncelik verilmelidir.

3.1.6.6. Bölgenin Kültürünü ve Kimliğini Yansıtacak Sosyal ve Fiziksel Uygulamalara Destek Verilmesi

Bölgede kentleşme sanayileşmeden sonra gerçekleşmiş olup yerleşim alanları sanayi alanlarının çevresinde gelişmeye başlamıştır. Zaman içerisinde bu yerleşim alanları kentsel gelişimin odak noktasını oluşturarak plansız kent merkezlerinin ortaya çıkmasına neden olmuştur.

Mevcut doğal kaynakların, ekonomisinin yanı sıra sosyal yapısını da şekillendirdiği bölgede madencilik ve sanayi geçmişine dayalı kültürün sağlıklı bir biçimde gelecek nesillere aktarılması gerekmektedir. Kentlerde yaşanabilirliği arttırmak kapsamında, mevcut gecekondü bölgelerine ve kentsel çöküntü alanlarına çözüm bulmak amacıyla kentsel dönüşüm projeleri üzerinde çalışılmalıdır. Bu projelere örnek teşkil edecek olan çalışmalardan biri Zonguldak Belediyesi tarafından yarışma projesine çıkarılan “Zonguldak Lavuar Alanı ve Çevresi Koruma, Planlama, Kentsel Tasarım, Mimarlık ve Peyzaj Düzenleme Proje Yarışması”dır. Yaşam kalitesinin arttırılabilmesi adına bu tarz projelerin hayata geçirilmesi önem arz etmektedir. Bunun yanında, yapılması planlanan ve ihalesi gerçekleştirilen "Maden Müzesi" de desteklenmesi gereken bir diğer projedir.

Sosyal donatı alanlarının yetersiz olduğu bölgede, gerek kentsel gerekse kırsal alanlarda park, bahçe gibi aktif kentsel yeşil alanlar ile spor, sanat ve kültürel alanların geliştirilmesi desteklenmelidir. Bölge illerinde bu tarz mekânların oluşturulup sağlıklılaştırılması için yerel yönetimler bilinçlendirilip desteklenmelidir. Kentliye dinlenme, buluşma, kültürel ve sanatsal faaliyetlerini sürdürme olanağı verecek olan proje ve düzenlemelere öncelik verilmelidir.

Sosyal donatı eksikliği yaşanan bölge illerinden Zonguldak'ta değerlendirilebilecek pek çok alan mevcuttur. Fakat bu alanların çoğu özel mülkiyete aittir. Mülkiyet konusundaki sorunların giderilip söz konusu alanların kent lehine kullanılması durumunda kent daha yaşanabilir kouna gelecektir.

Bartın'a bakıldığında, kentin rekreatif düzenlemelere müsait bir fiziki yapısının olduğı görölmektedir. Bartın İrmağı kıyısında başlatılan düzenleme çalışmalarının tamamlanması ve turizm başlığı altında değinildiğı gibi, geleneksel Bartın evlerinin restorasyon çalışmalarının da yapılmasıyla birlikte kent kendi kimliğine kavuşabilecek, bunun yanında barındırdığı nüfusun sosyal ihtiyaçlarını karşılayabilecek düzeye gelebilecektir.

Karabük ilinde de bölgedeki diğerk iki ilde görölen sıkıntılar yaşanmaktadır. Özellikle kent merkezinde kalan sanayi alanlarının merkez çeperine taşınmasıyla kentlinin ortak kullanımına sunulabilecek alanlar yaratılabilir.

4. TEMEL HEDEFLERİN GELİŞTİRİLMESİNE YÖNELİK POLİTİKALAR

POTANSİYEL ARZ EDEN SEKTÖRLERİN GELİŞTİRİLEREK BAĞIMLI İSTİHDAM YAPISININ DEĞİŞTİRİLMESİ	
Demir-Çelik Sektörü ile Bunlara Bağlı Yan Sanayi İlişkisinin Güçlendirilerek Daha Fazla Katma Değer Sağlanması	HEDEF-I: Demir-Çelik Sektörünün Geliştirilmesi
	POLİTİKA-I: Sektörde faaliyet gösteren küçük ve orta ölçekli işletmelerin insan kaynakları, teknoloji ve üretim kapasitelerinin geliştirilmesi
	POLİTİKA-II: Yeni ve yenilikçi mamul üretiminin desteklenmesi
	POLİTİKA-III: Üretimde yüksek katma değerli ürünlerin üretime öncelik verilmesi
	POLİTİKA-IV: Katma değeri yüksek ürün üretimi amacıyla üniversite-sanayi işbirliğinin ve AR-GE faaliyetlerinin desteklenmesi
	HEDEF-II: Demir-Çeliğe Bağlı Yan Sanayinin Geliştirilmesi
	POLİTİKA-I: Uzun ve yassı mamullerin girdi olarak kullanıldığı inşaat, otomotiv sanayi, beyaz eşya üretimi, endüstriyel mutfak malzemeleri üretimi, makine sanayi ve gemi yapımı sektörlerinin desteklenmesi
	POLİTİKA-II: Ürün gamını geliştirmeye yönelik faaliyetlerin desteklenmesi
	POLİTİKA-III: Yan sanayi üretiminin önemi hususundaki farkındalığın artırılmasına yönelik eğitim ve seminerlerin verilmesi
	HEDEF-I: Yeni Firmaların Oluşturulmasını Sağlamak
Yeni Girişimcilerin ve KOBİ'lerin Desteklenmesi, Kümelenme ve Markalaşma Politikalarının Gerçekleştirilmesi	POLİTİKA-I: Doğrudan faaliyet destekleri ile uygun girişimcilerin Projelerinin hayata geçirilmesi
	POLİTİKA-II: Mevcut bölgesel teşvik sisteminin girişimcilere anlatılması
	POLİTİKA-III: Mevcut İŞGEM'lerin desteklenmesi ve yeni İŞGEM'lerin kurulması
	HEDEF-II: Mevcut KOBİ'lerin Kapasite Arttırımı Konusunda Desteklenmesi
	POLİTİKA-I: KOBİ'lere yeni yer tahsisi hususunda yerel idarelerle koordinasyonun sağlanması
	POLİTİKA-II: Kümelenme yaklaşımı kapsamında ortak üretim alanı, insan kaynağı ve makine parkı kullanımının özendirilmesi
	POLİTİKA-III: Yeni makine ve teçhizat alımının desteklenmesi

İhracata Yönelik Üretim, Tanıtım ve Pazarlama Potansiyelinin Arttırılması	HEDEF-III: Yenilikçilik, Kümelenme ve Markalaşma Anlayışının Geliştirilmesi
	POLİTİKA-I: KOBİ'lerin yenilikçilik kültürüyle tanışmalarının sağlanması ve katma değeri yüksek ürünlere yatırım yapılmasının sağlanması
	POLİTİKA-II: Mevcut OSB ve KSS'lerde kümelenmenin teşvik edilerek girişimcilerin yönlendirilmesi ve ihtisas KSS'leri kurulması
	POLİTİKA-III: Yenilikçilik ve markalaşma konularında TPE ve TSE işbirliği ile KOBİ'lere gerekli eğitimin verilmesi
	POLİTİKA-IV: Ulusal ve küresel pazarda rekabet edebilirliğin arttırılması amacıyla markalaşma ve kümelenmenin önemini vurgulamaya yönelik üniversiteler, İŞKUR, İŞGEM, KOSGEB ve TSO'lar ile ortak faaliyetler geliştirilmesi
	POLİTİKA-V: KOSGEB, üniversiteler ve TSO'lar ile işbirliğinin sağlanarak girişimciliğin geliştirilmesine yönelik eğitimlerin verilmesi
	POLİTİKA-VI: Organize Sanayi Bölgeleri gibi yatırımcılara hazır fiziksel altyapı olanakları sunan oluşumların arttırılması
	HEDEF-I: İhracata Yönelik Üretimin Teşvik Edilmesi Ve Mevcut Kapasitenin Arttırılması
	POLİTİKA-I: İhracata yönelik pazar araştırmasının yapılması
	POLİTİKA-II: Firmaların ISO, CE, vb. uluslararası kalite standartları konusunda bilinçlendirilerek uygun standartlarda üretim yapmalarının sağlanması
	POLİTİKA-III: İhracata yönelik devlet yardımları, ihracat mevzuatı, modern pazarlama yöntemleri ve e-ticaret hakkında eğitim faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi
	POLİTİKA-IV: Firmalara ihracat teşvikleri konusunda detaylı bilgilendirmelerin yapılması
	POLİTİKA-V: Uluslararası tecrübeye sahip dış ticaret firmaları ile işbirliğinin sağlanması
	HEDEF-II: Bölgedeki Firmaların Uluslararası Tanınırlığının Arttırılması
	POLİTİKA-I: Uluslararası yatırımcıların dikkatini bölgeye çekebilmek amacıyla bölgenin uluslararası fuarlara ev sahipliği yaparak ve katılarak tanınırlığını arttırması

	POLİTİKA-II: Firmalara internet sitelerinin kurulumu ve kullanımı konusunda yol gösterilmesi
	POLİTİKA-III: Firmaların “business to business” (b to b) internet sitelerinin kullanımı konusunda bilinçlendirilmesi
	POLİTİKA-IV: Uluslararası fuarlara katılımın önemi konusunda KOBİ’lerin bilinçlendirilmesi ve mevcut teşviklerden faydalanılarak fuarlara katılımın sağlanması
	POLİTİKA-V: KOBİ’lerin İGEME ile işbirliği ve koordinasyonunun sağlanması

POTANSİYEL ARZ EDEN SEKTÖRLERİN GELİŞTİRİLEREK BAĞIMLI İSTİHDAM YAPISININ DEĞİŞTİRİLMESİ	
Orman Ürünleri Endüstrisinin Geliştirilmesi	HEDEF-I: Orman envanter çalışmalarının nihai ürün üretimine zemin oluşturacak biçimde değerlendirilmesi
	POLİTİKA-I: Endüstriyel orman alanlarının belirlenerek ahşap tekne ve mobilya yapımında kullanılan ağaç türlerinin yetiştirme alanlarının artırılması
	POLİTİKA-II: Vasıfsız orman alanlarının ıslah edilerek yüksek katma değerli ürün üretimine uygun hale getirilmesi
	HEDEF-II: Endüstriyel orman ürünlerinin ekonomiye kazandırılması
	POLİTİKA-I: Kestane, ıhlamur gibi kerestelik ağaçların ahşap tekne ve mobilya sektöründe kullanımının artırılması
	POLİTİKA-II: Bölgeye özgü kestane, ıhlamur, defne gibi orman ürünlerinin katma değere dönüştürülmesi
Sanayi, Kamu ve Üniversiteyi Kapsayan Teknik İşbirliğinin Oluşturulması	HEDEF-I: Uygulamalı araştırma ve geliştirme çalışmalarına ağırlık verilerek uygun çalışma alanların oluşturulması
	POLİTİKA-I: Bölge illerini kapsayacak biçimde üç üniversitenin işbirliği ile TEKNOPARK kurulması
	POLİTİKA-II: İnternet kullanımının geliştirilerek sanayi-üniversite işbirliğinin ilerletilmesi
	POLİTİKA-III: Üniversitelerde varolan ve kurulması planlanan laboratuvarların desteklenmesi
	POLİTİKA-IV: Teknik bölümlerin staj olanaklarının ilgili sanayi kuruluşları ve KOBİ'lerle işbirliğinin güçlendirilmesi
Enerji Kaynaklarının Etkin Bir Biçimde Değerlendirilmesi	HEDEF-I: Enerji kaynaklarının etkin biçimde kullanılması
	POLİTİKA-I: Enerji nakil hatlarında yaşanan kayıpların en aza indirgenmesi için TEİAŞ ve BEDAŞ ile işbirliği yapılması
	POLİTİKA-II: İşletmelerin OSB'lerde kurulmasının özendirilerek enerji maliyetlerinden tasarruf edilmesi
	POLİTİKA-III: Biyogaz ve doğalgaz gibi temiz enerji kaynaklarının OSB ve KSS'lerde kullanımının özendirilmesi

ÇEVRE STANDARTLARININ GELİŞTİRİLMESİ VE ULAŞIM-ALTYAPI OLANAKLARININ İYİLEŞTİRİLMESİ

Aritmasız ve Plansız Sanayi Gelişiminin Neden Olduğu Çevre Kirliliğini Ortadan Kaldırmaya Yönelik Önlemlerin Alınması	HEDEF-I: Sanayi Tesislerinden Kaynaklanan Kirliliğe Yönelik Tedbirlerin Alınması
	POLİTİKA-I: Karabük kent merkezinde bulunan haddehanelerin OSB ve KSS'lerde toplanması
	POLİTİKA-II: Sanayi tesislerinde atık suların biyolojik ve kimyasal arıtmalarını gerçekleştirecek tesislerin kurulması
	POLİTİKA-III: Girişimcilerin, çevre duyarlılığının kazandıracağı katma değer konusunda bilindendirilmesi
	POLİTİKA-IV: Sanayide temiz ve yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımının özendirilmesi
	HEDEF II: Kirliliğe Neden Olan Büyük Sanayi Kuruluşlarının Teknolojik Acıdan Yenilenmesi
	POLİTİKA-I: Büyük sanayi kuruluşlarında atık su arıtma tesislerinin kurulması
	POLİTİKA-II: Termik santrallerden kaynaklanan çevre kirliliğinin azaltılması için baca ve kül arıtma sistemlerinin kurulması
	POLİTİKA-III: Termik santrallerden çıkan sıcak suyun doğrudan denize boşaltılmaması için gerekli tedbirlerin alınması
	POLİTİKA-IV: Filtrelemelerin düzenli bir biçimde kontrolünün sağlanması
Sanayi Faaliyetleri Haricinde Çevre Kirliliğine Neden Olan Etkenlerin Giderilmesine Yönelik Önlemlerin Alınması	HEDEF-I: Kentlerde Isınma Amaçlı Kömür Kullanımına Alternatif Isınma Yöntemlerinin Geliştirilmesi
	POLİTİKA-I: Kentlerin sıcak su ve ısınma ihtiyacının karşılanmasında termik santrallerin atık sularının kullanımına yönelik projelerin geliştirilmesi
	POLİTİKA-II: Konut alanlarının ısıtılması ve sıcak su ihtiyacının karşılanmasına yönelik çevreye duyarlı merkezi ısıtma sistemlerinin kurulmasının desteklenmesi
	POLİTİKA-III: Bölgede doğalgaz sistemlerinin yaygınlaştırılması ve merkezi sistemlerin özendirilmesi

Bölgenin Ulaşılabilirliğinin Arttırılması Kapsamında Mevcut Ulaşım Sistemlerinin İyileştirilmesi ve Yeni Yatırımların Teşvik Edilmesi	HEDEF-II: Kent İçi Ulaşım Sistemlerinin Düzenlenmesi
	POLİTİKA-I: Ağır tonajlı vasıtaların güzergahlarının kent merkezlerine girmeyecek şekilde düzenlenmesi
	POLİTİKA-II: Yük taşıma amaçlı ulaşım sistemlerinin denizyolu ve demiryolu ile entegrasyonunun sağlanarak kent içi trafiğinin rahatlatılması
	POLİTİKA-III: Raylı sistemler de dahil olmak üzere toplu taşıma olanaklarının geliştirilmesi
	HEDEF-I: Bölgenin Ulaşılabilirliğinin Arttırılması
	POLİTİKA-I: Saltukova Havalimanının kullanım kapasitesinin arttırılması
	POLİTİKA-II: Havaalanının kent merkezleri ile bağlantısının toplu taşıma düzenlemeleri ile geliştirilmesi
	POLİTİKA-III: Adapazarı- Karasu-Akçakoca-Ereğli-Bartın-Amasra Liman bağlantılarını içeren demiryolu projesinin tamamlanması
	POLİTİKA-IV: Bölgesel ve ulusal düzeyde sanayi alanları, liman ve demiryolu bağlantılarının sağlanması
	POLİTİKA-V: Filyos Vadisi Projesi kapsamında Amasra-Bartın-Filyos demiryolu bağlantısının oluşturulması
	HEDEF-II: Mevcut Ulaşım Sistemlerinin İyileştirilmesi
	POLİTİKA-I: Zonguldak-Ankara, Ereğli-Zonguldak ve Bartın-Safranbolu güzergahlarında devam edilen bölünmüş yol çalışmalarının tamamlanması
	POLİTİKA-II: Demiryolu ulaşımında hızı arttırmak için elektrikli çekime geçilmesi
	POLİTİKA-III: Demiryolu güzergah geometrisinin düzeltilerek çift hat haline getirilmesi
	POLİTİKA-IV: Demiryolu hatlarının modernizasyon çalışmalarının tamamlanması
	POLİTİKA-V: Mevcut limanların kapasitelerinin arttırılması

Bölgede Meydana Gelebilecek Doğal Afetlere ve İnsan Kaynaklı Felaketlere Karşı Önlem Alma ve Altyapı İyileştirme Çalışmalarının Desteklenmesi	HEDEF-I: Doğal Afetlere Ve İnsan Kaynaklı Felaketlere Karşı Önlem Alınması
	POLİTİKA-I: Karabük'te deprem riskine karşı yapı güçlendirme çalışmalarına öncelik verilmesi ve yapı kalitesinin düzenli kontrolünün sağlanması
	POLİTİKA-II: Maden ocaklarında meydana gelebilecek kazalara karşı modernizasyon çalışmalarının yapılması
	POLİTİKA-III: Yangınlara karşı önlem alınmasına yönelik makine ve teçhizatın bölgede hazır bulundurulması

LOJİSTİKTE REKABET EDEBİLİR KONUMA GELİNMESİ

Lojistik Faaliyetlerinde Kurumsallaşma ve Planlama ile Etkinlik ve Verimlilik Sağlanması	HEDEF-I: Lojistik Faaliyetlerinin Organize Edilmesi
	POLİTİKA-I: Lojistik sektöründe faaliyet gösteren işletmelerin kurumsallaşmasının sağlanması
	POLİTİKA-II: Bölgede teşvik sistemi kapsamında desteklenen lisanslı depoculuk sisteminin geliştirilmesi
	POLİTİKA-III: Lojistik sektörüne yönelik kümelenme anlayışının geliştirilmesi
	POLİTİKA-IV: Lojistik sektöründe faaliyet gösteren ve gösterecek olan kişi ve kurum/kuruluşlara teknoloji ve işbirliği konularında eğitim verilmesi
	POLİTİKA-V: Depolama alanlarının kent merkezleri dışına çıkarılması
	POLİTİKA-VI: Sektörde faaliyet gösteren firmaların altyapılarının geliştirilmesine destek verilmesi
Ulaşım Ağları Entegrasyonunun Sağlanması	HEDEF-I: Çok Modlu, Entegre ve Modern Bir Ulaşım Sistemine Geçilmesi
	POLİTİKA-I: Liman-hinterland etkileşimi gözetilerek Filyos-Zonguldak ve Orta Anadolu arasında yüksek kapasiteli demir yolu bağlantısının kurulması
	POLİTİKA-II: Irmak-Karabük-Zonguldak arasında yer alan demiryolu hattı sinyalizasyon ve telekomünikasyon çalışmalarına destek verilmesi
Uluslararası Entegrasyonun Sağlanması	HEDEF-I: Bölgenin Uluslararası Ticaret Açısından Tercih Edilir Hale Getirilmesi
	POLİTİKA-I: Karadeniz'in Batı kıyısında bulunan Burgaz, Varna, Köstence ve Odesa Limanları, Doğu'da, Poti ve Sochi ile Kuzey'de Odesa, Evpatoria ve Novorosiysk Limanları ile ticaret hacimlerinin artırılması
	POLİTİKA-II: Bölgedeki gümrük kapılarının altyapılarının geliştirilerek kapasitelerinin artırılması
	POLİTİKA-III: Zonguldak ve Bartın Limanlarının tanıtılması
Filyos Vadisi Projesi'nin Hayata Geçirilmesi	HEDEF-I: Filyos Vadisi Projesinin Tamamlanması
	POLİTİKA-I: Kamulaştırma çalışmalarının tamamlanması

POLİTİKA-II: Başbakanlık Yatırım Destek ofisi ve ilgili diğer kurum ve kuruluşlarla işbirliği ve koordinasyonun sağlanması
POLİTİKA-III: Serbest Bölgenin sunacağı olanakların ulusal ve uluslararası düzeyde tanıtılması
POLİTİKA-IV:Kazı çalışmalarının tamamlanmasına yönelik desteğin sağlanması
POLİTİKA-V: DSI tarafından yürütülen Filyos Irmağı rejiminin düzenlenmesine yönelik alt yapı çalışmalarının tamamlanması
POLİTİKA-VI: Proje halinde olan Filyos Limanının tamamlanması
POLİTİKA-VII: Filyos Limanı ile Saltukova Havaalanı, demiryolu ve karayolu bağlantılarının sağlanması

TURİZMİN ÇEŞİTLENDİRİLEREK GELİŞTİRİLMESİ

Bölgenin Rekreasyon ve Turizm Konusundaki Eksikliklerinin Giderilerek Cazibesinin Arttırılması	HEDEF-I: Sektörde Faaliyet Gösteren İşletmecilerin Bilinçlendirilmesi
	POLİTİKA-I: İşletmecilerin değişen turizm eğilimleri konusunda bilgilendirilmesinin sağlanması
	POLİTİKA-II: Turizm işletmelerinin tek çatı altında toplanması
	POLİTİKA-III: Bilgi ve tecrübe paylaşımının gerçekleştirilmesine ve işbirliği sağlanmasına imkan sağlayacak olan kümelenme anlayışının yaygınlaştırılması
	HEDEF-II: Turizm Sektöründeki Eksikliklerin Giderilmesi
	POLİTİKA-I: Turizm sektöründe istihdam edilen işgücünün niteliğinin artırılması için eğitim çalışmalarının yapılması, bu kapsamda bölge üniversiteleri ile işbirliğinin geliştirilmesi
	POLİTİKA-II: Teşvik Sisteminden yararlanacak sektörler dahilindeki konaklama hizmetlerinin alternatif turizmin ihtiyaçları doğrultusunda düzenlenmesi
	POLİTİKA-III: Başta Turizm Bakanlığı ve TURSAB olmak üzere ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği ve koordinasyonun sağlanması
	POLİTİKA-IV: Bölgenin ulusal turizm güzergahlarına entegrasyonunun sağlanması ve bu kapsamda gereken tanıtım faaliyetlerinin yürütülmesi
	POLİTİKA-V: Başta Bartın olmak üzere bölge illerinde eksikliği hissedilen rekreatif düzenlemelerin tamamlanması
Turizm Gelişimini Kısıtlayan Çevre Kirliliğinin Ortadan Kaldırılması ve Bölge Ulaşılabilirliğinin Arttırılması	HEDEF-I: Çevre Kirliliğinin Ortadan Kaldırılması
	POLİTİKA-I: Kanalizasyon ve sanayi kaynaklı atık suların arıtılmadan deniz ve akarsulara boşaltılmasının engellenmesi
	POLİTİKA-II: Mevcut plajların temizlenmesine yönelik çalışmaların desteklenmesi
	POLİTİKA-III: Çöp depolama ve imha alanlarının turizm merkezlerini etkilemeyecek biçimde konumlandırılması

Bölgede Bulunan Antik Kentlerin Turizme Kazandırılması	HEDEF-II: Ulaşılabilirliğin Arttırılması
	POLİTİKA-I: Saltukova Havaalanı'nın altyapısının iyileştirilerek yıl boyu kullanılabilir hale getirilmesi
	POLİTİKA-II: Başta Safranbolu ve Amasra olmak üzere turizm merkezlerine ulaşım sağlayan yolların iyileştirilmesi
	POLİTİKA-III: Demiryollarının turizm amaçlı yolcu taşımacılığına uygun hale getirilmesi
	HEDEF-I: Antik Kentlerin Turizme Kazandırılması
	POLİTİKA-I: Kazı çalışmalarına başlanan Bartın'ın Amasra İlçesindeki antik kent ile Filyos Teion ve Karabük-Hadrianapolis kentlerinin kazı çalışmalarının tamamlanması
	POLİTİKA-II: Bölgede bulunan antik kentlerin ulusal ve uluslararası düzeyde tanıtım faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi
	POLİTİKA-III: Anılan antik kentlerin Turizm Bakanlığı ve TURSAB katkıları ile ülke genelindeki kültür ve tarih turizmi güzergahlarına entegrasyonunun sağlanması

TURİZMİN ÇEŞİTLENDİRİLEREK GELİŞTİRİLMESİ

Turizmde Markalaşma Becerilerinin ve Çeşitliliğin Arttırılması	HEDEF-I: Markalaşma Becerilerinin Arttırılması
	POLİTİKA-I: Safranbolu ve Amasra'nın birer marka haline getirilerek ulusal ve uluslararası düzeyde tanıtılması için yerel örgütlenmenin sağlanması
	POLİTİKA-II: Küre Dağları ve Yenice Ormanları'nda bulunan doğal güzelliklerin tanıtımına destek verilmesi
	HEDEF-II: Turizmde Çeşitliliğin Sağlanması
	POLİTİKA-I: Değişen turizm eğilimlerine uygun olarak bölgede eko turizmin geliştirilmesi kapsamında eksikliklerin tespit edilmesi ve eko turizm faaliyetlerinin geliştirilmesi
	POLİTİKA-II: Kongre turizmine yönelik altyapı çalışmalarının tamamlanması ve bu alanda üniversite-özel sektör işbirliğinin sağlanması
	POLİTİKA-III: Eko turizm faaliyetleri kapsamında yürüyüş parkurları, kamping alanları, mağaracılık ve yayla turizmi güzergahlarının belirlenmesi
	POLİTİKA-IV: Doğal zenginliklerden sağlık turizmi alanında faydalanılması için gerekli yatırımların yapılması

KIRSAL KALKINMANIN SAĞLANMASI	
Küçük ve Dağınık Arazi Yapısının Tarıma Elverişli Hale Getirilmesi	HEDEF-I: Tarımsal Arazi Potansiyelinin Ortaya Konması
	POLİTİKA-I: Toprak, iklim ve ürün çeşitlerine göre arazi haritalarının hazırlanması
	POLİTİKA-II: 5403 Sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu'na istinaden, özel idare ve belediyeler başta olmak üzere yerel yönetimler, kooperatifler ve muhtarlıklar aracılığıyla arazi toplulaştırması yapılması
	HEDEF-II: Mevcut tarım arazilerinin korunması
	POLİTİKA-I: Tarım arazilerinin amaç dışı ve yanlış kullanımını önlemeye yönelik eğitim ve bilinçlendirme eğitimlerinin yapılması
	POLİTİKA-II: Tarım arazilerinin bulunduğu yerlerdeki dere, çay ve nehirlerin ıslah edilmesi için ilgili kurumlarla işbirliği ve koordinasyonun sağlanması
Kırsal Alanlarda Tarımsal Faaliyetlerin Yaygınlaştırılması	HEDEF-I: Alternatif Yöntem ve Ürünlerin Yaygınlaştırılması
	POLİTİKA-I: Arazi eğiminin fazla olduğu yerlerde farklı ürün desenlerinin teşvik edilmesi
	POLİTİKA-II: Arazi eğiminin tarıma elverişli olmadığı yerlerde hayvancılık faaliyetlerinin teşvik edilmesi
	POLİTİKA-III: Alternatif ürün çeşitlerinin üretiminin teşvik edilmesi
	HEDEF-II: Bölgeye Özgü Ürünlerin Üretiminin Yaygınlaştırılması
	POLİTİKA-I: Safran, çavuş üzümü, defne, Osmanlı Çileği üretiminin teşvik edilmesi
Tarımsal Faaliyetlerde Standardizasyon Sağlanması	POLİTİKA-II: Kimya, kozmetik ve ilaç sektöründe kullanılabilecek bitki zenginliğinin değerlendirilmesi
	HEDEF-I: Tarımda Örgütlülük Bilinci ve Tarımsal Örgütlenmenin Oluşturulması
	POLİTİKA-I: Bölge üreticileri arasında örgütlenme bilincinin artırılması amacıyla ilgili kuruluşlar ile bilgilendirme faaliyetlerinin düzenlenmesi
	POLİTİKA-II: Yeni üretici örgütlerin kurulması
	POLİTİKA-III: Üretici örgütlerinin pazarlama altyapılarının geliştirilmesi için fuar ve benzeri organizasyonlara katılımların desteklenmesi
	POLİTİKA-IV: Tarım ürünlerini işleme ve paketlemeye yönelik tesisler ile soğuk hava depolarının kurulması

Organik Tarım ve Sanayiye Dönük Tarımsal Üretim Olanaklarının Değerlendirilmesi	HEDEF-I: Organik Tarım Üretimi Uygulamalarının Desteklenmesi
	POLİTİKA-I: Organik tarım ürünlerinin çeşitlendirilmesi
	POLİTİKA-II: Organik tarım için kullanılabilecek arazilerin tespit edilmesi
	POLİTİKA-III: Organik ürünlerin pazarlama kanallarının oluşturulması
	POLİTİKA-IV: Üreticilerin bilgi ve tecrübelerini arttırmak amacıyla düzenlenen ulusal ve uluslararası organik tarım fuarlarına katılımın teşvik edilmesi
	HEDEF-II: Sanayiye Dönük Tarımsal Faaliyetlerin Desteklenmesi
	POLİTİKA-I: Aromatik bitkiler ile tıpta kullanılacak bitkilerin üretimine dair üreticilere eğitim verilmesi
	POLİTİKA-II: Ürün kalitesi ve sürekliliğinin sağlanmasına dönük çalışmaların desteklenmesi
Su Ürünleri ve Arıcılık Faaliyetlerinin Desteklenmesi	HEDEF-I: Su Ürünlerinin Teşvik Edilmesi
	POLİTİKA-I: Balıkçı barınaklarının standartlarının iyileştirilmesi
	POLİTİKA-II: Soğuk hava deposu, tasnif alanı gibi yapıların sağlıklılaştırılmasına yönelik faaliyetlerin desteklenmesi
	POLİTİKA-III: Balık işleme tesislerinin kurulmasının teşvik edilmesi
	HEDEF-II: Arıcılık Faaliyetlerinin Desteklenmesi
	POLİTİKA-I: Devrek- Ereğli İlçeleri arasında yer alan köylerde arıcılık ve organik bal üretiminin teşvik edilmesi
	POLİTİKA-II: Arıcılık sektöründeki yeni üretim tekniklerine dair üreticilerin bilinçlendirilmesi kapsamında eğitimlerin verilmesi
Maddi Olmayan Kültürel Varlıkların Üretim, Koruma ve Aktarım Olanaklarının Sağlanması	HEDEF-I: Bölgeye Özgü Kültürel Varlıkların Sürdürülebilirliğinin Sağlanması
	POLİTİKA-I: Usta çırak ilişkisinin güçlendirilerek zanaat dallarının sürdürülebilirliklerinin sağlanması kapsamında çırak yetiştirme programlarının geliştirilmesi
	POLİTİKA-II: Üretilen ürünlerin patent ve tescil işlemleri tamamlanarak birer marka haline gelmelerinin sağlanması
	POLİTİKA-III: Bölgeye özgü kültürel ürünlerin ulusal ve uluslararası pazarda tanınırlıkları arttırılması kapsamında tanıtım faaliyetlerinin yürütülmesi

KENTLİLİK BİLİNCİNİN ARTTIRILMASI, ADİL BİR SOSYAL KALKINMANIN SAĞLANMASI VE YAŞAM KALİTESİNİN YÜKSELTİLMESİ	
İşçi Sağlığı ve İş Güvenliğinin Arttırılması	HEDEF-I: İşçi Sağlığı ve İş Güvenliğinin Arttırılması
	POLİTİKA-I: ILO 176 sayılı “Madenlerde İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Sözleşmesi'nin” imzalanarak yürürlüğe sokulması
	POLİTİKA-II: İş verenlere ve çalışanlara Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından iş güvenliği konulu eğitimlerin verilmesi
	POLİTİKA-III: İşçi sağlığı ve iş güvenliği ile ilgili denetimlerin tam ve eksiksiz olarak yapılmasının sağlanması
Dezavantajlı Kesimlerin İhtiyaçlarını Gözetecek Fırsatların Sunulması	HEDEF-I: Kadınlar
	POLİTİKA-I: İŞKUR ve diğer ilgili kurum ve kuruluşların koordinasyonunun sağlanarak kadın istihdamının teşvik
	POLİTİKA-II: Kadın girişimcilerin desteklenmesi
	POLİTİKA-III: Kadınların işgücüne katılımına dönük eğitimlerin düzenlenmesi
	HEDEF-II: Genç İşsizler
	POLİTİKA-I: İŞKUR ve diğer ilgili kurum ve kuruluşların koordinasyonunun sağlanarak istihdam ihtiyaçlarının ortaya konulması ve genç işsizlere gereken eğitimlerin sağlanması
	POLİTİKA-II: Büyük sanayi kuruluşları ve KOBİ'lerde gençler işsizler için staj olanaklarının sağlanması
	POLİTİKA-III: Genç girişimcilerin desteklenmesi
	POLİTİKA-IV: Bilişim teknolojileri ve insan kaynakları alanlarında eğitimler düzenlenmesi
	HEDEF-III: Özürlüler
	POLİTİKA-I: İşverenlere özürlü istihdamının önemine dair eğitimlerin verilmesi
	POLİTİKA-II: Özürlülerin günlük hayata katılımını kolaylaştırmaya dönük tedbirlerin alınması
	POLİTİKA-III: Özürlülere dönük mesleki eğitim kurslarının düzenlenmesi

Temel Eğitim ve Sağlık Hizmetlerine Erişilebilirliğin ve Kalitenin Arttırılması	HEDEF-I: Eğitim Olanaklarının Yaygınlaştırılması
	POLİTİKA-I: Milli Eğitim Bakanlığı ile işbirliği yapılarak velilerin bilinçlendirilmesi
	POLİTİKA-II: Gezici kütüphanelerin kırsal alanlarda hizmet vermesi
	HEDEF-II: Sağlık Olanaklarının Yaygınlaştırılması
	POLİTİKA-I: Gezici sağlık birimlerinin kırsal alanlarda hizmet vermesi

KENTLİLİK BİLİNCİNİN ARTTIRILMASI, ADİL BİR SOSYAL KALKINMANIN SAĞLANMASI VE YAŞAM KALİTESİNİN YÜKSELTİLMESİ	
Bölgenin Eğitimde ve Sağlıkta Tercih Edilirliğinin Arttırılması	HEDEF-I: Eğitimde Tercih Edilirliğin Arttırılması
	POLİTİKA-I: Bölgenin ulaşılabilirliğinin arttırılması
	POLİTİKA-II: Bölge üniversite ve sağlık kurum/kuruluşlarının ulusal ve uluslararası düzeyde tanınırlığının arttırılmasına yönelik tanıtım faaliyetlerinin desteklenmesi
	HEDEF-II: Sağlıkta Tercih Edilirliğin Arttırılması
	POLİTİKA-I: Ankara ve İstanbul gibi büyük kentlere ihtiyaç duyulmasını önleyecek kapasitede ve kalitede radyoterapi ve kemoterapi hizmetlerini bünyesinde barındıran Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Tıp Fakültesi'nin tanınırlığının arttırılması kapsamında tanıtım faaliyetlerine ağırlık verilmesi
Eğitimin ve Kişisel Becerilerin İş Gücü Piyasası Taleplerine Paralel Biçimde Değerlendirilmesine Yönelik Koşulların Sağlanması	HEDEF-I: Meslek Edinmeye Yönelik Kişisel Becerilerin Arttırılması
	POLİTİKA-I: İŞKUR, mesleki eğitim kurumları ve STK'ların koordinasyonu ile iller bazında işgücü piyasası analizleri yapılmasının desteklenmesi
	POLİTİKA-II: Bölgedeki TSO'ların katılımı ile ihtiyaç duyulan alanlarda eğitim programları düzenlenmesi
	POLİTİKA-III: Bölgede, eğitim-istihdam ilişkisinin güçlendirilmesine yönelik istihdam garantili eğitim programlarının uygulanmasına yönelik girişimlerin teşvik edilmesi
	HEDEF-II: Eğitime Yönelik Gerekli Teknik ve Fiziksel Altyapının Geliştirilmesi
	POLİTİKA-I: Bireylerin internete erişim olanaklarının arttırılması ve bölgede araştırma merkezi, kütüphane, laboratuvar gibi altyapıların oluşturulmasına yönelik girişimlerin desteklenmesi
	POLİTİKA-II: Başta İŞKUR olmak üzere çeşitli kurum ve kuruluşlar tarafından verilen kaynakçılık, bilgisayar bakım onarımı, bilgisayarlı muhasebe, mobilya imalatçılığı, dokumacılık gibi mesleki eğitim kurslarının yaygınlaştırılması

Bölgenin Kültürünü ve Kimliğini Yansıtacak Sosyal ve Fiziksel Uygulamalara Destek Verilmesi	HEDEF-I: Fiziksel Uygulamalara Destek Verilmesi
	POLİTİKA-I: Bölge genelinde kentsel dönüşüm projelerinin hayata geçirilmesi
	POLİTİKA-II: “Zonguldak Lavuar Alanı ve Çevresi Koruma, Planlama, Kentsel Tasarım, Mimarlık ve Peyzaj Düzenleme Proje Yarışması”nın hayata geçirilmesine destek verilmesi
	POLİTİKA-III: Bartın Irmağı kıyısında başlatılan rekreasyon çalışmalarının tamamlanması
	POLİTİKA-IV: Sosyal donatı alanlarının arttırılmasına imkan tanımayan özel mülkiyet durumunun yerel idarelerce sonuca bağlanması
	HEDEF-II: Sosyal Uygulamalara Destek Verilmesi
	POLİTİKA-I: Bölgeye hakim olan madencilik kültürünü yansıtacak olan “Maden Müzesi” projesinin hayata geçirilmesi
	POLİTİKA-II: Geleneksel Türk Mimarisi örneklerini yaşatılması kapsamında Bartın evlerinin restorasyon çalışmalarının teşvik edilmesi

5. UYGULAMA, İZLEME VE DEĞERLENDİRME

Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı tarafından 2010-2013 yıllarında TR81 Düzey 2(Zonguldak, Bartın, Karabük) bölgesinde gerçekleştirilecek tüm bölgesel proje ve faaliyetler ile desteklenecek tüm projelerde, Bölge Planı temel alınacaktır. Bölge Planı, bölgenin geleceğini şekillendirmek üzere oluşturulmuş bir doküman olup, Planın izlenmesi, istenilen geleceğe ne kadar ulaşıldığının anlaşılması ve süreçte yer alan aktörlere raporlanması açısından önemlidir. Bu sayede izlenilen strateji ve politika alternatiflerinin oluşması kolaylaştırılacaktır. Ayrıca, ileriki dönemde yapılması planlanan ilçe bazlı planlama ve analiz çalışmalarında, izleme ve değerlendirme faaliyetleri sistematik bir çerçevede hayata geçirilerek, tüm paydaşların beklentilerine yanıt verilmiş olunacaktır.

İzleme ve değerlendirme proje ve programlar çerçevesinde kaydedilen ilerleme ve başarının takibi ve bir değer biçilmesi sürecidir. İzleme faaliyetleri yalnızca uygulama sürecinde düzenli olarak gerçekleştirilen faaliyetlerdir. Değerlendirme faaliyetleri ise proje öncesinde, uygulama süresince, uygulamanın hemen sonrasında veya belirli bir süre sonra anlık olarak gerçekleştirilen faaliyetler bütünüdür.

Bölge Planı ve programlarının uygulanmasını sağlayıcı proje ve faaliyetlere destek olmak, bu kapsamda desteklenen proje ve faaliyetlerin uygulama sürecini izlemek, değerlendirmek ve sonuçlarını Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığına bildirmekten sorumlu kuruluş Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı'dır.

Ajans Genel Sekreterliği, Bölge Planı uygulamalarını değerlendirmek, planda belirlenen önceliklere ilişkin gelişmeleri izlemek, programlama ve bütçeleme çalışmalarını yürütmek ve plan ilerleme raporlarını hazırlayarak Yönetim Kurulu'na sunmakla sorumlu olacaktır. Desteklenen proje ve faaliyetlerin izlenmesi, yürütülen program ve projelere yönelik düzenli risk analizlerinin yapılarak risklerin önceden tespitine yönelik düzeltici ve önleyici tedbirlerin alınması, proje ve faaliyetlerin değerlendirilmesi ve tüm uygulamaların etki analizlerinin yapılarak sonuçlarının Yönetim Kurulu ve DPT için raporlanması Ajansın İzleme-Değerlendirme ve Raporlama Birimince gerçekleştirilecektir. Ayrıca, Yönetim Kurulu Başkanının talebi ve ilgili kurumların uygun görmesiyle, yararlanıcı konumda olmayan kamu kurum ve kuruluşlarından izleme ve değerlendirme faaliyetlerinin yoğun olduğu dönemlerde ilave personel görevlendirilebilecektir.

Uygulanacak tüm proje ve faaliyet destekleri, Kalkınma Ajansları Proje ve Faaliyet Destekleme Yönetmeliği ile Kalkınma Ajansları Destek Yönetim Kılavuzu çerçevesinde gerçekleştirilecek, Proje Teklif Çağrısı'nın ardından yapılmış olan proje başvuruları, ilgili mevzuata uygun olarak değerlendirilecek ve puanlama sonucu başarılı bulunan projelere doğrudan finansman desteği ve teknik destek sağlanacaktır. Doğrudan finansman desteği, Ajansın ilgili usul ve kurallar çerçevesinde, belli proje ve faaliyetlere yaptığı karşılıksız yardımlardır. Doğrudan finansman desteği, Ajansın esas itibarıyla proje teklif çağrısı yöntemiyle kullandığı desteklerden oluşur. Ancak istisnai olarak proje teklif çağrısı yapmaksızın doğrudan faaliyet desteği ve güdümlü proje desteği şeklinde mali destek verilebilir. Teknik destek ise, bölgedeki yerel aktörlerin bölgesel kalkınma açısından önem arz eden, ancak kurumsal kapasite eksikliği nedeniyle hazırlık ve uygulama aşamalarında sıkıntı ile karşılaşılan çalışmalarına destek sağlamak amacını taşımaktadır.

Bu belge temel alınarak gerçekleştirilecek tüm faaliyetlerin belirtildiği altı aylık faaliyet raporları, Ocak-Haziran ve Temmuz-Aralık olmak üzere yılda iki kez hazırlanacak; Ağustos ve Şubat aylarının ilk haftalarında süreçte karşılaşılan sorun bildirimleriyle birlikte DPT Bölgesel Gelişme ve Yapısal Uyum Genel Müdürlüğü'ne gönderilecektir. Bu raporlar, hazırlama ve gönderimi takip eden ilk Kalkınma Kurulu toplantısında kurulun bilgisine sunulacak, kurulun katkıları alınacaktır. DPT'nin görüşlerinin alınmasının ardından Ajans'ın internet sitesi olan www.bakka.org.tr adresinde yayınlanacaktır.

Bölge Planı ve plana bağlı olarak yürütülen tüm proje ve faaliyetler her yıl Mart ayının ilk haftasında DPT'de Ajans Genel Sekreterlerinin katılımıyla düzenlenecek olan toplantıda değerlendirilecektir. Bu değerlendirmeler, Ajans programlarının uygulanmasının, hem planda belirtilen temel amaç ve hedeflere ulaşılmasını ne şekilde etkilediğini performans göstergeleri dâhilinde ortaya koyacak, hem de uygulamaların Dokuzuncu Kalkınma Planı'nda (2007-2013) belirlenen ekonomik ve sosyal gelişme eksenlerine (rekabet, istihdam, beşeri gelişme ve sosyal dayanışma, bölgesel gelişme, kamu hizmet kalite ve etkinliği) uygunluğu ve katkılarını ortaya çıkaracaktır.

6. BÖLGE PLANININ ÜST ÖLÇEKLİ PLAN VE PROGRAMLARLA İLİŞKİSİ

2007-2013 dönemini kapsayan Dokuzuncu Kalkınma Planı, değişimin çok boyutlu ve hızlı bir şekilde yaşandığı, rekabetin yoğunlaştığı bir dönemi kapsamaktadır. Küreselleşmenin her alanda etkili olduğu, bireyler, kurumlar ve uluslar için fırsatların ve risklerin arttığı bu dönemde, plan Türkiye'nin ekonomik, sosyal ve kültürel alanlarda bütüncül bir yaklaşımla gerçekleştireceği dönüşümleri ortaya koyan temel politika dokümanı olarak ortaya konulmuştur. Bu kapsamda Dokuzuncu Kalkınma Planı, Uzun Vadeli Strateji (2001-2023) çerçevesinde hazırlanmıştır.

Dokuzuncu Kalkınma Planı döneminde ekonomik büyümenin ve sosyal kalkınmanın istikrarlı bir yapıda sürdürülmesi ve plan vizyonunun gerçekleşmesi için,

- Rekabet Gücünün Arttırılması
- İstihdamın Arttırılması
- Beşeri Gelişme ve Sosyal Dayanışmanın Güçlendirilmesi
- Bölgesel Gelişmenin Sağlanması
- Kamu Hizmetlerinde Kalitenin ve Etkinliğin Arttırılması

gelişme eksenleri belirlenmiştir.

Planın sadece kamu kesimi için değil, toplumun geneli için de uzun vadeli bir perspektif ve hedef birliği sağlamaya hizmet etmesi amaçlanmıştır. Bu çerçevede; kamu kesimi ile özel kesim ve sivil toplum arasında iletişime ve ortak hedeflere dönük işbirliğine katkıda bulunulması gerekliliği ortaya konulmuştur. Böylece, tüm kesimlerin sahiplenmesiyle, toplumsal potansiyelin tamamının harekete geçirilmesiyle birlikte, ekonomik ve sosyal gelişme hızlandırılarak, kapsamlı bir kalkınma süreci çerçevesinde halkın yaşam kalitesinin artırılması amaçlanmıştır.

2007-2013 dönemine ilişkin uluslararası gelişmeler ve temel eğilimler doğrultusunda, Türkiye ekonomisine ilişkin geçmiş dönemdeki gelişmeler ile mevcut ekonomik ve sosyal gelişmeler dikkate alınarak hazırlanan Dokuzuncu Kalkınma Planının vizyonu, "istikrar içinde büyüyen, gelirini daha adil paylaşan, küresel ölçekte rekabet gücüne sahip, bilgi toplumuna dönüşen ve AB'ye üyelik için uyum sürecini tamamlamış bir Türkiye" olarak belirlenmiştir.

Bu vizyona ulaşılırken temel alınacak ilkeler;

- Ekonomik, sosyal ve kültürel alanlara bütüncül bir yaklaşım esastır.
- Toplumsal diyalog ve katılımcılık güçlendirilerek, toplumsal katkı ve sahiplenmenin sağlanması esastır.
- İnsan odaklı bir gelişme ve yönetim anlayışı esastır.
- Rekabetçi bir piyasa, etkin bir kamu yönetimi ve demokratik bir sivil toplum gelişme sürecinde birbirini tamamlayan kurumlar olarak işlev görecekler.
- Kamusal hizmet sunumunda; şeffaflık, hesap verebilirlik, katılımcılık, verimlilik ve vatandaş memnuniyeti esastır.
- Devletin ticari mal ve hizmet üretiminden çekilerek, politika oluşturma, düzenleme ve denetleme işlevlerinin güçlendirilmesi esas olacaktır.

- Politikalar oluşturulurken kaynak kısıtı göz önünde bulundurularak önceliklendirme yapılacaktır.
- Uygulamanın vatandaşa en yakın birimlerce yapılması esastır.
- Toplumsal yapımızın ve bütünlüğümüzün ortak miras ve paylaşılan değerler çerçevesinde güçlendirilmesi esastır.
- Doğal ve kültürel varlıklar ile çevrenin gelecek nesilleri de dikkate alan bir anlayış içinde korunması esastır.

şeklindedir.

Bölgesel gelişme kavramı Dokuzuncu Kalkınma Planı'nda üzerinde önemle durulan bir kavram olmuş ve "Bölgesel Gelişmenin Sağlanması" gelişme eksenlerinden biri olarak belirlenmiştir. Bu kapsamda bölgesel gelişme politikalarının temel amacı, bir taraftan bölgelerin verimliliğini yükseltmek suretiyle ulusal kalkınmaya, rekabet gücüne ve istihdama katkısı artırırken, diğer taraftan da bölgeler ve kırsal-kent arası gelişmişlik farklılıklarını azaltmak olarak belirlenmiştir. Bölgesel gelişme politikasının merkezi düzeyde etkinleştirilmesi, yerel dinamiklere ve içsel potansiyele dayalı gelişmenin sağlanması, yerel düzeyde kurumsal kapasitenin artırılması ve kırsal kesimde kalkınmanın sağlanması bölgesel gelişmenin sağlanmasında uygulanacak temel politikalar olarak belirlenmiş ve bu kapsamda kalkınma ajanslarına da önemli roller düşmüştür.

Batı Karadeniz Bölge Planı hazırlanırken, Dokuzuncu Kalkınma Planı gelişme eksenleri baz alınmış ve yerel kalkınmanın sağlanması kapsamında gelişme eksenlerinin gösterdiği doğrultuda yerel tespit ve önerilerle plana yön verilmiştir.

Orta Vadeli Program (2010-2012) 16.09.2009 tarih ve 27351 sayılı Mükerrer Resmi Gazete'de yayımlanan 2009/15430 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile kabul edilen ve 2010-2012 dönemini kapsayan Orta Vadeli Programın temel politika dokümanıdır. Orta Vadeli Programın temel amacı, küresel krizin etkisinden çıkış sürecinde ekonomik ve sosyal yapının güçlü yönlerini avantaj olarak kullanarak, ekonominin yeniden sürdürülebilir büyüme dönemine girmesini sağlamak ve böylece ülkenin refah düzeyini artırmak olarak belirlenmiştir. Orta Vadeli Program, Dokuzuncu Kalkınma Planı içerisinde yer alan;

- Rekabet Gücünün Arttırılması,
- İstihdamın Arttırılması,
- Beşeri Gelişme ve Sosyal Dayanışmanın Güçlendirilmesi,
- Bölgesel Gelişmenin Sağlanması,
- Kamu Hizmetlerinde Kalitenin ve Etkinliğin Arttırılması

temalarına gelişme eksenini olarak yer vermiş ve Kalkınma Planına uygun olarak bu eksenlere yönelik program süresi dahilinde hedef ve politikalar geliştirmiştir. "Bölgesel Gelişmenin Sağlanması" amacıyla belirlenen politikalarda temel amaç; bir taraftan bölgeler arası gelişmişlik farklarının azaltılması ve kırsal alanda asgari yaşam standartlarını geliştirilmesi; diğer taraftan da bölgelerin rekabet edebilirliklerini artırmak suretiyle, ulusal kalkınmaya, rekabet gücüne ve istihdama katkılarının en üst düzeye çıkarılmasıdır.

Türkiye Turizm Stratejisi 2023

Türkiye Turizm Stratejisi 2023 ve Eylem Planı 2013; ülkemizin doğal, kültürel, tarihi ve coğrafi değerlerini koruma-kullanma dengesi içinde kullanmayı ve turizm alternatiflerini geliştirerek ülkemizin turizmden alacağı payı arttırmayı hedef almaktadır.

Dokuzuncu Kalkınma Planı (2007 – 2013) hedefleri ile uyum içinde hazırlanmış olan Türkiye Turizm Stratejisi 2023 çalışması ile turizm yatırımı yapmayı planlayan yatırımcılar; kıyı turizmi veya diğer alternatif turizm türlerinden de yararlanarak bu alanlarda yatırım yapma fırsatı bulacaklardır. Aynı zamanda planlama, tahsis ve turizm yatırımı için devlet tarafından verilen diğer teşviklerden de bu kapsamda yararlanabileceklerdir.

Türkiye Turizm Stratejisi 2023 ile sağlık, termal, yayla, kış ve dağ sporları ve kültürel açıdan önemli yerleşmelerin birbirleriyle entegrasyonu sayesinde güçlü bir turizm güzergahı oluşturulması ve bu sayede yerleşmelerin kültür, el sanatları, yeme-içme tesisleri ve konaklama imkanları ile güçlenmesinin sağlanması hedeflenmektedir.

Zonguldak ve Bartın illeri Türkiye Turizm Stratejisi'nin 2023 yılı hedefleri kapsamında öncelikle eko turizmin geliştirileceği bölgeler arasında gösterilmiştir. Ayrıca Bartın İline bağlı Amasra İlçesi "Turizm Gelişim Koridorları" stratejisi kapsamında Batı Karadeniz Kıyı Koridorunda yer almakta olup ilçenin kıyı, kültür ve doğa turizmi çerçevesinde geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

Bölge Planında yer alan 6 temel hedeften birisi olan turizmin çeşitlendirilmesi hedefi ve bu kapsamda belirlenen öncelikler, Türkiye Turizm Stratejisi 2023'ün temel stratejileri arasında yer almaktadır.

7. PERFORMANS GÖSTERGELERİ

	POTANSİYEL ARZ EDEN SEKTÖRLERİN GELİŞTİRİLEREK BAĞIMLI İSTİHDAM YAPISININ DEĞİŞTİRİLMESİ
ÖNCELİKLER	PERFORMANS GÖSTERGELERİ
Öncelik-1.1. Demir- çelik sektörü ile bunlara bağlı yan sanayi ilişkisinin güçlendirilerek daha fazla katma değer	1. Yan sanayide faaliyet gösteren firma sayısı (adet) 2. Yan sanayi yatırımları için kullanılan toplam teşvik miktarı (TL) 3. Yan sanayi kollarında yapılan yatırım tutarı (TL)
Öncelik-1.2. Yeni girişimcilerin ve KOBİ'lerin desteklenmesi, kümelenme ve markalaşma politikalarının gerçekleştirilmesi	1. Yurt içi ve yurt dışı fuarlarda katılımcı olan firma sayısı (adet) 2. Devlet teşviklerinden yararlanan firma sayısı (adet) 3. Marka, patent başvuru sayısı (adet)
Öncelik-1.3. İhracata yönelik üretim, tanıtım ve pazarlama potansiyelinin artırılması	1. İhracat miktarındaki artış oranı (yüzde) 2. Bölgede e-ticaret yapan firma sayısı (adet) 3. İhracat yapılan ülke sayısı (adet)
Öncelik-1.4. Orman ürünleri endüstrisinin geliştirilmesi	1. Sektörde faaliyet gösteren firma sayısı (adet) 2. İstihdam edilen kişi sayısı (adet) 3. Yapılan yatırım tutarı (TL) 4. İhracat miktarındaki artış oranı (yüzde)
Öncelik-1.5. Sanayi, kamu ve üniversiteyi kapsayan katılımcılık odaklı teknik işbirliğinin oluşturulması	1. Düzenlenen seminer, sempozyum, eğitim sayısı (adet) 2. Yürütülen ortak proje sayısı (adet) 3. Ortak protokol-işbirliği sayısı (adet)
Öncelik-1.6. Enerji kaynaklarının etkin bir biçimde değerlendirilmesi	1. Yapılan araştırma ve fizibilite çalışması sayısı (adet) 2. Başvuru yapılan ve desteklenen enerji verimliliğine yönelik proje sayısı (adet)

	ÇEVRE STANDARTLARININ GELİŞTİRİLMESİ VE ULAŞIM - ALTYAPI OLANAKLARININ İYİLEŞTİRİLMESİ
ÖNCELİKLER	PERFORMANS GÖSTERGELERİ
Öncelik-2.1. Arıtmaz ve plansız sanayi gelişiminin neden olduğu çevre kirliliğini ortadan kaldırmaya yönelik önlemlerin alınması	1. Sanayi tesislerinin yaptıkları altyapı yatırımları (TL) 2. OSB, KSS sayısı (adet) ve bu alanların doluluk oranı (yüzde) 3. ISO14001 belgesi alan firma sayısı (adet)
Öncelik-2.2. Sanayi faaliyetleri haricinde çevre kirliliğine neden olan etkenlerin giderilmesine yönelik önlemlerin alınması	1. Altyapı yatırımlarına ayrılan bütçe (TL) 2. Su arıtma tesislerinin sayısı (adet), kapasite kullanım oranları (yüzde) 3. Geri dönüşüm tesislerinin sayısı (adet) ve kapasite kullanım oranları (yüzde)
Öncelik-2.3. Bölgenin ulaşılabilirliğinin artırılması kapsamında mevcut ulaşım sistemlerinin iyileştirilmesi ve yeni yatırımların teşvik edilmesi	1. Toplam bölünmüş yol uzunluğu (km) 2. Ulaşım altyapısına yapılan yatırım miktarı (TL) 3. Liman kapasitelerindeki değişim (ton) 4. Havayoluyla seyahat eden yolcu sayısı (yolcu/yıl) 5. Trafik kazası sayısı (adet) 6. Kent içi yolcu taşımacılığı konusunda yapılan yatırım (TL)
Öncelik-2.4. Bölgede meydana gelebilecek doğal afetlere ve insan kaynaklı felaketlere karşı önlem alma ve altyapı iyileştirme çalışmalarının desteklenmesi	1. Altyapı yatırımları için ayrılan bütçe (TL)

	LOJİSTİKTE REKABET EDEBİLİR KONUMA GELMEK
ÖNCELİKLER	PERFORMANS GÖSTERGELERİ
Öncelik-3.1. Lojistik faaliyetlerinde kurumsallaşma ve planlama ile etkinlik ve verimlilik sağlanması	1. Bölgede faaliyet gösteren lojistik firma sayısı (adet) 2. Lojistik sektöründe istihdam edilen personel sayısı (adet) 3. Lojistik sektöründeki yatırım miktarı (TL)
Öncelik-3.2. Ulaşım ağları entegrasyonunun sağlanması	1. Ulaşım ağları entegrasyonunun sağlanmasına yönelik yapılan yatırım miktarı (TL)
Öncelik-3.3. Uluslararası entegrasyonun sağlanması	1. Bölgede faaliyet gösteren uluslararası lojistik firma sayısı (adet) 2. Yurtdışına bölgeden düzenlenen sefer sayısı (deniz/hava/kara) (adet)
Öncelik-3.4. Filyos Vadisi Projesi'nin hayata geçirilmesi	1. Projeye ayrılan bütçe miktarı (TL) 1. Projenin fiziki tamamlanma oranı (yüzde) 2. Serbest Bölge ve OSB'de yapılan yatırım miktarı (TL) 3. Filyos Vadisi Projesi'nde yer almak için başvuran firma sayısı (adet)

	TURİZMİN ÇEŞİTLENDİRİLEREK GELİŞTİRİLMESİ
ÖNCELİKLER	PERFORMANS GÖSTERGELERİ
Öncelik-4.1. Bölgenin rekreasyon ve turizm konusundaki eksikliklerinin giderilerek cazibesinin artırılması	1. Açılan butik otel sayısı (adet) 2. Bölgede açılan 4 ve 5 yıldızlı otel sayısı (adet) 3. Yatak sayısı (adet) 4. Turizm ve yan sektörlerde istihdam edilen kişi sayısı (adet) 5. Bölgeye düzenlenen tur sayısı (adet) 6. Bölgeye gelen yerli/yabancı turist sayısı (adet)
Öncelik-4.2. Turizmin gelişimini kısıtlayan çevre kirliliğinin ortadan kaldırılması ve bölge ulaşılabilirliğinin artırılması	1. Çevre kirliliğini önlemeye yönelik yatırımların bütçesi (TL) 2. Atık su, katı atık ve geri dönüşüm tesis kapasiteleri (yüzde) 3. Mavi bayraklı plaj sayısı (adet)
Öncelik-4.3. Bölgede bulunan antik kentlerin turizme kazandırılması	1. Kazı çalışmalarına ayrılan bütçe (TL) 2. Kazı çalışmalarının tamamlandığı alan (m²)
Öncelik-4.4. Turizmde markalaşma becerilerinin ve çeşitliliğin artırılması	1. Bölgede düzenlenen ulusal ve uluslararası fuar ve festival sayısı (adet)

	KIRSAL KALKINMANIN SAĞLANMASI
ÖNCELİKLER	PERFORMANS GÖSTERGELERİ
Öncelik-5.1. Küçük ve dağınık arazi yapısının tarıma elverişli hale getirilmesi	1. Toplulaştırma yapılan arazi (dönüm)
Öncelik-5.2. Kırsal alanlarda tarımsal faaliyetlerin yaygınlaştırılması	1. Ürün bazında üretim miktarı (ton) 2. Tarımsal modernizasyon için yapılan yatırım (TL) 3. Tarımsal faaliyetlerde yararlanılan teşvik (TL)
Öncelik-5.3. Üretim, depolama ve pazarlamada organizasyonun sağlanması	1. Soğuk hava depo sayısı (adet) 2. Soğuk hava depo kapasitesi (m ³) 3. Kurulan kooperatif sayısı (adet) 4. Kurutma ve paketlenme tesisleri sayısı (adet)
Öncelik-5.4. Organik tarım ve sanayiye dönük tarımsal üretim olanaklarının değerlendirilmesi	1. Bölgede üretilen organik ürün miktarı (ton) 2. Seracılık, organik tarım gibi tarımsal faaliyetlerde yararlanılan teşvik (TL)
Öncelik-5.5. Su ürünleri ve arıcılık faaliyetlerinin desteklenmesi	1. Su ürünleri üretim miktarı (kg) 2. Bal üretim miktarı (kg)
Öncelik-5.6. Maddi olmayan kültürel varlıkların üretim, koruma ve aktarım olanaklarının sağlanması	1. Çıraklığa başlayan kişi sayısı (adet)

YAŞAM KALİTESİNİN VE KENTLİLİK BİLİNCİNİN ARTTIRILARAK ADİL SOSYAL KALKINMANIN SAĞLANMASI	
ÖNCELİKLER	PERFORMANS GÖSTERGELERİ
Öncelik 6.1. İşçi sağlığı ve iş güvenliğinin artırılması	1. İş kazası geçiren işçi sayısı (adet) 2. İş kazalarından veya meslek hastalığından kaynaklanan ölümlü vaka sayısı (adet) 3. İş kazalarından veya meslek hastalığından kaynaklanan sürekli iş görmezlik vaka sayısı (adet)
Öncelik-6.2. Dezavantajlı kesiminin ihtiyaçlarını gözeterek fırsatların sunulması	1. Yaşlı nüfusa özel bakım merkezi sayısı (adet) 2. Engelli insanlara özel bakım merkezi sayısı (adet) 3. Engelli insanlara özel kentsel düzenlemeler (proje sayısı- yapılmakta olan ve öngörülen) (adet) 4. Engelli nüfusun istihdam oranı (yüzde) 5. Kadın nüfusun istihdam oranı (yüzde)

Öncelik-6.3. Temel eğitim ve sağlık hizmetlerine erişilebilirliğin ve kalitenin artırılması	1. Okur-yazar oranı (yüzde) 2. Hastanelerde kişi başına düşen yatak sayısı (adet) 3. Yeni hastane projesi (adet) 4. Eğitim kurumlarındaki kültür-sanat faaliyeti sayısı (adet) 5. Okullardaki teknik altyapı imkânlarındaki değişim [bilgisayar, teknik materyal, laboratuvar sayıları vs.] (adet) 6. Bölgede bulunan okul öncesi eğitim veren kurum sayısı (adet) 7. Bölgedeki kişi başına düşen aile hekimi sayısı (adet) 8. Düzenlenen tıbbi konferans sayısı (adet) - katılımcı sayısı (adet) ve yayın sayısı (adet)
Öncelik-6.4. Bölgenin eğitim ve sağlıkta tercih edilirliliğinin artırılması	1. Bölge üniversitelerine kayıt yaptıran öğrenci sayısı (adet) 2. Çevre illerden gelerek bölge hastanelerinde tedavi edilen hasta sayısı (adet)
Öncelik-6.5. Eğitimin ve kişisel becerilerin işgücü piyasası taleplerine paralel biçimde değerlendirilmesine yönelik uygun koşulların sağlanması	1. Uygulanan mesleki eğitim programı sayısı (adet) ve katılımcı sayısı (adet) 2. Esnaf ve sanatkâr odalarının uygulama atölyelerinden faydalanan kişi sayısı (adet) 3. Halk eğitim kurs sayısı (adet) ve kurslara katılan kişi sayısı (adet)
Öncelik-6.6. Bölgenin kültürünü ve kimliğini yansıtacak sosyal ve fiziksel uygulamalara destek verilmesi	1. Gerçekleştirilen kentsel altyapı ve kentsel iyileştirme projesi (adet) 2. Kişi başına düşen aktif yeşil alan, kültürel donatı ve spor tesisi alanı (m²) 3. Kültür-sanat etkinlikleri (adet)

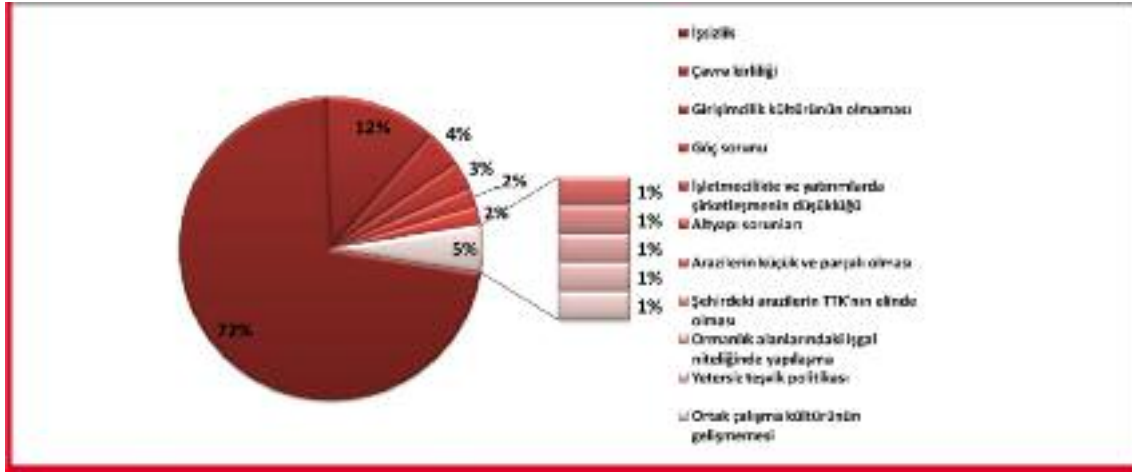
8. BATI KARADENİZ BÖLGESİ SORUN VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİNİN BELİRLENMESİ KAPSAMINDA PAYDAŞLARA UYGULANAN SORU KÂĞIDI UYGULAMASI SONUÇLARI

Katılımcılığın esas alındığı Batı Karadeniz Bölge Planı hazırlıkları aşamasında, soru kâğıdı uygulaması yöntemi ile bölgedeki kurum ve kuruluşlar ile STK'ları kapsayan 74 görüşme gerçekleştirilip bölgedeki paydaşların görüşleri alınmıştır. Soru kâğıdı uygulaması ile paydaşların, bölgenin temel sorunları ve bu sorunlara yönelik çözüm önerilerine dair görüşleri alınmıştır.

Bölgenin temel sorunlarını ve bu sorunlara yönelik çözüm önerilerini belirlemek adına paydaşlara iki temel soru yöneltilmiştir:

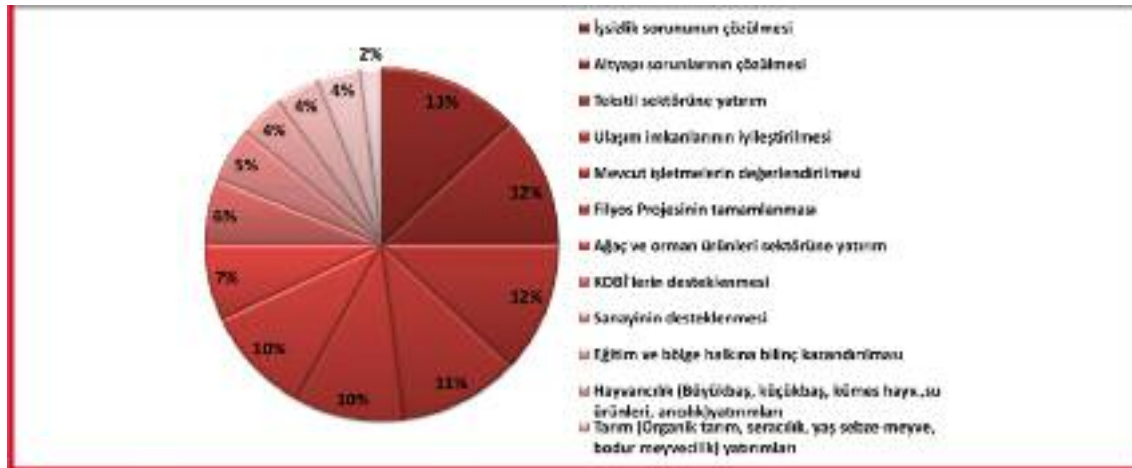
- Sizce Batı Karadeniz Bölgesi'nin en önemli sorunu nedir?
- Bu sorunu çözmeye yönelik alınabilecek önlemler nelerdir?

Grafik.15: Bölgenin Sorunlarına Yönelik Sonuçlar

Paydaşlara yöneltilen ilk soru "Sizce Batı Karadeniz Bölgesi'nin en önemli sorunu nedir?" olmuştur. Sonuçlara göre ilk sırayı % 72'lik oranla işsizlik almıştır. Bölgenin en önemli sorunu olarak öne çıkan işsizliğin ardından % 12 ile çevre kirliliği gelmektedir. Çevre kirliliği sorununu % 4'lük oran ile girişimcilik kültürünün olmaması ve % 3'lük oran ile göç takip etmektedir. Sayılan sorunlar haricinde paydaşlara göre diğer iki önemli sorun işletmecilikte ve yatırımlarda şirketleşmenin düşüklüğü ve altyapı sorunları olarak belirlenmiştir. % 1'lik oran ile be-

Grafik.16: Bölgenin Sorunlarının Çözümüne Yönelik Sonuçlar

lirlenen diğer sorunlar arazilerin küçük ve parçalı olması, şehirdeki arazilerin TTK'nın elinde olması (Zonguldak ili'ne özel), ormanlık alanlardaki işgal niteliğinde yapılaşma, yetersiz teşvik politikası ve ortak çalışma kültürünün gelişmemesidir.

Yapılan soru kağıdı uygulamasında paydaşlara yöneltilen ikinci soru, “Bu sorunu çözmeye yönelik alınabilecek önlemler nelerdir?” olmuştur. Alınan cevaplara göre yukarıda görülen grafik oluşturulmuştur. Sonuçlara göre alınması gereken önlemlerin başında % 13'lük oranla işsizlik sorununun çözülmesi gelmektedir. Bunu % 12'lik oranlarla altyapı sorunlarının çözülmesi ve tekstil sektörüne yatırım izlemektedir. 4. sırada % 11'lik oran ile ulaşım imkânlarının iyileştirilmesi bulunmaktadır. Bunun ardından % 10'luk pay ile mevcut işletmelerin değerlendirilmesi gelmektedir. Filyos Projesinin tamamlanması %10'luk pay ile 5. sırada bulunurken bunu % 7'lik oran ile ağaç ve orman ürünleri sektörüne yatırım izlemektedir. Belirtilen diğer çözüm önerileri; KOBİ'lerin desteklenmesi, eğitim ve bölge halkına bilinç kazandırılması, hayvancılık ve tarımın desteklenmesidir.

BÖLGE PLANI HAZIRLIK SÜRECİNDE PAYDAŞ KATILIMCI LİSTESİ

AD SOYAD	KURUM	TARİH	YER
Erdal ATA	Zonguldak Valisi	27.05.2010	Zonguldak
İzzettin KÜÇÜK	Karabük Valisi	27.05.2010	Karabük
İsa KÜÇÜK	Bartın Valisi	27.05.2010	Bartın
İsmail EŞREF	Zonguldak Belediye Başkanı	27.05.2010	Zonguldak
Rafet VERGİLİ	Karabük Belediye Başkanı	27.05.2010	Karabük
Cemal AKIN	Bartın Belediye Başkanı	27.05.2010	Bartın
İsmail TERZİ	Zonguldak İl Genel Meclis Başkanı	27.05.2010	Zonguldak
Hüsnü ÖZCAN	Karabük İl Genel Meclis Başkanı	27.05.2010	Karabük
Ali KARTAL	Bartın İl Genel Meclis Başkanı	27.05.2010	Bartın
M.Salih DEMİR	Zonguldak Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı	27.05.2010	Zonguldak
Pehlivan BAYLAN	Karabük Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı	27.05.2010	Karabük
İsmail TOKSÖZ	Bartın Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı	27.05.2010	Bartın
Dursun AYDOĞAN	Zonguldak İl Özel İdaresi	28.05.2010	Zonguldak
R.Kemal CANGÖZ	Zonguldak Belediyesi	28.05.2010	Zonguldak
Gülşen ERGÜL	İl Planlama ve Koordinasyon Müdürü	28.05.2010	Zonguldak
Ali ÖZTÜRK	İl Defterdarlığı	28.05.2010	Zonguldak
Hacı Arap ŞANLI	Tarım İl Müdürü	28.05.2010	Zonguldak
Hayriye GÖKTAŞ	Sanayi ve Ticaret İl Müdürü	28.05.2010	Zonguldak
Zekai KASAP	Kültür ve Turizm İl Müdürü	28.05.2010	Zonguldak
Nazmiye UZUN	Çevre ve Orman İl Müdürü	28.05.2010	Zonguldak
Kemal MEMİŞ	Bayındırlık ve İskan İl Müdürü	28.05.2010	Zonguldak
Dr. Murat İLİKHAN	Sağlık İl Müdürü	28.05.2010	Zonguldak
Cemal YILGİT	İş Kurumu İl Müdürü	28.05.2010	Zonguldak
Çetin KILINÇ	Gökçebeş Kaymakamı	28.05.2010	Zonguldak
Osman EKŞİ	Karadeniz Ereğli Kaymakamı	28.05.2010	Zonguldak
Mithat GÜLŞEN	Çaycuma Belediye Başkanı	28.05.2010	Zonguldak
Halil POSBİYİK	Karadeniz Ereğli Belediye Başkanı	28.05.2010	Zonguldak
Özcan ULUPINAR	Devrek Belediye Başkanı	28.05.2010	Zonguldak
Hikmet KÜÇÜKAĞTAŞ	Türkiye Taşkömürü Kurumu Genel Müdürlüğü	28.05.2010	Zonguldak
Şeref DEMİRTAŞ	Türkiye İstatistik Kurumu Bölge Müdürü	28.05.2010	Zonguldak
Yaşar YILDIRIM	KOSGEB Zonguldak Hizmet Merkezi Müdürü	28.05.2010	Zonguldak
A.Şahin CANDAN	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Zonguldak Bölge Müdürlüğü	28.05.2010	Zonguldak
Akif YILMAZ	Orman Bölge Müdürü	28.05.2010	Zonguldak
Prof.Dr. Bektaş AÇIKGÖZ	Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Rektörü	28.05.2010	Zonguldak
Prof.Dr. Vural EVREN	Zonguldak Karaelmas Üniversitesi	28.05.2010	Zonguldak
Zafer SAĞLAM	Zonguldak Ticaret ve Sanayi Odası	28.05.2010	Zonguldak
Muharrem COŞKUN	Zonguldak Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği	28.05.2010	Zonguldak
Hüseyin ÖZDEMİR	Zonguldak Esnaf Kefalet Kooperatifi	28.05.2010	Zonguldak
Selahattin GÜNEY	Arı Yetiştiricileri Birliği	28.05.2010	Zonguldak
Mehmet GENÇ	Karadeniz Ereğli Ticaret ve Sanayi Odası	28.05.2010	Zonguldak
İbrahim AKKUZU	Çaycuma Organize Sanayi Bölgesi	28.05.2010	Zonguldak
Tansel IŞIK	Devrek Ticaret ve Sanayi Odası	28.05.2010	Zonguldak
Murat Numan ERDEM	Deniz Ticaret Odası Karadeniz Ereğli Şubesi	28.05.2010	Zonguldak

Adil PULAT	Karadeniz Ereğli Ziraat Odası	28.05.2010	Zonguldak
Rifat SARSİK	Çaycuma Ticaret ve Sanayi Odası	28.05.2010	Zonguldak
Tuncay TURAN	Karadeniz Ereğli Organize Sanayi Bölgesi	28.05.2010	Zonguldak
Faruk YAZICI	Müstakil San.ve İşadamları Der. Kdz.Ereğli Şubesi	28.05.2010	Zonguldak
Şenol ALTUNTAŞ	Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Vakfı	28.05.2010	Zonguldak
Muzaffer KALAYCIOĞLU	Amele Birliği Biriktirme ve Yrd. Sandığı	28.05.2010	Zonguldak
Hüseyin ŞİRİN	Türkiye Sakatlar Derneği Zonguldak Şubesi	28.05.2010	Zonguldak
Derya AKBİYİK	Zonguldak Gazeteciler Cemiyeti	28.05.2010	Zonguldak
Ömer GÜLAY	Zonguldak İşadamları Derneği	28.05.2010	Zonguldak
Mehmet Zekai AKTAN	Zonguldak Tv Radyo A.Ş. (67 Kanal Z)	28.05.2010	Zonguldak
Murat ÇARŞANBALI	Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği	28.05.2010	Zonguldak
Cevat KIR	Zonguldak Ereğli ve Çevresi Kalkındırma Der.	28.05.2010	Zonguldak
Mehmet UZUN	Karabük İl Özel İdaresi	28.05.2010	Karabük
Metin BAŞKAYA	Karabük Belediyesi	28.05.2010	Karabük
Volkan İSKENDER	İl Planlama ve Koordinasyon Müdürlüğü	28.05.2010	Karabük
Salim SUNGUR	Sanayi ve Ticaret İl Müdürü	28.05.2010	Karabük
Mümin SAYIN	İl Defterdarlığı	28.05.2010	Karabük
Murat AKBAY	Tarım İl Müdürü	28.05.2010	Karabük
İbrahim ŞAHİN	Kültür ve Turizm İl Müdürü	28.05.2010	Karabük
Ahmet IŞIK	Çevre ve Orman İl Müdürü	28.05.2010	Karabük
Feridun KARATAŞ	İş Kurumu İl Müdürü	28.05.2010	Karabük
Dr.Korkut EREN	Sağlık İl Müdürü	28.05.2010	Karabük
Abdulkadir ÇETİN	Gençlik ve Spor İl Müdürü	28.05.2010	Karabük
Esengül KORKMAZ ÇİÇEKLI	Eskipazar Kaymakamı	28.05.2010	Karabük
Dr.Necdet AKSOY	Safranbolu Belediye Başkanı	28.05.2010	Karabük
Zeki ÇAYLI	Yenice Belediye Başkanı	28.05.2010	Karabük
Prof.Dr. Burhanettin UYSAL	Karabük Üniversitesi Rektörü	28.05.2010	Karabük
Ziya ÜNSAL	Karabük Ticaret ve Sanayi Odası	28.05.2010	Karabük
Bahaettin ERER	Safranbolu Ticaret ve Sanayi Odası	28.05.2010	Karabük
Nurettin TÜMEN	Karabük Esnaf Odaları Birliği	28.05.2010	Karabük
Muammer DUMANER	Safranbolu Esnaf Sanatkarlar Odası	28.05.2010	Karabük
Ahmet RAMAZANOĞLU	Karabük Safranbolu İşadamları Derneği	28.05.2010	Karabük
Şükrü Caner ÖZCAN	Karabük Organize Sanayi Bölgesi	28.05.2010	Karabük
İbrahim ERTUĞRUL	Karabük Çevre Hizmetleri Birliği	28.05.2010	Karabük
Cihan SARAÇ	Karabük İktisadi Kalkınma Vakfı	28.05.2010	Karabük
Mustafa DAŞTAR	Karabük Haddeciler Derneği	28.05.2010	Karabük
Hamdi KAPLAN	Karabük Bölgesi Ormancılık Kooperatifleri Birliği	28.05.2010	Karabük
Atilla KARAASLAN	Karabük Gazeteciler Cemiyeti	28.05.2010	Karabük
Osman ÇETİNKAYA	Çağdaş Gazeteciler Derneği Karabük Şubesi	28.05.2010	Karabük
Yaşar ÇINAR	Çelik-İş Sendikası	28.05.2010	Karabük
İbrahim KAYIŞ	Bartın İl Özel İdaresi	28.05.2010	Bartın
Hüseyin Taner ÇETİN	Bartın Belediyesi	28.05.2010	Bartın
Ahmet KUTLUHAN	İl Planlama ve Koordinasyon Müdürü	28.05.2010	Bartın
Yusuf ALAGÖZ	Tarım İl Müdürü	28.05.2010	Bartın
Mehmet BAYRAK	Sanayi ve Ticaret İl Müdürü	28.05.2010	Bartın

Ayşegül YAYLI	Kültür ve Turizm İl Müdürü V.	28.05.2010	Bartın
Zeki ŞALTU	Çevre ve Orman İl Müdürü	28.05.2010	Bartın
Vedat DURNA	Bayındırlık ve İskan İl Müdürü	28.05.2010	Bartın
Şakir ERDEM	Gençlik ve Spor İl Müdürü	28.05.2010	Bartın
Ramazan ERDİM	İş Kurumu İl Müdürü	28.05.2010	Bartın
Mehmet YILDIZ	Amasra Kaymakamı	28.05.2010	Bartın
Gökhan GÜRBÜZEROL	Kurucaşile Kaymakamı	28.05.2010	Bartın
Ali AKÇA	Ulus Kaymakamı V.	28.05.2010	Bartın
Güngör ABUSSUUTOĞLU	Bartın İl Planlama Uzmanı	28.05.2010	Bartın
Semih KARAKOÇ	Bartın Liman İşletmesi	28.05.2010	Bartın
Prof.Dr. Azize TOPER KAYGIN	Bartın Üniversitesi	28.05.2010	Bartın
Erkan EROĞLU	Bartın Ticaret ve Sanayi Odası	28.05.2010	Bartın
Rüştü CİVAK	Bartın Ziraat Odası	28.05.2010	Bartın
Sabri TUTUM	Bartın Esnaf ve Sanatkarlar Odası Birliği	28.05.2010	Bartın
Necmi ATEŞ	Atılım Küçük Sanayi Sitesi Yapı Kooperatifi	28.05.2010	Bartın
Kadir AKAL	Esnaf ve Sanatkarları Kefalet Kooperatifi	28.05.2010	Bartın
Figen KEMİK	Ziraat Mühendisleri Odası Bartın İl Temsilciliği	28.05.2010	Bartın
Ferruh HARÇVURAN	Bartın Organize Sanayi Bölgesi	28.05.2010	Bartın
Hakan ORHAN	Mimarlar Odası Bartın Temsilciliği	28.05.2010	Bartın
Levent ÇINÇIN	Bartın Genç İşadamları Derneği	28.05.2010	Bartın
Birol DİKYURT	Bartın Aktif İşadamları Derneği	28.05.2010	Bartın
Metin ÇETİN	Bartın Belediyeler Birliği	28.05.2010	Bartın
Güngör YAVUZASLAN	Bartın Gazeteciler Derneği	28.05.2010	Bartın
KARABÜK ÇALIŞTAYI			
İbrahim TURAN	Tapu Kadastro İl Müdürü	05.05.2010	Karabük
Cavit Mutlu GÜREL	Milli Eğitim İl Müdürlüğü	05.05.2010	Karabük
Ahmet CENGİZ	Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü	05.05.2010	Karabük
Hicran DURSUN	Safranbolu Turizme Kat. Bul. Esn. Derneği	05.05.2010	Karabük
Leyla GENÇ	Safranbolu Turizme Kat. Bul. Esn. Derneği	05.05.2010	Karabük
Selahattin Koş	Safranbolu Turizme Kat. Bul. Esn. Derneği	05.05.2010	Karabük
Metin EREN	Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü	05.05.2010	Karabük
Hakkı Dursun GÖNAN	B.Gazi Yurdu	05.05.2010	Karabük
Prof.Dr.Dilek PAKTAŞ	Karabük Üniversitesi	05.05.2010	Karabük
Şevket TULUK	Gümrük Muhafaza Müdürlüğü	05.05.2010	Karabük
Gazanfer ERDİ	İl Afet ve Acil Durum Müdürü	05.05.2010	Karabük
Prof.Dr.Erzat ERDİL	Karabük Üniversitesi	05.05.2010	Karabük
Mehmet BEŞLER	Milli Eğitim İl Müdürü	05.05.2010	Karabük
Erol GİRGİN	Milli Eğitim İl Müdürlüğü	05.05.2010	Karabük
Cahit ÜSTÜN	Milli Eğitim İl Müdürlüğü	05.05.2010	Karabük
Muharrem AYDIN	Safranbolu Esnaf ve Sanatkarlar Odası	05.05.2010	Karabük
Yasin ERDEM	İletişim Derneği	05.05.2010	Karabük
Kenan AYDOĞDU	Karabük Halk Eğitim Merkezi	05.05.2010	Karabük
İbrahim YANIKOĞLU	Gıda-İş Sendikası Karabük Şubesi	05.05.2010	Karabük
M.Fırat TAŞOLAR	Ovacık Kaymakamı	05.05.2010	Karabük
Mehmet ÖZTEKİN	SGK İl Müdürü	05.05.2010	Karabük
Murat YETİŞİR	KASİAD	05.05.2010	Karabük
Hayrettin İPEKOĞLU	İl Dernekler Müdürü	05.05.2010	Karabük

Hakan GÖYNEKSİZ	TCCD İşletme Müdürlüğü	05.05.2010	Karabük
Adil CEBECİ	Sanayi ve Ticaret İl Müdürlüğü	05.05.2010	Karabük
Mustafa ATEŞ	Vakıf İl Müdürü	05.05.2010	Karabük
Mustafa ÇETİNKAYA	Sağlık İş Sendikası Karabük Temsilciliği	05.05.2010	Karabük
İbrahim ERTUĞRUL	Eflani Belediye Başkanı	05.05.2010	Karabük
Recep COŞKUN	Ovacuma Belediye Başkanı	05.05.2010	Karabük
Cenk VAROL	Milli Eğitim İl Müdürlüğü	05.05.2010	Karabük
Hüseyin ÜNLÜ	PTT Başmüdürlüğü	05.05.2010	Karabük
Nurettin OVALI	Karabük YURTKUR Müdürü	05.05.2010	Karabük
Ömer DELİŞAN	Bayındırlık ve İskan İl Müdürlüğü	05.05.2010	Karabük
Ümit ÇANGA	Afet Şube Müdürlüğü	05.05.2010	Karabük
R.Varlık DEMİRTAŞ	Tarım İl Müdürlüğü	05.05.2010	Karabük
Mehmet DENİZ	Safranbolu Şoförler Odası	05.05.2010	Karabük
Adnan TAŞLIYAN	Karabük Mesleki Eğitim Merkezi	05.05.2010	Karabük
Aydın ÇEŞTEPE	Gar Müdürlüğü	05.05.2010	Karabük
Tahir DEMİR	Safranbolu Ticaret ve Sanayi Odası	05.05.2010	Karabük
Dursun KARABABA	Eskipazar Orman İşletme Müdürlüğü	05.05.2010	Karabük
Nuri TUNÇ	Meteoroloji İstasyon Müdürlüğü	05.05.2010	Karabük
Dursun BAŞ	Eskipazar Belediye Başkanı	05.05.2010	Karabük
Müzeyyen KILINÇ	Karabük Valiliği Yazı İşleri Müdürlüğü	05.05.2010	Karabük
Hüseyin EKEN	Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası	05.05.2010	Karabük
Yılmaz MUTLU	Gümrük Müdür V.	05.05.2010	Karabük
Sadık KOÇER	İl Nüfus ve Vatandaşlık Müdürü	05.05.2010	Karabük
Prof.Dr. Haldun ABDULLAH	Karabük Üniversitesi	05.05.2010	Karabük
Bahattin EROĞLU	Safranbolu Belediyesi	05.05.2010	Karabük
Yılmaz OLCAY	Safranbolu Belediyesi	05.05.2010	Karabük
Zülfüye ERASLAN ÖZCAN	Safranbolu Belediyesi	05.05.2010	Karabük
İsmail ÖZARSLAN	Tarım İl Müdürlüğü	05.05.2010	Karabük
Mustafa AYNACI	Bayındırlık ve İskan İl Müdürlüğü	05.05.2010	Karabük
Gülsün BENİÇ	Türkiye Özel Eğitim Vakfı	05.05.2010	Karabük
BARTIN ÇALIŞTAYI			
Birol DEMİRKOPARANOĞLU	Belediye Liman İşletme Müdürlüğü	21.06.2010	Bartın
Coşkun YILMAZ	Uluslular Derneği Başkanlığı	21.06.2010	Bartın
Mustafa BALIKKAYA	Bartın YURTKUR Müdürü	21.06.2010	Bartın
Hikmet YAZILI	İl Dernekler Müdürlüğü	21.06.2010	Bartın
Yaser BAHCIVAN	Bartın Aktif İşadamları Derneği	21.06.2010	Bartın
Hasan ÖNDER	Bartın Aktif İşadamları Derneği	21.06.2010	Bartın
Adem KARAMEŞE	Sosyal Hizmetler İl Müdürü	21.06.2010	Bartın
Zeki ERDOĞAN	Hasankadı Belediye Başkanı	21.06.2010	Bartın
Muhittin KARAKAVUZ	Orman İşletme Müdürü	21.06.2010	Bartın
Mustafa ÖZÇELİK	ATİ Müessese Müdürlüğü	21.06.2010	Bartın
Erol DEMİRKOPARANOĞLU	Bartın Belediyesi Yazı İşleri Müdürlüğü	21.06.2010	Bartın
Emrah UYKUN	Gümrük Müdür V.	21.06.2010	Bartın
Mustafa KARAMAN	Kozcağız Belediye Başkanı	21.06.2010	Bartın
Saim ÇIRIKA	İl Defterdarlığı	21.06.2010	Bartın
Hüseyin Taner ÇETİN	Bartın Belediye Başkanlığı	21.06.2010	Bartın

Murat ERKAYA	Makina Mühendisleri Odası Bartın Temsilciliği	21.06.2010	Bartın
Hüseyin ULUS	Ulus Belediye Başkanı	21.06.2010	Bartın
Turhan KARAYEL	Kahveciler Odası	21.06.2010	Bartın
Galip ARSLAN	Aşağı Çerçi Köyü Derneği	21.06.2010	Bartın
Dr.Osman NACAROĞLU	Sağlık İl Müdürü	21.06.2010	Bartın
Ahmet BAT	Milli Eğitim İl Müdürlüğü	21.06.2010	Bartın
Mehmet KARAÇOBAN	DSİ Şube Müdürlüğü	21.06.2010	Bartın
Eftal TAŞÇILAR	Amasra Liman Başkanlığı	21.06.2010	Bartın
Enver SADAK	Bartın Üniversitesi Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı	21.06.2010	Bartın
Nilgün ULUTAŞ	İl Planlama ve Koordinasyon Müdürlüğü	21.06.2010	Bartın
ZONGULDAK ÇALIŞTAYI			
Cemalettin ÇATAKLI	Tarım İl Müdürlüğü	12.07.2010	Zonguldak
Zergül KAHRAMAN	TÜİK Bölge Müdürlüğü	12.07.2010	Zonguldak
Soner KAYNAR	KOSGEB Zonguldak Hizmet Merkezi Müdürlüğü	12.07.2010	Zonguldak
Gönül DEMİRSU	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Zonguldak Bölge Müd.	12.07.2010	Zonguldak
Özgür OPSAR	Zonguldak Ticaret ve Sanayi Odası	12.07.2010	Zonguldak
Şakir ALİYAZICIOĞLU	İl Mahalli İdareler Müdürü	12.07.2010	Zonguldak
Ali BEKTAŞ	Kozlu Belediye Başkanı	12.07.2010	Zonguldak
Seçkin ÖZDEMİR	Kilimli Belediye Başkanı	12.07.2010	Zonguldak
Mehmet ALİM	Çatalağzı Belediye Başkanı	12.07.2010	Zonguldak
Selim GÖREN	Sivriyer Belediye Başkanı	12.07.2010	Zonguldak
Mustafa KALAYCI	Karaman Belediye Başkanı	12.07.2010	Zonguldak
Sabahattin ADIYAMAN	Muslu Belediye Başkanı	12.07.2010	Zonguldak
Eyüp ERMAN	Gençlik Spor İl Müdürü	12.07.2010	Zonguldak
Veli KÖKTÜRK	Sosyal Hizmetler İl Müdür V.	12.07.2010	Zonguldak
Kemal ALICI	Milli Emlak Müdürlüğü	12.07.2010	Zonguldak
Harun GİRGİN	Milli Eğitim İl Müdürü	12.07.2010	Zonguldak
Yakup ÖNCÜ	Liman Başkanlığı	12.07.2010	Zonguldak
Rafet KILIÇ	Alaplı Ticaret ve Sanayi Odası	12.07.2010	Zonguldak
Tuğrul YILDIZ	TTK Genel Müdürlüğü	12.07.2010	Zonguldak
Aydın MEMÜK	Alaplı Kaymakamı	12.07.2010	Zonguldak
Hasan YAMAN	Çaycuma Kaymakamı	12.07.2010	Zonguldak
Hüseyin ÖNER	Devrek Kaymakamı	12.07.2010	Zonguldak
Nevzat ÇİMENÖĞLU	Alaplı Belediye Başkanı	12.07.2010	Zonguldak
Ömer ÜNAL	Filyos Belediye Başkanı	12.07.2010	Zonguldak
Rasim MİYANYEDİ	Perşembe Belediye Başkanı	12.07.2010	Zonguldak
Adil DÜZLÜ	Saltukova Belediye Başkanı	12.07.2010	Zonguldak
Ertan AYDOĞAN	Nebiöğlü Belediye Başkanı	12.07.2010	Zonguldak
İsmail GÖZLÜ	Özbaşı Belediye Başkanı	12.07.2010	Zonguldak
Aydın GÜNGÖR	Gülüç Belediye Başkanı	12.07.2010	Zonguldak
Nihat SARAL	Kandilli Belediye Başkanı	12.07.2010	Zonguldak
Zeki ÖZCAN	Ormanlı Belediye Başkanlığı	12.07.2010	Zonguldak
Bekir ÇOLAK	Gökçeler Belediye Başkanı	12.07.2010	Zonguldak
M.Zeki KILINÇARSLAN	Gökçebey Belediye Başkanı	12.07.2010	Zonguldak
A.Dündar AKYÖN	MTA Müdürlüğü	12.07.2010	Zonguldak

M.Tuncay BAYRAKTAR	Gümrük Müdürü	12.07.2010	Zonguldak
Av.İbrahim Kerem ERTEM	Baro Başkanlığı	12.07.2010	Zonguldak
Sami KOÇAR	İl Telekom Müdürü	12.07.2010	Zonguldak
Kadem EMANET	Gar Müdürlüğü	12.07.2010	Zonguldak
Ahmet Faruk ŞANLI	Meteoroloji Bölge Müdürlüğü	12.07.2010	Zonguldak
Erol ORPAK	DSİ Şube Müdürlüğü	12.07.2010	Zonguldak
Tahsin ERDEM	Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası	12.07.2010	Zonguldak
Tayfun BİÇER	Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası	12.07.2010	Zonguldak
Hasan KABARIK	Zonguldak Ziraat Odası	12.07.2010	Zonguldak
Yesari SEZGİN	Şehir Plancıları Odası Zonguldak Temsilciliği	12.07.2010	Zonguldak
Gülsüm YILMAZ	Zonguldak Kent Konseyi	12.07.2010	Zonguldak
Atilla ÖKSÜZ	Karademas Gazeteciler Derneği	12.07.2010	Zonguldak
Muharrem DEMİRCİ	Sosyal Güvenlik İl Müdürü	12.07.2010	Zonguldak
Bayram TIRYAKI	DSİ Bölge Müdürlüğü	12.07.2010	Zonguldak

KAYNAKÇA

- Batı Karadeniz Kalkınma Derneği (2000), Batı Karadeniz Dünya İş Geliştirme Toplantıları: 6, 11 Kasım 2000
- Devlet Planlama Teşkilatı -BRLİ-GERSAR/TÜMAŞ Konsorsiyumu (1997), ZBK Bölgesel Gelişme Planı, Ankara
- Devlet Planlama Teşkilatı, (2003), Düzey 2 İstatistikî Bölge Birimlerinin Sosyoekonomik Gelişmişlik Sırası, Ankara
- Devlet Planlama Teşkilatı, (2004), İlçelerin Sosyoekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması, Ankara
- Devlet Planlama Teşkilatı (2006), Dokuzuncu Kalkınma Planı 2007-2013, Ankara
- Devlet Planlama Teşkilatı (2010), Dokuzuncu Kalkınma Planı 2010 Yılı Programı, Ankara
- Devlet Planlama Teşkilatı, DOLSAR. (2006), Yeşilirmak Havza Gelişim Projesi Bölgesel Gelişme Ana Planı, Ankara
- Devlet Planlama Teşkilatı (2007), Ekonomik ve Sosyal Göstergeler (1950- 2006), Ankara
- Dünya Bankası (2005), Dünya Bankası ve Türkiye-Ülke İşbirliği Stratejisi 2008-2011, Ankara
- Ersoy,M., Şengül,H.T. ve Gözü,Ö. (2002). Sanayisizleşme Sürecinin Kentsel Yaşama Etkileri - Zonguldak Örneği- Orta Doğu Teknik Üniversitesi Kentsel Politika Planlaması ve Yerel Yönetimler Ana Bilim Dalı 2000 Yılı Stüdyo Çalışması, Ankara
- Hazine Müsteşarlığı (2009), Doğrudan Yabancı Sermaye Yatırımları, Ankara
- Kara, M. (2008), Bölgesel Rekabet Edebilirlik Kavramı ve Bölgesel Kalkınma Politikalarına Yansıması, Ankara: DPT Uzmanlık Tezleri
- Karabük Sanayi ve Ticaret Odası (2008), Karabük İli Kalkınmasına Yönelik Mevcut ve Alternatif Yatırım Alanı, Karabük: Güven Ofset Ltd. Şti.
- Kültür ve Turizm Bakanlığı (2007), Türkiye Turizm Stratejisi (2023), Ankara
- Maden Mühendisleri Odası Zonguldak Şube Enerji Komisyonu Raporu (2009), ÇATES Atık Isısı ile Bölgesel Isıtma İmkanları, Zonguldak
- Ohtamış, E. (2008), Avrupa Birliği Sınır Ötesi İşbirliği Programları Yönetim Yapıları ve Türkiye Uygulamaları, Ankara
- Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (2008-2009), İllere göre Öğrenci ve Öğretim Elemanları Sayıları

Resmi Gazete, 16/07/2009, 2009/15199 sayılı Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Bakanlar Kurulu Kararı

T.C. Bartın Valiliği (2008), Bartın 2023 Stratejik Amaçlar ve İl Gelişme Planı, Bartın, Sargın Matbaası

T.C. Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı (2010), Türkiye Taşkömürü Kurumu (TTK) 'nın Yeniden Yapılandırılması, Mevcut Durum Tespiti ile 2023 Yılına Yönelik Analiz ve Öneriler Raporu, Ankara

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği, Şehir Plancıları Odası Yayını (2010), Planlama, Sayı:48, Ankara: Korza Yayıncılık. (2010/1)

Türkiye İstatistik Kurumu (2009), TR81 Bölgesel Göstergeler 2009, Ankara

Türkiye Kalkınma Bankası (2007), Yenilenebilir Enerji Kaynakları Hidroelektrik Enerji Üretimi Araştırma Raporu, Ankara

Türkiye Taşkömürü Kurumu Genel Müdürlüğü (2009), 2009 Yılı Faaliyet Raporu, Zonguldak

Türkiye Taşkömürü Kurumu Genel Müdürlüğü (2009), Taşkömürü Sektör Raporu, Zonguldak

T.C. Zonguldak Valiliği İl Çevre ve Orman Müdürlüğü (2009), Zonguldak İl Çevre Durum Raporu, Zonguldak

T.C. Karabük Valiliği İl Çevre ve Orman Müdürlüğü (2008), Karabük İl Çevre Durum Raporu

T.C. Bartın Valiliği İl Çevre ve Orman Müdürlüğü (2008), Bartın İl Çevre Durum Raporu

T.C. Milli Eğitim Bakanlığı (2010), Milli Eğitim İstatistikleri (2009-2010), Ankara

T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı JEO-TEK ve Utta iş ortaklığı (2006), Zonguldak-Bartın-Karabük Bölgesi 1/100.000 ölçekli çevre düzeni planı araştırma raporu, Ankara

T.C. Ön Ulusal Kalkınma Planı (2004-2006), Ankara

İstanbul Sanayi Odası (İSO), Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu, 2008

İstanbul Sanayi Odası (İSO), Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu, 2009

Ulaştırma Kıyı Yapıları Master Plan Çalışması.(2009) – 1. Ara Rapor

Uluslararası Rekabet Araştırmaları Kurumu (2009), İller Arası Rekabetçilik Endeksi 2007-2008, Ankara

12. Ulusal Bölge Bilimi/ Bölge Planlama Kongresi (2007) ,Bölge Biliminde Yeni Yaklaşımlar Bildiriler Kitabı, İstanbul, Cenkler Matbaacılık

Resmi Yazışma ve Sonucu Bilgi Alınan Kurumlar

Bartın Sanayi ve Ticaret İl Müdürlüğü

Bartın İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü

Bartın Üniversitesi Rektörlüğü

Bartın İl Çevre ve Orman Müdürlüğü

Bartın Tarım İl Müdürlüğü

Karabük Sanayi ve Ticaret İl Müdürlüğü

Karabük İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü

Karabük İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Karabük Üniversitesi Rektörlüğü

Karabük İl Çevre ve Orman Müdürlüğü

Karabük Tarım İl Müdürlüğü

Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü

OSB İl Müdürlükleri

TCDD Bölge Müdürlüğü

Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu

Türkiye Taşkömürü Kurumu

Zonguldak Sanayi ve Ticaret İl Müdürlüğü

Zonguldak İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü

Zonguldak İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Rektörlüğü

Zonguldak İl Çevre ve Orman Müdürlüğü

Zonguldak Tarım İl Müdürlüğü

Çalıştaylar ve Kurum Görüşmeleri

GZFT Analizi kapsamında 74 adet yüz yüze görüşme gerçekleştirilmiştir.

05.05.2010 tarihli Karabük Çalıştayı düzenlenmiştir.

21.06.2010 tarihli Bartın Çalıştayı düzenlenmiştir.

12.07.2010 tarihli Zonguldak Çalıştayı düzenlenmiştir.

128 Adet kurum ve kuruluştan görüş ve öneri alınmıştır.

Aşağıda belirtilen tarihlerde “Mobilya ve Orman Ürünleri Sektörel Çalıştayları” gerçekleştirilmiştir.

- 14.07.2010 Zonguldak
- 22.07.2010 Karabük
- 23.07.2010 Bartın

İnternet Kaynakları

Bartın Ticaret ve Sanayi Odası

www.bartintso.org.tr (Erişim Tarihi,5 Haziran 2010)

İstanbul Sanayi Odası

www.iso.org.tr

<http://www.iso.org.tr/tr/web/BesYuzBuyuk/Türkiye-nin-500-Buyuk-Sanayi-Kuru-lusu--ISO-500-raporunun-sonuclari.html> (Erişim Tarihi, 25 Temmuz 2010)

Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu, Koordinasyonu ve Görevleri Hakkında Kanun

<http://rega.basbakanlik.gov.tr> (Erişim tarihi 7 Temmuz 2010)

Karabük Ticaret ve Sanayi Odası

www.karabuktso.org.tr (Erişim Tarihi, Haziran 2010)

Maden Tetkik Arama Genel Müdürlüğü

http://www.mta.gov.tr/v1.0/index.php?id=maden_kullanım&m=4

http://www.mta.gov.tr/v1.0/turkiye_maden/il_maden/pdf_2010/zonguldak.pdf

http://www.mta.gov.tr/v1.0/turkiye_maden/il_maden/pdf_2010/bartın.pdf

http://www.mta.gov.tr/v1.0/turkiye_maden/il_maden/pdf_2010/karabuk.pdf

(Erişim Tarihi, 29 Temmuz 2010)

Türkiye Büyük Millet Meclisi

<http://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem21/yil01/ss189m.htm> (Erişim Tarihi, 15 Temmuz 2010)

Türkiye Taşkömürü Kurumu

<http://www.taskomuru.gov.tr> (Erişim Tarihi, Haziran 2010)

T.C. Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı

www.dpt.gov.tr (Erişim Tarihi, Temmuz 2010)

The International Ecotourism Society

http://www.ecotourism.org/site/c.orLQKXPCLmF/b.4835303/k.BEB9/What_is_Ecotourism__The_International_Ecotourism_Society.htm (Erişim Tarihi, 19 Haziran 2010)

T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

www.enerji.gov.tr (Erişim Tarihi, Temmuz 2010)

T.C. Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu

www.epdk.gov.tr

T.C. Başbakanlık Gümrük Müsteşarlığı

www.gumruk.gov.tr

T.C. Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı
www.hazine.gov.tr

Türkiye İş Kurumu
www.iskur.gov.tr

T.C. Denizcilik Müsteşarlığı
<http://www.denizcilik.gov.tr/tr/istatistik/istatistik.asp> (Erişim Tarihi, 18 Temmuz 2010)

Türkiye İhracatçılar Meclisi
http://www.tim.org.tr/images/tim/haberler/2009-yil/ilulkeihr_01_12_2009.xls
www.tim.org.tr (Erişim Tarihi, 27 Haziran 2010)

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
<http://www.kultur.gov.tr>

T.C. Bartın Valiliği
<http://www.bartın.gov.tr>

T.C. Sanayi Bakanlığı
www.sanayi.gov.tr

T.C. Devlet Demir Yolları
www.tcdd.gov.tr

Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu
www.tesk.org.tr
<http://www.tesk.org.tr/tr/calisma/sicil/4.pdf> (Erişim Tarihi, 5 Temmuz 2010)

T.C. Başbakanlık Türkiye İstatistik Kurumu
www.tuik.gov.tr

Türk Patent Enstitüsü
www.turkpatent.gov.tr

Uluslararası Taşımacılık ve Lojistik Hizmet Üretenleri Derneği
<http://www.utikad.org.tr/db/files/TurkeyPresentation2009.pdf> (Erişim Tarihi, 12 Temmuz 2010)

Zonguldak Karaelmas Üniversitesi
http://w3.karaelmas.edu.tr/linkler/StratejikPlan/Stratejik_Plan_11_12_2006.pdf
(Erişim Tarihi, 15 Temmuz 2010)

Fotoğraflar

Yavuz ARKUN

Çiğdem ÇÖREK

Alper KALAYCIOĞLU

G.Zeynep KARAHİSARLI

Tolga KOPTU

Pınar NUHOĞLU

İlkin TAŞÇI

Bora ULUDAĞ

www.bakka.org.tr

BATI KARADENİZ
KALKINMA AJANSI
West Black Sea Development Agency

İncivez Mh. Milli Egemenlik Cd. Demirpark AVM No:130 K:4 67100 Zonguldak
Tel : 0372 257 74 70 Faks : 0372 257 74 72
E-Posta : bilgi@bakka.org.tr